

Årsredovisning

Folksam ömsesidig livförsäkring

2019

Folksam

Folksamgruppens vision:

Våra kunder ska känna sig trygga i en hållbar värld

Vi finns till för kunderna

Att ge trygghet i livets alla skeenden är vårt jobb. Hos oss kan kunden försäkra sig själv, sina nära och kära, sina ägodelar samt spara till pensionen. Nästan varannan person i Sverige är försäkrad i Folksamgruppen och över tre miljoner människor sparar långsiktigt till sin pension hos oss. Det gör Folksamgruppen till en ledande aktör inom försäkring och pensionssparande i Sverige.

Folksam, som är en betydande del av Folksamgruppen, ägs av kunderna. Istället för att dela ut vinsten till aktieägare går den tillbaka till våra ägare, kunderna, i form av återbäring, premiesänkningar eller bättre service, tjänster och erbjudanden.

Tillsammans med våra samarbetspartner

Många av våra kunder kommer till oss via samarbeten med fackliga organisationer och andra partner. Genom vårt täta samarbete kan vi erbjuda attraktiva erbjudanden till förmånliga priser – tillsammans bidrar vi till att våra kunder ska känna sig trygga i en hållbar värld.

Vi tar ansvar

Vår verksamhet, ömsesidighet och storlek medför ett ansvar. Som stor aktör och investerare har vi möjlighet att påverka, vara långsiktiga och bidra till en hållbar utveckling. Därför gör vi affärer som ökar tryggheten för kunderna samtidigt som vi värnar om människa och miljö. Vår målsättning är att vara ledande när det gäller hållbarhet. Vårt klimatmål är att ha nettonollutsläpp av växthusgaser i den egna verksamheten till 2030 och i placeringsportföljerna till 2050. Folksamgruppen var först bland de svenska pensions- och försäkringsbolagen att anta målet om nettonollutsläpp i placeringsportföljerna.

Vi är ekonomiskt starka

Vår ekonomiska styrka ger oss goda förutsättningar att utveckla konkurrenskraftiga erbjudanden för våra kunder. Vi är en av Sveriges största investerare och det är. För oss betyder det att de ska ge god och konkurrenskraftig avkastning samtidigt som vi bidrar till ett mer hållbart samhälle.

Innehåll	Sid
Året i korthet.....	4
Det här är Folksamgruppen	6
Finansiell utveckling 2019	10
Kunden i fokus.....	16
Förvaltningsberättelse	20
Hållbarhetsrapport.....	34
Bolagsstyrningsrapport.....	37
Finansiella rapporter.....	51
Noter.....	65
Årsredovisningens undertecknande	172
Revisionsberättelse.....	173
Definitioner och begrepp.....	178
Bolagsbenämningar	181

Året i korthet

Ny vd och koncernchef

Ylva Wessén efterträder Jens Henriksson som ny vd och koncernchef för Folksamgruppen.

Northvolt

Folksamgruppen investerar 200 miljoner i batteriutvecklaren Northvolt för byggandet av Europas första storskaliga fabrik för tillverkning av hållbara batterier.

Höjd återbäringsränta

Folksam Liv höjer återbäringsräntan för traditionell tjänstepensionsförsäkring från fyra procent till fem procent den 1 oktober. Återbäringsräntan på övrig livförsäkring behålls oförändrad på fem procent.

“Hur säker är bilen” firar 35 år

För att våra kunder ska kunna göra ett tryggt och säkert val när de köper bil har vi i 35 år undersökt olika bilmodellerna krocksäkerhet och presenterar resultaten i rapporten “Hur säker är bilen”.

Nettonollutsläpp

Folksamgruppen är en av sex initiativtagare till UN-convened Net-Zero Asset Owner Alliance som under FN:s klimattmöte i september presenterar sitt mål att till senast 2050 ha nettonollutsläpp av växthusgaser i placeringsportföljerna.

HBTQ-certifiering

KPA Pension blir under året finansbranschens första HBTQ-certifierade bolag.

2,8 miljarder kronor för att minska matsvinn

Folksamgruppen investerar i en obligation utgiven av Världsbanken som är riktad mot FN:s hållbarhetsmål nr 12 om ansvarsfull produktion och konsumtion. Obligationen är exklusivt utgiven för Folksamgruppen.

Fackförbundet ST väljer Folksam

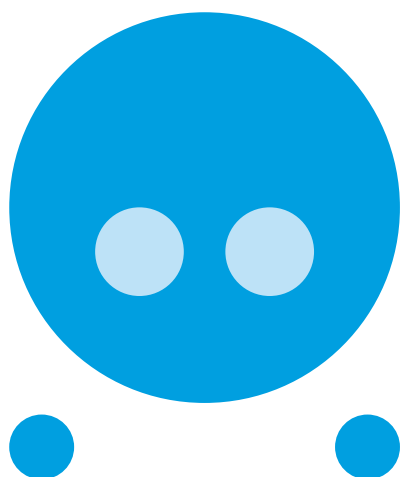
Försäkringsskyddet omfattar sakförsäkringar och obligatorisk inkomstförsäkring för förbundets 95 000 medlemmar.

Alfrida

Stormen Alfrida drar in över landet i början av året och i juni är det en hagelstorm i Lidköping. Händelserna belastar skadekostnaderna med 91 miljoner kronor.

Heimstaden

Folksam och KPA Pension investerar fyra miljarder kronor i aktier utgivna av bostadsutvecklingsbolaget Heimstaden Bostad AB.

Sam

Vi lanserar vår digitala assistent Sam som är utvecklad i AI-teknik. Sam reglerar skadeärenden för mobiltelefoner på folksam.se

IF Metall väljer Folksam

...för medlemmarnas inkomstförsäkring. Den ingår i medlemskapet för förbundets 250 000 yrkesaktiva medlemmar.

Trygg Hansa-huset

KPA Pension förvärvar fastigheten Brädstapel 16 för 4,3 miljarder kronor. Det är den tredje största fastighetsaffären som hittills gjorts i Sverige.

Nordisk infrastruktur

Folksamgruppen satsar 1,5 miljarder kronor i infrastrukturfonden Infranode II. Målet är att ge god avkastning och att bidra till omställningen till ett mer hållbart samhälle.

Stärkt hållbarhetsnivå i aktieportföljen

Från slutet av mars till mitten av april mer än halverar Folksamgruppen antalet innehav i utländska aktier till ett värde på 80 miljarder kronor. Aktieplaceringarnas koldioxidavtryck mät i viktat medeltal minskar med cirka 30 procent..

I topp som ansvarsfulla investerare

Folksam och KPA Pension toppar livförsäkringsförmedlare Max Matthiessens granskning av hur pensionsbolagen arbetar med hållbara och ansvarsfulla investeringar inom traditionell försäkring och fondförsäkring.

Hållbara varumärken

KPA Pension toppar för åttonde året i rad listan över pensionsbranschens mest hållbara varumärken enligt Europas och Sveriges största studie om hållbara varumärken, Sustainable Brand Index. Folksam är det näst mest hållbara varumärket inom kategorin försäkring.

Volvo Cars

Folksam och KPA Pension återinvesterar två miljarder kronor i preferensaktier i Volvo Car AB i samband med att befintliga preferensaktier löses in.

Högst snittavkastning

Folksam LO Pension och KPA Pensionsförsäkring har högst respektive näst högst snittavkastning i branschen inom fondförsäkring, vid jämförelse över fem respektive tio år.

Det här är Folksamgruppen

Att ge trygghet i livets alla skeenden är vårt jobb. Hos oss kan kunden försäkra sig själv, sina nära och kära, sina ägodelar samt spara till pensionen. Nästan varannan person i Sverige är försäkrad i Folksamgruppen och över tre miljoner människor sparar långsiktigt till sin pension hos oss. Det gör Folksamgruppen till en ledande aktör inom försäkring och pensionssparande i Sverige.

Folksam, som är en betydande del av Folksamgruppen, ägs av kunderna. Istället för att dela ut vinsten till aktieägare går den tillbaka till våra ägare, kunderna, i form av återbäring, premiesänkningar eller service, tjänster och erbjudanden.

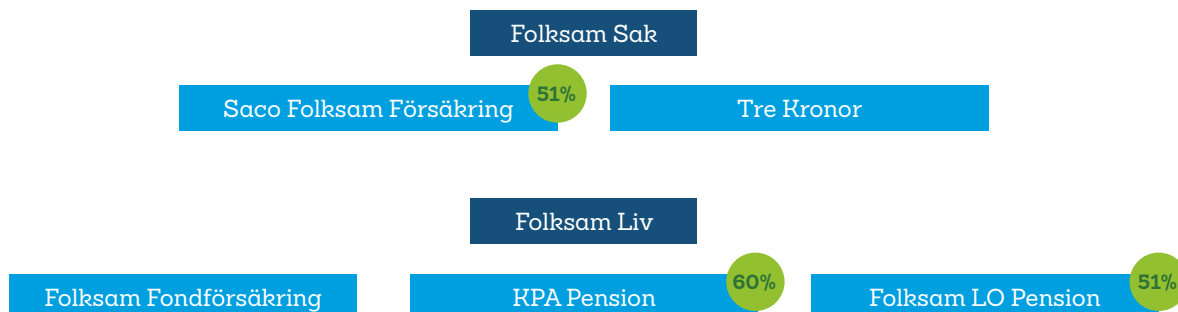
Vårt hållbarhetsarbete utgår från vår vision att våra kunder ska känna sig trygga i en hållbar värld. Vi är övertygade om att ett hållbarhetsarbete integrerat i våra erbjudanden och verksamhet förbättrar förutsättningarna för långsiktig framgång.

Företag och organisation som kompletterar varandra

Folksamgruppen omfattar moderföretagen Folksam ömsesidig sakförsäkring (Folksam Sak) och Folksam ömsesidig livförsäkring (Folksam Liv) med dotterföretag.

Folksamgruppen är idag Sveriges största aktör inom livförsäkring och den tredje största inom sakförsäkring.

Folksam Sak är moderföretag i en koncern som förutom moderföretaget omfattar försäkringsverksamhet i det helägda dotterföretaget Tre Kronor Försäkring AB* (Tre Kronor), och 51 procent i Saco Folksam Försäkrings AB (Saco Folksam Försäkring).

* Tillhandahåller försäkringar som säljs under annat varumärke.

Folksam Liv är moderföretag i en koncern som förutom moderföretaget omfattar det helägda dotterföretaget Folksam Fondförsäkringsaktiebolag*, det till 60 procent ägda bolaget KPA AB med dotterföretag, vilka bedriver verksamhet under varumärket KPA Pension samt Folksam LO Fondförsäkringsaktiebolag, som bedriver verksamhet under varumärket Folksam LO Pension, som ägs till 51 procent.

KPA Pension omfattar dotterföretagen KPA AB, KPA Livförsäkring AB, KPA Pensionsförsäkring AB och KPA Pensionservice AB.

* Folksam Fondförsäkring utvärderas för eventuell införlivning med Folksam Liv.

Strategiska varumärken

I Folksamgruppen ingår huvudvarumärket Folksam och de två kompletterande varumärkena KPA Pension och Folksam LO Pension.

Folksam

Folksam Sak erbjuder ett fullsortiment av skadeförsäkringar till svenska hushåll och privatpersoner med bil- och boendeförsäkring som bas.

Folksam Liv erbjuder tjänstepensioner och långsiktigt sparande direkt till privatpersoner, eller via samarbeten samt grupplivförsäkringar och andra typer av riskförsäkringar.

KPA
PENSION

KPA Pension är pensionsbolaget i kommunsektorn och förvaltar tjänstepensioner för anställda i kommun, regioner samt kommunala och kooperativa företag.

FOLKSAM-LO
PENSION

Folksam LO Pension erbjuder fondförsäkring för kollektivavtalad tjänstepension i huvudsak till anställda inom SAF-LO-området. Bolaget samägs av Folksam och LO.

Strategi, vision och övergripande mål

Vårt övergripande mål är att ha branschens mest nöjda kunder. För att lyckas med det behöver vi vara lönsamma, finansiellt stabila och vara ledande när det gäller hållbarhet. Därtill behöver vi vara en attraktiv arbetsplats som arbetar modernt och effektivt, med våra värderingar som rättesnöre. Vi ska vara den självklara försäkringspartnern som skapar ömsesidigt mervärde genom samarbeten och för att värna våra kunders trygghet krävs ordning och reda i vår verksamhet.

Vår vision

Våra kunder ska känna sig trygga i en hållbar värld.

Vårt jobb är att skapa trygghet för våra kunder i livets alla skeden. Hos oss kan kunden försäkra sig själv, sina nära och kära, sina ägodelar samt spara till pensionen. På så sätt skapar vi samtidigt trygghet i samhället i stort. Vi engagerar oss i det våra kunder bryr sig om och främjar därför en hållbar utveckling.

Affärsidé

Vi är kundernas företag som erbjuder försäkringar, pension och långsiktigt sparande för de många.

Våra värderingar

Personliga, engagerade och ansvarstagande.

Allt vi gör ska genomsyras av våra värderingar. Vi ska vara:

- Personliga genom att visa omtanke, föra dialog och utgå från kunden.
- Engagerade genom att vara aktiva och ta initiativ för kundens bästa samt se möjligheter och vara lösningsinriktade.
- Ansvarstagande genom att vara pålitliga, kunniga och långsiktiga.

Vårt övergripande mål

Att ha försäkrings- och pensionssparandebansschens mest nöjda kunder.

Strategiska huvudområden

Vi når våra mål genom att utveckla fyra strategiska huvudområden:

Långsiktiga och hållbara

Vi ska vara lönsamma, finansiellt stabila och ledande när det gäller hållbarhet.

Starka tillsammans

Vi ska vara den självklara försäkringspartnern och skapa ett ömsesidigt mervärde genom samarbeten.

Attraktiv arbetsplats

Vi ska vara en attraktiv arbetsplats där vi arbetar modernt och effektivt.

Ordning och reda

Vi ska ha en verksamhet och organisation som kännetecknas av ordning och reda.

Målstruktur

För att mäta vårt övergripande mål om att ha branschens mest nöjda kunder utgår vi från två delmål: "Nöjda kunder" och "Driftskostnader".

För att mäta andelen nöjda kunder använder vi vår återkommande kundundersökning Folksams kundindex, FKI. Den ger oss kundinsikter, identifierar våra styrkor och svagheter samt visar hur vi uppfyller våra kundmål. Varje kvartal tolkar och analyserar vi vårt läge och tar fram förbättringsområden. Årets kundundersökning visar att 75 procent av kunderna är nöjda med oss. Det tangerar uppsatt mål för 2019.

Driftskostnads målet anges exklusive provisioner och engångseffekter.

Vi bryter ner vårt övergripande mål och affärs mål i mätetal fördelade mellan våra strategiska fokusområden: Långsiktiga och hållbara, Starka tillsammans, Attraktiv arbetsplats och Ordning och reda. Utifrån detta sätter respektive affärsområde, enhet och dotterföretag upp mål som bryts ner hela vägen till mål för varje medarbetare.

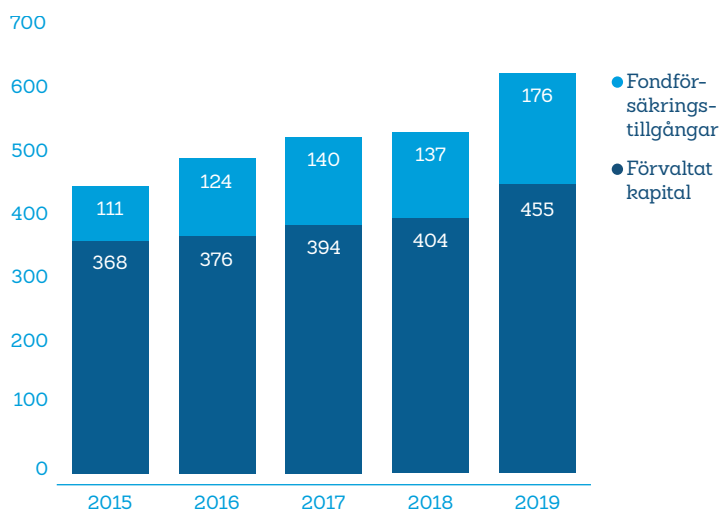
Måluppfyllelse 2019	Resultat 2019	Mål 2019
Folksams kundindex (FKI) %	75	75
Driftskostnader ¹⁾ (mdkr)	5,5	5,6

¹⁾ Exklusive provisioner och engångseffekter

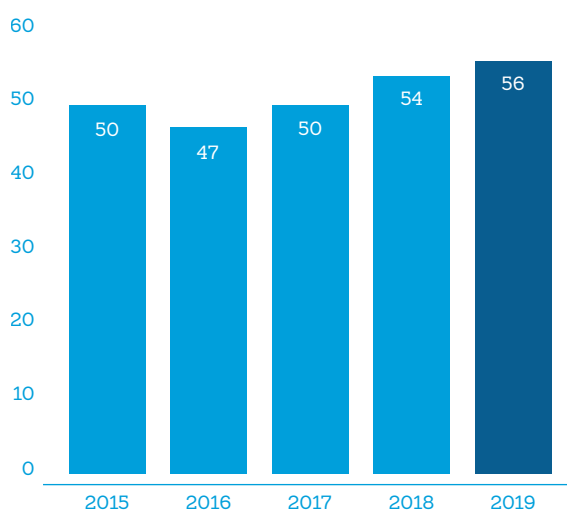
Finansiell utveckling 2019

Folksamgruppen ökade premierna till 55,5 miljarder kronor under 2019 främst drivet av tillväxten inom kollektivavtalad tjänstepension. Inom sakförsäkring var intäkterna i nivå med föregående år. Marknadsandelarna var överlag stabila liksom kundnöjdhetsindex jämfört med föregående år.

Totalt förvaltad kapital och fondförsäkringstillgångar, mdkr

Total premievoly, mdkr

Nyckeltal

Folksamgruppen	2019	2018	2017	2016	2015
Folksam kundindex (FKI) % ¹⁾	75	75	78	79	78
Premier, Mkr ²⁾	55 543	53 812	49 778	47 023	50 469
Förvaltat kapital, Mkr ^{3) 4)}	454 536	404 059	394 125	375 794	368 454
Fondförsäkringstillgångar, Mkr ^{3) 4) 5)}	175 826	137 076	139 632	124 042	111 144
Antal heltidstjänster ⁶⁾	3 633	3 771	3 716	3 731	3 706

¹⁾ Ny mätmetod som medför lägre numerärt värde. Utfallet för 2018 är likvärdigt med utfallet för 2017. I det nya FKI-mätetalet ingår inte partner och företag, utan bara privat- och individmarknad.

²⁾ Premier omfattar premieintäkt i sakförsäkring, premieinkomst i livförsäkring samt inbetalningar från sparare i fondförsäkring i de försäkringsbolag som ingår i Folksamgruppen.

³⁾ Avser vid periodens slut.

⁴⁾ Tillgångar enligt totalavkastningstabell med avdrag för bolagsstrategiska innehav, vilket i huvudsak avser värdet av dotterföretag.

⁵⁾ Placeringstillgångar för vilka försäkringstagarna bär risken.

⁶⁾ Baseras på betald tid under perioden.

Sakförsäkring

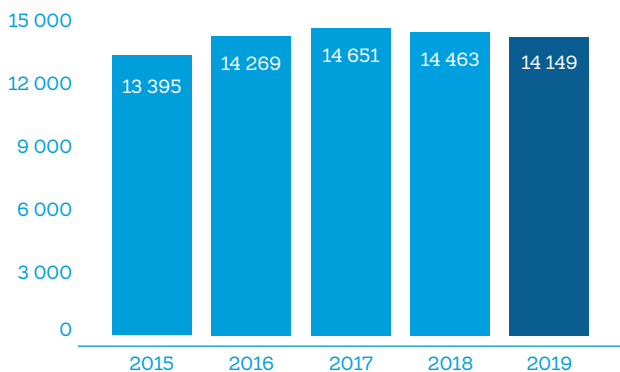
Folksam bedriver skadeförsäkringsverksamhet med huvudsaklig inriktning på den svenska hushållsmarknaden. Folksam Sak erbjuder ett fullsortiment av försäkringar till hushåll och privatpersoner med bil- och boendeförsäkringar som bas samt företagsförsäkringar inom särskilt utvalda områden. Verksamheten bedrivs under det strategiska varumärket Folksam.

Folksam

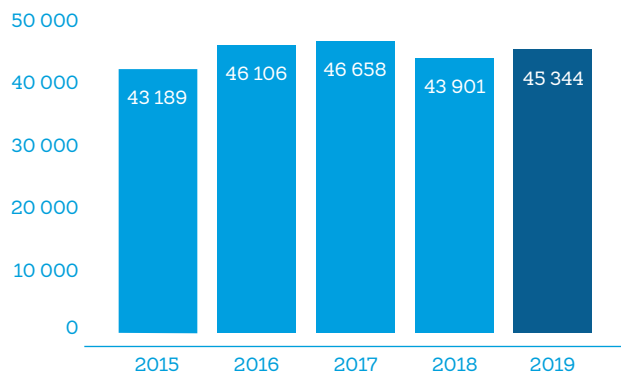
Folksam erbjuder ett fullsortiment av skadeförsäkringar till svenska hushåll och privatpersoner med bil- och boendeförsäkringar som bas.

Folksam Sak-gruppen

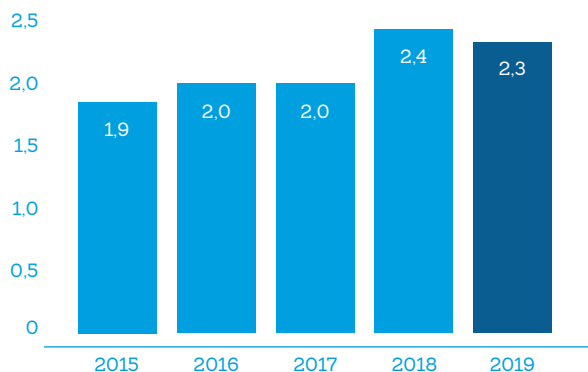
Premieintäkt, Mkr

Förvaltad kapital, vid periodens slut, Mkr

Solvenskvot (SCR), vid periodens slut

Folksam Sak-gruppen	2019	2018	2017	2016	2015
Premieintäkt, Mkr	14 149	14 463	14 651	14 269	13 395
Förvaltad kapital, vid periodens slut, Mkr	45 344	43 901	46 658	46 106	43 189
Solvenskvot ¹⁾ (SCR), vid periodens slut	2,3	2,4	2,0	2,0	1,9

¹⁾ Solvenskvoten avser kapitalbas i relation till kapitalkrav i enlighet med Solvens II-regelverket.

Premieintäkterna inom Folksam Sak-gruppen minskade till 14 149 (14 463) miljoner kronor. Minskningen förklaras av att premier för Förenade Liv och Folksam Skadeförsäkring Finland ingick under föregående år. Förenade Liv blev under föregående år beståndsöverlåtet till Folksam

Sak och Folksam Liv i juni och Folksam Skadeförsäkring Finland såldes den sista november. Justerat för dessa premier så växte gruppens premieintäkt med 574 miljoner kronor jämfört med föregående år. Solvenskvoten uppgick till 2,3 (2,4).

Folksam Sak (moderföretag)	2019	2018	2017	2016	2015
Premieintäkt, Mkr	12 885	12 379	11 671	11 298	10 592
Försäkringstekniskt resultat, Mkr	237	81	108	-250	148
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt, Mkr	1 298	1 349	913	1 746	557
Totalkostnad, %	96,1	97,9	97,9	100,8	96,8
varav skadekostnad, %	81,8	79,4	82,7	84,0	77,9
varav driftskostnad, %	14,3	18,5	15,2	16,8	18,9
Totalavkastning, %	3,0	4,1	3,4	6,6	2,4
Konsolideringskapital, vid periodens slut, Mkr	22 821	21 565	18 996	18 092	16 708
Konsolideringsgrad, vid periodens slut, %	178	177	168	157	133
Solvenskvot ¹⁾ (SCR), vid periodens slut	2,2	2,4	2,2	2,2	-

¹⁾ Solvenskvoten avser kapitalbas i relation till kapitalkrav i enlighet med Solvens II regelverket.

Livförsäkring

Folksam bedriver livförsäkringsverksamhet och erbjuder tjänstepensioner och långsiktigt sparande direkt till privatpersoner, eller via partnersamarbeten samt grupplivförsäkringar och andra typer av riskförsäkringar. Verksamheten bedrivs under tre strategiska varumärken, Folksam, KPA Pension och Folksam LO Pension.

Folksam

Folksam erbjuder tjänstepensioner och långsiktigt sparande direkt till privatpersoner, eller via samarbeten samt grupplivförsäkringar och andra typer av riskförsäkringar.

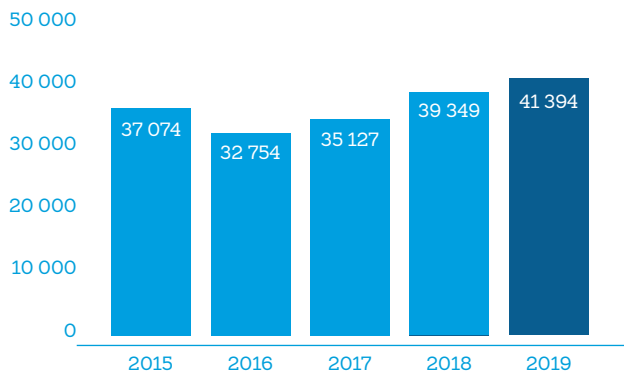
KPA Pension är pensionsbolaget i kommunsektorn och förvaltar tjänstepensioner för anställda i kommun, regioner samt kommunala och kooperativa företag.

Folksam LO Pension erbjuder fondförsäkring för kollektivavtalad tjänstepension i huvudsak till anställda inom SAF-LO-området. Bolaget samägs av Folksam och LO.

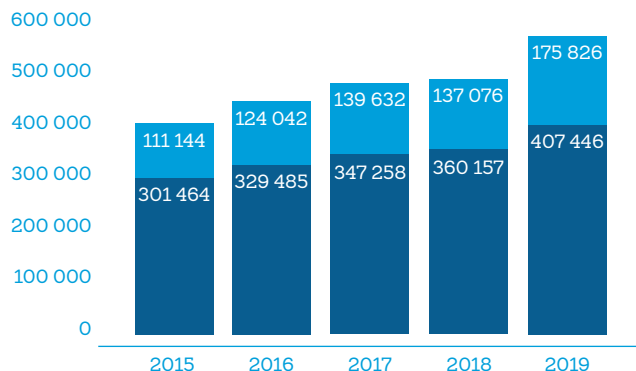
Folksam Liv-gruppen

Premieinkomst, Mkr

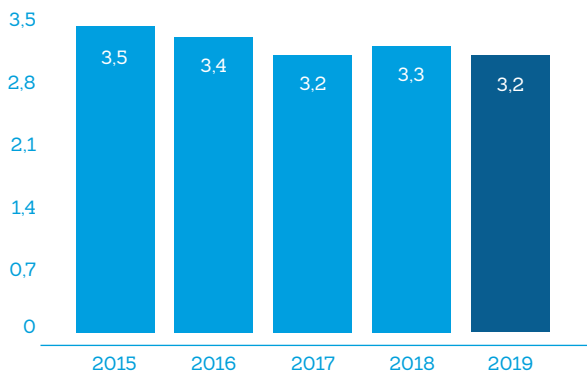

● Förvaltad kapital, vid periodens slut, Mkr

● Fondförsäkringstillgångar, vid periodens slut, Mkr

Solvenskvt, vid periodens slut

Folksam Liv-gruppen	2019	2018	2017	2016	2015
Premieinkomst, Mkr	41 394	39 349	35 127	32 754	37 074
Förvaltad kapital, vid periodens slut, Mkr	407 446	360 157	347 258	329 485	301 464
Fondförsäkringstillgångar, vid periodens slut, Mkr	175 826	137 076	139 632	124 042	111 144
Solvenskvot, vid periodens slut ¹⁾	3,2	3,3	3,2	3,4	3,5

¹⁾ Solvenskvoten avser kapitalbas i relation till kapitalkrav i enlighet med Solvens II regelverket.

Premierna för Folksam Liv-gruppen uppgick till 41 394 (39 349) miljoner kronor för helåret 2019. Det förvaltade kapitalet uppgick till 407 446 (360 157) miljoner kronor och fondförsäkringstillgångarna till 175 826 (137 076)

miljoner kronor. Totalt ökade kundernas tillgångar med drygt 17 procent under 2019 jämfört med motsvarande period föregående år. Solvenskvoten, som redovisas med ett kvartals eftersläpning, var 3,2 (3,3).

Folksam Liv (moderföretag)	2019	2018	2017	2016	2015
Premieinkomst, Mkr ¹⁾	12 040	11 584	10 324	9 840	13 479
Försäkringstekniskt resultat, Mkr	11 777	2 018	5 706	8 190	8 985
Förvaltningskostnad, %	0,5	0,6	0,6	0,6	0,7
Totalavkastning, %	10,4	1,5	4,2	8,4	3,7
Förvaltad kapital, vid periodens slut, Mkr	200 134	183 259	179 413	176 267	164 489
Solvensgrad, vid periodens slut, %	169	163	165	165	162
Solvenskvot ²⁾ blandade bolag	3,7	3,8	3,7	3,9	4,1
Kollektiv konsolidering tjänstepension, vid periodens slut, %	119	110	120	121	119
Kollektiv konsolidering övrig livförsäkring, vid periodens slut, %	119	114	118	120	118

¹⁾ Premier omfattar premieinkomst för sparförsäkring och premieintäkt för riskförsäkring samt inbetalningar från sparare i fondförsäkring.

²⁾ Solvenskvoten för blandade bolag avser summan av kapitalbasen i relation till kapitalkrav för övrig livförsäkring (i enlighet med Solvens II-regelverket) och kapitalbasen i relation till kapitalkrav (i enlighet med Solvens I-regelverket) för tjänstepensionsverksamhet.

Kunden i fokus

Att ge trygghet i livets alla skeenden är vårt jobb. Hos oss kan kunden försäkra sig själv, sina nära och kära, sina ägodelar samt spara till pensionen. Nästan varannan person i Sverige är försäkrad i Folksamgruppen och över tre miljoner människor sparar långsiktigt till sin pension hos oss. Vårt mål är att ha branschens mest nöjda kunder.

Värdekedja för kund

Folksamgruppens värdekedja visar hur vi använder vår samlade kompetens, erfarenheter och andra tillgångar för att genom vår affärsverksamhet skapa många värden för våra kunder.

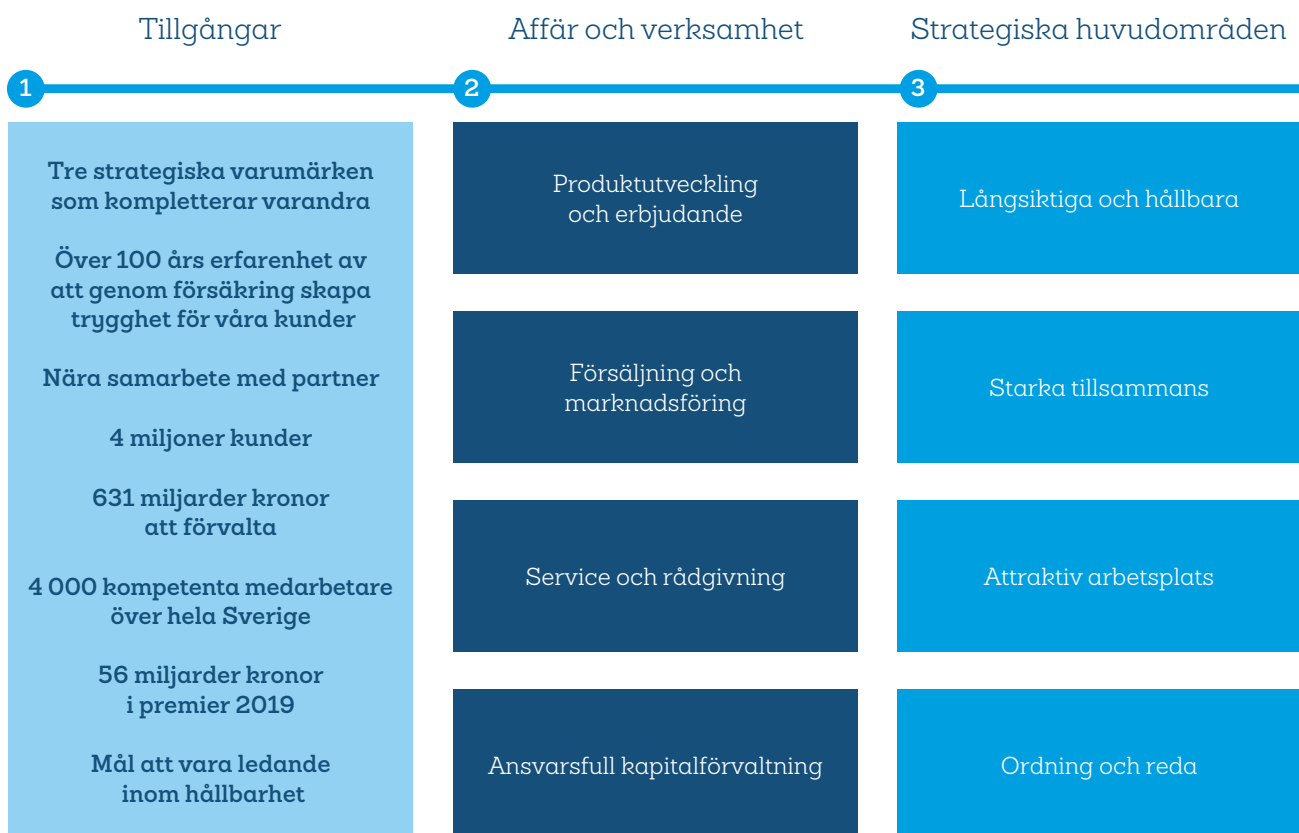
1 Tillgångar

I Folksamgruppen ingår huvudvarumärket Folksam och de två kompletterande varumärkena KPA Pension och Folksam LO Pension. 2019 hade vi 55,5 miljarder kronor i premier och totalt förvaltar vi 631 miljarder kronor, inklusive fondförsäkringstillgångar, åt våra kunder.

I över 100 år har Folksamgruppen skapat trygghet för kunderna. För att vara relevanta och attraktiva har vi utvecklat våra kunderbjudanden i takt med att behoven har förändrats.

Många av våra kunder kommer till oss via samarbeten med fackliga organisationer och andra partner. Tillsammans bidrar vi till att våra kunder ska känna sig trygga i en hållbar värld.

Idag är vi knappt 4 000 medarbetare som varje dag arbetar mot målet att ha branschens mest nöjda kunder.

Vi ska ha försäkrings- och pensionssparandebanshens mest nöjda kunder

Vi är övertygade om att ett hållbarhetsarbete integrerat i våra erbjudanden och verksamhet förbättrar förutsättningarna för långsiktig framgång. Därför har Folksamgruppen som mål att vara ledande när det gäller hållbarhet.

2 Affär och verksamhet

Vi skapar värde för kunden i varje del av vår verksamhet. Det gör vi genom att ha tydliga riktlinjer för alla våra delar av verksamheten, från kundmöten och produktutveckling till förvaltningen av kundernas pengar.

Produktutveckling och erbjudande

Vi erbjuder produkter som ger skydd för olika händelser och bidrar till våra kunders trygghet genom livets olika skeden. Kunderna ska uppleva att våra produkter är enkla att förstå, lätta att förhålla sig till och att de känns viktiga. Vi utvecklar vårt erbjudande i takt med hur kundbehoven förändras.

Försäljning och marknadsföring

Vi vet att kontakten med kunderna påverkar deras nöjdhet. I försäljningssammanhang utgår vi från varje kunds enskilda behov, upplyser om tänkbara alternativ och övertalar aldrig en kund att köpa något den inte behöver. Vi ska alltid ha ett rådgivande förhållningssätt. Folksams etiska regler styr oss i vårt dagliga arbete.

Service och rådgivning

Digitalisering och förändrade beteenden hos kunderna driver på behovet av nya och förändrade sätt att bedriva vår verksamhet. Kunderna vill i allt högre grad möta oss när och där det passar dem. Utveckling av det digitala kundmötet är därför prioriterat. Oavsett om kundmötet är digitalt eller bemannat ska det vara enkelt att få kontakt med oss och få den hjälp som förväntas.

Vi ger behovsanpassad rådgivning inom försäkringar, pension och långsiktigt sparande och ger även råd om hur skador, brand eller inbrott kan undvikas.

Ansvarsfull kapitalförvaltning

Vår förvaltning av kundernas pengar ska främja långsiktig trygghet utifrån avkastning och hållbar utveckling. För att nå god riskspridning fördelar vi våra investeringar på olika tillgångsslag och marknader. Vi är övertygade om att ansvarsfulla företag på sikt blir mer lönsamma, vilket ökar möjligheten att ge våra kunder en god avkastning.

Vi kompromissar aldrig med den ekonomiska avkastningen, men menar att den avkastning våra kunder kan förvänta sig från oss är mer än bara ekonomisk. Vi tar utgångspunkt i vår tro på påverkan, ständiga förbättringar och transparens.

Värde för kund

4

Trygghet i livets alla skeenden

Ömsesidigt mervärde tillsammans med samarbetspartner

Effektiv och hållbar skadereglering och pensionsutbetalning

Framgångsrikt skadeförebyggande arbete och forskning

God och konkurrenskraftig avkastning på pensionssparande

Återbäring till våra kunder

75 % nöjda kunder i Folksam kundindex

Fristående kundombudsman

Flerspråkig kundservice på 18 språk

Klimatmål:

Nettonollutsläpp av växthusgaser i den egna verksamheten till 2030 och i placeringsportföljerna till 2050.

Vi ska ha försäkrings- och pensionssparandebranschens mest nöjda kunder

3 Strategiska huvudområden

Vi når våra mål genom att utveckla fyra strategiska huvudområden:

Långsiktiga och hållbara

Vi ska vara lönsamma, finansiellt stabila och ledande när det gäller hållbarhet. Vi är övertygade om att ett hållbarhetsarbete integrerat i våra erbjudanden och verksamhet förbättrar förutsättningarna för långsiktig framgång.

Starka tillsammans

Vi ska vara den självklara försäkringspartnern och skapa ett ömsesidigt mervärde genom samarbeten. Det gör vi både genom affärsmässig samverkan med samarbetspartner och genom samarbete mellan bolagen inom Folksamgruppen.

Attraktiv arbetsplats

Vi ska vara en attraktiv arbetsplats där vi arbetar modernt och effektivt. Då kan vi attrahera och behålla den kompetens vi behöver och möta kundernas förväntningar som ett modernt och digitalt bolag.

Ordning och reda

Vi ska ha en verksamhet och organisation som kännetecknas av ordning och reda. Vår verksamhet omfattas av en stor mängd regelverk och det tillkommer ständigt nya. Ordning och reda krävs för att värna våra kunders trygghet, att upprätthålla förtroende bland kunder, myndigheter och andra intressenter samt för att kunna öka affärsnyttan.

4 Värde för kund

Att ge trygghet i livets alla skeenden är vårt jobb. Hos oss kan kunden försäkra sig själv, sina nära och kära, sina ägodelar samt spara till pensionen. Vårt mål är att ha försäkrings- och pensionssparandebansens mest nöjda kunder. Årets kundundersökning visar att 75 procent av kunderna är nöjda med oss. Det tangerar uppsatt mål för 2019 och är på samma höga nivå som 2018.

Tillsammans med fackliga organisationer och andra samarbetspartner skapar vi ett ömsesidigt mervärde genom samverkan. Genom vårt tätta samarbete kan vi erbjuda attraktiva erbjudanden till förmånliga priser till våra kunder.

Vår skadereglering bidrar till kundernas trygghet och underlättar den situation de hamnat i. Som stor aktör har vi samtidigt möjligheter att påverka. Att till exempel återanvända och reparera istället för att köpa nytt, är inte bara en vinst för miljön utan även en god affär för oss och våra kunder. Vi renoverar hus med bra och hållbart material, köper och återvinner reservdelar på skadade bilar och när kunden får en hyrbil ska den hålla hög säkerhets- och miljöstandard. Om en kund är missnöjd med ett beslut kan Kundombudsmannen ompröva beslutet.

Pensionen är något som för många ligger långt fram i tiden och förvaltningen av kundernas pensionssparande ska främja långsiktig trygghet utifrån avkastning och hållbar utveckling. Vi är övertygade om att ansvarsfulla företag på sikt blir mer lönsamma, vilket ökar möjligheten att ge våra kunder en god avkastning.

Genom att hjälpa kunderna att välja rätt, tänka efter före och förhindra att en skada eller olycka inträffar kan vi bidra till tryggare kunder, lägre resursanvändning och därmed lägre försäkringspremier. Vår forskning och vårt skadeförebyggande arbete gynnar både våra kunder och vår miljö. I 35 år har vi till exempel undersökt olika bilmodellers krocksäkerhet och presenterat resultaten i rapporten "Hur säker är bilen".

Folksam, som är en betydande del av Folksamgruppen, ägs av kunderna. Istället för att dela ut vinsten till aktieägare går den tillbaka till våra ägare, kunderna, i form av återbäring, premiesänkningar eller bättre service, tjänster och erbjudanden.

För kunder som inte har svenska som modersmål erbjuder vi kundservice på 18 andra språk, däribland teckenspråk. Det ger fler människor en möjlighet att få information om försäkring och sparande på sitt modersmål.

Vårt hållbarhetsarbete ger långsiktig framgång

Vi är övertygade om att ett hållbarhetsarbete integrerat i erbjudanden och verksamhet förbättrar våra förutsättningar för långsiktig framgång. Genom vår storlek och verksamhet har vi stora möjligheter att vara en positiv kraft för kunderna och samhället i stort. Därför är vår målsättning att vara ledande när det gäller hållbarhet. Vårt klimatmål är att ha nettonollutsläpp av växthusgaser i den egna verksamheten till 2030 och i placeringsportföljerna till 2050.

Folksamgruppen bidrar även till FN:s Agenda 2030 och de 17 globala målen för hållbar utveckling genom våra erbjudanden, våra placeringar och hur vi bedriver vår verksamhet. Folksamgruppens målområden är direkt kopplade till mål nummer 3, 5, 8, 11, 12 och 13.

Brett kunderbudande

Vi utvecklar våra erbjudanden i takt med hur kundbehoven förändras. Vi arbetar nära våra samarbetspartner för att kunderna ska få de bästa försäkrings- och pensionslösningarna på marknaden.

2019 har vi bland annat utvecklat ett nytt erbjudande för fackförbundens studerandemedlemmar, vilket är utformat för studentens specifika behov. För IF Metalls räkning har vi utvecklat en inkomstförsäkring för förbundets yrkesaktiva medlemmar och till Fackförbundet ST har vi utarbetat sak- och personriskförsäkringar samt obligatorisk inkomstförsäkring för förbundets medlemmar.

Därtill har vi utvecklat ett nytt sakförsäkringsskydd till det nybildade Saco-förbundet Akavias medlemmar samt fortsatt lanseringen av Folksam juristförsäkring för medlemmar i fackförbund. Folksam är även ny försäkringsgivare till Kooperativa Förbundet och Coop.

Folksam LO Pension har under 2019 ökat flexibiliteten för kunderna vid val i det fria fondutbudet och KPA Pension har bland annat vidareutvecklat den digitala tjänsten som erbjuds kommuner och regioner för hantering av deras pensionsåtaganden.

Våra erbjudanden till kund

Våra försäkrings- och pensionserbjudanden kan delas in i följande områden:

Traditionell försäkring – tryggt och enkelt sparande

Traditionell försäkring är en trygg och enkel sparform. Kunden påverkar inte själv sin risknivå utan Folksamgruppen placerar kapitalet i aktier, räntebärande värdepapper och övriga tillgångar. Kunden garanteras ett visst belopp när det blir dags för utbetalning.

Fondförsäkring – möjlighet att påverka avkastningen

Fondförsäkring är en sparform som innebär att kunden själv bestämmer vilka fonder premierna ska placeras i och står därmed själv risken för fondvärdets utveckling. Fonderbudandet bygger på att det ska vara enkelt att placera i fonder av god kvalitet och med ett brett utbud, anpassat till våra kunders olika behov.

Personriskförsäkring – trygghet vid olycksfallsskada, sjukdom och dödsfall

Personriskförsäkring ger ekonomisk trygghet vid olycksfallsskada, sjukdom och dödsfall. Folksamgruppen erbjuder både individuella försäkringslösningar och grupp-försäkringar. Kundenpassade gruppliv- och tjänstegrupp-livförsäkringar respektive sjuk- och olycksfallsförsäkringar är speciellt framtagna för fackförbund, företag och organisationer.

Sakförsäkring – försäkringar för hemmet, bilen och andra saker

Folksamgruppen erbjuder ett fullsortiment av sakförsäkringar till hushåll och privatpersoner med bil- och boendeförsäkringar som bas samt företagsförsäkringar inom särskilt utvalda områden. Därtill erbjuder vi inkomstförsäkring vid arbetslöshet för medlemmar i fackförbund samt arbetslöshetsförsäkring via Swedbank och Sparbankerna.

Översikt över vårt kunderbudande per företag

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören (vd) för Folksam ömsesidig livförsäkring (Folksam Liv) med organisationsnummer 502006-1585 avger härmed årsredovisning för 2019, företagets 104:e verksamhetsår. Styrelsen har sitt säte i Stockholm.

Ägarförhållanden och koncernstruktur

Folksam Liv är moderföretag i Folksam Liv-koncernen. Koncernen omfattar det helägda försäkringsdotterföretaget Folksam Fondförsäkringsaktiebolag (publ) (Folksam Fondförsäkring) och det helägda dotterföretaget Folksam Service AB. I koncernen ingår även de delägda och ej vinstutdelande försäkringsföretagen KPA Pensionsförsäkring AB (publ) (KPA Pensionsförsäkring) och KPA Livförsäkring AB (publ) (KPA Livförsäkring). Företagen är verksamma under varumärket KPA Pension där försäkringsholdingföretaget KPA AB är moderföretag och är delägt av Folksam Liv. KPA Pension omfattar även KPA Pensionservice AB. Ytterligare ett delägt försäkringsföretag är Folksam LO Fondförsäkringsaktiebolag (publ) under varumärket Folksam LO Pension (Folksam LO Fondförsäkring).

Innehav i företag som är verksamma i andra branscher såsom fastigheter framgår av not 18 Aktier i koncernföretag, not 19 Aktier i intresseföretag, not 20 Moderföretagets andelar i intresseföretag.

Folksam Liv är ett ömsesidigt och därmed kundägt företag. Istället för att dela ut vinsten till aktieägare går den tillbaka till kunderna.

Samverkan inom Folksam sker bland annat inom distribution, administration och kapitalförvaltning för att nå stor-driftsfördelar till nytta för kunderna. Detaljerad redovisning av samtliga dotterföretag och intresseföretag finns i noterna 18–19. Not 52. Upplysningar om närstående redovisar även företagen och deras relationer.

Verksamhet

Folksam Liv bedriver liv- och skadeförsäkringsverksamhet med inriktning på den svenska marknaden. Företaget erbjuder tjänstepension och långsiktigt sparande till privatpersoner direkt eller via samarbeten samt grupp-försäkring och annan personriskförsäkring.

KPA-företagen bedriver verksamheten under det gemensamma varumärket KPA Pension och erbjuder traditionell pensionsförsäkring, fondförsäkring, livförsäkring, pensionsadministration, valcentral och kapitalförvaltning

med etisk inriktning. KPA Pension är marknadsledande inom pensionsområdet i kommun- och regionsektorn, kunderna är både arbetsgivare och anställda.

Folksam Liv och KPA Pension erbjuder bland annat traditionell livförsäkring till kunderna. Traditionell livförsäkring lämpar sig för långsiktigt pensionssparande och innebär att kunden ger Folksam förtroendet att förvalta kapitalet. Folksams kapitalförvaltning investerar kapitalet ansvarsfullt i en väl sammansatt portfölj bestående av räntebärande värdepapper, aktier, fastigheter och specialplaceringar.

Folksam LO Fondförsäkring är inriktat mot kollektivavtalade tjänstepensioner och omfattar i huvudsak administration och förvaltning av pensionsmedel som avsätts enligt pensionsöverenskommelsen mellan SAF och LO.

Eftersom Folksam Liv är kundägt går allt överskott tillbaka till kunderna. Överskottet fördelas löpande till kunder med premiebestämd traditionell försäkring genom återbäringsrättan, men det fördelade överskottet är inte garanterat. Överskottshanteringen innebär att Folksam Liv inte fördelar allt överskott till kunderna utan behåller en buffert (kollektiv konsolidering) i syfte att jämna ut svängningarna på de finansiella marknaderna och för att kunna ge kunderna en stabil återbäringsränta över tid. För förmånsbestämd traditionell försäkring fördelas överskott istället genom värdesäkring. Överskott kan också tilldelas förmånsbestämd försäkring via bl.a. premierabatter. Överskott som uppstår inom personriskförsäkring kan tilldelas genom avsättning till Fonden för tilldelad återbärning, för att sedan betalas ut i form av premierabatter eller kontantutbetalningar.

Folksam erbjuder även sparande i fondförsäkring inom Folksam Liv, Folksam Fondförsäkring, KPA Pensionsförsäkring och Folksam LO Fondförsäkring. Fondförsäkring innebär att kunden själv bestämmer risknivån på sitt sparande genom att välja vilka fonder kapitalet ska investeras i.

Väsentliga händelser under året

Återbäringsränta och överskottsmedel

Den 1 februari 2019 justerade Folksam Liv återbäringsräntan för tjänstepension från 4,0 procent till 3,0 procent.

Den 1 juni 2019 höjde Folksam Liv återbäringsräntan för tjänstepension från 3,0 procent till 4,0 procent.

Återbäringsräntan för övrig livförsäkringsverksamhet höjdes även från 4,0 procent till 5,0 procent.

Från och med den 1 oktober 2019 höjde Folksam Liv återbäringsräntan för tjänstepension från 4 procent till 5 procent. Återbäringsräntan på övrig livförsäkring behölls oförändrad på 5 procent.

Ändringen av återbäringsräntan ligger i linje med Folksams konsolideringspolicy. Återbäringsräntan är före skatt och avgifter.

Verksamhet och affär

Folksam har tecknat avtal med förmedlaren Söderberg & Partners om att bli ett valbart alternativ i företagets upphandling Småbolagsplan Modern, som riktar sig till kundföretag med 1 till 29 försäkringsbara anställda.

Fackförbundet ST har via upphandling valt Folksam som ny leverantör för medlemsförsäkringarna. Det är såväl personrisk- som sakförsäkringar och obligatorisk inkomstförsäkring som ST valt att lägga i Folksam. Avtalet träder i kraft den 1 januari 2020.

Under året har Folksam Liv, som ickevalsalternativ, inom GTP (Gemensam tjänstepension) fått in drygt 20 000 nya kunder till följd av att Samhall bytt arbetsgivarorganisation och anslutit sig till KFO.

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) bytte den 27 november 2019 namn till Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). KPA Pension ägs till 40 procent av SKR och 60 procent av Folksam.

Ledande befattningshavare

Jonas Nordling avgick från styrelsen den 1 februari 2019 på egen begäran.

På stämman den 11 april 2019 valdes Britta Lejon in i styrelsen. Folksams personalorganisationer har förändrat sin representation i styrelsen genom att Ann-Charlotte Tollqvist (suppleant, arbetstagarrepresentant) ersatte Anneli Ersson. Björn Siljeholm utsågs av stämman till ny kundombudsman för Folksam Liv.

Pernilla Glad tillträdde i maj 2019 som ny chef Människor och Miljöer och medlem i koncernledningen. Hon ersatte Harriet Pontán som gått i pension.

Jens Wikström utsågs i juni 2019 till ny chef Marknad och Försäljning, tillika medlem i koncernledningen. Jens Wikström ersatte Per Ardehed som lämnat koncernen.

Styrelsen i Folksam Fondförsäkringsaktiebolag utsåg Charlotta Carlberg till ny vd för bolaget. Thomas Theiler, tidigare vd, lämnade sin roll för att tillträda som chef för sektionen Anti-Money Laundering inom Affärsområde Liv. Båda tillträdde respektive tjänst den 1 oktober 2019.

Jens Henriksson lämnade i augusti 2019 Folksamgruppen för att bli vd och koncernchef för Swedbank, Ylva Wessén utsågs till tillförordnad vd och koncernchef för Folksamgruppen. I december 2019 utnämnde styrelserna i Folksam Liv och Folksam Sak Ylva Wessén till ny vd och koncernchef för Folksamgruppen.

Kapitalförvaltning

Folksamgruppen, FAM och Proventus sålde i januari 2019 vindkraftsbolaget PWP till EnBW, ett av Tysklands största energibolag. De tre säljarna ägde innan försäljningen en tredjedel var i PWP som in sin tur äger totalt 47 vindturbiner. Därutöver säljer Folksamgruppen ytterligare fyra vindturbiner till EnBW inom ramen för Gnosjö Energi.

I januari 2019 investerade Folksamgruppen i en blå och en grön obligation om totalt 825 miljoner kronor, varav Folksam Livs del av investeringen uppgick till 206 miljoner kronor och KPA Pensions del av investeringen uppgick till 400 miljoner kronor. Den ena obligationen gavs ut av Nordiska Investeringsbanken (NIB) och är en nordisk-baltisk blå obligation, Baltic Blue Bond, som går till investeringar för att hantera och skydda vattenresurser i Östersjöområdet. Den andra, med bolån som säkerhet, är en grön obligation och emitterades av SBAB.

Folksamgruppen beslutade i mars 2019 att investera 735 miljoner kronor i EQT:s fjärde infrastrukturfond. Folksam Livs andel i investeringen uppgick till 336 miljoner kronor och KPA Pensions andel av investeringen uppgick till 399 miljoner kronor. Investeringen bidrar till att diversifiera försäkringsgruppens portföljer genom fortsatt fokus på infrastruktur.

Folksamgruppen investerade den 20 mars 2019 exklusivt 2,8 miljarder kronor (300 MUSD) i en obligation, utgiven av Världsbanken, som fokuserar på matsvinn. Det är

Världsbankens första obligation riktad mot FN:s hållbarhetsmål 12 om ansvarsfull produktion och konsumtion. Investeringen fördelade sig enligt följande: Folksam Liv 1 246 miljoner kronor (133 MUSD), Folksam Sak 375 miljoner kronor (40 MUSD), KPA Pension 1 189 miljoner kronor (127 MUSD).

KPA Pensionsförsäkring förvärvade den 5 maj 2019 en nybyggd kontorsfastighet av Fabege för 1 608 miljoner. Köpet är ett led i att öka KPA Pensions fastighetstillgångar.

Folksamgruppen investerade i juni 2019 drygt 200 miljoner kronor i batteriutvecklaren Northvolt för byggandet av Northvolt Ett i Skellefteå. Northvolt Ett blir Europas första storskaliga fabrik för tillverkning av hållbara batterier. Investeringen fördelade sig med en tredjedel vardera mellan Folksam Liv, Folksam Sak och KPA Pension.

KPA Pensionsförsäkring förvärvade i september 2019 kontorsfastigheten Brädstapeln 16 för 4,3 miljarder kronor, vilket är den tredje största fastighetsaffären i Sverige genom tiderna.

Folksamgruppen blev en av initiativtagarna i en ny global investerarallians för nettonollutsläpp av växthusgaser, FN:s Net-Zero Asset Owner Alliance, med samlade förvaltade tillgångar till ett värde om cirka 40 000 miljarder kronor.

Folksamgruppen fortsatte att investera i nordisk infrastruktur. Efter en framgångsrik investering i

infrastrukturfonden Infranode I investerade Folksam Liv i november 2019 ytterligare drygt 630 miljoner kronor i den nya fonden Infranode II.

Folksamgruppen återinvesterade 2 miljarder i preferensaktier i Volvo Car AB, i samband med att befintliga preferensaktier löses in i december. Folksam Livs andel var 1 000 miljoner kronor.

Folksamgruppen kontrakterade i december 2019 att investera 4 miljarder kronor i aktier utgivna av Heimstaden Bostad AB, vid en riktad nyemission den 7 januari 2020. Folksam Livs andel var 1 350 miljoner kronor.

Regelverk

Arbetsgivardeklaration på individnivå (AGD)

Den 1 januari 2019 trädde lagen om AGI i kraft, vilket innebär förändringar i hur Folksam som arbetsgivare och försäkrings- och pensionsföretag redovisar skattepliktiga utbetalningar och avdragen skatt till Skatteverket. I och med det nya regelverket görs rapporteringen på individnivå och aggregerad nivå istället för som tidigare, summerat på bolagsnivå.

Ekonomisk översikt

Under 2019 betalade kunderna in 41,4 (39,3) miljarder kronor i premier inom liv- och fondförsäkring till Folksam Liv med dotterföretag. Folksam är därmed fortsatt störst på marknaden. Mätt i totala premier, gamla och nya, för konkurrensutsatt livförsäkringsmarknad enligt Svensk Försäkrings statistik var marknadsandelen lägre och uppgick till 14,0 (14,5) procent för 2019. Marknadsandelen på nytecknad affär minskade och uppgick till 12,8 (13,1) procent.

Koncernen

Folksam Liv-koncernen består av helägda dotterföretagen Folksam Fondförsäkring och Folksam Service AB som konsolideras fullt ut i resultat- och balansräkningen. I koncernen ingår även företagen KPA AB med tillhörande dotterföretag samt Folksam LO Fondförsäkring, dessa konsolideras som intresseföretag enligt kapitalandelsmetoden i Folksam Liv-koncernen då bestämmande inflytande enligt IFRS 10 inte bedöms föreligga. Se även avsnittet Ägarförhållanden och koncernstruktur.

Resultat före bokslutsdispositioner och skatt, hänförligt till företag som konsolideras, uppgick till 12 799 (2 529) miljoner kronor.

Premieinkomsten och premieintäkten sammantaget i den konsoliderade koncernen uppgick till 12 059 (11 606) miljoner kronor. Merparten av ökningen var inom kollektivavtalad tjänstepension där vi fått fler premiebetalande kryss och större inflyttad volym. Kapitalavkastningen var högre i år och uppgick till 17 207 (2 318) miljoner kronor och var den största förklaringen till att resultatet var högre än föregående år. Försäkringsersättningarna var något högre jämfört med föregående år och uppgick till 7 137 (6 857) miljoner kronor. Förändring av livförsäkringsavsättningarna uppgick till -7 618 (-3 292) miljoner kronor. Ett positivt kassaflöde bidrog till ökade avsättningar samtidigt som räntekurvan minskade och ledde till ökad avsättning jämfört med föregående år. Utfall för driftskostnaderna var 1 504 (1 701) miljoner kronor. Det lägre utfallet förklaras av lägre kostnader för utveckling då en mängd stora utvecklingsåtgärder belastade Folksam Liv 2018. Återbetalning för återförsäkring och aktivering av immateriella tillgångar minskade driftskostnaderna jämfört med samma period föregående år.

Placeringstillgångarna ökade till 197 388 (180 769) miljoner kronor och fondförsäkringstillgångar ökade till 47 030 (40 050) miljoner kronor.

Moderföretaget

Resultatet före bokslutsdispositioner och skatt uppgick till 12 134 (2 062) miljoner kronor. Det högre resultatet var främst hänförligt till en högre kapitalavkastning under året.

Premieinkomst och premieintäkt

Premieinkomsten och premieintäkten uppgick sammantaget till 12 040 (11 584) miljoner kronor. Ökningen under året kom primärt från ökningen inom kollektivavtalad tjänstepension där vi fått fler premiebetalande kryss och större inflyttad volym.

Försäkringsersättningar

Försäkringsersättningarna efter avgiven återförsäkring i moderföretaget uppgick till 7 099 (6 822) miljoner kronor. Ökningen finns inom riskprodukterna. För spar-försäkringarna är utbetalningarna jämna och försäkringsersättningarna är på samma nivå som föregående år.

Livförsäkringsavsättningar

Förändring av livförsäkringsavsättningarna i moderföretaget ökade och uppgick till -7 619 (-3 291) miljoner kronor. Ett positivt kassaflöde både inom kollektivavtalad tjänstepension, individuell tjänstepension och individuell sparförsäkring bidrog till ökade avsättningar. Räntekurvan minskade under perioden vilket även gav en ökning av de försäkringstekniska avsättningarna. Räntekurvan minskade mer under 2019 jämfört med 2018 och hade därmed en större effekt på avsättningarna.

Driftskostnader

Driftskostnaderna i moderföretaget minskade och uppgick till -989 (-1 175) miljoner kronor. Den främsta förklaringen till de lägre driftkostnaderna var minskade utvecklingskostnader då en mängd stora utvecklingsåtgärder belastade Folksam Liv 2018. Återbetalning för återförsäkring sänkte driftskostnaderna med 16 miljoner och aktivering av immateriella tillgångar minskade driftskostnaderna med 9 miljoner jämfört med samma period föregående år. Anskaffningskostnaderna minskade med 17 miljoner på grund av lägre kostnader för provisioner till förmedlare. Driftkostnaderna minskar även till följd av restriktivare återrekrytering, lägre provisioner till förmedlare samt till följd av den konsultväxling som genomförts.

Förvaltningskostnadsprocenten för sparandeverksamheten i moderföretaget uppgick till 0,5 (0,5) procent.

Kapitalförvaltning och kapitalavkastning

Folksam Livs investeringar fördelas på olika tillgångsslag och marknader för att nå en god riskspridning och en god avkastning. Investeringar görs i räntebärande värdepapper, aktier, fastigheter och specialplaceringar (onoterade tillgångar). Dessutom finns bolagsstrategiska innehav, främst dotterföretag.

Folksam Liv tillämpar ansvarsfull kapitalförvaltning. Detta innebär att samtliga tillgångar förvaltas utifrån ett långsiktigt ansvarsfullt perspektiv, avseende såväl etik som miljömässiga hänsyn, utan att göra avkall på avkastningskrav och lämplig risknivå.

Våren 2019 genomförde företaget en större förändring av den utländska aktieportfölj. Företaget halverade antalet innehav och behöll de bolag med bäst ESG-betyg. Samtidigt halverade företaget innehaven i energisektorn och minskade koldioxidavtrycket för portföljen i stort.

Året dominerades av den amerikanska centralbankens helomvändning från räntehöjningscykel till snabba räntesänkningar, föranledd av det skarpa fallet i investerarens riskbenägenhet under slutet av 2018. Ändrad retorik från den amerikanska centralbanken efter årsskiftet fick den amerikanska 10-åriga statsobligationsräntan att falla omkring 1,25 procentenheter, varpå den amerikanska styrräntan sänktes med 0,25 procentenheter tre gånger i kort följd under det andra halvåret. Svenska räntor följde med i den globala förändringen av investerarens riskbenägenhet och den svenska 10-åriga statsobligationsräntan föll omkring en procentenhet fram till hösten. I september överraskade Riksbanken med tydliga signaler om en kommande räntehöjning, vilken också genomfördes i december. Kombinationen av en helomvändning från den amerikanska centralbanken och en styrräntehöjning från Riksbanken i slutet av året innebar att räntan på en svensk 2-årig statsobligation föll ungefär 0,5 procentenheter fram till hösten för att mot slutet av året ha återhämtat nästan hela fallet. Riksgälden flaggade under hösten för ett något större utbud av svenska statsobligationer under 2020, vilket troligtvis också bidrog till högre svenska räntor. Däremot var förväntningarna på ytterligare höjningar av reporäntan under de kommande åren fortsatt mycket låga vid årets slut.

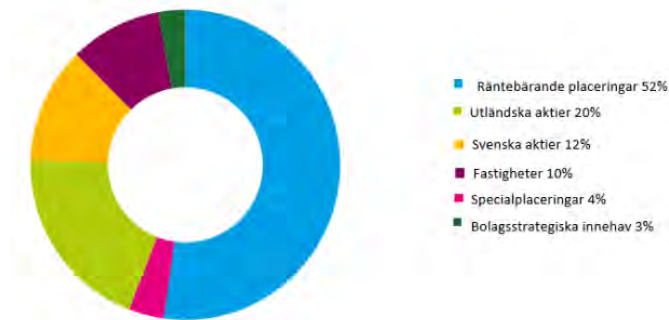
Aktiemarknaderna steg kraftigt under 2019. Både den svenska och den globala aktiemarknaden levererade en avkastning på cirka 30 procent i lokal valuta. De utländska innehaven fick dessutom hjälp av en svagare krona vilket medförde att avkastningen på den globala aktiemarknaden omräknat i svenska kronor uppgick till cirka 35 procent. Aktiemarknadens kraftiga uppgång var till viss del en effekt av att förväntningarna var lågt ställda inför året, efter det kraftiga börsfallet i slutet på 2018. När det visade sig att oron

för den globala konjunkturutvecklingen var överdriven, centralbanker återigen började stimulera ekonomin och räntorna föll, gav det bränsle åt aktiemarknaden. Framgångar i handelskonflikten mellan USA och Kina var en annan bidragande orsak till börsuppgången under året.

Om aktiemarknaden levererade ett historiskt mycket starkt år 2019 så gäller det motsatta för det strategiska innehavet i Swedbank. Efter avslöjanden om att banken kan ha använts för omfattande penningtvätt föll Swedbanks aktiekurs kraftigt och innehavet gav en negativ avkastning på drygt 20 %. Det var den lägsta avkastningen sedan finanskrisen 2008.

Den svenska kommersiella fastighetsmarknaden var generellt stark under år 2019, främst drivet av att räntorna under lång tid sjunkit och att marknaden räknar med låga räntor även framgent. God tillgång till finansiering bidrar till stark efterfrågan på fastigheter. Utöver detta ser vi en fortsatt press uppåt när det gäller kontorshyror.

Företagets förvaltrade kapital uppgick vid utgången av 2019 till 206 020 (187 485) miljoner kronor. Av detta utgjorde cirka 52 (55) procent räntebärande värdepapper utgivna av stater och kommuner och bostadsinstitut, eller motsvarande. Totalt uppgick räntebärande placeringar till 107 581 (103 944) miljoner kronor vid utgången av året och durationen i den räntebärande portföljen var under året cirka 5 (5) år. Aktieportföljen, bestående av noterade svenska och utländska aktier, stod för ca 32 (29) procent av det förvaltrade kapitalet och uppgick vid utgången av året till 65 297 (54 796) miljoner kronor. Folksam Liv äger också en större post aktier i Swedbank. Värdet på Swedbank-aktien var vid årsskiftet cirka 6 286 (8 914) miljoner kronor. Fastigheter stod för 10 (10) procent av kapitalet och uppgick till 19 741 (17 922) miljoner kronor. Värdet på specialplaceringar, bland annat onoterade aktier, var vid årsskiftet 7 623 (6 750) miljoner kronor vilket motsvarade 4 (4) procent av det förvaltrade kapitalet. Bolagsstrategiska innehav består av dotterföretag. Innehaven uppgick per årsskiftet till 5 778 (4 073) miljoner kronor vilket utgjorde cirka 3 (2) procent. Valutaexponeringen var vid utgången av året ca 16 (14) procent.

Totalavkastningen för år 2019 på företagets tillgångar blev 10,4 (1,5) procent, motsvarande 19 439 (2 670) miljoner kronor. Det som i huvudsak förklarar totalavkastningen är företagets strategiska tillgångsfördelning, vilken bland annat styrs av försäkringsåtagandenas art och företagets risktolerans. Mot bakgrund av vald tillgångsfördelning förklaras årets avkastning främst av en mycket god avkastning för aktier och fastigheter och bolagsstrategiska innehav, i kombination med en positiv avkastning för räntebärande tillgångar. Avkastningen för aktier blev 25,9 (-0,8) procent, för fastigheter 12,1 (10,7) procent, för specialplaceringar 7,3 (20,9) procent, för bolagsstrategiska innehav 41,9 (-12,5) procent och för räntebärande tillgångar 1,1 (0,4) procent.

Totalavkastningstabell, Moderföretaget

Mkr	Ingående marknads-värde 2019-01-01	Utgående marknads-värde 2019-12-31	Total-avkastning 2019	Total-avkastning 2019 %	Total-avkastning 2018 %	Total-avkastning 2017 %	Total-avkastning 2016 %	Total-avkastning 2015 %
Räntebärande placeringar	103 944	107 581	1 180	1,1	0,4	0,9	3,1	0,9
Aktier	54 796	65 297	13 896	25,9	-0,8	7,4	15,1	4,5
Specialplaceringar	6 750	7 623	501	7,3	20,9	5,6	9,9	7,1
Fastigheter	17 923	19 741	2 158	12,1	10,7	13,8	21,9	16,1
Bolagsstrategiska innehav	4 073	5 778	1 705	41,9	-12,5	8,4	7,4	19,2
Summa	187 486	206 020	19 439	10,4	1,5	4,2	8,4	3,7

Totalavkastningstabellen är uppställd enligt rekommendation från Svensk Försäkring och företagets riktlinjer för mätning och rapportering av totalavkastning. I not 54 redovisas hur totalavkastningstabellen är kopplad till resultat- och balansräkningen.

Solvensgrad

Solvensgraden i moderföretaget ökade från 163 procent till 169 procent sedan förra årsskiftet. Solvensgraden beskriver hur väl ett livförsäkringsföretag lever upp till de garanterade åtagandena gentemot kunderna. Folksam Livs starka solvens är en förutsättning för att kunna ge en bra framtida avkastning på förvaltad kapital.

Kollektiv konsolidering

Den kollektiva konsolideringen uppgick vid årets slut för premiebestämda försäkringar till 119 (113) procent och för förmånsbestämda försäkringar till 187 (174) procent. Den kollektiva konsolideringen beskriver förhållandet mellan företagets tillgångar och hur mycket som fördelas till kunderna. Fördelningen omfattar både garanterade och inte garanterade åtaganden.

Återbäring

Återbäring till kunderna tas från de överskott som uppstår inom bolaget och som inte krävs för att hålla nödvändigt riskkapital. Återbäring kan ges i form av till exempel premierabatter, tilläggsbelopp eller värdesäkring.

Inom premiebestämd sparförsäkring fördelas överskottet till försäkringarna men är en del av konsolideringskapitalet tills de betalas ut som tilläggsbelopp. De preliminärt allokerade beloppen påverkar inte årets resultat- och balansräkning. Vid utbetalning påverkas balansräkningen genom motsvarande minskning av konsolideringskapitalet.

Premierabatten för kollektivavtalade förmånsbestämda tjänstepensioner var 50 procent under hela 2019. De förmånsbestämda pensionerna värdesäkrades fortsatt 2019 i enlighet med KPI-förändringen.

För riskförsäkring kan överskott tilldelas genom avsättning till fond för återbäring och rabatter. Efter beslut av styrelsen kan utbetalning göras i form av premierabatter eller kontantutbetalningar. Förändringar i fond för tilldelad återbäring påverkar resultat- och balansräkning.

Egen risk- och solvensbedömning

Moderföretaget och försäkringsföretagen i Folksam Livgruppen har under 2019 genomfört en egen risk- och solvensbedömning för den treåriga affärsplaneringsperioden 2020 till 2022. Det övergripande syftet med denna risk- och solvensbedömning är att bedöma det egna solvensbehovet samt att säkerställa att Folksam Liv-gruppen och de där ingående försäkringsföretagen är tillräckligt kapitaliserade för att genomföra sina affärsplaner. I tillägg till detta utvärderas externa kvotmått (SCR-kvot för övrig livförsäkringsverksamhet och trafikljuskvot för tjänstepensionsverksamheten). För Folksam Liv utvärderas även riskkvoten (definierat som en sammanvägning av

SCR-kvot och trafikljuskvot), som ska befinna sig inom styrelsen formulerade kapitalmålsintervall.

Då moderföretaget är ömsesidigt och därmed har begränsade möjligheter att förstärka kapitaliseringen med externa medel är det av yttersta vikt att moderföretaget har en mycket god finansiell ställning samt undviker att hamna i situationer där det tvingas begränsa risktagandet. Den egna risk- och solvensbedömningen visar att moderföretaget och alla i gruppen ingående försäkringsföretag är tillräckligt kapitaliserade för att genomföra sina affärsplaner.

Medarbetare

Inom Folksam tillämpas tillika anställning vilket innebär att medarbetarna är anställda i flera företag inom gruppen. Folksam har cirka 4 000 medarbetare på flera orter i Sverige. Folksam har en gemensam HR-funktion som ger stöd i kompetensförsörjningen för samtliga företag inom Folksam. Folksam ska vara en attraktiv arbetsplats med kända och konkurrenskraftiga erbjudanden till nuvarande och framtida medarbetare. 2019 års medarbetarundersökning visade generellt goda resultat. Resultatet slutade på 78 (76) procent positiva svar i genomsnitt och 83 (83) procent svarade att de gärna eller mycket gärna vill arbeta kvar i Folksam framöver. Under 2019 nyanställdes 429 (673) personer totalt inom Folksam.

Folksam ska ha miljöer med processer, informationsstöd och teknik som stödjer effektivitet samt legala krav och som dessutom främjar god hälsa och motivation. Som ett led i detta har Folksam fortsatt att utveckla arbetssätt och digitalt stöd för en sammanhållen och effektiv kompetensförsörjning. Folksam har också gjort insatser för att stärka det aktivitetsbaserade arbetssättet som bland annat bidrar till samarbete, lärande, hållbarhet och kostnadseffektivitet.

Folksams sjuktal för helåret 2019 uppgick till 5,0 procent, vilket är lägre än föregående års utfall på 5,3 procent (rullande 12 månader). Under året har Folksam arbetat för ökad hälsa, sänkta sjuktal och ett gemensamt lärande inom området. Respektive verksamhet har identifierat behov och genomfört riktade insatser. Dessa har sedan följts upp på övergripande nivå. Uppföljning på individnivå avseende prestation, arbetsbelastning och välmående genomförs löpande.

Kompetensutveckling

Folksams medarbetare ska bidra till en kultur där gemensamt ansvar tas för kontinuerlig utveckling, samarbete och lärande. Folksam arbetar löpande med kompetensutveckling för att säkerställa regulatoriska kunskaps- och kompetenskrav. Under 2019 har berörda medarbetare genomgått kompetensutveckling inom bland annat klagomålshantering, åtgärder mot penningtvätt, hot i yrkesrollen, konkurrensrätt, intern kontroll och arbetsmiljö. Inom pensions- och kapitalförsäkring har nya påbyggnadsutbildningar tagits fram och ett antal produktutbildningar har vidareutvecklats.

Försäkringsdistributionslagen (FDL/IDD) som trädde i kraft 2018 ställer krav på kunskap, kompetens och lämplighet hos försäkringsdistributörer. Folksam har infört en tydlig struktur för att säkerställa att regelverket efterlevs. Medarbetare och chefer som berörs av FDL/IDD har genomgått externa

certifieringar, interna utbildningar med kunskapstest samt årlig fortbildning.

För att ha försäkrings- och pensions sparandebansens mest nöjda kunder behöver Folksam chefer och ledare som, genom ett strategiskt och coachande förhållningssätt, tar ansvar för kompetensförsörjning och rätt prestation. Under 2019 har en särskild insats gjorts för att stärka cheferna i att tilldela och tydliggöra mål, stämna av kompetens och lämplighet samt följa upp prestation och utveckling i Folksams digitala stöd för talent management.

Löner, ersättningar och övriga villkor

Folksam är genom medlemskapet i arbetsgivarförbundet KFO bundet av kollektivavtal om löner och allmänna anställningsvillkor. Enligt Folksams lönepolitik ska lönerna vara individuella och differentierade, motivera goda prestationer och önskvärda beteenden samt bidra till ett sunt risktagande som ligger i linje med kundernas förväntningar. Folksam har en restriktiv hållning till rörliga ersättningar eftersom de kan medföra ett överdrivet risktagande, därför utgår inga rörliga ersättningar utöver Folksams gemensamma belöningsprogram. Vad gäller jämställda löner inom Folksam låg skillnaden i medellön mellan kvinnliga och manliga medarbetare på 7 (6) procent för 2019. Vid en nedbrytning på likvärdiga arbeten (svårighetsgrad) låg löneskillnaden på 3 (0) procent. Vid denna nedbrytning kan man se att skillnaderna inte är ensidiga, dvs i vissa arbeten är kvinnornas medellön högre än männens och i andra arbeten är männens högre. Huvuddelen av skillnaderna har sakliga förklaringar som kompetens, erfarenhet, prestation och marknadskrafter. Där osakliga löneskillnader upptäcks är dessa föremål för åtgärder i den årliga lönekartläggningen.

Folksam har ett belöningsprogram för medarbetare som syftar till att synliggöra och sätta fokus på Folksams affärsstrategier och övergripande mål. Belöningsprogrammet omfattar samtliga medarbetare utom koncernledningen, vd och vice vd i dotterföretagen samt chefen för internrevision Folksam Sak respektive Folksam Liv. Utfall från belöningsprogrammet betalas inte ut som kontant ersättning utan avsätts i en pensionsförsäkring. Belöningsprogrammet kan falla ut med 0 kronor upp till maximalt 20 000 kronor per medarbetare, beroende på grad av målpåfyllelse.

Medelantal anställda samt löner och ersättningar med särskild specifikation på ersättningar till ledande befattningshavare, redovisas i not 53.

Väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer

Resultatutvecklingen påverkas i hög grad av börs- och valutakursers utveckling liksom av förändringar i det allmänna ränteläget. Dessa påverkas i sin tur av förändringar av makroekonomiska faktorer såsom tillväxt, inflation och arbetslöshet. Riskerna och de beslut som fattas för att hantera dessa påverkar företagets ekonomiska ställning och förmåga att nå dess mål. Genom aktiva, kontrollerade och affärsmässiga beslut med beaktande av risker skapas förutsättningar att erbjuda kunderna trygga försäkringslösningar. Därför är det viktigt att risker hanteras och kontrolleras på ett strukturerat sätt, både i ett kort och ett långt tidsperspektiv. En beskrivning av Folksam Livs samlade risker och hur de styrs samt hanteras återfinns i not 2 Upplysningar om risker.

Framtida utveckling

Fortsatta förändringar i den finansiella marknaden, digitalisering, hållbarhet och genomgripande regelverksförändringar påverkar framtida utveckling i Folksam Liv med dotterföretag. Omvärlden förändras i allt snabbare takt och kundernas krav ökar. Folksam Liv påverkas i stor utsträckning av de beslut kring regelverk som fattas inom EU och nationellt, rörande tjänstepensioner, pensionssystemet samt frågor som rör hållbarhet och klimat.

Kapitalmarknaden

Den svenska ekonomin har gått in i en avmattningsfas. Tillväxttakten har gradvis sjunkit sedan 2015. Arbetslösheten väntas bli något högre än normalt och inflationen väntas bli lägre än 2 procent under de kommande två åren, enligt Konjunkturinstitutet. 7,4 procent var inskrivna som arbetslösa, enligt Arbetsförmedlingen, i december jämfört med 7,0 procent i december 2018.

Internationellt har förhandlingarna mellan USA och Kina gjort framsteg genom att ett partiellt avtal skrivits på men ännu kvarstår många frågor kring ett handelsavtal mellan länderna. Risker för eskalerande kris mellan USA och Iran är oroande. Storbritanniens utträde ur EU skedde den 31 januari 2020. Under en övergångsperiod som sträcker sig fram till den 31 december 2020 ska framtida avtal – som rör bland annat handel, säkerhet, fiske och olika utbyten – mellan EU och Storbritannien förhandlas fram.

Riksbanken höjde reporäntan i samband med decembermötet och ligger nu på 0 procent. Prognosen för reporäntan är oförändrad sedan i oktober och räntan väntas ligga kvar på 0 procent de närmaste åren. Om konjunktur- eller inflationsprognoserna förändras kan penningpolitiken komma att behöva anpassas till den nya situationen, enligt Riksbanken.

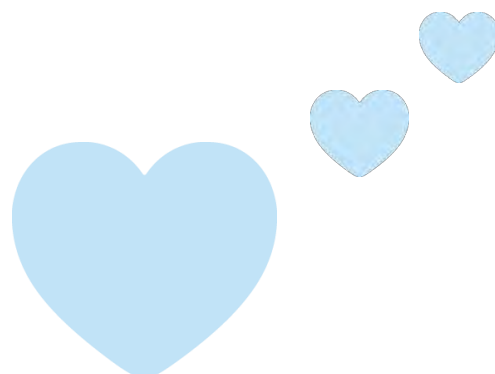
Digitalisering

Digitalisering och automatisering påverkar försäkrings- och pensionssparande på många sätt. Behov av nya sätt att kommunicera med kunderna, nya försäkringsbehov och affärsmodeller samt hantering av konkurrenter är några exempel. På livförsäkringsmarknaden, blir det allt tydligare att kampen om kunden och kundgränssnittet hårdnar. Därför fortsätter kunderbudandet att vässas, liksom förmågan att möta kunderna. Genom implementering av standardssystem ökar effektiviteten successivt. Här utgör den så kallade Incaplattformen grunden inför framtiden. Företaget fortsätter även att implementera robotlösningar för att möjliggöra automatisering av monotona och repetitiva arbetsuppgifter i syfte att frigöra tid för medarbetarna till mer värdeskapande aktiviteter.

Satsningen på en ny standardiserad riskplattform är en investering i att även i framtiden vara en konkurrenskraftig försäkringsverksamhet och möjliggör bland annat ökad effektivitet i kundarbetet. Den nya plattformen innebär stor nytta för kunderna då den bland annat möjliggör snabbare produktutveckling. Den lägger även grunden för vidareutvecklandet av det digitala kundmötet.

Hållbarhet

Att Folksam Liv lyckas med ett långsiktigt hållbarhetsarbete är avgörande för företagets framtida utveckling då kraven på mätbarhet, transparens och standardiserad redovisning och rapportering ökar. Det ställs också högre krav på finansiella aktörer att redovisa vilka resultat företagen uppnår i sitt hållbarhetsarbete. Därför genomförs återkommande utbildningsinsatser och andra aktiviteter i syfte att stärka kunskapen inom hållbarhetsområdet för styrelser och medarbetare.

Kommande regelverksförändringar

Inom regelverksområdet pågår ett antal större förändringar vilka väsentligt kommer att prägla Folksam Livs verksamhet. Kommande regelverksförändringar kan komma att påverka företagets risker och riskhantering. Folksam Liv bevakar löpande utvecklingen och analyserar eventuella konsekvenser av förändrade regelverk. De mest aktuella kommande regelverksförändringarna för företaget är den nya tjänste-pensionsregleringen, flytträtt, IFRS 9 Finansiella instrument, IFRS 17 Insurance contracts, 2020-översyn Solvens II och Sustainable Finance.

Tjänstepensionsreglering och tillhörande föreskrifter

Under hösten 2019 lade regeringen fram en proposition för riksdagen med det slutliga förslaget om en ny tjänstepensionsreglering. Den 13 november 2019 röstade riksdagen igenom tjänstepensionspropositionen, men regeringen behöver ta fram ytterligare förslag till ändringar för att säkra en effektiv förvaltning av tjänste-pensionskapitalet och ett fullgott skydd för pensionärerna. Regleringen för tjänstepensionsföretag utgår från andra tjänstepensions-direktivet (IORPII). Utöver de regler som följer av direktivet innebär regleringen bland annat en förstärkt reglering kring företagsstyrning och riskhantering samt ett riskbaserat kapitalkrav. Det riskbaserade kapitalkravet påminner om de krav som Finansinspektionen idag tillämpar i sin tillsyn över försäkringsföretag, det så kallade Trafikljuset. Det riskbaserade kapitalkravet ska säkerställa ett fullgott skydd för pensionärerna samtidigt som tjänstepensionsföretagen ska kunna leverera en konkurrenskraftig avkastning på pensionskapitalet. Den nya regleringen trädde i kraft den 15 december 2019. I avvaktan på att en slutlig lagstiftning träder i kraft tillämpar företaget den övergångsreglering i försäkringsrörelselagen som infördes i samband med genomförandet av Solvens II-direktivet i Sverige. Övergångsregleringen kommer att vara möjlig att tillämpa till utgången av 2022. Innan dess måste företaget antingen ombilda sig till ett tjänstepensionsföretag eller följa försäkringsregleringen enligt Solvens II fullt ut. Folksam har även under hösten 2019 deltagit i remissförandet via Svensk Försäkring avseende Finansinspektionens föreslagna föreskrifter om tjänstepensionsverksamhet. Föreskrifterna genomför delar IORPII som inte genomförs i lag, dessutom görs nationella tillägg. De nya föreskrifterna och allmänna råden innehåller regler om hur företaget ska beräkna de försäkringstekniska avsättningarna och det riskkänsliga kapitalkravet, det finns bestämmelser om företagets kapitalbas, system för företagsstyrning, investeringar samt om den information som företaget ska lämna bland annat till de försäkrade. Föreskrifterna trädde i kraft den 1 januari 2020. Folksam kommer att fortsätta analysera effekterna av den nya regleringen, för att kunna göra de framtida vägvalen.

Flytträtt av försäkringssparande

Regeringen lämnade en proposition om en effektivare flytträtt av försäkringssparande den 29 maj 2019. För Folksam Liv som ömsesidigt bolag där vinsten går tillbaka till kunderna är det viktigt med en lagstiftning och avgiftsuttag som är rättvist både för de som flyttar sitt pensionssparande och de som inte flyttar. Den nya lagstiftningen träder i kraft den 1 januari 2020.

IFRS 9 Finansiella instrument

Standarden IFRS 9 Finansiella instrument trädde i kraft den 1 januari 2018 och ersätter IAS 39 Finansiella instrument: Redovisning och värdering. Folksam har dock valt att tillämpa det tillägg till nuvarande tillämpad standard IFRS 4 Försäkringsavtal, som medger tillfälligt undantag från IFRS 9 för perioden 2018-2020. IASB har gett ut ett förslag att denna möjlighet till tillfälligt undantag ska utsträckas till 2021. Analys pågår för att bedöma effekterna av IFRS 9.

IFRS 17 Insurance contracts

IASB har i maj 2017 publicerat standarden IFRS 17 Insurance contracts som ursprungligen föreslogs träda i kraft den 1 januari 2021. Standarden är ännu inte antagen i EU. Utformningen av standarden har varit omdebatterad och innebär stora förändringar i värdering, en förändrad presentation av resultaträkningens poster och en ny intäktsredovisning. I somras gav IASB ut en Exposure Draft med förslag till ändringar i IFRS 17 som syftade till att adressera några av de områden i standarden som har debatterats. Ett av de områden som har varit föremål för omfattande diskussioner har varit IASB:s förslag på första tillämpningsdatum för standarden. Mot bakgrund av dessa diskussioner fattade IASB i mars 2020 ett beslut att första tillämpningsdatum ska vara den 1 januari 2023. I vilken utsträckning standarden blir tillämplig på onoterade försäkringsföretag i Sverige är oklart och Finansinspektionen utreder för närvarande hur implementationen ska ske i Sverige. Finansinspektionen har emellertid under sommaren kommunicerat att de överväger att införa en två-årig implementeringstid av sina redovisningsföreskrifter för juridisk person och onoterade försäkringsföretags koncernredovisningar. Finansinspektionen har även tillkännagivit att man under 2020 kommer att inleda ett regelprojekt för att ta bort kravet för onoterade försäkrings- och tjänste-pensionsföretag att tillämpa full IFRS i koncernredovisningen. I vilken utsträckning IFRS 17 blir tillämplig på försäkringsföretagen i Folksam är därför ännu inte klart. Inom Folksam pågår ett arbete med att analysera effekterna av standarden.

2020-översyn Solvens II

2020-översynen kom igång 2018/2019 och behandlar såväl Solvens II-direktivet som Solvens II-förordningen. Översynen motiveras av att det i Solvens II-regelverket finns ett antal bestämmelser om att reglerna innan utgången av 2020 ska följas upp, utvärderas och eventuellt ändras.

Kommissionen har begärt tekniska råd från den europeiska myndigheten för försäkring och tjänstepension, EIOPA, som del av översynen. EIOPA har under 2019 lämnat ett stort antal förslag till översynen, som varit föremål för remisser under 2019 och början på 2020. EIOPA ska publicera sina slutgiltiga tekniska råd senast den 30 juni 2020. Konkreta lagförslagsinitiativ från Kommissionen väntas senast i slutet på 2020. Om Parlamentet och Rådet antar förslagen utan revideringar kan ny EU lagstiftning tidigast träda i kraft mot slutet på 2021/början på 2022. Implementering av nya lagförslag kommer att medföra förändringar både i Solvens II-förordningen och i försäkringsrörelselagen samt med denna lagstiftning tillhörande myndighetsföreskrifter från Finansinspektionen.

I Sverige har arbetet med översynen börjat på allvar under hösten 2019. Folksamns arbete med översynen under 2019 har främst skett via Svensk Försäkring och Insurance Europe samt AMICE, där försäkringsbranschen gemensamt identifierar prioriterade områden och lämnar samordnade svar till remisserna. I nuläget bedöms förslag till förändringar i solvenskapitalkraven, diskonteringsräntan och

gruppsolvensberäkningarna vara prioriterade områden. Även omfattningen av tillsynsrapporteringen är av stort intresse.

Sustainable Finance

EU är fast beslutet att nå Parisavtalet och begränsa den globala uppvärmningen till en nivå max 2 grader och helst max 1,5 grader. Det kommer krävas enorma kapital för att nå målen. Finansbranschen har därför en nyckelroll i att skapa en hållbar ekonomi och nu kommer krav på ökat ansvar. Ambitionen är att det finansiella systemet ska bli en del av lösningen för att skapa en grönare och mer hållbar ekonomi. För det krävs dock en omfattande förändring av det finansiella systemet. För att åstadkomma detta har EU-kommissionen tagit fram en handlingsplan med 10 åtgärder. De tre övergripande målen för EU-kommissionens handlingsplan är att:

1. Ställa om finansiella flöden i mer hållbar riktning
2. Integrera hållbarhet i riskhanteringen
3. Främja transparens och långsiktighet i ekonomin

De första stegen för att åstadkomma önskad förändring har redan tagits och innebär bland annat att Folksam Liv behöver anpassa sig efter två nya förordningar och förändringar genom så kallade delegerade akter under de kommande åren. Först ut är Förordningen om hållbarhetsrelaterade upplysningar som ska lämnas inom den finansiella sektorn.

Femårsöversikt

Koncernen, Mkr	2019	2018	2017	2016	2015
Resultat					
Premieintäkt (efter avgiven återförsäkring), skadeförsäkring	818	785	688	715	706
Premieinkomst (efter avgiven återförsäkring), skade-och livförsäkring	12 058	11 549	10 344	9 853	13 497
Kapitalavkastning, netto i försäkringsrörelsen	17 207	2 318	6 610	13 576	5 284
Försäkringsärsättningar (efter avgiven återförsäkring)	-7 137	-6 857	-6 504	-7 033	-6 824
Återbäring och rabatter (efter avgiven återförsäkring)	-1 104	-360	-666	-457	-146
Försäkringsrörelsens tekniska resultat	12 746	2 710	6 365	9 616	9 798
Årets resultat	12 743	2 351	6 038	9 466	9 399
Ekonomisk ställning					
Placeringsstillgångar till verkligt värde	244 749	220 819	220 467	215 109	200 619
Försäkringstekniska avsättningar (efter avgiven återförsäkring)	169 946	155 853	155 592	150 489	142 336
Konsolideringskapital	82 517	72 548	73 018	72 795	65 715
varav övertvärde i placering i koncern- och intresseföretag	331	-	440	583	437
varav uppskjuten skatt	869	799	815	852	875
Solvens I					
Kapitalbas					63 923
Erforderlig solvensmarginal					4 782
Solvens II¹⁾					
Kapitalbas	84 470	74 071	73 999	73 198	
Solvenskapitalkrav	26 214	22 649	23 384	21 712	
Ekonomisk ställning, procent					
Skadeförsäkringsrörelsen					
Konsolideringsgrad	332	369	344	326	317
Nyckeltal, procent²⁾					
Skadeförsäkringsrörelsen					
Skadeprocent	38,9	64,9	83,7	94,2	90,6
Driftskostnadsprocent	8,6	13,0	12,9	13,3	9,7
Totalkostnadsprocent	47,5	77,9	96,6	107,5	100,3
Livförsäkringsrörelsen					
Förvaltningskostnadsprocent	0,6	0,7	0,7	0,7	0,9
Kapitalförvaltning					
Direktavkastning, procent	1,6	1,4	1,5	1,8	2,1
Totalavkastning, procent	9,6	1,8	4,1	8,3	3,4

Nyckeltal intressebolag ej konsoliderade

KPA Livförsäkring AB (publ) och KPA Pensionsförsäkring AB (publ) konsolideras inte då dessa bedrivs enligt ömsesidiga principer. För finansiell information avseende dessa bolag hänvisas till respektive bolags årsredovisning.

¹⁾Folksam Liv bedriver såväl tjänstepensionsverksamhet som verksamhet med övrig livförsäkring. Folksam Liv tillämpar övergångsbestämmelser för tjänstepensionsverksamheten sedan den 1 januari 2016 och tillämpar därmed den äldre regleringen för denna verksamhet. De solvensrelaterade uppgifterna omfattar båda verksamheterna. Verksamhet med övrig livförsäkring beräknas enligt Solvens II och tjänstepensionsverksamhet beräknas enligt Solvens I. Solvensuppgifterna är således en kombination av de båda regelverken.

²⁾Beräkning av nyckeltalen framgår i Definitioner och begrepp.

Femårsöversikt

Moderföretaget, Mkr	2019	2018	2017	2016	2015
Resultat					
Premieintäkt (efter avgiven återförsäkring), skadeförsäkring	818	785	688	715	706
Premieinkomst (efter avgiven återförsäkring), skade- och livförsäkring	12 040	11 527	10 323	9 840	13 479
Kapitalavkastning netto i försäkringsrörelsen	16 798	2 023	6 209	12 491	4 763
Försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring)	-7 099	-6 822	-6 479	-7 010	-6 802
Återbäring och rabatter (efter avgiven återförsäkring)	-1 104	-360	-666	-457	-443
Försäkringsrörelsens tekniska resultat	11 778	2 018	5 706	8 190	8 985
Årets resultat	11 882	1 538	5 584	8 393	8 639
Ekonomisk ställning					
Placeringstillgångar till verkligt värde	202 608	184 433	180 940	177 261	165 899
Försäkringstekniska avsättningar (efter avgiven återförsäkring)	123 782	116 458	112 954	110 459	104 760
Konsolideringskapital	83 996	72 771	72 395	71 541	64 540
varav övervärde i placeringar i koncern- och intresseföretag	9 546	7 163	6 762	5 409	4 011
varav uppskjuten skatt	564	508	595	656	591
Kollektivt konsolideringskapital	38 438	28 080	34 263	35 921	30 618
Solvens I					
Kapitalbas	-	-	-	-	63 923
Erforderlig solvensmarginal	-	-	-	-	4 782
Solvens II¹⁾					
Kapitalbas	80 927	71 370	71 462	70 500	-
varav primärkapital	80 927	71 370	71 462	70 500	-
varav tilläggskapital	-	-	-	-	-
Minimikapitalkrav	5 453	4 674	4 791	4 481	-
Solvenskapitalkrav	21 811	18 696	19 163	17 924	-
Ekonomisk ställning, procent					
Skadeförsäkringsrörelsen					
Konsolideringsgrad	332	369	344	326	317
Livförsäkringsrörelsen					
Kollektiv konsolideringsnivå, retrospektivreservmetoden	118,6	112,6	118,8	120,0	117,5
Kollektiv konsolideringsnivå, pensionstilläggsmetoden	186,6	173,6	177,7	185,5	175,5
Nyckeltal, procent²⁾					
Skadeförsäkringsrörelsen					
Skadeprocent	38,9	64,9	83,7	94,2	90,6
Driftskostnadsprocent	8,6	13,0	12,9	13,3	9,7
Totalkostnadsprocent	47,5	77,9	96,6	107,5	100,3
Livförsäkringsrörelsen					
Förvaltningskostnadsprocent	0,5	0,6	0,6	0,6	0,7
Förvaltningskostnadsprocent för sparprodukter	0,5	0,5	0,5	0,5	0,7
Kapitalförvaltning					
Direktavkastning	2,1	1,9	1,7	2,1	2,6
Totalavkastning	10,4	1,5	4,2	8,4	3,7

¹⁾ Folksam Liv bedriver såväl tjänstepensionsverksamhet som verksamhet med övrig livförsäkring. Folksam Liv tillämpar övergångsbestämmelser för tjänstepensionsverksamheten sedan den 1 januari 2016 och tillämpar därmed den äldre regleringen för denna verksamhet. De solvensrelaterade uppgifterna omfattar båda verksamheterna. Verksamhet med övrig livförsäkring beräknas enligt Solvens II och tjänstepensionsverksamhet beräknas enligt Solvens I. Solvensuppgifterna är således en kombination av de båda regelverken.

²⁾ Beräkning av nyckeltalen framgår i Definitioner och begrepp.

Förslag till vinstdisposition

Styrelsen och verkställande direktör föreslår stämman att den för år 2019 redovisade vinsten 11 881 981 816,93 kronor överföres till konsolideringsfonden för respektive försäkringsgren. Preliminär omföring har gjorts under året av aktiverade utvecklingskostnader om 6 810 966,55 kronor från konsolideringsfonden till fond för utvecklingsutgifter. Styrelsen och verkställande direktör föreslår stämman att bekräfta nämnda omföring. Av redovisat resultat föreslås uttag ur (-) respektive avsättning till (+) konsolideringsfonden med följande fördelning:

Konsolideringsfond, Mkr	
Förmånsbestämd traditionell försäkring	1 342
Avgiftsbestämd traditionell försäkring	5 380
Tjänsteanknuten sjukförsäkring samt premiefrielseförsäkring	285
Individuell traditionell livförsäkring	4 612
Ouppsägbar sjuk- och olycksfallsförsäkring samt premiefrielseförsäkring	134
Gruppliv- och tjänstegrupplivförsäkring	55
Sjukdom och olycksfall	75
Årets avsättning/uttag konsolideringsfond	11 882

Hållbarhetsrapport

Trygghet i en hållbar värld

Folksam Livs hållbarhetsarbete har stolta traditioner och höga ambitioner. Visionen, "Våra kunder ska känna sig trygga i en hållbar värld", vittnar om den centrala betydelsehållbarhetsarbetet har för den verksamhet Folksam Liv bedriver.

Folksam Livs hållbarhetsarbete tar sitt avstamp i internationella överenskommelser och ramverk såsom ILO-konventionerna, FN Global Compacts tio principer och FN:s Globala mål för hållbar utveckling inom Agenda 2030. Folksam Liv anser att ett hållbarhetsarbete integrerat i erbjudanden och verksamheten i övrigt, ger bättre förutsättningar för långsiktig framgång.

Folksam Liv eftersträvar därför att vara ledande på hållbarhetsområdet relativt sina konkurrenter och att bedriva ett hållbarhetsarbete som är intressant att granska. Hållbarhetsarbetet syftar till att skapa värden för intressenter såsom kunder (tillika ägare), försäkrade, anställda, samarbetspartners, leverantörer och samhället i stort. God och transparent samverkan med intressenter är en förutsättning för att nå målet. Arbetet är inriktat mot områden som är relevanta och meningsfulla för intressenterna såsom hälsa, jämställdhet och mångfald, anständiga arbetsvillkor, effektiv resursanvändning och klimatpåverkan. Hållbarhet ska integreras i verksamhetens alla delar omfattande såväl samarbetspartners som leverantörer.

Styrande regelverk för hållbarhet

Folksamgruppen står bakom flera internationella överenskommelser och ramverk som påverkar hållbarhetsarbetet. Några av dessa är:

- FN:s principer för ansvarsfulla investeringar (PRI)
- FN:s Global Compact
- Global Reporting Initiative (GRI)
- The Montreal Carbon Pledge
- Green Bond Principles (GBP)
- Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD)

Till grund för allt arbete i Folksamgruppen finns Folksams värderingar: personliga, ansvarstagande och engagerade. Folksam har interna styrdokument i form av policyer, riktlinjer

och instruktioner som relaterar till hållbarhetsarbetet. Samtliga styrelser i Folksamgruppen har antagit en hållbarhetspolicy. Policyn har en gemensam grund för samtliga företag, med företagsspecifika inslag. Den anger vad som ska gälla för Folksamgruppens arbete för en hållbar utveckling.

De etiska reglerna är ett av Folksams viktigaste interna regelverk. De omfattar hela verksamheten och anger vilka rättigheter och skyldigheter medarbetarna har att förhålla sig till i olika situationer, inte minst i samspel med företagets omvärld. Inget av företagen inom Folksamgruppen har hanterat något bekräftat fall av korruption under 2019.

Några av de andra interna styrdokument som är relaterade till hållbarhetsarbetet är miljöpolicy, klagomålspolicy, inköpsriktlinjer, uppförandekod för leverantörer (med krav gällande mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, antikorrupktion och miljö). Åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism och visseblåsning, resor och möten, arbetsmiljö och diskriminering och trakasserier.

Organisation och styrning inom hållbarhet

Ansvaret för det strategiska hållbarhetsarbetet inom Folksamgruppen är samlat inom enheten Kapitalförvaltning och hållbarhet. Chefen för Kapitalförvaltning och hållbarhet har det övergripande ansvaret för att samordna, utvärdera och rapportera Folksamgruppens hållbarhetsarbete samt att utgöra stöd för övriga affärsområden och enheter i hållbarhetsrelaterade frågor.

Folksamgruppens Hållbarhetskommitté består sedan början av 2019 av chefen för Kapitalförvaltning och hållbarhet (ordförande), affärsområdeschefen för affärsområde Sak, affärsområdeschefen för affärsområde Liv, chefen för Skador, chefen för Människor och miljöer samt chefen för Marknad och försäljning. Hållbarhetskommitténs uppgift är att bereda verkställande direktörens beslut i hållbarhetsrelaterade frågor så som ambitioner, prioriteringar och mål.

Affärsområdes- och enhetschefer ansvarar för att implementera och bedriva hållbarhetsarbetet inom sina respektive ansvarsområden i enlighet med hållbarhetspolicy och övriga relevanta styrdokument och beslut. Dotterföretagens vd:ar får via Bolagsforum information om

både det strategiska- och operativa hållbarhetsarbetet inom Folksamgruppen. Strategiska beslut fattas i respektive styrelse och hållbarhetsfrågan finns med på de strategiska dagordningarna som sätts för varje kalenderår.

Risker och riskhantering

Risk och riskhantering är en central del av verksamheten inom Folksamgruppen. Vår förmåga att uppfylla åtaganden mot våra kunder, efterleva legala krav och nå målen för verksamheten påverkas av hur vi styr, hanterar och följer upp risker. Det finns därför interna regelverk som reglerar och stödjer en strukturerad och enhetlig riskhantering.

Inom Folksamgruppen kategoriseras risker i tre övergripande kategorier som ingår i företagets riskhanteringssystem. Försäkringsrisker är den första och utgör själva kärnan i ett försäkringsbolag. Den andra kategorin är finansiella risker. Finansiella risker handlar om den ständiga balansgången mellan trygghet och möjlighet till avkastning. Den tredje riskkategorin är verksamhetsrisker som kan uppstå i försäkrings- och finansieringsverksamheten på grund av olika brister i affärsprocesser, informationssystem eller medarbetares förmågor och kompetens.

Samhällets utmaningar i förhållande till hållbar utveckling har en tydlig påverkan på riskbedömningen. Ett exempel är klimatförändringarna som kan ses som vår tids ödesfråga. Vi måste begränsa uppvärmningen till under en och en halv grad för att inte konsekvenserna ska bli alltför svåra för människor, biologiska system och företag. Inom ramen för TCFD-rapporteringen och den egna risk och solvensbedömningen (ORSA) har två olika klimatscenarion analyserats under året. Ett scenario med kraftiga stormar inom kategorin försäkringsrisker och ett scenario där företag med fossila tillgångar kraftigt tappar i värde, inom kategorin finansiella risker. Scenarioanalyser ingår som en del i den övergripande riskhanteringsprocessen och riskhanterande åtgärder i form av olika skadeförebyggande åtgärder pågår. De hållbarhetsfrågor Folksam har identifierat som väsentliga har därför ett naturligt riskminimeringsperspektiv i sig.

Väsentliga frågor och målområden

Folksamgruppen har identifierat målområden för hållbarhetsarbetet som utgår ifrån affären och där Folksamns möjlighet att påverka är som störst. Vad som är viktigast för kunder och intressenter har också bidragit till urvalet. Folksamgruppens målområden ligger till grund för såväl det strategiska utvecklingsarbetet som för det operativa arbetet med att integrera hållbarhet i erbjudandena, kapitalförvaltningen och den egna verksamheten. Målområdena är direkt kopplade till sex av FN:s 17 globala mål för hållbar utveckling, nämligen Hälsa (mål 3), Jämställdhet (mål 5), Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt (mål 8).

Hållbara städer och samhällen (mål 11, speciellt fokus för KPA Pension), Hållbar konsumtion och produktion (mål 12) och Bekämpa klimatförändringarna (mål 13).

Folksam bidrar till målen genom att integrera hållbarhet i företagets affärer, placeringar och hur verksamheten bedrivs. Samtliga styrelser inom Folksamgruppen har under 2019 antagit mätbara hållbarhetsmål kopplade till målområdena. Några av målen gäller för samtliga företag inom Folksamgruppen, som målet om att ha netto-noll-utsläpp från egen verksamhet 2030, att minska koldioxidavtrycket i aktieportföljen, att ha jämställd könsfördelning bland såväl medarbetare som chefer och ledning samt att ha lika lön för lika arbete.

Hälsa: Folksam gynnar god hälsa och motverkar skada

Folksam arbetar hälsofrämjande och skadeförebyggande genom att hjälpa kunderna att välja rätt och förhindra att en skada eller olycka inträffar. Folksamgruppen ska vara en attraktiv arbetsplats som erbjuder en arbetsmiljö som främjar god hälsa, motivation och produktivitet. Folksam genomför årligen en medarbetarundersökning och följer genom den exempelvis engagemang, arbetsmiljö, hälsa och medarbetarskap. Några konkreta åtgärder och nyckeltal för 2019:

- Folksamgruppen har ett strategiskt arbetsmiljöarbete och följer upp sjuktal bland medarbetarna. Under 2019 sjönk den totala sjukfrånvaron bland Folksamruppens medarbetare till 5,0 procent jämfört med 2018 då den var 5,3 procent. För fler nyckeltal och indikatorer gällande medarbetarna, se sida 27.
- 2019 beslutade Folksam Sak och Folksam Liv att inte investera i spelbolag där över fem procent av omsättningen kommer från kommersiell spelverksamhet.

Jämställdhet och mångfald: Folksam motverkar diskriminering och främjar lika rättigheter och möjligheter

Folksam har bedrivit ett aktivt arbete med jämställdhet och mångfald i många år, som ägare genom bolagsstämmor och dialog med företagen men också i den egna verksamheten. Folksam arbetar för en jämn könsfördelning mellan kvinnor och män på alla nivåer och i alla yrkesgrupper, exempelvis vid rekrytering och vid antagning till våra interna ledarutvecklingsprogram. Några konkreta åtgärder och nyckeltal för 2019:

- Folksamgruppen uppfyllde målet om att ha en jämn könsfördelning mellan kvinnor och män (50/50 ± 5 procent) inom såväl totala medarbetarstyrkan som för chefer och koncernledning. Styrelserna för både Folksam Liv och Folksam Sak har också en jämn könsfördelning inom intervallet (50/50 ± 5 procent). För fler nyckeltal och indikatorer gällande jämställdhet, se sida 27.
- KPA Pension blev det första bolag i finansbranschen att Hbtq-certifieras.

Anständiga arbetsvillkor: Folksam arbetar för anständiga arbetsvillkor och för att möjliggöra att alla kan försäkra sig

Tillsammans med fackliga partners arbetar Folksam för att kunderna ska känna sig trygga på sin arbetsplats och hålla ett helt yrkesliv. Det är i nära samarbete, med medlemmarnas behov som utgångsläge, som Folksam utvecklar tjänster och villkor för gruppförsäkringarna. Några konkreta åtgärder och nyckeltal för 2019:

- Folksam LO Fondförsäkring har delat ut hållbarhetspriset "Ledstjärnan" för första gången. Årets två vinnare fick priset för sin kamp för arbetsplatser fria från trakasserier och dålig behandling.
- Under året har uppförandekoden för leverantörer uppdaterats och Folksam arbetar fortsatt med uppföljning i leverantörsledet och ställer krav på kollektivavtal hos alla leverantörer.

Effektiv resursanvändning: Folksam driver på utvecklingen av cirkulär ekonomi och minimerar resursanvändning

Folksam investerar i gröna obligationer kopplade till effektiv resursanvändning och screenar även innehaven utifrån miljö- och klimatkriterier. Folksam strävar efter att verksamhetens processer ska bli mer cirkulära. Några konkreta åtgärder och nyckeltal för 2019:

- Folksamgruppen förvärvade en obligation utgiven av Världsbanken som fokuserar på matsvinn. Investeringen uppgick till 2,8 miljarder kronor (300 MUSD). Det var Världsbankens första obligation riktad mot FN:s hållbarhetsmål 12 om ansvarsfull produktion och konsumtion och obligationen var exklusivt utgiven för Folksamgruppen.

- Folksamgruppen har antagit nya hållbarhetsmål för IT med syfte att tydliggöra hur information och teknik ska bidra till det övergripande målet om nettonollutsläpp 2030 i verksamheten.
- Genom samarbete med Essity återvinnas begagnade pappershanddukar och minskar därmed mängden avfall och bidrar till det cirkulära samhället. Det minskar koldioxidavtryck med 40 procent jämfört med tidigare avfallshanteringsalternativ.

Klimat: Folksam arbetar för ett fossilfritt samhälle

Inom Folksam ses klimatförändringarna som ett hot mot den grundläggande principen om försäkringsbarhet och möjligheten för kunderna att leva i en trygg och hållbar värld. Genom att investera kapital både för att minimera avtryck och för att skapa ett mer klimatsmart samhälle driver Folksam på finansbranschens omställning till fossilfrihet. Folksam minskar påverkan på miljö och klimat i den egna verksamheten genom att effektivisera resurserna inom kontor och förbrukningsmaterial samt minska antalet tjänsteresor. Några konkreta åtgärder och nyckeltal för 2019:

- Tillsammans med några av världens största pensions- och försäkringsbolag har Folksamgruppen tagit initiativ till alliansen UN-convened Net-Zero Asset Owner Alliance. Alliansens mål är att investeringsportföljerna ska ha nettonollutsläpp av växthusgaser år 2050.
- Den utländska aktieportföljen i Folksamgruppens livbolag, Folksam Liv och bolag inom KPA Pension har arbetats om under året. Innehaven har mer än halverats och hållbarhetsnivån har stärkts med högre hållbarhetsbetyg, lägre koldioxidavtryck och uteslutning av oljesand.
- Koldioxidutsläppen från verksamhet minskar i linje med Folksamns mål om nettonollutsläpp 2030. 31 procent lägre utsläpp från flygresor och totalt 17 procent lägre utsläpp från vår verksamhet jämfört med 2018.

För en mer heltäckande beskrivning av arbetet med hållbarhet samt mål och nyckeltal för 2019, se Folksamgruppens Års- och hållbarhetsrapport 2019 (<http://ir.folksam.se>).

Bolagsstyrningsrapport

Folksam Liv är ett kundägt företag. Att det är kundägt innebär att det inte finns några aktieägare. Det är istället försäkringstagarna som är företagets ägare. Alla försäkringars grundidé är att dela risker. I Folksam delas också vinsten. Överskottet går tillbaka till Folksam Livs kunder, dels via återinvestering i affären, dels via återbäring.

God företagsstyrning handlar om att säkerställa att företag sköts hållbart, ansvarsfullt och så effektivt som möjligt. Förtroendet hos lagstiftare och i samhället för att företag agerar ansvarsfullt är avgörande för företagets frihet att förverkliga sina strategier för att skapa värde. En övergripande målsättning med Folksam företagsstyrning är att den ska överensstämma med företagets vision och etiska principer.

Förutom att verka för en god intern företagsstyrning agerar företagen inom Folksamgruppen aktivt genom extern bolagsstyrning. Folksam påverkar andra företag genom sina placeringar för att tillvarata kundernas gemensamma intressen i ägarfrågor. En aktiv bolagsstyrning, såväl internt som externt, ger en ökad avkastning och bidrar till en långsiktigt god utveckling.

Styrelsen ansvarar ytterst för Folksam Livs organisation och för förvaltningen av dess angelägenheter. Det är styrelsen som ansvarar för den interna styrningen och kontrollen och som ansvarar för att det finns policier för det operativa arbetet kring detta.

Styrande regelverk

Styrelsen är ytterst ansvarig för regelefterlevnaden i Folksam Liv medan vd har det operativa ansvaret.

Externa regler

Bolagsstyrningen i Folksam Liv utgår från lagstiftning (främst försäkringsrörelselagen), Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd samt olika rekommendationer såsom Svensk kod för bolagsstyrning (koden).

Koden, senast reviderad den 1 januari 2020, vänder sig i första hand till företag noterade på en reglerad marknad i Sverige. Koden är i första hand skriven för aktiebolag, men är också relevant för företag som Folksam med ett spritt ägar- och allmänintresse. Koden bygger på principen "följ eller förklara". Företag som tillämpar koden kan avvika från enskilda regler, men ska då lämna förklaringar till avvikelserna. Folksam tillämpar koden från och med 2007 med en mindre avvikelse; företagets revisorer granskar inte företagets halvårs- eller niomånadersrapport. Avvikelse från kodens bestämmelser sker med hänsyn till att företaget inte är ett aktiemarknadsföretag och med syftet att begränsa kostnaderna för försäkringstagarna.

Folksam Liv bedriver både tjänstepensionsverksamhet och övrig livförsäkringsverksamhet. För övrig livförsäkringsverksamhet tillämpas Solvens II-reglering och för tjänstepensionsverksamhet övergångsregler. Solvens II-direktivet är ett europeiskt regelverk för försäkringsföretag som syftar till att skapa en enhetlig europeisk försäkringsmarknad med ökat skydd för försäkringstagare.

"Under året har vi välkomnat Folksam Livs första kvinnliga vd, Ylva Wessén. En utnämning som styrelsen för Folksam Liv gläds åt och som känns trygg inför de utmaningar som den nya tjänstepensionsregleringen medför. Ett ömsesidigt, kundägt bolag som Folksam Liv ställer krav på ett helhjärtat engagemang och hög kompetens från såväl styrelse som vd, när det gäller strategiskt viktiga frågor som likt denna kommer att påverka Folksam Livs framtida verksamhet och kundernas trygghet."

Lars Ericson
Styrelseordförande
Folksam Liv

Interna regelverk

Utöver de externa regelverken finns interna styrande regelverk som fastställts av stämman, styrelse eller vd. Styrande regelverk utgörs främst av policyer och riktlinjer. Företagsstyrningssystemet formaliseras främst genom företagsstyrningspolicyn och företagsstyrningsriktlinjerna. Därtill tillkommer ett antal andra interna styrdokument i form av strategidokument (planerande dokument) respektive andra interna regelverk. Exempel på planerande dokument är affärsplanen och planen för riskkontroll.

De interna styrande regelverken genomgår en årlig översyn och uppdateras löpande vid behov. Alla styrande regelverk har en utsedd regelverksägare och minst en regelverksspecialist.

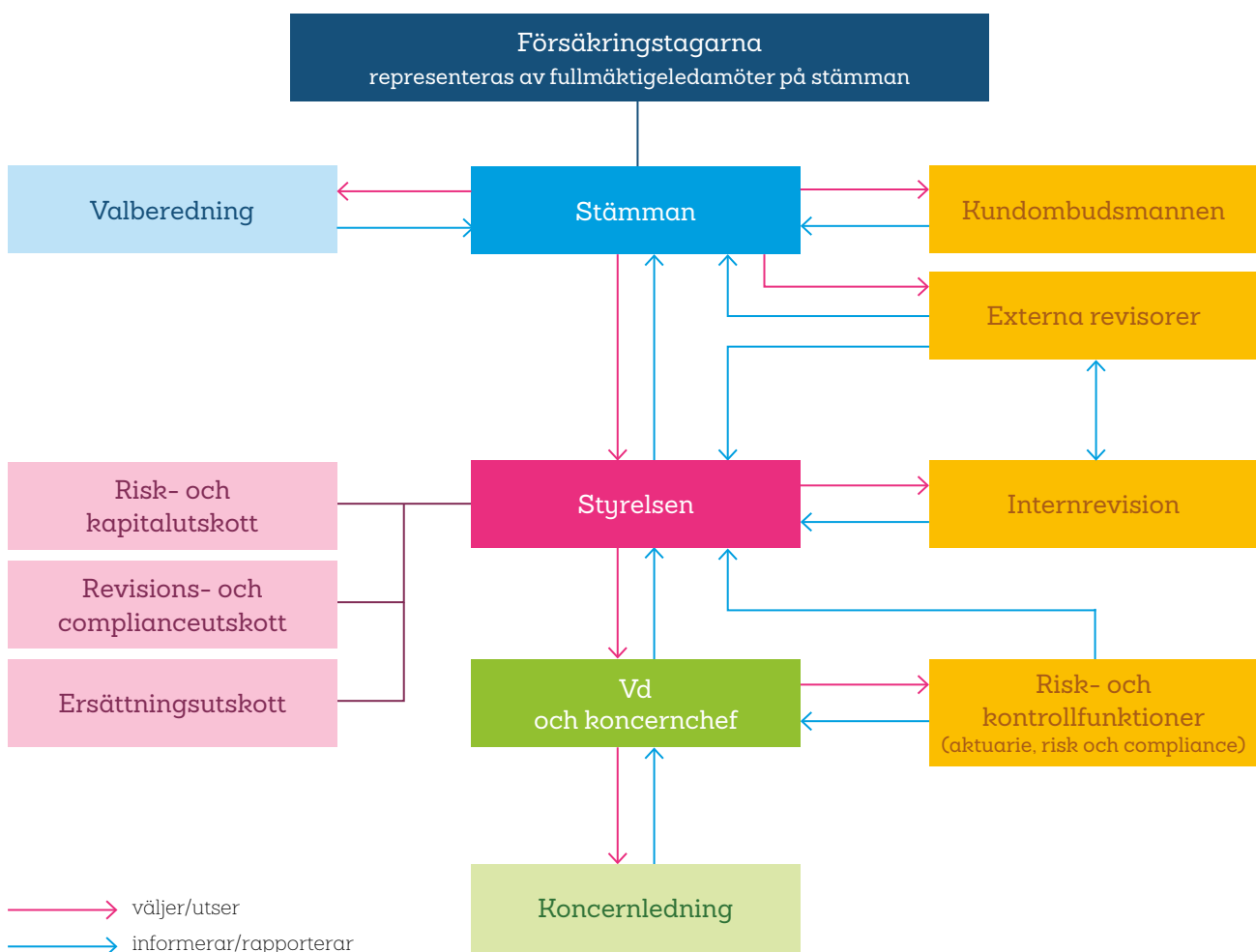
Exempel på interna regelverk

Bolagsordningen anger, tillsammans med lagstiftningen, verksamhetens ramar och ger en beskrivning av företaget och hur det ska styras. Stämmans sammansättning och ansvar framgår av bolagsordningen. Stämman beslutar om ändring av bolagsordningen. Ett beslut att ändra bolagsordningen är, i enlighet med försäkringsrörelselagen, giltigt om två tredjedelar av samtliga röstande förenat sig om det.

I arbetsordning för styrelsen tydliggörs styrelsens och styrelseordförandens ansvar. Här finns även regler för styrelsens utskott, deras sammanträden och deras sammansättning. Styrelsen beslutar även om instruktion för verkställande direktören. Styrelsen fastställer företagsstyrningspolicyn som omfattar områden som företagsstyrningssystem, strategi- och affärsplanering, riskhanteringssystem, internkontrollsystem, intressekonflikter, externrapportering, kontinuitet och säkerhet med flera. Bland de regelverk som fastställs av styrelsen ingår även etiska regler, konkurrens-policy, försäkringspolicy, kapitalhanteringspolicy, ersättningspolicy med flera.

Struktur bolagsstyrning

Bilden nedan visar strukturen för de övergripande styrande organen i Folksam Liv; stämman, styrelse och vd (tillika koncernchef). Eftersom Folksam Liv är ett kundägt företag finns det inte några aktieägare. På stämman företräds kunderna av fullmäktigeledamöter. Folksam Liv tillämpar därför kodens bestämmelser om aktieägare på fullmäktigeledamöterna.

Stämman

Folksam Livs högsta beslutande organ är stämman. Enligt bolagsordningen är försäkringstagarna i Folksam Liv delägare. Försäkringstagarnas inflytande i form av rösträtt, yttranderätt och förslagsrätt utövas på stämman genom särskilt valda fullmäktigeledamöter. Ledamöterna utses dels av de organisationer som företräder försäkringstagarna och dels genom direktval av försäkringstagarna (där valet genomförs av särskilt utsedd valanordnare). Försäkringstagarna representeras av 75 fullmäktigeledamöter och mandatfördelningen baseras på antal försäkringstagare, premievolyum och strategisk betydelse för respektive kundgrupp och finns reglerad i bolagsordningen.

Enligt bolagsordningen ska ordinarie stämman hållas årligen under andra kalenderkvartalet. Under 2019 hölls stämman den 11 april i Stockholm. Stämman fastställer resultat- och balansräkningar, tar beslut om disposition av resultat samt beslutar om styrelseledamöterna och vd får ansvarsfrihet för verksamhetsårets förvaltning.

Stämman beslutar om val av styrelseledamöter, styrelseordförande samt revisorer. Stämman fastställer även arvoden för dessa. Principer för ersättning och anställningsvillkor för vd och övriga ledamöter i koncernledningen fastställs också av stämman. Mer information om stämman finns på www.folksam.se

Mandatfördelning Folksam Livs stämman

Valberedning

Valberedningen är stämmans organ med uppgift att bereda stämmans beslut i val- och arvodesfrågor i enlighet med bolagsordningen. Valberedningen ska bestå av fyra ledamöter som utses av ordinarie stämman för en mandatperiod på ett år. Valberedningens sammansättning och den process som ska tillämpas för arbetet regleras i en instruktion för valberedningen.

Valberedningens huvudsakliga uppgift är att utarbeta förslag till val av stämмоordförande, styrelseledamöter och styrelseordförande. Förslag ska även lämnas på val av valanordnare (med ansvar för direktval till stämman), revisorer, lekmannarevisorer och kundombudsman. Vidare ska förslag lämnas på ersättningar till stämмоordförande, fullmäktigeledamöter, styrelsens ordförande och vice ordförande, styrelseledamöter, ledamöter i styrelsens utskott, valanordnare, revisorer/revisionsbyrå och lekmannarevisorer.

Fullmäktigeledamöter och de organisationer som utser dessa får nominera styrelseledamöter till valberedningen. Information om detta finns på www.folksam.se. Valberedning vald fram till och med 2020 års stämman består av Ella Niia (ordförande), Torbjörn Bredin, Tommy Ohlström och Robert Söderhjelm.

Styrelse

Stämman utser styrelsen som ansvarar för Folksam Livs övergripande organisation och förvaltningen av företagets angelägenheter inom de ramar som stämman och externa regelverk ger. I ett kundägt företag som Folksam Liv företräder styrelseledamöterna försäkringstagarna både som ägare och kunder. Folksam Livs styrelse har tolv ledamöter inklusive styrelseordförande.

I valberedningens arbete med förslag till styrelseledamöter beaktas den samlade kompetens och erfarenhet som svarar upp mot företagets totala behov. För Folksam Liv ska styrelsen exempelvis ha kompetens inom områden som: försäkrings- och finansmarknad, affärsstrategier och affärsmodeller, företagsstyrning, finansiell analys, aktuariell analys, regler som gäller för den tillståndspiktiga verksamheten samt kundkännedom. Valberedningen ska utöver kravet på mångsidighet och bredd i styrelsen eftersträva en jämn könsfördelning. Vid stämman 2019 valdes sex kvinnor samt sex män till Folksam Livs styrelse. Enligt koden ska majoriteten av de stämmovalda styrelseledamöterna vara oberoende i förhållande till företaget och företagsledningen. Enligt valberedningen uppfyller samtliga ledamöter förutsättningar för sådant oberoende.

Styrelsen fastställer årligen dels en arbetsordning, dels en så kallad strategisk dagordning. Syftet med dessa handlingar är att skapa ett effektivt styrelsearbete genom att bland annat bestämma när under året olika ämnesområden ska behandlas.

Styrelsens övergripande uppgift är att för kundernas räkning förvalta företagets angelägenheter. Styrelsen ska bland annat se till att Folksam Livs organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och företagets ekonomiska förhållanden i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Vidare ska styrelsen fortlöpande kontrollera företagets ekonomiska situation vilken regelbundet ska rapporteras till styrelsen. Det är styrelsen som utser företagets vd samt vice vd.

Styrelsens arbete

Under året hölls elva styrelsemöten. Styrelsens utskott; risk- och kapitalutskottet hade sju sammanträden, revisions- och complianceutskottet åtta sammanträden och ersättningsutskottet tio sammanträden. Inför varje ordinarie sammanträde har styrelsen fått en skriftlig rapport av vd, vilken behandlat viktiga händelser i Folksam, men också i branschen i övrigt.

I enlighet med en strategisk dagordning har styrelsen under året bland annat behandlat följande: kontinuerligt följt upp förverkligandet av ett antal strategiska mål, egen risk- och solvensbedömning (ORSA), finansiella rapporter, kvartalsrapporter, affärsplan, budget och prognosrapporter, Solvens II-rapportering, genomgång av dotterföretagens verksamheter och ekonomi, omvärlds- och konkurrentanalyser, intressekonflikter, aktuarierapporter, compliancerapporter, riskrapporter, internrevisionsrapporter, fastställt ett återförsäkringsprogram, genomfört en årlig regelverksgenomgång av samtliga av styrelsen fastställda regelverk, fastställt ett belöningsprogram samt sammanträtt med den externa revisorn.

På samtliga ordinarie styrelsemöten finns tid avsatt för fördjupning. Det kan dels utgöras av de fasta temaområden som styrelsen fastställt, dels av ad hoc anmälda fördjupningsfrågor under året. För att få tillfälle att diskutera strategiska och framtidsblickande frågor mer ingående genomför styrelsen under året även ett två-dagarsseminarium. På seminariet 2019 var första dagen gemensam för Folksam Sak och Folksam Liv och fokuserade på gemensamma fördjupningsområden och gemensamma strategiska frågor. Den andra dagen fördjupade styrelserna sig i sina respektive företagsstrategier och affärer. Stående punkter på seminariet är finansmarknaden, Folksams övergripande strategi samt omvärlds- och nulägesanalys. I oktober hölls en gemensam styrelseutbildning för nyvalda styrelseledamöter i moderföretagen samt i försäkringsdotterföretagen inom Folksamgruppen. Utbildningen behandlade bland annat Folksams verksamhet, organisation och styrning samt betydelsefulla lagregler och det styrelseansvar som följer av dessa regler.

Under året hölls två möten för samtliga styrelseordföranden inom Folksam Liv-gruppen för att åstadkomma en bättre samverkan med dotterföretagen vad gäller egen risk- och solvensbedömning där föreslagna scenarier och efterföljande resultat diskuterades. Genomgång skedde även av de kapitalkvoter som under året rapporterats till Finansinspektionen. Ordförandena i risk- och kapitalutskott, för de företag som har detta, deltog också.

Enligt koden ska styrelsen årligen utvärdera styrelsearbetet med syfte att utveckla dess arbetsformer och effektivitet. En sådan utvärdering har under november genomförts i form av en webbenkät. Utvärderingen omfattar områden som "kunskap och kompetens" (dels avseende styrelsen som helhet, dels avseende de enskilda ledamöterna), "styrelsearbete och möten" samt "roller och samarbeten". Resultatet rapporterades och diskuterades på styrelsemötet i december. Rapporten delgavs därefter även valberedningen.

Styrelsens arbetsfördelning

Enligt Svensk kod för bolagsstyrning ska en bolagsstyrningsrapport innehålla uppgifter om det finns, alternativt saknas, en särskild arbetsfördelning i styrelsen. Styrelsen kan inte delegera sitt ansvar men den kan utse utskott som bereder frågor inom ett

visst område. Utskottens sammansättning, ansvar och befogenheter med mera regleras i styrelsens arbetsordning.

Risk- och kapitalutskott

Utskottet bistår styrelsen i dess arbete med riskhantering, solvenskrav och kapitalbehov och bidrar därigenom till att utveckla Folksam Liv och Liv-gruppens samlade hantering av nämnda områden.

Utskottet bedömer löpande företagets och gruppens samlade riskbild samt utfallet av risktagandet, och inför styrelsens beslut:

- Lämnar rekommendationer och åtgärdsförslag för företagets och gruppens risk- och kapitalstyrning.
- Bedömer och lämnar förslag på processer, metoder och modeller gällande risk- och kapitalfrågor.
- Utvärderar företagets och gruppens egen risk- och solvensbedömning.
- Utvärderar alternativa scenarier relaterade till företagets och gruppens egen risk- och solvensbedömning.
- Bedömer förslag till återförsäkringsprogram.
- Bereder styrande regelverk; placeringspolicy, försäkringspolicy samt relevanta delar av företagsstyrningspolicy.
- Behandlar frågor som rör tilldelning av återbäring.

Utskottet består av tre styrelseledamöter och utses för en period om ett år. Ledamöter är: Cecilia Hermansson (ordförande), Göran Arrius och Lars Ericson. Vid mötena närvarar även vd, chefen för Affärsområde Liv, Strategisk rådgivare Liv, chefen för Ekonomi och Finans tillika CFO, ansvarig för riskhanteringsfunktion, ansvarig för aktuariefunktion, chefen för Kapitalförvaltning och hållbarhet, samt chefen för Internrevision.

Revisions- och complianceutskott

Utskottets huvudsyfte är att bistå styrelsen i att fullgöra dess skyldigheter och ansvar för den finansiella rapporteringen samt den interna styrningen och kontrollen i moderföretaget samt i dotterföretagen.

På uppdrag av styrelsen har utskottet följande uppgifter, att:

- Säkerställa den finansiella rapporteringen.
- Bedöma den interna styrningen och kontrollen inklusive riskhanteringen.
- Bedöma regelefterlevnaden.
- Utvärdera kvaliteten på intern- och externrevision inklusive övervakningar av externrevisionens opartiskhet.

Utskottet består av tre styrelseledamöter och utses för en period om ett år. Ledamöter är: Britt Hansson (ordförande), Lars-Inge Larsson och Mikael Åbom. Vid mötena närvarar även vice vd, chefen för Internrevision, chefen för Compliancefunktionen samt CFO. Även externrevisorn deltar vid vissa möten.

Ersättningsutskott

Ersättningsutskottet är gemensamt för Folksam Liv och Folksam Sak med ledamöter från båda styrelserna. Utskottet bereder och

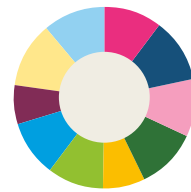
lämnar till respektive företags styrelse förslag till principer för ersättning och andra anställningsvillkor för vd och ledamöter i koncernledningen. Utskottet säkerställer att Folksam ersättningspolicy bereds och följs upp.

Principerna fastställs av styrelserna och godkänns därefter av respektive stämma. Utskottet lämnar, mot bakgrund av dessa principer, även förslag till respektive styrelse om avtal om lön, andra ersättningsförmåner och övriga anställningsvillkor för vd och för ledamöterna i koncernledningen. Utskottet beslutar även om lön, andra ersättningsförmåner och övriga anställningsvillkor för chefen för Internrevision. Vid somliga tillfällen konsulterar vd utskottet i frågor som rör annan personals lön, andra ersättningsförmåner och övriga anställningsvillkor.

Ledamöter är: Ulf Andersson (ordförande i ersättningsutskottet och styrelseledamot i Folksam Sak), Lars Ericson (styrelseordförande i Folksam Liv) och Eva Nordström (styrelseledamot i Folksam Liv).

Styrelsens samlade kompetens

Styrelsen och styrelseledamöterna ska, såväl ur ett helhetsperspektiv som enskilt, uppfylla de kompetenskrav som ställs i gällande regelverk, samt ha kunskap och erfarenhet som är relevant utifrån verksamhetens karaktär och inriktning. För att säkerställa detta gör valberedningen varje år en lämplighetsprövning av styrelsen och styrelseledamöterna.

Område

- Försäkrings- och finansmarknad
- Affärsstrategier och affärsmodeller
- Företagsstyrning
- Finansiell analys
- Aktuariell analys
- Regler för den tillståndspliktiga verksamheten
- Kunskap eller erfarenhet för att leda verksamheten
- Kunskap om regelverk
- Kunskap om försäkringsmarknaden
- Kunskap om försäkringar

Styrelse Folksam Liv

Lars Ericson

Styrelseordförande sedan 2017.
Invald 2015. Född 1963.

Nuvarande uppdrag

Vd KF Stockholm. Styrelseledamot i Coop Sverige, samt i Coop Butiker och Stormarknader. Ledamot i valberedningen för Atrium Ljungberg och ordförande i valberedningen för RNB. Ledamot i Risk- och kapitalutskottet för Folksam Liv, samt i Folksamns ersättningsutskott.

Urval av tidigare uppdrag

Styrelseordförande i MedMera Bank. Ledamot i Folksamns valberedning. Styrelseledamot för Ambulanssjukvården i Stockholm, samt Folk-tandvården i Stockholms län. Affärsområdes- och marknadschef i Swedbank och kommunalråd Tyresö kommun.

Utbildning

Gymnasieexamen.

Göran Arrius

Invald 2013. Född 1959.

Nuvarande uppdrag

Ordförande Saco. Styrelseordförande Akademikernas a-kassa (AEA). Styrelseordförande Folk och Försvar. Ledamot i Risk- och kapitalutskottet för Folksam Liv.

Urval av tidigare uppdrag

Ordförande i Jusek. Ordförande i Saco-föreningen på SEB. Arbetstagarrepresentant i styrelsen för SEB. Styrelseledamot i Första AP-fonden.

Utbildning

Examen Militärhögskolan. Officersexamen Kungliga Sjökrigsskolan.

Tobias Baudin

Invald 2017. Född 1974.

Nuvarande uppdrag

Förbundsordförande Svenska Kommunalarbetareförbundet. Styrelseledamot i LO. Vice ordförande i Kommunals A-kassa. Ledamot i de internationella fackliga organisationerna för kommun- eller offentliganställda NOFS, EPSU och PSI.

Urval av tidigare uppdrag

Förste vice ordförande i LO. Förste vice ordförande Kommunal. Ledamot i SAMAR, samt i Nordens fackliga samorganisation (NFS). Ledamot i verkställande kommittén EFFAT. Ledamot KPA Livförsäkring.

Utbildning

Gymnasieexamen.

Britt Hansson

Invald 2015. Född 1966.

Nuvarande uppdrag

Vd och koncernchef OK. Styrelseledamot i KF, OK-Q8, OKQ8 Bank, Bra Bil Sverige, KFO samt i Apotek Produktion och Laboratorier. Ordförande i Revisions- och complianceutskottet för Folksam Liv.

Urval av tidigare uppdrag

Skandinavisk direktör för HR, Integration, IT och Inköp på OK-Q8. Finansdirektör OK-Q8. Vd för OKQ8 Bank. Nordisk CFO Svenska McDonald's. Styrelseledamot i Arithma Shared Service, Petrolia, Flaskgascentralen Malmö och Företagsekonomiska föreningen.

Utbildning

Civilekonomexamen Högskolan i Örebro. Ledarskaps-utbildning Ashridge Business School. Authentic Leadership Development Harvard Business School.

Årsredovisning 2019

Folksam ömsesidig livförsäkring
Organisationsnummer 502006-1585

Cecilia Hermansson

Invald 2015. Född 1962.

Nuvarande uppdrag

Forskare KTH. Lärare i finansiering KTH. Konsult och föreläsare inom national- och företagsekonomi. Seniorekonom, Swedbank. Ledamot i styrelserna för Creades, Kungliga Ingenjörsskolan IVA, Medlingsinstitutet HUI Research, samt medlem i Handelns ekonomiska råd. Ordförande i Risk- och kapitalutskottet för Folksam Liv.

Urval av tidigare uppdrag

Chefekonom på Swedbank. Tf departementsråd på Finansdepartementet. Makroekonom på Sida och svenska ambassaden i Nairobi. Ledamot i Finanspolitiska rådet. Ordförande i Industrins ekonomiska råd.

Utbildning

Ekonomie doktor inom bank och finans KTH. Civilekonom Handelshögskolan.

Lars-Inge Larsson

Invald 2015. Född 1946.

Nuvarande uppdrag

Förbunds-kassör Svenska Kommunal Pensionärernas Förbund. Ordförande i försäkringskommittén SKPF/Folksam. Lotteriföreståndare för rikslotteriet Guldkanten. Styrelseledamot i Nordiska Samarabetskommittén. Ledamot i Revisions- och complianceutskottet för Folksam Liv.

Urval av tidigare uppdrag

Bakgrund inom företagsekonomi och analys, samt ekonomistyrning vid Företagsekonomiska Institutet. Företagsekonom på Svenska Kommunalarbetareförbundet, samt på Kommunals A-kassa. Kanslichef på Svenska Fabriksarbetare-förbundet. Internrevisor SEKO. Externrevisor Svenska Livsmedelsarbetareförbundet.

Utbildning

Gymnasieexamen.

Britta Lejon

Invald 2019. Född 1964.

Nuvarande uppdrag

Ordförande fackförbundet ST. Vice ordförande TCO. Ordförande NEA. Vice ordförande i Trygghetsstiftelsen.

Urval av tidigare uppdrag

Riksdagsledamot. Ledamot i Arbetsmarknadsutskottet. Vice ordförande Justitieu-skottet. Demokrati- och förvaltningsminister. Ungdomsminister, samt Konsumentminister. Styrelseledamot i Folksam LO Fondförsäkringsaktiebolag.

Utbildning

Kulturvetarlinjen Stockholms universitet. Studier i statsvetenskap, företagsekonomi och nationalekonom Lunds universitet.

Johan Lindholm

Invald 2017. Född 1964.

Nuvarande uppdrag

Förbundsordförande Svenska Byggnadsarbetareförbundet. Styrelseledamot LO, samt i Riksbyggen. Ordförande Nordiska bygg- och träarbetarefederationen (NBTF), samt förste vice ordförande i den europeiska motsvarigheten EBTF. Styrelseledamot världsfederationen BWI/BTI.

Urval av tidigare uppdrag

Ordförande Riksbyggen Bospar. Vice ordförande Byggnads A-kassa. Styrelseledamot i Byggnads solidaritetsfond, Polstjärnan fastighetsbolag, samt i A-kassornas samorganisation.

Utbildning

Gymnasieexamen.

Eva Nordström

Invald 2017. Född 1969.

Nuvarande uppdrag

Vd Stockholms Kooperativa Bostadsförening (SKB). Ledamot i Folksams ersättningsutskott.

Urval av tidigare uppdrag

Näringspolitisk chef på arbetsgivarföreningen KFO. Vd för HSB Riksförbund. Styrelseledamot för mäklarbyrån Husman-Hagberg, HSB Stockholm, HSB Norr, samt Stiftelsen HSB:s garantifond. Ordförande för tankesmedjan Sektor3.

Utbildning

Examen Grundskollärautbildning Ma/NO Luleå Tekniska Universitet.

Elisabeth Brandt Ygeman

Invald 2016. Född 1970.

Nuvarande uppdrag

2:e vice förbundsordförande Handels. Styrelseledamot Bantorget förvaltning samt Handelsanställdas a-kassa.

Urval av tidigare uppdrag

Förbundssekreterare på Handelsanställdas förbund. Valledare och ombudsman LO. Styrelseledamot och chef för LO-distriktet Stockholms län. Ledamot kommunalfullmäktige Stockholm. Styrelseordförande Folkets Hus. Styrelsesuppleant Stockholm Globe Arena Fastigheter.

Utbildning

Gymnasieexamen.

Mikael Åbom

Invald 2017. Född 1964.

Nuvarande uppdrag

Vd och koncernchef Fonus. Ledamot i Revisions- och complianceutskottet för Folksam Liv.

Urval av tidigare uppdrag

Affärschef för Svenska Golförbundet. Vd för Martin Olsson Restauranghandel, Hall-Miba, Vivo och D&D Närhandel. Marknadschef Dagab. Styrelseledamot Electrolux Home.

Utbildning

Företagsredovisning, Administration & management Stockholms Universitet.

Johanna Jaara Åstrand

Vice ordförande

Invald 2018. Född 1974.

Nuvarande uppdrag

Förbundsordförande Lärarförbundet. Constitution and By-Laws Committee och styrelseledamot Education International (EI). Styrelseordförande Lärarförbundets Placeringsråd. Styrelseledamot Offentliganställdas förhandlingsråd (OFR), samt ledamot i OFR konfliktutskott. Stämmeledamot PTK.

Urval av tidigare uppdrag

Ledamot i förbundsstyrelsen Lärarförbundet, i Rådet för kompetens och utveckling Lärarförbundet, samt i Svenska Lärarförsäkringar. Styrelse-ordförande för Nordiska Lärarorganisationens samråd (NLS).

Utbildning

Läraryr utbildning Umeå Universitet.

Årsredovisning 2019

Folksam ömsesidig livförsäkring

Organisationsnummer 502006-1585

Arbetstagarrepresentanter

Anders Johansson

Arbetstagarrepresentant sedan 2007.
Född 1960.

Utsedd av
Forena Folksam.

Anställd i Folksam sedan
1989.

Susanna Järnek

Arbetstagarrepresentant sedan 2012.
Född 1968.

Utsedd av
Akademikerföreningen inom Folksam.

Anställd i Folksam sedan
1999.

Mikael Täll

Arbetstagarrepresentant sedan 2014.
Född 1956.

Utsedd av
Handelsanställdas förbund.

Anställd i Folksam sedan
2010.

Närvaro på styrelsemöten och styrelsens utskott 2019

Namn	Funktion i styrelsen	Styrelsemöten ¹⁾	Ersättningsutskott ²⁾	Revisions- & complianceutskott	Risk- & kapitalutskott
Lars Ericson	ordförande	11 av 11	10 av 10	-	7 av 7
Johanna Jaara Åstrand	vice ordf.	10 av 11	-	-	-
Göran Arrius	ledamot	11 av 11	-	-	7 av 7
Tobias Baudin	ledamot	10 av 11	-	-	-
Britt Hansson ³⁾	ledamot	11 av 11	-	8 av 8	-
Cecilia Hermansson ⁴⁾	ledamot	11 av 11	-	-	7 av 7
Lars-Inge Larsson	ledamot	9 av 11	-	8 av 8	-
Britta Lejon ⁵⁾	ledamot	6 av 8	-	-	-
Johan Lindholm	ledamot	10 av 11	-	-	-
Eva Nordström	ledamot	10 av 11	9 av 10	-	-
Elisabeth Brandt Ygeman	ledamot	11 av 11	-	-	-
Mikael Åbom	ledamot	11 av 11	-	8 av 8	-
Anders L Johansson	personalrepr.	10 av 11	-	-	-
Susanna Järnek	personalrepr.	11 av 11	-	-	-
Mikael Täll	personalrepr.	11 av 11	-	-	-
Ulf Andersson ^{6) 7)}	-	-	10 av 10	-	-

¹⁾ Ordinarie möten, konstituerande möte och två extra styrelsemöten. Därutöver har det hållits ett tvådagars seminarium, ett strategiseminarium, två ORSA-möten (egen risk- och solvensbedömning) där enbart ordförande närvarar, en styrelseutbildning på Handelshögskolan i Stockholm samt introduktionsutbildning för nyvalda ledamöter.

²⁾ Gemensamt utskott för Folksam Liv och Folksam Sak

³⁾ Ordförande i Revisions- och complianceutskottet

⁴⁾ Ordförande i Risk- och kapitalutskottet

⁵⁾ Valdes in vid stämman 2019

⁶⁾ Ordförande i Ersättningsutskottet

⁷⁾ Styrelseledamot i Folksam Sak

Ersättning till styrelsens ledamöter

Stämman beslutar om styrelsens arvoden vilka består av dels ett årsarvode, dels ett sammanträdesarvode

Årsarvodena beslutade av stämman 2019:

Styrelseordförande	198 900 kr
Vice styrelseordförande	107 100 kr
Övriga styrelseledamöter	76 000 kr
Ordförande i Risk- och kapitalutskott	76 000 kr
Ledamöter i Risk- och kapitalutskott	47 000 kr
Ordförande i Revisions- och complianceutskott	76 000 kr
Ledamöter i Revisions- och complianceutskott	47 000 kr
Ledamöter i Ersättningsutskott	18 400 kr

Sammanträdesarvode beslutade av stämman 2019:

Samtliga ovan utom ledamöter i Ersättningsutskottet	7 800 kr
Ledamöter i Ersättningsutskottet (gemensamt med Folksam Sak) - arvodet avser Folksam Livs andel	3 900 kr

Se även not 53 (Medelantal anställda samt löner och ersättningar) för uppgift om årets totala arvodesutbetalningar.

Centrala funktioner

Inom Folksam följer risk- och kontrollorganisationen en modell med tre ansvarslinjer vilket beskrivs i not 2 "Upplysningar om risker" avsnitt "Risk- och kontrollorganisation".

Utöver de tre ansvarslinjerna utser stämman revisionsföretag och lekmannarevisorer som granskar Folksam Livs årsredovisning inklusive bolagsstyrningsrapport samt styrelsens och vd:s förvaltning (externrevision).

Riskhanteringsfunktionen och Aktuariefunktionen inom Folksam Liv har organiserats i en gemensam avdelning, medan Compliancefunktionen utgör en egen avdelning. Dessa funktioner är skilda från motsvarande enheter och funktioner i Folksam Sak-gruppen och fristående från den operativa verksamheten. Funktionerna är underställda vd men är även ålagda att rapportera direkt till styrelsen.

Riskhanteringsfunktion

Riskhanteringsfunktionen ansvarar bland annat för att utveckla och förvalta (normera) riskhanteringssystemet samt stödja första ansvarslinjen i att genomföra riskhantering effektivt. Ansvar, mandat och uppgifter framgår av företagsstyrningsriktlinjerna. Ansvarig för företagets riskhanteringsfunktion, tillika chef för Risk- och aktuariefunktionen Liv, är Bent Malmsjö.

Compliancefunktion

Compliancefunktionen ansvarar bland annat för att identifiera, övervaka och rapportera risker kopplat till externa eller interna regler för den tillståndspliktiga försäkringsverksamheten. Compliancefunktionen kontrollerar, följer upp och utvärderar regelefterlevnaden i verksamheten samt utgör ett stöd för verksamheten och företagets ledning i frågeställningar rörande efterlevnad och förändring av försäkringsrörelselagen och lagen om försäkringsdistribution. Compliancefunktionen ger också råd och stöd avseende etikfrågor. Ansvar, mandat och uppgifter framgår av företagsstyrningsriktlinjerna. Chef för Compliancefunktionen, tillika ansvarig för regelefterlevnaden i företaget, är Anders Hjelm.

Aktuariefunktion

Aktuariefunktionen ansvarar för att samordna de försäkrings-tekniska beräkningarna, vilket bland annat innebär att säkerställa lämpligheten i använda metoder och antaganden samt att validera kvaliteten i beräkningar och underliggande data. Aktuariefunktionen ansvarar också för att bedöma risker i försäkringsrörelsen, bidra till företagets riskhanteringssystem och analysera nya lagar och föreskrifter som påverkar ansvarsområdet. Aktuariefunktionen är normgivande på det aktuariella området och har en stödjande roll gentemot övriga aktuariella resurser i företaget. Ansvar, mandat och uppgifter framgår av företagsstyrningsriktlinjerna. Ansvarig för Aktuariefunktionen för Folksam Liv, samt ansvarig aktuarie för tjänstepensionsverksamheten i företaget, är Susanna Rahnster.

Internrevision

Internrevisionen är en oberoende, objektivt granskande och rådgivande verksamhet. Internrevisionen stödjer företaget att nå sina mål genom att systematiskt och strukturerat utvärdera systemet för intern kontroll och andra delar av företagsstyrningssystemet samt lämna råd och synpunkter på desamma i syfte att bidra till ökad effektivitet i riskhantering, intern kontroll samt ledningsprocesser.

Internrevisionen är direkt underställd och rapporterar till styrelsen och är fristående från den verksamhet som granskas. Funktionens oberoende innebär att den normalt inte får delta i den operativa verksamheten eller vara involverad i det löpande arbetet med intern kontroll. Internrevisionens arbete bedrivs enligt god sed för internrevision som bland annat framgår av det internationella ramverket, International Professional Practices Framework (IPPF). Internrevisionens uppdrag fastställs av styrelsen och regleras i Policy för Internrevision. Joni Heinonen är internrevisionschef, tillika ansvarig för funktionen Internrevision, för Folksam Liv med dotterföretag.

Externa revisorer

Stämman utser en auktoriserad revisor alternativt ett registrerat revisionsföretag för granskning av årsredovisning och räkenskaper samt vd:s förvaltning. För granskning av företagets verksamhet och interna kontroll utses även tre lekmannarevisorer. Mandatperioden är för samtliga ett år. Stämman 2019 valde RPMG AB som företagets revisionsbyrå. Därutöver valdes Hans Eklund, Michael Nyqvist och Leif Hansson till lekmannarevisorer.

Kundombudsmannen

En kund som är missnöjd med Folksams beslut i ett försäkrings-, sparande- eller skadeärende erbjuds ett snabbt, enkelt och kostnadsfritt omprövningsförfarande. Kundombudsmannen är fristående, ställer höga krav på kvalitet och har rätt att rekommendera ändringar i ärenden som anmälts för prövning. Kundombudsmannen har dessutom rätt att föreslå förbättringar i Folksams försäkrings-, sparande- och skadeverksamhet samt verka som intern remissinstans. Rapportering sker direkt till stämman. Stämman utser Kundombudsman för en period om tre år samt fastställer instruktion för denne. Björn Siljeholm är utsedd till Folksam Livs kundombudsman till och med stämman 2022.

Operativ organisation

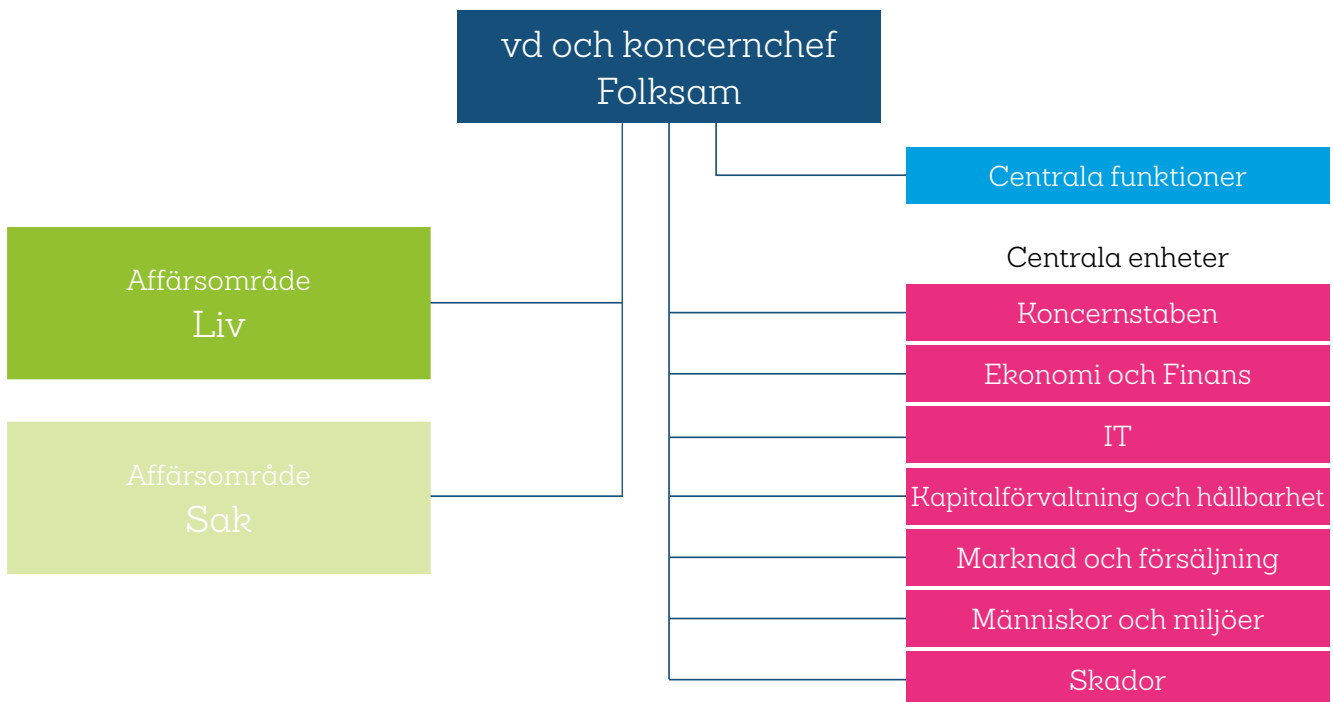
Folksam Liv-gruppen och Folksam Sak-gruppen har en gemensam operativ organisation. Moderföretagen Folksam Liv och Folksam Sak har en gemensam ledningsgrupp benämnd Koncernledningen. Vd utser de ledamöter som ingår i denna och som ansvarar för olika delar av verksamheten.

Till följd av den gemensamma operativa organisationen är vissa enheter och funktioner gemensamma med andra företag inom Folksamgruppen. Frågor rörande den gemensamma organisationen behandlas i Folksams Bolagsforum, vilket omfattar vd i de dotterföretag som är parter i Folksams Multipartsavtal (ett avtal avseende organisatorisk samverkan mellan företag inom Folksam Liv-gruppen och företaget inom Folksam Sak-gruppen).

Folksam Liv har ett affärsområde, Affärsområde Liv. Affärsområdet ansvarar för att hantera och utveckla den affär som avser försäkring riktad mot kollektivavtalsparterna på den svenska arbetsmarknaden, samt för att hantera och utveckla den affär som avser partnersamarbete. Affärsområdet ansvarar även för att hantera

och utveckla den affär som avser individuell försäkring riktad mot privatpersoner och företag. Chefen för affärsområdet disponerar över de samlade resurserna inom affärsområdet, samt svarar för processerna och har det yttersta ansvaret för ledningsarbetet inom affärsområdet. Affärsområdeschefen är ansvarig för den verksamhet som bedrivs inom affärsområdet och har ett resultat och lönsamhetsansvar för företagets verksamhet, samt ägaransvar för dotterföretagen. Chefen för affärsområdet har därtill ett särskilt ansvar att bevaka Folksam Livs ekonomiska intressen.

Därutöver finns sju centrala enheter. Den övergripande organisationen, med bland annat affärsområden och centrala enheter, fastställs i företagsstyrningspolicyn, medan ansvarsområden för dessa framgår av företagsstyrningsriktlinjerna. För dotterföretagen finns dessutom ägardirektiv formulerade, vilka anger i vilken riktning ägaren önskar att respektive företag ska styras och ledas.

Förändringar i koncernledningen

- Pernilla Glad är sedan den 1 maj 2019 ny chef för Människor och miljöer, efter att tidigare chefen Harriet Pontán har gått i pension.
- Folksams vd Jens Henriksson slutade sitt arbete i Folksam den 28 augusti 2019. I samband med det trädde Ylva Wessén in som tillförordnad vd och Björn Nordin som tillförordnad chef för Koncernstaben.
- Den 1 september 2019 tillträdde Jens Wikström som ny chef för Marknad och försäljning. Tidigare chefen för Marknad och försäljning, Per Ardehed, har slutat i Folksam.
- Den 19 december utnämnde styrelserna i Folksam Sak och Folksam Liv Ylva Wessén till vd för Folksamgruppen.

Folksamgruppen

koncernledning

Ylva Wessén

Vd och koncernchef

Född 1970.

Övriga pågående uppdrag

Styrelseordförande i KPA AB, samt i Folksam Forskningsstiftelse. Styrelseledamot i We effect. Ledamot i Svensk försäkrings styrelse, samt nomineringskommitté. Styrelseledamot och ledamot av Executive Committee, ICMIF.

Tidigare uppdrag

Vice vd och chef Koncernstaben, Folksam. Chef för Governance, Risk och Compliance, Folksam. Bolagsjurist och försäkringsjurist, Folksam. Advokat, Lindhs DLA Nordic. Biträdande jurist, Häggglund & Ramm-Ericsson.

Utbildning

Jur kand, Stockholms universitet.

Jesper Andersson

CFO och chef Ekonomi och Finans

Linn Edström Larsson
tillförordnad mars- december 2020

Född 1977.

Övriga pågående uppdrag

Styrelseledamot i Landstingens ömsesidiga försäkringsbolag, i Fonus samt i Familjens Jurist.

Tidigare uppdrag

Chef AO Privat, Koncernchefaktuarie samt Aktuarie Sak - samtliga på Folksam. Vd Tre Kronor Försäkring.

Utbildning

Examen i matematisk statistik, Stockholms universitet.

Britta Burreau

Vd KPA Pension

Avgick från koncernledningen januari 2020

Född 1964.

Övriga pågående uppdrag

Vd i KPA AB samt i KPA Pensionsförsäkring. Ordförande i KPA Pensionservice. Medlem av Förtroenderådet SNS, Studieförbundet Näringsliv och Samhälle. Ordförande i Scouterna samt styrelseledamot i Akademiska Hus.

Tidigare uppdrag

Vd Nordea Liv & Pension samt ett flertal tjänster på Accenture Financial Services. Styrelseledamot i Svensk Försäkring.

Utbildning

Civilingenjör, Chalmers Tekniska Högskola samt Executive MBA - Finance, Handelshögskolan i Stockholm.

Pernilla Glad

Chef Människor och miljöer

Född 1967.

Övriga pågående uppdrag

Styrelseledamot i Konsumentkooperationens pensionsstiftelse.

Tidigare uppdrag

HR-direktör Region Stockholm. Personaldirektör Regeringskansliet. Senior Vice President HR Nasdaq samt chefstjänster inom HR på Tredje AP-Fonden, Hemsö Fastighet samt Vattenfall.

Utbildning

Fil-kandexamen personal- och arbetslivsfrågor, Stockholms universitet samt HR Executive Program på Handelshögskolan i Stockholm.

Årsredovisning 2019

Folksam ömsesidig livförsäkring
Organisationsnummer 502006-1585

Michael Kjeller

Chef Kapitalförvaltning och hållbarhet

Vice vd från februari 2020

Född 1964.

Övriga pågående uppdrag

Styrelseledamot i UN-Convened Net Zero Asset Owner Alliance.

Tidigare uppdrag

Olika befattningar inom Folksam sedan 1988, bland annat vd på KPA Kapitalförvaltning AB 2000-2001.

Utbildning

Fil kand i matematisk statistik/matematik, Uppsala universitet.

Anna-Karin Laurell

Chef Affärsområde Liv

Född 1963.

Övriga pågående uppdrag

Styrelseordförande i Folksam LO Fondförsäkringsaktiebolag, samt i Folksam Fondförsäkringsaktiebolag. Styrelseledamot KPA AB.

Tidigare uppdrag

Chef Affärsområde Privat, Folksam. Vd Bukowskis, samt för SalusAnsvar. Verksamhetschef Skador, Folksam. Försäljningschef, SalusAnsvar. Kundenservicedirektör, Tre.

Utbildning

Humanistisk utbildning, Lunds universitet.

Johan Rudén

Chef IT och CIO

Född 1965.

Övriga pågående uppdrag

Ledamot i SOS International A/S.

Tidigare uppdrag

På Nasdaq; Global Head of Post Trade, COO Nordic Operation, CEO Nordic Clearing, Regional General Manager Baltics, Kundansvarig och del av VD-stab.

På Ericsson; VD-koordinator, olika projektledarroller, Medicintekniker Södersjukhuset.

Utbildning

Civilingenjör KTH Maskinteknik/Industriell Ekonomi.

Elisabeth Sasse

Chef Affärsområde Sak

Född 1966.

Övriga pågående uppdrag

Vice ordförande i Saco Folksam's styrelse, styrelseordförande i Tre Kronor Försäkring samt styrelseledamot i Riksbyggen.

Tidigare uppdrag

Chef för flera affärsområden i Folksam. Kanslichef och förhandlingschef i Offentliganställdas förhandlingsråd (OFR).

Utbildning

Civilekonom, Göteborgs universitet.

Jens Wikström

Chef Marknad och försäljning

Född 1973.

Tidigare uppdrag

Strategisk Partner Personal Banking, Chef Region Norr och Chef Corporate Service – samtliga på Nordea. Vd Skellefteå Industrihus. Ett flertal politiska uppdrag inom Skellefteå kommun samt även inom Sparbanksstiftelsen Norrland och Swedbank Bothnia.

Utbildning

Examen Computer Science, Luleå Tekniska universitet.

AnnKristine Wuopio-Mogestedt

CCO och chef Skador

Född 1961.

Övriga pågående uppdrag

Styrelseuppdrag i Trafikförsäkringsföreningen, Larmtjänst, GSR, CAB samt Stödskyddsföreningen.

Tidigare uppdrag

Olika chefsuppdrag inom Skador på Folksam sedan 1988. Vd på Svenska Konsumentförsäkringar 2005–2006.

Utbildning

Ämneslärarexamen, Linköpings universitet.

Björn Nordin

Chef Koncernstaben

Född 1959.

Tidigare uppdrag

Chef för Koncernjuridik, Bolagsjuridik, bolagsjurist och försäkringsjurist – samtliga på Folksam. Advokat, advokatfirman Fylgia. Hovrättsfiskal och tingsfiskal vid Svea hovrätt.

Utbildning

Jur kand., Uppsala universitet.

Årsredovisning 2019

Folksam ömsesidig livförsäkring
Organisationsnummer 502006-1585

Styrelsens rapport om intern kontroll avseende den finansiella rapporteringen 2019

Målsättningen med Folksams arbete med intern kontroll finansiell rapportering, IKFR, är att bokslut- och myndighetsrapportering ska vara tillförlitlig och i överensstämmelse med lag och gällande redovisningsregler. Internkontrollarbetet baseras på det ramverk som tagits fram av The Committee of Sponsoring Organisations of the Threadway Commission "COSO" och beskrivs nedan.

Kontrollmiljö

Kontrollmiljön utgör grunden för den interna kontrollen och är central för hur risker identifieras och hanteras baserat på den kultur och de värderingar som styrelse och ledning etablerat.

Folksams kultur och värderingar har sin utgångspunkt i att företaget ägs av sina kunder och att målsättningen är att ha branschens mest nöjda kunder. Folksam eftersträvar både affärsmässighet samt ordning och reda. Med affärsmässighet avses bland annat att det ska finnas tydliga mål och strategier. Med ordning och reda avses att företaget ska ha god intern styrning och kontroll.

Kontrollmiljön utgörs även av tydliga ansvar och roller. Ansvar och roller i den finansiella rapporteringen fastställs i styrande regelverk, vidare finns det styrande regelverk som fastställer roller och ansvar i arbetet med risk- och internkontroll.

Internkontrollsystem

Ett företagsövergripande internkontrollsystem är under införande. Internkontrollsystemet syftar bland annat till att utvärdera om den finansiella rapporteringen är tillförlitlig genom att identifiera risker och kontroller i väsentliga processer som påverkar bokslut- och myndighetsrapportering. Kontrollerna ska därefter regelbundet utvärderas och resultatet analyseras för att bedöma risken för fel i den finansiella rapporteringen. Därutöver ska det finnas rutiner för att löpande hantera de förbättringsmöjligheter som framkommer i arbetet.

Riskbedömning

Halvårsvis genomför alla affärsområden och enheter en självutvärdering av risker. Därutöver görs riskanalyser per process inom ramen för internkontrollsystemet. Risker för väsentliga fel i den finansiella rapporteringen ska beaktas i analyserna. Det är chefen för respektive verksamhetsområde eller processägaren för en process som är ansvarig för att genomföra självutvärderingen. Självutvärdering innebär att identifiera risker, bedöma sannolikheten för att risken ska inträffa, vilken påverkan risken kan få på verksamheten samt vilka åtgärder som behöver vidtas för att hantera risken.

Kontroller

Riskåtgärder och kontroller

Åtgärdsplaner ska tas fram för de risker som verksamheten vill hantera genom förebyggande aktiviteter. Åtgärderna kan till exempel innebära att införa eller förbättra kontroller som syftar till tillförlitlig finansiell rapportering. Kontroller för att hantera risker avseende den finansiella rapporteringen är till exempel analyser och prognoser, avstämningar av huvudbok mot försäkrings-system, bankkonton eller andra register och underlag. Andra kontroller som också påverkar den finansiella rapporteringen är de kontroller som utförs avseende försäkringsersättningar, och driftskostnader där det finns särskilda principer och rutiner såsom krav på dualitet, kontroll av större belopp samt slumpvisa utbetalningskontroller.

Information och kommunikation

För att säkerställa effektivt och korrekt informationsutbyte krävs att alla delar inom verksamheten kommunicerar och delar relevant information såväl inom och mellan affärsområden och enheter som till och från styrelse och ledning. Informationsgivning från styrelsen och ledningen till chefer och medarbetare sker bland annat genom de styrande regelverken samt genom andra ledningsgrupper i verksamheten.

De principer som företaget ska följa har fastställts i ett styrande regelverk för extern rapportering och det finns tillgängligt för alla via företagets intranät. Det finns även en regelverksgrupp inom Ekonomi och Finans som bevakar och informerar om regelverksförändringar som påverkar den finansiella rapporteringen.

Styrelsen får regelbunden återkoppling från verksamheten om aktuella redovisningsfrågor samt intern styrning och kontroll via Revisions- och complianceutskottet. Utskottet har regelbundna möten med CFO (ekonomidirektören), företagets externrevisorer samt kontrollfunktionerna risk, compliance och internrevision.

Uppföljning

Kontroller följs regelbundet upp inom ramen för Folksams internkontrollsystem. Uppföljning görs genom att verksamheten genomför självutvärderingar av nyckelkontroller.

Därutöver genomför de centrala funktionerna granskningar och andra aktiviteter för att utvärdera den interna styrningen och kontrollen. Årsbokslut samt processen för framtagande och rapportering av finansiell information granskas även årligen av de externa revisorerna. Resultatet av den finansiella granskningen rapporteras till Revisions- och complianceutskottet, samt avrapportering minst en gång per år till styrelsen. Till stämman sker avrapportering genom avlämnande av revisionsberättelsen.

Ett annat stöd i arbetet med att identifiera risker och väsentliga händelser är det företagsövergripande risk- och incidenthanterings-systemet. I systemet rapporteras oönskade händelser och verksamheten vidtar åtgärder för att förhindra att samma sak inträffar igen.

Finansiella rapporter

Koncernen och moderföretaget

Resultaträkning	52
Rapport över totalresultat	54
Resultatanalys, moderföretaget	55
Balansräkning	57
Rapport över förändringar i eget kapital, koncernen	59
Rapport över förändringar i eget kapital, moderföretaget	61
Kassaflödesanalys	62

Noter

Not 1	Redovisningsprinciper	65	Not 29	Övriga fordringar	132
Not 2	Upplysningar om risker	82	Not 30	Finansiella tillgångar och skulder	133
Not 3	Premieinkomst	109	Not 31	Förväntade återvinningstidpunkter för tillgångar och skulder	140
Not 4	Kapitalavkastning, intäkter	109	Not 32	Materiella anläggningstillgångar	142
Not 5	Orealiserade vinster på placeringstillgångar	110	Not 33	Förutbetalda anskaffningskostnader	143
Not 6	Övriga tekniska intäkter (efter avgiven återförsäkring)	110	Not 34	Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	143
Not 7	Intäkter från avtal med kunder	111	Not 35	Disposition av företagets vinst eller förlust	143
Not 8	Utbetalda försäkringsersättningar	112	Not 36	Ej intjänade premier och kvardröjande risker	144
Not 9	Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar (efter angiven återförsäkring)	112	Not 37	Livförsäkringsavsättning	145
Not 10	Driftskostnader	113	Not 38	Oreglerade skador	146
Not 11	Kapitalavkastning, kostnader	114	Not 39	Återbäring och rabatter	146
Not 12	Orealiserade förluster på placeringstillgångar	114	Not 40	Villkorad återbäring	146
Not 13	Nettoresultat per kategori av finansiella instrument	115	Not 41	Fondförsäkringsåtaganden	147
Not 14	Obeskattade reserver	119	Not 42	Pensioner och liknande förpliktelser	147
Not 15	Skatter	119	Not 43	Uppskjuten skatteskuld	152
Not 16	Andra immateriella tillgångar	121	Not 44	Skulder avseende direkt försäkring	152
Not 17	Förvaltningsfastigheter/Byggnader och mark	122	Not 45	Skulder till kreditinstitut	152
Not 18	Aktier och andelar i koncernföretag	124	Not 46	Övriga skulder	152
Not 19	Aktier och andelar i intresseföretag	126	Not 47	Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	153
Not 20	Moderföretagets andelar i intresseföretag	127	Not 48	Ställda säkerheter	153
Not 21	Aktier och andelar	127	Not 49	Eventualförpliktelser	154
Not 22	Obligationer och andra räntebärande värdepapper	128	Not 50	Ekonomiska arrangemang som inte redovisas i balansräkningen	154
Not 23	Lån med säkerhet i fast egendom	128	Not 51	Leasing	155
Not 24	Övriga lån	129	Not 52	Upplysningar om närstående	159
Not 25	Utlåning till kreditinstitut	129	Not 53	Medelantal anställda samt löner och ersättningar	162
Not 26	Derivat	130	Not 54	Avstämning av totalavkastningstabell	169
Not 27	Upplysning om kvittning	131	Not 55	Twister	171
Not 28	Fordringar avseende direkt försäkring	132	Not 56	Väsentliga händelser efter balansdagen	171

Resultaträkning

Mkr	Not	Koncernen		Moderföretaget	
		2019	2018	2019	2018
Teknisk redovisning av skadeförsäkringsrörelsen					
Premieintäkter (efter avgiven återförsäkring)					
Premieinkomst	3	818	728	818	728
Premier för avgiven återförsäkring		-	-	-	-
Förändring i avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		0	57	0	57
Summa		818	785	818	785
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen		7	7	7	7
Övriga tekniska intäkter (efter avgiven återförsäkring)	6.7	0	0	0	0
Försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring)					
Utbetalda försäkringsersättningar					
Före avgiven återförsäkring	8	-700	-658	-700	-658
Återförsäkrares andel		5	11	5	11
Förändring i Avsättning för oreglerade skador					
Före avgiven återförsäkring		411	158	411	158
Återförsäkrares andel		-34	-21	-34	-21
Förändring i övriga försäkringstekniska avsättningar (efter avgiven återförsäkring)	9	-	1	-	1
Återbäring och rabatter (efter avgiven återförsäkring)		-660	-193	-660	-193
Driftskostnader	10.7	-70	-102	-70	-102
Övriga tekniska kostnader (efter avgiven återförsäkring)		-	0	-	0
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		-223	-12	-223	-12
Teknisk redovisning av livförsäkringsrörelsen					
Premieinkomst (efter avgiven återförsäkring)					
Premieinkomst	3	11 269	10 845	11 251	10 823
Premier för avgiven återförsäkring		-29	-25	-29	-25
Summa		11 240	10 820	11 222	10 798
Intäkter från investeringsavtal	7	288	302	11	11
Kapitalavkastning, intäkter	4	9 318	7 562	9 722	6 864
Orealiserade vinster på placeringstillgångar					
Värdeökning av placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk					
Värdeökning på fondförsäkringstillgångar		8 793	-	182	-
Värdeökning på övriga placeringstillgångar		8 187	498	7 129	612
Övriga tekniska intäkter (efter avgiven återförsäkring)	6.7	324	325	6	6
Försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring)					
Utbetalda försäkringsersättningar					
Före avgiven återförsäkring	8	-6 912	-6 533	-6 863	-6 497
Återförsäkrares andel		7	5	7	5
Förändring i avsättning för oreglerade skador					
Före avgiven återförsäkring		84	183	73	182
Återförsäkrares andel		2	-3	2	-3
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar (efter avgiven återförsäkring)	9	-	-	-	-
Livförsäkringsavsättning					
Före avgiven återförsäkring		-7 618	-3 292	-7 619	-3 292
Återförsäkrares andel		-	0	-	0
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk					
Villkorad återbäring		-87	-1	-87	-1
Fondförsäkringsåtagande		-8 696	2 105	-180	43

Resultaträkning forts.

Mkr	Not	Koncernen		Moderföretaget	
		2019	2018	2019	2018
Återbäring och rabatter (efter avgiven återförsäkring)		-444	-167	-444	-167
Driftskostnader	10, 7	-1 434	-1 599	-919	-1 073
Kapitalavkastning, kostnader	11	-304	-504	-241	-494
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	12				
Värdeminskning på placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk		-	-1 999	-	-42
Värdeminskning på övriga placeringstillgångar		0	-5 245	-	-4 923
Övriga tekniska kostnader (efter avgiven återförsäkring)		0	0	-	0
Andel i intresseföretags resultat		317	370	-	-
Kapitalavkastning överförd till finansrörelsen		-95	-105	-	-
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat		12 969	2 722	12 001	2 030
Icke-teknisk redovisning					
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		-223	-12	-223	-12
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat		12 969	2 722	12 001	2 030
Kapitalavkastning, intäkter	4	272	190	272	165
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	5	119	25	102	24
Kapitalavkastning, kostnader	11	-27	-49	-11	-19
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	12	-	-122	-	-119
Avkastningsskatt		-300	-218	-	-
Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen		-7	-7	-7	-7
Övriga kostnader		-5	-	-	-
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		12 799	2 529	12 134	2 062
Bokslutsdispositioner	14	-	-	49	-203
Resultat före skatt		12 799	2 529	12 183	1 859
Skatt på årets resultat	15	-56	-178	-301	-321
Årets resultat		12 743	2 351	11 882	1 538
Hänförligt till:					
Försäkringstagarna		12 406	2 175	11 882	1 538
Innehav utan bestämmande inflytande		337	176	-	-

Rapport över totalresultat

Mkr	Not	Koncernen		Moderföretaget	
		2019	2018	2019	2018
Årets resultat		12 743	2 351	11 882	1 538
Poster som inte kan omföras till periodens resultat					
Omvärdering av förmånsbestämda pensionsplaner		-84	-118	-	-
Skatt hänförlig till poster som inte kan återföras till periodens resultat	15	2	3	-	-
Del i intresseföretags omvärdering av förmånsbestämda pensionsplaner		-6	23	-	-
Del i intresseföretags skatt hänförligt till poster som inte kan återföras till periodens resultat		1	-5	-	-
Poster som har omförts eller kan omföras till periodens resultat					
Omräkningsdifferens på utländsk verksamhet		5	-16	-	-
Övrigt totalresultat för året efter skatt		-81	-113	-	-
Årets totalresultat		12 662	2 238	11 882	1 538
Hänförligt till:					
Försäkringstagarna		12 325	2 062	11 882	1 538
Innehav utan bestämmande inflytande		337	176	-	-

Resultatanalys

Moderföretaget	Tjänstepensionsförsäkring				Övrig livförsäkring				Skadeför- säkrings- rörelse
		Förmåns- bestämd traditionell försäk- ring	Avgifts- bestämd traditio- nell för- säkring	Fondför- säkring	Sjuk- och premie- befrielse- försäkring	Individuell traditio- nell livför- säkring	Gruppliv och tjänste- gruppliv försäkring	Sjuk- och premie- befrielse- försäkring	Mot- tagen återför- säkring
Mkr	Totalt								
Premieintäkter (efter avgiven återförsäkring)									
Premieinkomst (före avgiven återförsäkring)									818
Premier för avgiven återförsäkring									
Förändring i Ej intjänade premier och kvardröjande risker	0								0
	818	0	0	0	0	0	0	0	818
Premieinkomst (efter avgiven återförsäkring)									
Premieinkomst (före avgiven återförsäkring)	11 251	983	4 141	0	217	4 668	1 194	45	4
Premier för avgiven återförsäkring	-29	0	0	-	-17	-9	-2	-1	0
	11 222	982	4 140	0	200	4 659	1 192	44	4
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	7	-	-	-	-	-	-	-	-
Intäkter från investeringsavtal	11	-	1	6	-	5	-	-	-
Kapitalavkastning, intäkter	9 722	1 440	2 898	-1	157	4 693	504	30	1
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	7 311	1 390	3 540	182	152	1 846	189	11	0
Övriga tekniska intäkter (efter avgiven återförsäkring)	6	-	1	5	-	0	0	0	0
Försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring)									
Utbetalda försäkringsersättningar									
Före avgiven återförsäkring	-7 562	-764	-1 526	-1	-162	-3 125	-1 249	-35	-2
Återförsäkrares andel	12	-	-	-	3	1	0	2	-
Förändring i oreglerade skador									
Före avgiven återförsäkring	484	-	0	-	71	-63	27	38	1
Återförsäkrares andel	-33	-	-	-	6	0	0	-4	0
	-7 885	-1 613	-3 295	-181	0	-2 603	-195	2	-
Förändring i Övriga/andra försäkringstekniska avsättningar (efter avgiven återförsäkring)	-7 885	-1 613	-3 295	-181	0	-2 603	-195	2	-
Återbäring och rabatter (efter avgiven återförsäkring)	-1 104	-	-10	-	-60	-14	-360	-	-
Driftskostnader	-989	-47	-263	-8	-16	-477	-84	-20	-3
Kapitalavkastning, kostnader	-241	-32	-66	0	-4	-123	-14	-2	0
Övriga tekniska kostnader (efter avgiven återförsäkring)	0	-	-	-	-	-	-	-	-

Årsredovisning 2019

Folksam ömsesidig livförsäkring

Organisationsnummer 502006-1585

Resultatanalys forts.

Moderföretaget	Tjänstepensionsförsäkring				Övrig livförsäkring				Skadeför- säkrings- rörelse	
	Total	Förmåns- bestämd försäk- ring	Avgifts- bestämd traditio- nell för- säkring	Fondför- säkring	Tjänste- anknuten sjukför- säkring samt PB	Individuell traditionell livförsäkring	Grupp- liv- och tjänste- gruppliv försäkring	Oupp-sägbar sjuk- & olycks- fallsför- säkring samt PB	Mot- tagen återför- säkring	Sjukdom och olycksfall
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat	-223	-	-	-	-	-	-	-	-	-223
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat	11 183	1 357	5 420	2	348	4 799	9	67	0	-
Avvecklingsresultat (före avgiven återförsäkring)	704	-	-	-	246	2	0	33	0	423
Försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring										
Livförsäkringsavsättningar	115 100	16 791	37 747	-	2	60 237	314	9	-	-
Oreglerade skador	2 984	-	25	-8	1 221	169	240	198	6	1 133
Återbäring och rabatter	4 460	-	-	-	783	-	2 410	-	-	1 267
Summa försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring	122 543	16 791	37 773	-8	2 006	60 406	2 963	207	6	2 400
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk (före avgiven återförsäkring)										
Villkorad återbäring	516	-	58	-	-	457	-	-	-	-
Fondförsäkringsåtaganden	956	-	-	956	-	-	-	-	-	-
Summa försäkringsteknisk avsättning för livförsäkring för vilka försäkringstagaren bär risk	1 471	-	58	956	-	457	-	-	-	-
Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar										
Oreglerade skador	-233	-	-	-	-41	-2	0	-11	0	-179
Konsolideringsfond	61 141	11 406	18 863	-	796	22 044	5 653	216	0	2 163

Resultatanalysen gäller direkt försäkring av svenska risker.

Balansräkning

Tillgångar		Koncernen		Moderföretaget	
Mkr	Not	2019	2018	2019	2018
Immateriella tillgångar					
Andra immateriella tillgångar	16	15	13	7	-
Summa		15	13	7	-
Placeringstillgångar					
Förvaltningsfastigheter/Byggnader och mark	17	17 903	16 315	6 426	5 886
Nyttjanderätt leasing förvaltningsfastigheter	51	182	-	-	-
Placeringar i koncern- och intresseföretag					
Aktier och andelar i koncernföretag	18	-	-	6 124	5 874
Räntebärande värdepapper emitterade av, och lån till koncernföretag		-	-	3 038	3 026
Aktier och andelar i intresseföretag	19. 20	3 047	3 064	831	657
Räntebärande värdepapper emitterade av, och lån till intresseföretag		802	762	752	712
Summa		3 849	3 826	10 745	10 269
Andra finansiella placeringstillgångar					
Aktier och andelar	21	69 424	58 326	69 078	58 229
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	22	102 596	99 775	102 423	99 626
Lån med säkerhet i fast egendom	23	40	40	40	40
Övriga lån	24	1 826	1 520	1 826	1 520
Utlåning till kreditinstitut	25	370	463	370	463
Derivat	26	1 197	504	1 197	504
Summa		175 453	160 628	174 935	160 383
Summa placeringstillgångar		197 388	180 769	192 106	176 538
Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk					
Fondförsäkringstillgångar		47 030	40 050	956	732
Återförsäkrars andel av Försäkringstekniska avsättningar					
Oreglerade skador	38	233	272	233	266
Summa		233	272	233	266
Fordringar					
Fordringar avseende direkt försäkring	28	21	21	14	18
Fordringar avseende återförsäkring		-	-	-	1
Övriga fordringar	29	503	1 278	435	1 135
Summa		525	1 299	449	1 154
Andra tillgångar					
Materiella anläggningstillgångar	32	1 477	1 439	0	0
Likvida medel/Kassa och bank		9 056	7 368	6 870	5 684
Aktuell skattefordran		204	30	186	30
Uppskjuten skattefordran	43	12	8	-	-
Summa		10 749	8 844	7 056	5 714
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter					
Upplupna ränte- och hyresintäkter		727	832	742	839
Förutbetalda anskaffningskostnader	33	394	503	-	-
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	34	88	82	12	9
Summa		1 210	1 416	754	848
Summa tillgångar		257 150	232 663	201 560	185 250

Balansräkning forts.

Eget kapital, avsättningar och skulder		Koncernen		Moderföretaget	
Mkr	Not	2019	2018	2019	2018
Eget kapital					
Konsolideringsfond		61 141	62 646	61 141	62 646
Andra fonder		2 216	2 436	7	-
Balanserad vinst/förlust		3 291	2 507	-	-
Årets resultat		12 406	2 175	11 882	1 538
Eget kapital hänförligt till försäkringstagarna		79 053	69 765	73 030	64 184
Innehav utan bestämmande inflytande		2 263	1 984	-	-
Summa eget kapital		81 316	71 749	73 030	64 184
Obeskattade reserver		-	-	855	905
Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)					
Ej intjänade premier och kvardröjande risker		0	0	0	0
Livförsäkringsavsättning	37	115 100	107 481	115 100	107 481
Oreglerade skador	38	3 047	3 530	2 984	3 468
Återbäring och rabatter	39	4 460	4 582	4 460	4 582
Summa		122 607	115 594	122 543	115 532
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk (före avgiven återförsäkring)					
Villkorad återbäring	40	516	460	516	460
Fondförsäkringsåtaganden	41	47 056	40 071	956	732
Andra avsättningar					
Pensioner och liknande förpliktelse	42	293	201	-	-
Aktuell skatteskuld		82	54	-	-
Uppskjuten skatteskuld	43	881	807	564	508
Övriga avsättningar		50	50	-	-
Summa		1 306	1 111	564	508
Depåer från återförsäkrare		60	76	60	76
Skulder					
Skulder avseende direkt försäkring	44	51	13	33	12
Skulder avseende återförsäkring		22	8	22	8
Skulder till kreditinstitut	45	1 333	298	1 333	298
Derivat	26	133	184	133	184
Finansiella skulder leasing	51	182	-	-	-
Övriga skulder	46	2 050	2 592	1 171	2 027
Summa		3 771	3 095	2 693	2 529
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter					
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	47	518	508	343	325
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		257 150	232 663	201 560	185 250

Upplysning om koncernens och moderföretagets ställda säkerheter, eventalförpliktelser och ekonomiska arrangemang som inte redovisas i balansräkningen, se not 48, not 49 och not 50.

Rapport över förändringar i eget kapital

Koncernen	Eget kapital hänförligt till försäkringstagarna									
	Bundet eget kapital									
	Konsolideringsfond	Andra fonder				Balanserad vinst eller förlust	Årets resultat	Eget kapital hänförligt till försäkringstagarna	Innehav utan bestämmande inflytande ³⁾	Totalt eget kapital
Eget kapitalandel i obeskattade reserver		Kapitalandelsfond	Fond för utvecklingsutgifter ¹⁾	Omräkningsreserv ²⁾						
Mkr										
Ingående balans 2018-01-01	58 999	552	1 212	-	29	3 037	5 835	69 664	2 102	71 766
Vinstdisposition	5 609	-	-	-	-	226	-5 835	-	-	-
Under räkenskapsåret tilldelad återbäring	-2 751	-	-	-	-	-	-	-2 751	-	-2 751
Förändring eget kapitalandel i obeskattade reserver	-	172	-	-	-	-172	-	-	-	-
Förändring i intresseföretags eget kapital	-	-	115	-	-	-115	-	-	-	-
Utdelning till innehav utan bestämmande inflytande	-	-	-	-	-	-	-	-	-471	-471
Aktieägartillskott från innehav utan bestämmande inflytande	-	-	-	-	-	-	-	-	177	177
Beståndsöverlåtelse	781	-	-	-	-	-	-	781	-	781
Återföring överskottsmedel	9	-	-	-	-	-	-	9	-	9
Årets resultat	-	-	354	-	-	-354	2 175	2 175	176	2 351
Årets övrigt totalresultat	-	-	18	-	-16	-115	-	-113	-	-113
Årets totalresultat	-	-	372	-	-16	-469	2 175	2 062	176	2 238
Utgående balans 2018-12-31	62 646	724	1 699	-	13	2 507	2 175	69 765	1 984	71 749

Rapport över förändringar i eget kapital forts.

Koncernen	Eget kapital hänförligt till försäkringstagarna									Innehav utan bestämmande inflytande ³⁾	Totalt eget kapital
	Bundet eget kapital						Balanserad vinst eller förlust	Årets resultat	Eget kapital hänförligt till försäkringstagarna		
	Konsolideringsfond	Andra fonder			Omräkningsreserv ²⁾	Eget kapitalandel i					
obeskattade reserver		Kapitalandelsfond									
Mkr											
Ingående balans 2019-01-01	62 646	724	1 699	-	13	2 507	2 175	69 765	1 984	71 749	
Vinstdisposition	1 538	-	-	-	-	637	-2 175	-	-	-	
Under räkenskapsåret tilldelad återbäring	-3 036	-	-	-	-	-	-	-3 036	-	-3 036	
Förändring eget kapitalandel i obeskattade resever	-	-34	-	-	-	34	-	-	-	-	
Förändring i intresseföretags eget kapital	-	-	-514	-	-	514	-	-	-	-	
Utdelning till innehav utan bestämmande inflytande	-	-	-	-	-	-	-	-	-58	-58	
Förändring av fond för utvecklingsutgifter	-7	-	-	9	-	-2	-	-	-	-	
Årets resultat	-	-	317	-	-	-317	12 406	12 406	337	12 743	
Årets övrigt totalresultat	-	-	-4	-	5	-82	-	-81	-	-81	
Årets totalresultat	-	-	313	-	5	-399	12 406	12 325	337	12 662	
Utgående balans 2019-12-31	61 141	691	1 498	9	18	3 291	12 406	79 053	2 263	81 316	

¹⁾ Fond för utvecklingsutgifter får inte användas till förlusttäckning.

²⁾ Omräkningsreserver avser omräkning av utländska verksamheter.

³⁾ Innehav utan bestämmande inflytande avser andra ägare i vinstutdelande företag inom Folksam Liv-koncernen.

Folksam Liv är ett icke vinstutdelande försäkringsföretag och en konsolideringsfond har inrättats under eget kapital där årsvinsten skall avsättas. Det primära syftet med konsolideringsfonden är att ligga till grund för förlusttäckning. Konsolideringsfonden får enligt bolagsordningen också utnyttjas för att tilldela återbäring till försäkringstagarna och andra ersättningsberättigade. De samlade medlen i konsolideringsfonden tjänar således både som riskkapital i företaget och som återbäringskapital till försäkringstagarna.

Rapport över förändringar i eget kapital

Moderföretaget	Bundet eget kapital			
	Konsolideringsfond	Fond för utvecklingsutgifter	Årets resultat	Totalt eget kapital
Mkr				
Ingående balans 2018-01-01	59 024	-	5 584	64 607
Föregående års vinstdisposition	5 584	-	-5 584	-
Tilldelad återbäring	-2 751	-	-	-2 751
Återföring överskottsmedel ¹⁾	9	-	-	9
Beståndsöverlåtelse ²⁾	781	-	-	781
Årets resultat, tillika årets totalresultat	-	-	1 538	1 538
Utgående balans 2018-12-31	62 647	-	1 538	64 184
Ingående balans 2019-01-01	62 646	-	1 538	64 184
Föregående års vinstdisposition	1 538	-	-1 538	-
Tilldelad återbäring	-3 034	-	-	-3 034
Återföring överskottsmedel ¹⁾	0	-	-	0
Utbetalning av partsmedel	-2	-	-	-2
Förändring av fond för utvecklingsutgifter ³⁾	-7	7	-	-
Årets resultat, tillika årets totalresultat	-	-	11 882	11 882
Utgående balans 2019-12-31	61 141	7	11 882	73 030

Folksam Liv är ett icke vinstutdelande försäkringsföretag och en konsolideringsfond har inrättats under eget kapital där årsvinsten skall avsättas. Det primära syftet med konsolideringsfonden är att ligga till grund för förlusttäckning. Konsolideringsfonden får enligt bolagsordningen också utnyttjas för att tilldela återbäring till försäkringstagarna och andra ersättningsberättigade. De samlade medlen i konsolideringsfonden tjänar således både som riskkapital i företaget och som återbäringskapital till försäkringstagarna.

¹⁾ Fördelningen av överskott är reglerad i företagets konsolideringspolicy i de försäkringstekniska riktlinjerna. Då överskottet är preliminärt och inte garanterat, betraktas detta som riskkapital och ingår i företagets konsolideringsfond. Överskottet tilldelas i samband med utbetalning enligt de interna regelverk som finns och redovisas direkt mot eget kapital.

²⁾ Överlåtelse av försäkringsbestånd från Förenade Liv Grupp försäkring AB per den 1 juni 2018.

³⁾ Fond för utvecklingsutgifter får inte användas till förlusttäckning.

Kassaflödesanalys

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Den löpande verksamheten¹⁾				
Resultat före skatt	12 799	2 529	12 183	1 859
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet ²⁾	-5 507	4 365	-5 307	4 681
Betald skatt	-31	-66	-293	-346
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring i tillgångar och skulder	7 261	6 828	6 583	6 194
Förändring av placeringstillgångar ³⁾	-3 446	-3 798	-3 180	-3 739
Förändring av placeringstillgångar/försäkringstekniska avsättningar fondförsäkring, netto ⁴⁾	5	3	-	-
Förändring av övriga rörelsefordringar	780	45	691	-293
Förändring av övriga rörelseskulder	546	1 250	216	720
Utbetald återbäring från konsolideringsfonden	-3 034	-2 751	-3 034	-2 751
Övrigt	0	9	0	9
Kassaflöde från den löpande verksamheten	2 112	1 586	1 276	140
Investeringsverksamheten				
Samgående/beståndsöverlåtelse ⁵⁾	-	89	-	89
Förändring i koncernföretag ⁶⁾	-	-822	173	-158
Förändring i intresseföretag ⁷⁾	-214	291	-214	291
Förändring av övriga placeringstillgångar ⁸⁾	-123	-33	-131	-33
Förändring av materiella tillgångar ⁹⁾	-109	-84	-	0
Förändring av immateriella tillgångar ¹⁰⁾	-11	-	-9	-
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-457	-559	-181	189
Finansieringsverksamheten				
Erhållet aktieägartillskott från innehav utan bestämmande inflytande	-	176	-	-
Utbetald utdelning till innehav utan bestämmande inflytande	-58	-471	-	-
Övrigt	-2	-	-2	-
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-60	-295	-2	-
Årets kassaflöde	1 595	732	1 093	329
Likvida medel vid årets början	7 368	6 382	5 684	5 101
Årets kassaflöde	1 595	732	1 093	329
Valutakursdifferens i likvida medel	93	254	93	254
Likvida medel vid årets slut^{11) 12)}	9 056	7 368	6 870	5 684

Från och med 2019 har definitionen av likvida medel ändrats till att endast innefatta banktillgodoavanden. Föregående års siffror har justerats.

¹⁾Den löpande verksamheten

Räntor och utdelningar

Inbetald ränta	1 560	1 984	1 617	2 016
Utbetald ränta	-43	-74	-38	-67
Inbetald utdelning	2 189	1 762	2 955	3 037
Summa räntor och utdelningar	3 706	3 672	4 534	4 986

Kassaflödesanalys forts.

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Förändring av leasingeskuldens kapitalbelopp				
Ingående balans	182	-	-	-
Utgående balans	182	-	-	-
Avser förvaltningsfastigheter				
Leasingavtal				
Kassautflöden hänförliga till leasingavtal	6	-	-	-
Summa kassautflöden hänförliga till leasingavtal	6	-	-	-
Ovanstående kassautflöde inkluderar såväl belopp för leasingavtal som redovisas som leasingeskuld, som belopp som betalas för variabla leasingavgifter, korttidsleasing och leasar av lågt värde.				
²⁾Justering för poster som inte ingår i kassaflödet				
Återföring av nedskrivningar	-	-	-246	-
Avskrivningar	299	37	0	0
Nedskrivningar	2	-	2	231
Bokslutsdispositioner	-	-	-49	203
Icke utdelade resultatandelar i intresseföretag	-317	-370	-220	-728
Realiserade vinster (-)/förluster (+)	-2 507	-2 359	-3 006	-1 529
Orealiserade vinster (-)/förluster (+)	-8 516	4 930	-7 290	4 488
Valutakursvinster (-)/förluster (+)	-2 328	-1 845	-2 328	-1 858
Förändring av upplupet anskaffningsvärde räntebärande värdepapper	730	1 147	730	1 147
Förändring försäkringstekniska avsättningar	7 044	2 808	7 044	2 808
Övriga förändringar avsättningar	30	-58	-	-56
Förändring av skulder avseende investeringsavtal	56	84	56	-25
Summa justering för poster som inte ingår i kassaflödet	-5 507	4 374	-5 307	4 681
³⁾Förändring av placeringstillgångar				
Investering i placeringstillgångar	-148 749	-94 335	-148 483	-94 276
Försäljning av placeringstillgångar	145 303	90 537	145 303	90 537
Summa förändring av placeringstillgångar	-3 446	-3 798	-3 180	-3 739
⁴⁾Förändring av placeringstillgångar/försäkringstekniska avsättningar fondförsäkring, netto				
Investering i placeringstillgångar, fondförsäkring	-6 980	3 273	-224	17
Förändring av försäkringstekniska avsättningar, fondförsäkring	6 985	-3 270	224	-17
Summa förändring av placeringstillgångar/försäkringstekniska avsättningar fondförsäkring, netto	5	3	-	-
⁵⁾Samgående/beståndsöverlåtelse				
Finansiella tillgångar	-	1 327	-	1 327
Övriga tillgångar	-	130	-	130
Likvida medel	-	89	-	89
Summa tillgångar	-	1 546	-	1 546

Kassaflödesanalys forts.

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2 018	2019	2018
Eget kapital	-	781	-	781
Avsättningar	-	740	-	740
Övriga skulder	-	25	-	25
Summa avsättningar och skulder	-	1 546	-	1 546
⁶⁾ Förändring i koncernföretag				
Investeringar i koncernföretag	-	-2 063	-19	-1 493
Försäljning av koncernföretag	-	1 241	192	1 335
Summa förändring i koncernföretag	-	-822	173	-158
⁷⁾ Förändring i intresseföretag				
Investeringar i intresseföretag	-240	-382	-240	-382
Försäljning av intresseföretag	26	673	26	673
Summa förändring i intresseföretag	-214	291	-214	291
⁸⁾ Förändring av övriga placeringstillgångar				
Investeringar i övriga placeringstillgångar	-123	-33	-131	-33
Summa förändring av övriga placeringstillgångar	-123	-33	-131	-33
⁹⁾ Förändring av materiella tillgångar				
Investeringar i materiella tillgångar	-109	-84	-	0
Summa förändring av materiella tillgångar	-109	-84	-	0
¹⁰⁾ Förändring av immateriella tillgångar				
Investeringar i immateriella tillgångar	-11	-	-9	0
Summa förändring av immateriella tillgångar	-11	-	-9	0
¹¹⁾ Likvida medel				
Delkomponenter som ingår i likvida medel				
Kassa och banktillgodohavanden	9 056	7 368	6 870	5 684
Summa delkomponenter som ingår i likvida medel	9 056	7 368	6 870	5 684
¹²⁾ Ej tillgängliga likvida medel				
Andra legala restriktioner	5 507	3 632	4 254	3 632
Summa ej tillgängliga likvida medel	5 507	3 632	4 254	3 632

Noter

Not 1. Redovisningsprinciper

Innehållsförteckning

- 1 Allmän information
- 2 Grunder för upprättande av de finansiella rapporterna
 - 2.1 Överensstämmelse med normgivning och lag
 - 2.2 Förutsättningar vid upprättande av Folksam Livs finansiella rapporter
 - 2.3 Uppskattningar och bedömningar i de finansiella rapporterna
 - 2.4 Ändrade redovisningsprinciper
 - 2.5 Nya och ändrade redovisningsstandarder från IASB samt andra regelverk för räkenskapsår 2020 eller senare
 - 2.6 Koncernredovisning
 - 2.7 Utländsk valuta
 - 2.8 Försäkringsavtal och investeringsavtal
- 3 Principer för poster i resultaträkningen
 - 3.1 Premieinkomst
 - 3.2 Intäkter från investeringsavtal
 - 3.3 Kapitalavkastning
 - 3.4 Utbetalda försäkringsersättningar
 - 3.5 Driftskostnader
 - 3.6 Leasing
 - 3.7 Skatter
- 4 Principer för poster i balansräkningen
 - 4.1 Immateriella tillgångar
 - 4.2 Fastigheter
 - 4.3 Finansiella tillgångar och skulder
 - 4.4 Materiella anläggningstillgångar
 - 4.5 Förutbetalda anskaffningskostnader
 - 4.6 Försäkringstekniska avsättningar
 - 4.7 Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk
 - 4.8 Andra avsättningar
 - 4.9 Eventualförpliktelser
 - 4.10 Kassaflödesanalys
- 5 Moderföretagets redovisningsprinciper
 - 5.1 Skillnader mellan koncernens och moderföretagets redovisningsprinciper

1 Allmän information

Årsredovisningen avges per den 31 december 2019 och avser räkenskapsåret 2019 för Folksam ömsesidig livförsäkring (Folksam Liv) med organisationsnummer 502006-1585. Folksam Liv är ett ömsesidigt livförsäkringsföretag med säte i Stockholm, adressen till huvudkontoret är Bohusgatan 14, 106 60 Stockholm. Årsredovisningen har godkänts för utfärdande av styrelsen i Folksam Liv den 25 mars 2020. Resultat- och balansräkning blir föremål för fastställande på stämman den 16 april 2020.

2 Grunder för upprättande av de finansiella rapporterna

2.1 Överensstämmelse med normgivning och lag

Koncernredovisningen är upprättad i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS) och IFRIC-tolkningar utgivna av International Accounting Standards Board (IASB) antagna av EU. Tillämpning sker även av Rådet för finansiell rapportering (RFR)

rekommendation RFR 1 Kompletterande redovisningsregler för koncerner. Även tillämpliga delar av Finansinspektionens föreskrifter FFFS 2015:12 och dess ändringsföreskrifter samt Lag om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL) tillämpas i koncernredovisningen.

Moderföretaget tillämpar samma redovisningsprinciper som koncernen med de undantag som beskrivs i avsnitt 5. Moderföretagets redovisningsprinciper.

2.2 Förutsättningar vid upprättande av Folksam Livs finansiella rapporter

Folksam Livs funktionella valuta är svenska kronor och de finansiella rapporterna presenteras i svenska kronor. Samtliga belopp, om inte annat anges, är avrundade till närmaste miljontal kronor. Till följd av detta kan avrundningsdifferenser förekomma. Siffror inom parentes avser föregående år. Tillgångar och skulder är redovisade till anskaffningsvärde, förutom vissa finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde. De nedan angivna redovisningsprinciperna har tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i de finansiella rapporterna om inte annat framgår nedan eller enligt femårsöversikten i förvaltningsberättelsen.

2.3 Uppskattningar och bedömningar i de finansiella rapporterna

Vid upprättande av de finansiella rapporterna i enlighet med IFRS görs uppskattningar och bedömningar samt antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Uppskattningarna och antagandena är baserade på historiska erfarenheter och ett antal andra faktorer som under rådande förhållanden synes vara rimliga. Verkliga utfall kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar. De områden som innefattar en hög grad av bedömning, som är komplexa eller sådana områden där antaganden och uppskattningar är av väsentlig betydelse på de finansiella rapporterna anges nedan.

2.3.1 Uppskattningar

2.3.1.1 Försäkringstekniska avsättningar

Redovisningsprinciper för försäkringsavtal återfinns i avsnitt 2.8.1 i not 1 Redovisningsprinciper. Redovisningsprinciper för värdering av försäkringstekniska avsättningar beskrivs i avsnitt 4.6 och 4.7 i not 1 Redovisningsprinciper. Nuvarande metoder och antaganden som ligger till grund för värderingen av avsättningarna beskrivs även i not 37 Livförsäkringsavsättning och not 38 Öreglerade skador. Känsligheten i de antaganden som ligger till grund för värderingen av avsättningarna beskrivs i not 2 Upplysningar om risker.

2.3.1.2 Finansiella instrument

Värdering av finansiella tillgångar och skulder återfinns i avsnitt 4.3 i not 1 Redovisningsprinciper. Fastställande av verkligt värde på finansiella instrument beskrivs i not 30 Finansiella tillgångar och skulder. Känslighetsanalyser för de olika risktyperna finns i not 2 Upplysningar om risker.

2.3.1.3 Förvaltningsfastigheter och rörelsefastigheter

Värdering av fastigheterna återfinns i avsnitt 4.2 i not 1 Redovisningsprinciper. Fastställande av verkligt värde på fastigheterna beskrivs i not 17 Byggnader och mark. Känslighetsanalys avseende marknadsvärdet på fastighetsinnehavet finns i not 2 Upplysningar om risker.

2.3.1.4 Pensioner och liknande förpliktelser

Redovisningsprinciperna för pensioner och liknande förpliktelser återfinns i avsnitt 4.8.1 i not 1 Redovisningsprinciper. Till grund för värdering av pensionsförpliktelser ligger aktuariella antaganden som beskrivs i not 42 Pensioner och liknande förpliktelser.

2.3.2 Bedömningar

2.3.2.1 Försäkrings- respektive investeringsavtal

Klassificering av avtal återfinns i avsnitt 2.8 i not 1 Redovisningsprinciper.

2.3.2.2 Finansiella tillgångar och skulder

Klassificering av finansiella tillgångar och skulder i olika kategorier återfinns i avsnitt 4.3 i not 1 Redovisningsprinciper. Information om redovisade värden per kategori av finansiella tillgångar och skulder finns i not 30 Finansiella tillgångar och skulder.

2.3.2.3 Ej konsoliderade företag

Redovisningsprinciper för konsolidering återfinns i avsnitt 2.6.1 i not 1 Redovisningsprinciper.

2.4 Ändrade redovisningsprinciper

2.4.1 Nya och ändrade redovisningsstandarder från IASB för räkenskapsår 2019

2.4.1.1 IFRS 16 Leasing

Koncernen tillämpar IFRS 16 Leasingavtal från och med 1 januari 2019. Till följd av detta har koncernen ändrat sina redovisningsprinciper för leasingavtal enligt nedan. Koncernen har valt att tillämpa den modifierade retroaktiva ansatsen vid övergången. Jämförelsetal för tidigare perioder har inte räknats om. Ingen ackumulerad effekt har uppstått på ingående balansmedel med hänsyn till att på första tillämpningsdagen värderas nyttjanderätten till ett belopp som motsvarar leasingskulden, justerat för förutbetalda eller upplupna leasingavgifter.

Tidigare fastställde koncernen huruvida ett avtal innehöll leasing enligt IFRIC 4 Fastställande av huruvida ett avtal innehåller ett leasingavtal. Fr o m 1 januari 2019 bedömer koncernen om ett avtal innehåller leasing baserat på definitionen av leasingavtal i IFRS 16.

Vid övergång till IFRS 16 har lätttnadsregeln tillämpats som innebär att tidigare definition enligt IAS 17 Leasingavtal har använts vid övergång. Det betyder att IFRS 16 tillämpas på avtal som tidigare identifierats som leasingavtal och att IFRS 16 inte tillämpas på avtal som tidigare bedömts inte innehålla leasingavtal. Följaktligen tillämpas definition av leasingavtal enligt IFRS 16 endast på de avtal som ändrats eller ingåtts efter 1 januari 2019.

Leasegivare

I egenskap av leasegivare av operationella leasingavtal, som avser uthyrning av förvaltningsfastigheter, har inga justeringar gjorts i koncernredovisningen vid övergång till ny redovisningsstandard IFRS 16 Leasingavtal. Det innebär att leasingavtalen inte redovisas i balansräkningen och att intäkterna i sin helhet redovisas som hyresintäkter i resultaträkningen. Ingen skillnad föreligger mellan koncernen och juridisk person.

Leasetagare

Tidigare klassificerade koncernen leasingavtal som operationella eller finansiella leasingavtal baserat på om avtalet överförde de betydande risker och förmåner som ett ägande av den underliggande tillgången medför för koncernen. Operationella leasingavtal redovisades inte som en tillgång och skuld i rapporten över finansiell ställning och leasingkostnaden redovisades linjärt över leasingperioden.

I egenskap av leasetagare har omklassificering gjorts i koncernredovisningen vid övergång till IFRS 16, från att avtalen klassificerats som operationella leasingavtal till att enbart klassificeras som leasingavtal. Avtalen redovisas som en tillgång, benämnd nyttjanderätt, och som en finansiell leasingkund i balansräkningen, undantag finns för leasingavtal av mindre värde och kortfristiga leasingavtal. En väsentlighetsbedömning har gjorts och utöver de två möjligheterna till undantag enligt standarden redovisas endast tomträtter, klassificerade som förvaltningsfastigheter,

som leasingavtal. Nyttjanderätten värderas till anskaffningsvärde med avdrag för av- och nedskrivningar och leasingkulden värderas till upplupet anskaffningsvärde. Kostnadsförd leasingavgift i juridisk person har i koncernen ersatts av en avskrivnings-kostnad på nyttjanderätten, beräknad linjärt och av en räntekostnad beräknad på leasingkulden.

Nyttjanderätt som avser tomträttsavtal värderas till verkligt värde och leasingkulden värderas till upplupet anskaffningsvärde. Tomträttsavtalen betraktas som eviga. Kostnadsförd leasingavgift i juridisk person har i koncernen ersatts av en av en räntekostnad beräknad på leasingkulden.

I samband med övergång till att redovisa leasingavtalen i balansräkningen ska nedskrivningsprövning utföras av nyttjanderätten enligt IAS 36 Nedskrivningar. Som en praktisk lösning, i samband med övergång till nya regler, tillämpas istället IAS 37 Avsättningar, eventalförpliktelser och eventualtillgångar, för att bedöma om avtalen är förlustbringande. Ytterligare en praktisk lösning som valts vid övergång till ny standard är att initiala utgifter, som kan uppkomma när ett avtal påbörjas, inte ingår i värdering av nyttjanderätten utan ska fortsätta kostnadsföras. Vid övergång har också möjlighet använts att göra en ny bedömning av leasingperioden med hänsyn till kontraktuella rättigheter att förlänga och att säga upp avtalen. Lätttnadsregel har tillämpats som innebär att för portföljer med någorlunda liknande egenskaper har en enda diskonterings-sats använts.

Den slutliga totala leasingkostnaden för hela avtalsperioden förändras inte och ingen skillnad kommer att föreligga mellan koncern och juridisk person när avtalet har löpt ut. Skillnader i kostnader under löpande period mellan koncernen och juridisk person består av periodiserings-effekter.

I den juridiska personen fortsätter motsvarande avtal klassificeras och redovisas som operationella leasingavtal. Det innebär att kostnaderna i sin helhet redovisas som hyreskostnader i juridisk person och ingen nyttjanderätt och leasingkund redovisas i balansräkningen.

Effekt på de finansiella rapporterna

Vid övergång till IFRS 16 har nyttjanderätt och leasingsskuld redovisats till 182 miljoner kronor.

Beräkning av ingående balans avseende leasade tillgångar

Mkr	Koncernen 2019
Åtaganden för operationella leasingavtal per 31 dec 2018	-
Tillkommer tomträtter som redovisas som operationella 31 dec 2018 (rättelse jämfört med årsredovisning 2018)	5 926
Summa operationella leasingavtal före diskontering och erhållna betalningar 1 jan 2019	5 926
Diskonteringseffekt 1 jan 2019 ¹⁾	-5 744
Leasingsskuld redovisad per 1 jan 2019	182

¹⁾För leasingsskulder tillämpas vägda genomsnittliga marginella låneräntan 3,28 procent.

2.4.1.2 Årliga förbättringar av befintliga IFRS

Företagsledningen har bedömt att övriga ändringar i befintliga IFRS-standarder inte har haft någon väsentlig inverkan på Folksam Livs finansiella rapportering.

2.4.2 Övriga ändringar för räkenskapsår 2019

2.4.2.1 Immateriella tillgångar

Från och med den 1 januari 2019 redovisar företaget en egenutvecklad immateriell tillgång i balansräkningen när kriterierna för en tillgång är uppfyllda. Tidigare har egenutvecklade immateriella tillgångar kostnadsförts i enlighet med RFR 2 IAS 38 p 4. Eftersom tidigare kostnadsförd utveckling inte får aktiveras ger bytet av redovisningsprincip inte någon effekt retroaktivt. Ovanstående innebär inte någon ändrad princip på koncernnivå. Mer information om immateriella tillgångar, se avsnitt 4.1 eller not 16.

2.5 Nya och ändrade redovisningsstandarder från IASB samt andra regelverk för räkenskapsår 2020 eller senare

Nedanstående nya eller ändrade standarder och tolkningsuttalanden träder ikraft för räkenskapsår som börjar efter den 1 januari 2020 eller senare och har inte förtidstillämpats vid upprättandet av dessa finansiella rapporter. Nedan beskrivs förväntade effekter som tillämpningen förväntas få på den finansiella rapporteringen.

2.5.1 IFRS 9 Finansiella instrument

IFRS 9 Finansiella instrument omfattar nya utgångspunkter för klassificering och värdering av finansiella instrument. Standarden, som är godkänd av EU, ersätter IAS 39 Finansiella instrument: Redovisning och värdering. Genom tillägg till IFRS 4 Försäkringsavtal medges tillfälligt undantag från IFRS 9 för perioden 2018 till och med utgången av 2020, varvid första tillämpning av IFRS 9 skulle ske senast den 1 januari 2021. IASB har dock föreslagit att detta tillägg ska

gälla ytterligare ett år. Detta skulle innebära en tillämpning av IFRS 9 från och med den 1 januari 2022. För fortsatt tillfälligt undantag från IFRS 9 (senare ikraftträdandedatum för IFRS 9) krävs att IASB:s förslag om en förlängd uppskovsperiod antas av EU för att förslaget skall vara gällande. Folksam planerar att börja tillämpa IFRS 9 den 1 januari 2022 förutsatt att den föreslagna ändringen om en utökad uppskovstid antas av EU.

Vid klassificering i enlighet med IFRS 9 föreligger ett tydligare samband med företagets affärsmodeller för förvaltning av finansiella tillgångar. Affärsmodeller identifieras på portföljnivå, om t ex tillgångar innehas för att inkassera kontraktuella kassaflöden eller om andra affärsmodeller tillämpas som att tillgångarna förvaltas och utvärderas baserat på verkliga värden eller innehas för handel. Därefter sker en gruppering på typ av tillgång: skuldinstrument (t ex obligationer, lånefordringar, bankkonton), egetkapitalinstrument (t ex aktier) och derivat. Vid klassificering i olika värderingskategorier beaktas därefter affärsmodeller för typ av tillgång, t ex för skuldinstrument görs bedömning om syfte med innehav är om tillgångarna innehas för att inkassera kontraktuella kassaflöden i kombination med att avtalsvillkoren innebär att betalningar endast avser kapital och ränta, tillgången värderas då till upplupet anskaffningsvärde, om affärsmodellen innebär att tillgången även kan säljas värderas innehavet till verkligt värde via övrigt totalresultat. Om ingen av dessa affärsmodeller tillämpas värderas innehaven obligatoriskt till verkligt värde baserat på en affärsmodell som innebär att de förvaltas och utvärderas på verkliga värden eller att de innehas för handel, denna värderingskategori kan avse både skuld- och egetkapitalinstrument. Oavsett affärsmodell hänförs alltid derivat och repor till kategori innehav för handel. Oberoende av affärsmodell kan företaget vid första redovisningstillfället identifiera en

finansiell tillgång till verkligt värde, det avser eget kapital-instrument och kan även tillämpas för skuldinstrument i de fall syftet är att eliminera inkonsekvenser i värdering mellan tillgångar och skulder.

Vad gäller finansiella skulder överensstämmer merparten med de tidigare reglerna i IAS 39. Skulder redovisas till upplupet anskaffningsvärde eller till verkligt värde via resultaträkningen. Skulder som värderas till verkligt värde inkluderar innehav för handel, till denna grupp hänförs alltid derivat och repor. Finansiella skulder omfattar också sådana som vid första redovisningstillfället identifierats till verkligt värde via resultaträkningen, antingen för att värderingen leder till eliminering av inkonsekvenser i värdering av tillgångar och skulder eller för en grupp av finansiella skulder, eller tillgångar och skulder om de förvaltas och utvärderas baserat på verkliga värden, den sistnämnda värderingskategorin tillämpas på fondförsäkringsåtaganden.

Ny metod för nedskrivningar omfattar för Folksam primärt skuldinstrument som värderas till upplupet anskaffningsvärde. Metoden utgår från tre steg där respektive steg representerar typ av kreditförsämrad tillgång. Det första steget avser tillgångar för vilka kreditrisken inte har ökat väsentligt jämfört med första redovisningen, reservering redovisas för ett års förväntad förlust vid fallissemang. Det andra steget avser tillgångar för vilka det har skett en väsentlig ökning av kreditrisken utan att vara fallerade jämfört med första redovisningen. Det tredje steget omfattar fallerade tillgångar och för dessa utförs en individuell bedömning. För andra och tredje steget görs förväntad reservering med utgångspunkt för hela återstående löptiden.

Resultat, eget kapital och solvenskvot kan komma att påverkas med hänsyn till nya nedskrivningsregler och omklassificeringar. Ett arbete pågår för att utreda storlek på påverkan.

2.5.2 IFRS 17 Insurance contracts

I maj 2017 publicerade IASB standarden IFRS 17 Insurance Contracts som har föreslagits träda i kraft den 1 januari 2023. Denna standard är ännu ej antagen i EU. Standarden har varit omdebatterad och innebär stora förändringar i värdering och presentation av försäkringskontrakt. Under sommaren 2019 publicerade IASB ett förslag på ändringar av IFRS 17 med syfte att förenkla och tydliggöra tillämpningen av standarden. Folksam har under hösten deltagit i remissförfarandet avseende de föreslagna ändringarna via Svensk Försäkring. En uppdaterad IFRS 17 förväntas komma i mitten av 2020.

I Sverige tillämpas inte full IFRS i juridisk person. Styrande regler kring redovisning för försäkringsföretag finns bland annat i Lag (1995:1560) om årsredovisning i försäkrings-

företag samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag (FFFS 2015:12). En tillämpning av IFRS 17 i juridisk person måste således ske på ett sådant sätt som är förenligt med svensk lagstiftning. Finansinspektionen har genomfört en förstudie kring IFRS 17 som en förberedelse inför deras kommande arbete med anpassningen av redovisningsföreskrifterna till den nya standarden. Finansinspektionen har i samband med detta kommit med ett uttalande där Finansinspektionen anger att man överväger att införa en två-årig implementeringstid av redovisningsföreskrifterna för juridisk person och onoterade försäkringsföretags koncernredovisningar.

Vidare har Finansinspektionen angett att man under 2020 avser att inleda ett regelverksprojekt i syfte att ta bort kravet för onoterade försäkrings- och tjänstepensionsföretag att tillämpa full IFRS i koncernredovisningen. I vilken utsträckning IFRS 17 blir tillämplig på försäkringsföretagen i Folksam är därför ännu inte klart. Folksam Liv arbetar för närvarande med en förstudie som syftar till att analysera effekterna av den nya standarden och följer utvecklingen inom detta område.

2.5.3 Övriga ändringar

Företagsledningens bedömning är att övriga nya och ändrade standarder och tolkningar inte kommer att få någon väsentlig påverkan på Folksam Livs finansiella rapportering den period de tillämpas för första gången.

2.6 Koncernredovisning

2.6.1 Konsolideringsprinciper dotterföretag

Folksam Liv konsoliderar dotterföretag som står under bestämmande inflytande. Bestämmande inflytande innebär direkt eller indirekt en rätt att utforma ett företags finansiella och operativa strategier i syfte att erhålla ekonomiska fördelar. Vid bedömningen om ett bestämmande inflytande föreligger, beaktas potentiella röstberättigande aktier som utan dröjsmål kan utnyttjas eller konverteras. För att bestämmande inflytande ska föreligga ska följande kriterier vara uppfyllda; Folksam Liv har inflytande över investeringsobjektet. Folksam Liv är exponerad för eller har rätt till rörlig ersättning från sitt engagemang samt kan använda sitt inflytande över investeringen till att påverka avkastningen.

Livförsäkringsaktiebolag med utdelningsförbud konsolideras inte. Folksam Liv har inte bestämmande inflytande då hela överskottet i ej vinstutdelande livförsäkringsaktiebolag tillfaller försäkringstagarna i form av återbäring och således inte kan disponeras av moderföretaget. Folksam Liv kan inte heller styra allokeringen av de synergieffekter som finns i kapitalförvaltning, gemensamma funktionen, lokaler och system.

2.6.1.1 Förvärv

Koncernredovisningen är upprättad enligt förvärvsmetoden. Förvärvsmetoden innebär att ett förvärv av dotterföretag betraktas som en transaktion varigenom moderföretaget indirekt förvärvar dotterföretagets tillgångar och övertar dess skulder. I förvärvsanalysen fastställs det verkliga värdet på förvärvsdagen av förvärvade identifierbara tillgångar och övertagna skulder samt eventuella innehav utan bestämmande inflytande. Transaktionsutgifter, med undantag av transaktionsutgifter som är hänförliga till emission av egetkapitalinstrument eller skuldinstrument, som uppkommer redovisas direkt i årets resultat. Överförd ersättning i samband med förvärvet inkluderar inte betalningar som avser reglering av tidigare affärsförbindelser. Denna typ av regleringar redovisas i resultatet. Vid rörelseförvärv där överförd ersättning, eventuellt vid innehav utan bestämmande inflytande och vid stegvisa förvärv, överstiger det verkliga värdet av förvärvade tillgångar och övertagna skulder som redovisas separat, redovisas skillnaden som goodwill. När skillnaden är negativ, så kallat förvärv till lågt pris, redovisas denna direkt i årets resultat. Vid förvärv som sker i steg fastställs goodwillen den dag då bestämmande inflytande uppkommer. Tidigare innehav värderas till verkligt värde och värdeförändringen redovisas i årets resultat. Kvarvarande innehav värderas till verkligt värde och värdeförändringen redovisas i årets resultat när avyttringar leder till att bestämmande inflytande upphör.

Villkorade köpeskillningar redovisas till verkligt värde vid förvärvstidpunkten. I de fall den villkorade köpeskillningen är klassificerad som egetkapitalinstrument, görs ingen omvärdering och reglering görs inom eget kapital. För övriga villkorade köpeskillningar omvärderas dessa vid varje rapporttidpunkt och förändringen redovisas i årets resultat. Dotterföretags finansiella rapporter inkluderas i koncernredovisningen från och med förvärvstidpunkten till det datum då det bestämmande inflytandet upphör. I de fall dotterföretagets redovisningsprinciper inte överensstämmer med koncernens redovisningsprinciper har justeringar gjorts till koncernens redovisningsprinciper. Det finns två alternativ att redovisa innehav utan bestämmande inflytande. Dessa två alternativ är att antingen redovisa innehav utan bestämmande inflytandes andel av proportionella nettotillgångar alternativt att innehav utan bestämmande inflytande redovisas till verkligt värde, vilket innebär att innehav utan bestämmande inflytande har andel i goodwill. Förluster hänförliga till innehav utan bestämmande inflytande fördelas även i de fall innehav utan bestämmande inflytande kommer att vara negativt.

2.6.2 Konsolideringsprinciper intresseföretag

Intresseföretag är de företag i vilka koncernen har ett betydande inflytande, men inte ett bestämmande inflytande, över den driftsmässiga och finansiella styrningen, vanligtvis genom andelsinnehav på mellan 20 och 50 procent av röstetalet. Från och med den tidpunkt som det betydande inflytandet erhålls redovisas andelar i intresseföretag enligt kapitalandelsmetoden i koncernredovisningen. Kapitalandelsmetoden innebär att det i koncernen redovisade värdet på aktierna i intresseföretagen motsvaras av koncernens andel i intresseföretagens egna kapital samt koncernmässig goodwill och andra eventuella kvarvarande värden på koncernmässiga över- och undervärden. I koncernens resultaträkning redovisas som "Andel i intresseföretags resultat" koncernens andel i intresseföretagens nettoresultat efter skatt och innehav utan bestämmande inflytande justerat för eventuella avskrivningar, nedskrivningar eller upplösningar av förvärvade över- respektive undervärden. Transaktionsutgifter, med undantag av transaktionsutgifter som är hänförliga till emission av egetkapitalinstrument eller skuldinstrument, som uppkommer inkluderas i anskaffningsvärdet. När koncernens andel av redovisade förluster i intresseföretaget överstiger det redovisade värdet på andelarna i koncernen reduceras andelarnas värde till noll. Avräkning för förluster sker även mot långfristiga finansiella mellanhavanden utan säkerhet, vilka till sin ekonomiska innebörd utgör del av ägarföretagets nettoinvestering i intresseföretaget. Fortsatta förluster redovisas inte såvida inte koncernen har lämnat garantier för att täcka förluster uppkomna i intresseföretaget. Kapitalandelsmetoden tillämpas fram till den tidpunkt när det betydande inflytandet upphör.

2.6.3 Transaktioner som elimineras vid konsolidering

Koncerninterna fordringar och skulder, intäkter eller kostnader och orealiserade vinster eller förluster som uppkommer från koncerninterna transaktioner mellan koncernföretag, elimineras i sin helhet vid upprättandet av koncernredovisningen. Orealiserade vinster som uppkommer från transaktioner med intresseföretag elimineras i den utsträckning som motsvarar koncernens ägarandel i företaget. Orealiserade förluster elimineras på samma sätt som orealiserade vinster, men endast i den utsträckning det inte finns något nedskrivningsbehov.

2.7 Utländsk valuta

2.7.1 Transaktioner i utländsk valuta

Transaktioner i utländsk valuta omräknas till den funktionella valutan till den valutakurs som föreligger på transaktionsdagen. Vid värdering av tillgångar och skulder i utländsk valuta används balansdagens stängningskurser. Valutakursförändringar redovisas i resultaträkningen netto på raden Kapitalavkastning, intäkter respektive Kapitalavkastning, kostnader. Icke-monetära tillgångar och skulder som redovisas till historiska anskaffningsvärden omräknas till valutakurs vid transaktionstillfället. Icke-monetära tillgångar och skulder som redovisas till verkliga värden omräknas till den funktionella valutan till den kurs som råder vid tidpunkten för värdering till verkligt värde.

2.7.2 Utländska verksamheters finansiella rapporter

Tillgångar och skulder i utlandsverksamheter, inklusive andra koncernmässiga över- och undervärden, omräknas från utlandsverksamhetens funktionella valuta till koncernens rapporteringsvaluta, svenska kronor, till den valutakurs som råder på balansdagen. Intäkter och kostnader i en utlandsverksamhet omräknas till svenska kronor till en genomsnittskurs som utgör en approximation av de valutakurser som förelegat vid respektive transaktionstidpunkt. Omräkningsdifferenser som uppstår vid valutaomräkning av utlandsverksamheter redovisas i övrigt totalresultat och ackumuleras i eget kapital i en omräkningsreserv.

2.8 Försäkringsavtal och investeringsavtal

2.8.1 Försäkringsavtal

Folksam Liv har genomfört en klassificering av alla avtal utifrån den försäkringsrisk de innehåller och därmed den ekonomiska påverkan som en försäkringshändelse har för företaget. För att räknas som ett försäkringsavtal ska den ekonomiska påverkan vara betydande. Företaget har bedömt att den ekonomiska påverkan är betydande om försäkringsrisken motsvarar minst fem procents påslag på eller reduktion av aktuellt försäkringsvärde före försäkringshändelse. Även för pensionsförsäkringsavtal med försäkringsrisk mindre än fem procent som tecknas utan personlig rådgivare bedöms den ekonomiska påverkan vara betydande. Är ekonomisk påverkan försumbar räknas avtalet som ett investeringsavtal.

Folksam Liv har gjort bedömningen att den möjlighet som ges till kunderna att erhålla ytterligare försäkringsförmåner utöver de garanterade, utgör diskretionära delar i enlighet med definitionen i IFRS 4. Folksam Liv förfogar över beslutanderätten till de diskretionära delarna (återbäringen/pensionstilläggen) när det gäller såväl tidpunkt som belopp. De diskretionära delarna redovisas som

en del av konsolideringsfonden till dess att de tilldelats försäkringstagarna eller annan förmånsberättigad. Tilldelning av återbäring redovisas som minskning av eget kapital.

Enligt IFRS 4 får avtal med betydande andel diskretionär del (återbäring) redovisas som försäkringsavtal. Eftersom alla företagens avtal med traditionell förvaltning och utjämnad återbäring eller pensionstillägg ofta har en betydande diskretionär del har företaget beslutat att redovisa samtliga dessa avtal som försäkringsavtal. Även traditionell livförsäkring med daglig avkastningsfördelning redovisas som försäkringsavtal på grund av att betydande diskretionära delar finns. Samtliga avtal med traditionell förvaltning och garanti redovisas därmed som försäkringsavtal. Grupp-, sjuk- och premiebefrielseförsäkring, avgiven och mottagen återförsäkring samt övrig riskförsäkring redovisas som försäkringsavtal eftersom dessa avtal alltid innehåller betydande försäkringsrisk. Avtal som består av delar som kan värderas och redovisas separat delas upp i en försäkringsdel och en finansiell del. Verksamhet som anses vara försäkringsavtal redovisas enligt IFRS 4.

2.8.2 Investeringsavtal

Folksam Liv har valt att dela upp samtliga fondförsäkringsavtal och avtal som enbart avser villkorad återbäring på en försäkringsdel och en finansiell del, så kallad "unbundling". Redovisning av investeringsdelarna av avtalet sker enligt IAS 39 Finansiella instrument, redovisning och värdering. Uppdelning inom försäkringsavtalet ger en tydlig redovisning av hur stor del av inbetalningarna som går till verksamhet med risk respektive till sparandeverksamhet. Avtal med negativ risksumma delas upp och frigjord risksumma redovisas som premie för att kunna ge arvsvinst. För avtal med positiv risksumma gäller på motsvarande sätt att riskpremie erläggs för att risksumma ska kunna tillskjutas vid dödsfall. Valet att "unbunda" fondförsäkring innebär att alla fondförsäkringsavtal kan redovisas på ett enhetligt sätt. Värdet på ett avtal avseende villkorad återbäring regleras av vilken avkastning som placeringstillgångarna har haft. Detta medför att det inte är tillåtet att redovisa dessa avtal som försäkringsavtal enligt IFRS 4. "Unbundling" av avtal med rätt till villkorad återbäring, innebär därför att även dessa avtal kan redovisas på ett enhetligt sätt. För avtal som delas upp på en försäkringsdel och en investeringsdel redovisas in- och utbetalningar för den finansiella delen av avtalet inte som premieinkomst och försäkringsersättningar över resultaträkningen, utan istället som en förändring via balansräkningen. Avgiftsintäkterna avseende de avtal som delas upp redovisas dels som intäkter från investeringsavtal och dels bland övriga tekniska intäkter.

3 Principer för poster i resultaträkningen

3.1 Premieinkomst

För livförsäkringsrörelsen tillämpas kontantprincipen för premieinbetalningar, vilken innebär att inbetalda premier intäktsförs när de inkommer oavsett vilken period de avser enligt försäkringsavtal för direkt försäkring. Undantaget är skadeförsäkringsrörelsen inom Folksam Liv där premier på sjuk- och premiebefrielseförsäkringar med avtalad löpande premiebetalning och där premien helt avser ett senare räkenskapsår. Som premieinkomst för sjuk- och olycksfallsförsäkring redovisas premier för försäkringsavtal för vilka företagets ansvar inträtt under verksamhetsåret. Det innebär att premieinkomsten för skadeförsäkringsrörelsen redovisas enligt avtalsprincipen. Premieintäkter motsvarar den del av premieinkomsten som är intjänad. Ej intjänad premie avsätts till Avsättning för ej intjänade premier.

3.1.1 Avgiven återförsäkring

Som premie för avgiven återförsäkring redovisas belopp som betalats ut under räkenskapsåret eller belopp som tagits upp som en skuld till försäkringsföretag som mottagit återförsäkring enligt ingångna återförsäkringsavtal, inklusive portföljpremier. Premierna periodiseras så att kostnaden fördelas till den period som försäkringsskyddet avser. Avdrag görs för belopp som gottskrivits på grund av portfölj-återdragning eller en förändring av återförsäkrarens andel av proportionella återförsäkringsavtal.

3.2 Intäkter från investeringsavtal

De olika typer av avgifter som debiteras kunderna för förvaltning intäktsförs i takt med att företaget tillhandahåller förvaltningstjänster till innehavarna av avtalen. Tjänsterna tillhandahålls jämnt fördelade under avtalens löptid. Avgifter som debiteras kunderna vid specifika tillfällen, exempelvis fondbyte, flytt till annan försäkringsgivare eller återköp, intäktsförs i samband med händelsen. För dödsfalls- och sjukfallsrisker tas premier ut genom inlösen av fondvärde/försäkringskapital en gång per månad. För långlevnadsrisker tas premier ut genom att hela eller delar av fondvärdet/försäkringskapitalet tillfaller företaget vid försäkrads dödsfall. Belastning för avkastningsskatt görs genom inlösen av fondvärde/försäkringskapital och redovisas som en förändring i försäkringstekniska avsättningar.

3.3 Kapitalavkastning

Kapitalavkastningen består av posterna Kapitalavkastning, intäkter, Kapitalavkastning, kostnader, Orealiserade vinster på placeringstillgångar samt Orealiserade förluster på placeringstillgångar. Kapitalavkastning på

placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagarna bär placeringsrisken samt avkastningen på placeringstillgångar i livförsäkringsrörelsen redovisas i det tekniska resultatet. Kapitalavkastning på övriga placeringstillgångar i fondförsäkringsföretagen och övriga koncernföretag samt kapitalavkastning avseende skadeförsäkringsrörelsen redovisas i den icke-tekniska redovisningen. Såväl realiserade som orealiserade värdeförändringar på fondförsäkringstillgångar redovisas under värdeökning alternativt värdeminskning på fondförsäkringstillgångar. Kapitalavkastning på övriga placeringstillgångar redovisas i den icke-tekniska redovisningen.

3.3.1 Kapitalavkastning, intäkter

Kapitalavkastning, intäkter består av hyresintäkter från byggnader och mark, utdelning på aktier och andelar, ränteintäkter, valutakursvinster (netto), återförda nedskrivningar och realisationsvinster (netto) per tillgångsslag.

3.3.2 Kapitalavkastning, kostnader

Kapitalavkastning, kostnader består av driftskostnader för byggnader och mark, kapitalförvaltningskostnader, räntekostnader, valutakursförluster (netto) av- och nedskrivningar samt realisationsförluster (netto) per tillgångsslag.

3.3.3 Orealiserade vinster och förluster på placeringstillgångar

Orealiserat resultat består av årets förändring av skillnaden mellan anskaffningsvärde och verkligt värde. Orealiserade vinster och förluster redovisas netto per tillgångsslag.

3.3.4 Realiserade och orealiserade värdeförändringar

För placeringstillgångar värderade till anskaffningsvärde utgör realisationsvinster den positiva skillnaden mellan försäljningspris och bokfört värde. För placeringstillgångar som värderas till verkligt värde är realisationsvinster den positiva skillnaden mellan försäljningspris och anskaffningsvärde. För räntebärande värdepapper är anskaffningsvärdet det upplupna anskaffningsvärdet och för övriga placeringstillgångar det historiska anskaffningsvärdet. Vid försäljning av placeringstillgångar redovisas tidigare orealiserade värdeförändringar som justeringspost under posterna Orealiserade vinster på placeringstillgångar respektive Orealiserade förluster på placeringstillgångar. Årets värdeförändringar, såväl realiserade som orealiserade redovisas över resultaträkningen i den period de uppstår.

3.4 Utbetalda försäkringsersättningar

Som utbetalda försäkringsersättningar redovisas utbetalningar till försäkringstagare under räkenskapsåret på grund av försäkringsavtal eller inträffade försäkringsskador, oberoende av när skadan inträffat. För premiefrielse vid sjukdom betalas försäkringsersättning ut genom att Folksam Liv i försäkringstagarens ställe gör inbetalningar till det avtal som premiefrielsebeloppet avses täcka. För dödsfall betalas försäkringsersättning ut genom att företaget vid behov skjuter till kapital till det värde som enligt avtalet ska gälla strax efter dödsfall samt för livsfall betalas försäkringsersättning ut enligt avtal.

3.5 Driftskostnader

Med driftskostnader avses verksamhetsrelaterade kostnader, exempelvis kostnader för anställd eller inhyrd personal, lokaler, IT-kostnader, planenliga avskrivningar på materiella, immateriella tillgångar och materiella tillgångar nyttjanderättleasing. Driftskostnaderna delas in i följande funktioner; anskaffning, administration, skadereglering, kapitalförvaltning och fastighetsförvaltning. Anskaffnings- och administrationskostnader redovisas i posten Driftskostnader. Skaderegleringskostnader redovisas i posten Utbetalda försäkringsersättningar. Kapitalförvaltnings- och fastighetsförvaltningskostnader redovisas i posten Kapitalavkastning, kostnader. Kostnaderna redovisas i resultaträkningen när de uppstår.

3.6 Leasing

När ett avtal ingås görs bedömning om avtalet är, eller innehåller, ett leasingavtal. Ett avtal är, eller innehåller, ett leasingavtal om avtalet överläter rätten att under en viss period bestämma över användningen av en identifierad tillgång i utbyte mot ersättning.

3.6.1 Leasingavtal där koncernen är leasegivare

När koncernen är leasegivare fastställer den vid varje leasingavtals inledningsdatum huruvida leasingavtalet ska klassificeras som ett finansiellt eller operationellt leasingavtal. Vid fastställande av klassificering görs en övergripande bedömning av om leasingavtalet i allt väsentligt överför de ekonomiska riskerna och förmåner som är förknippade med ägandet av den underliggande tillgången. Om så är fallet är leasingavtalet ett finansiellt leasingavtal, i annat fall är det ett operationellt leasingavtal. Som en del av denna bedömning tar koncernen hänsyn till ett flertal indikatorer. Exempel på sådana indikatorer är om leasingperioden utgör en större del av tillgångens ekonomiska livslängd eller om äganderätten till den underliggande tillgången överförs till leasetagaren när leasingavtalet löpt ut.

Koncernen redovisar leasingavgifter från operationella leasingavtal som intäkt linjärt över leasingperioden som del av posten Kapitalavkastning, intäkter/Byggnader och mark. I egenskap av leasegivare av förvaltningsfastigheter redovisar koncernen leasingintäkter som omfattar bashyra, variabla avgifter som beror på index och hyrestillägg, t.ex. underhåll, el, vatten m.m.

3.6.2 Leasingavtal där koncernen är leasetagare

För leasingavtal som har en leasingperiod på tolv månader eller mindre eller med en underliggande tillgång av lågt värde, understigande 50 tusen kronor, redovisas inte någon nyttjanderättstillgång och leasingskuld. Leasingavgifter för dessa leasingavtal redovisas som kostnad linjärt över leasingperioden. En väsentlighetsbedömning har gjorts och utöver de två möjligheterna till undantag enligt standarden redovisas endast tomträttsavtal, klassificerade som förvaltnings-fastigheter, som leasingavtal. Koncernen redovisar en nyttjanderättstillgång och en leasingskuld vid leasingavtalets inledningsdatum.

3.6.2.1 Leasingavtal – nyttjanderätter och leasingskulder värderade till anskaffningsvärde

Nyttjanderättstillgången värderas initialt till anskaffningsvärde, vilket består av leasingskuldens initiala värde med tillägg för leasingavgifter som betalats vid eller före inledningsdatumet plus eventuella initiala direkta utgifter. Nyttjanderättstillgången skrivs av linjärt från inledningsdatumet till det tidigare av slutet av tillgångens nyttjandeperiod och leasingperiodens slut, vilket i normalfallet för koncernen är leasingperiodens slut. Leasingskulden värderas initialt till nuvärdet av återstående leasingavgifter under den bedömda leasingperioden. Leasingperioden utgörs av den ej uppsägbara perioden med tillägg för ytterligare perioder i avtalet om det vid inledningsdatumet bedöms som rimligt säkert att dessa kommer att nyttjas.

Leasingavgifterna diskonteras med koncernens marginella upplåningsränta, vilken utöver koncernens/företagets kreditrisk återspeglar respektive avtals leasingperiod, valuta och kvalitet på underliggande tillgång som tänkt säkerhet. Leasingskulden omfattar nuvärdet av följande avgifter under bedömd leasingperiod: fasta avgifter, inklusive till sin substans fasta avgifter, variabla leasingavgifter kopplade till index eller ränta, initialt värderade med hjälp av det index eller ränta som gällde vid inledningsdatumet, eventuella restvärdesgarantier som förväntas betalas, lösenpriset för en köpoption som koncernen är rimligt säker på att utnyttja och straffavgifter som utgår vid uppsägning av leasingavtalet om bedömd leasingperiod återspeglar att sådan uppsägning kommer att ske.

I egenskap av leasetagare har val gjorts att inte skilja på icke-leasingkomponenter från leasingkomponenter. Variabla avgifter som inte beror på index eller ränta inkluderas inte i leasingskulden men ingår vid upplysning av periodens leasingkostnader. Skuldens värde ökas med räntekostnaden för respektive period och reduceras med leasingbetalningarna. Räntekostnaden beräknas som skuldens värde gånger diskonteringsräntan.

3.6.2.2 Leasingavtal – nyttjanderätter värderade till verkligt värde och leasingskulder till anskaffningsvärde

Nyttjanderätter hänförliga till tomträttsavtal klassificeras som förvaltningsfastigheter. Nyttjanderättstillgången värderas initialt till anskaffningsvärde, vilket består av leasingskuldens initiala värde med tillägg för leasingavgifter som betalats vid eller före inledningsdatumet plus eventuella initiala direkta utgifter.

Leasingavgifterna diskonteras med den implicita räntan i avtalen, dvs. avgäldsräntan. För avtal som ingicks före övergången till IFRS 16, dvs. före den 1 januari 2019, används däremot koncernens marginella upplåningsränta, vilken utöver koncernens/företagets kreditrisk återspeglar respektive avtals leasingperiod, valuta och kvalitet på underliggande tillgång som tänkt säkerhet. Koncernens marginella upplåningsränta baserat på evig löptid bedöms däremot motsvara tomträttsavtalens avgäldsränta. Leasingskulden omfattar nuvärdet av tomträttsavgälder under en leasingperiod som anses vara evig. Det verkliga värdet av marknadsmässiga avgälder efter avdrag för förväntade leasingavgifter är noll vilket innebär att vid bruttoredovisning motsvarar värdet på nyttjanderätten av leasingskuldens värde.

Tomträttsavtalen betraktas som eviga, det innebär att ingen avskrivning görs på nyttjanderätten. Räntekostnad på leasingskulden i koncernen motsvarar den tomträttsavgäld som redovisats i den juridiska personen.

3.6.3 Principer tillämpade till och med 31 december 2018

Koncernen klassificerade under perioder före 2019, såväl i egenskap av leasetagare som leasegivare, leasingavtal som operationella, baserat på att avtalet i allt väsentligt inte överförde de risker och fördelar som var förknippade med ägandet av tillgången. Som leasetagare redovisades kostnader avseende operationella leasingavtal i årets resultat linjärt över leasingperioden. Förmåner erhållna i samband med tecknandet av ett avtal redovisades i årets resultat som en minskning av leasingavgifterna linjärt över leasingavtalets löptid. Variabla avgifter kostnadsfördes i de perioder de uppkom. De redovisningsprinciper som har tillämpats under jämförelseperioden på avtal där koncernen är leasegivare skiljer sig inte från IFRS 16.

3.7 Skatter

3.7.1 Inkomstskatt

Med inkomstskatter avses aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i årets resultat utom då underliggande transaktion redovisas i övrigt totalresultat eller i eget kapital varvid tillhörande skatteeffekt redovisas i övrigt totalresultat eller i eget kapital.

3.7.1.1 Aktuell skatt

Aktuell skatt är skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen, hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

3.7.1.2 Uppskjuten skatt

Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. Temporära skillnader beaktas inte för skillnader som uppkommit vid första redovisningen av goodwill och inte heller vid första redovisningen av tillgångar och skulder som inte är rörelseförvärv som vid tidpunkten för transaktionen inte påverkar vare sig redovisat eller skattepliktigt resultat. Vidare beaktas inte heller temporära skillnader hänförliga till andelar i dotter- och intresseföretag som inte förväntas bli återförda inom överskådlig framtid. Värderingen av uppskjuten skatt baserar sig på hur underliggande tillgångar eller skulder förväntas bli realiserade eller reglerade. Uppskjuten skatt beräknas med tillämpning av de skattesatser och skatteregler som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen. Uppskjutna skattefordringar avseende avdragsgilla temporära skillnader och underskottsavdrag redovisas i den mån det är sannolikt att dessa kommer att kunna utnyttjas. Värdet på uppskjutna skattefordringar reduceras när det inte längre bedöms sannolikt att de kan utnyttjas. I juridisk person redovisas obeskattade reserver inklusive uppskjuten skatteskuld. I koncernredovisningen delas däremot obeskattade reserver upp på uppskjuten skatteskuld och eget kapital.

3.7.2 Avkastningsskatt

Livförsäkringsföretag betalar avkastningsskatt enligt lagen om avkastningsskatt på pensionsmedel. Avkastningsskatt är inte en skatt på försäkringsföretagets resultat, utan värdet på de nettotillgångar som förvaltas för försäkringstagarnas räkning belastas med avkastningsskatt som beräknas och betalas varje år. Avkastningsskatten redovisas i det icke-tekniska resultatet för koncernen. Avkastningsskatten redovisas som aktuell skattekostnad i moderföretaget medan intäkterna från avgiftsuttaget avseende fondförsäkring

redovisas under posten Förändring försäkringstekniska avsättningar. Beräkning av underlag för avkastningsskatt, avseende pensionsförsäkring, utgår från ett kapitalunderlag, vilket utgörs av samtliga tillgångar vid ingången av beskattningsåret efter avdrag för finansiella skulder vid samma tidpunkt. Kapitalunderlag multipliceras med den genomsnittliga statslåneräntan under kalenderåret närmast före ingången av beskattningsåret, dock minst 0,5 procent. Skattesatsen som tillämpas på skatteunderlaget är 15 procent. För kapitalförsäkringar multipliceras kapitalunderlaget med statslåneräntan per den 30 november för kalenderåret närmast före ingången av beskattningsåret. För kapitalförsäkringar gäller att den antagna statslåneräntan ökas med 0,75 procentenheter, dock till minst 1,25 procent. Kapitalunderlaget för kapitalförsäkringar uppdateras med periodens premier. Skattesatsen som tillämpas på skatteunderlaget är 30 procent.

4 Principer för poster i balansräkningen

4.1 Immateriella tillgångar

Immateriella tillgångar är identifierbara ickemonetära tillgångar utan fysisk form. För att redovisa en immateriell tillgång ska kontroll över tillgången kunna påvisas, vilket innebär att man har förmågan att säkerställa att framtida ekonomiska fördelar från den kommer företaget till del. De immateriella tillgångar som är upptagna i Folksam Liv består av separat förvärvade och internt utarbetade immateriella tillgångar som bedöms ha ett ekonomiskt värde under kommande år. De internt utarbetade immateriella tillgångarna som avser egenutvecklade programvaror redovisas endast om samtliga följande kriterier uppfylls: att det finns en identifierbar tillgång, att det är troligt att den tillgång som utvecklas kommer att generera framtida ekonomiska fördelar, att företaget har kontroll över tillgången och att tillgångens anskaffningsvärde kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Tillgångarna redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerad avskrivning och ackumulerade nedskrivningar. Avskrivningstiden bedöms utifrån förväntad nyttjandeperiod. Avskrivningsbara immateriella tillgångar skrivs av från det datum då de är tillgängliga för användning. Avskrivningar redovisas i resultaträkningen linjärt över den immateriella tillgångens beräknade nyttjandeperiod. Nyttjandeperioderna omprövas årligen. Värdet på tillgångarna ska vid varje bokslutstillfälle prövas för att se om det finns nedskrivningsbehov, se avsnitt 4.4.1. Det belopp som aktiveras avseende internt utarbetade utvecklingsutgifter ska föras om från konsolideringsfonden i bundet eget kapital till fond för utvecklingsutgifter i bundet eget kapital. Fonden ska minskas i takt med att de aktiverade utvecklingsutgifterna skrivs av eller ned, alternativt avyttras. Fonden får inte användas till förlusttäckning.

4.2 Fastigheter

Fastigheter delas upp i förvaltningsfastigheter och rörelsefastigheter.

4.2.1 Förvaltningsfastigheter

Förvaltningsfastigheter redovisas i enlighet med IAS 40 Förvaltningsfastigheter, då syftet med innehavet är att generera hyresintäkter och/eller värdestegring. Förvaltningsfastigheter redovisas till verkligt värde i balansräkningen med värdeförändringar över resultaträkningen. Det verkliga värdet baseras halvårsvis på värderingar utförda av oberoende värderingsmän. Vid kvartalsbokslutens första respektive tredje kvartal värderas fastigheterna internt. Det verkliga värdet fastställs genom en kombination av huvudsakligen en marknadsanpassad kassaflödeskalkyl samt avkastningsmetoden. Avkastningsmetoden är baserad på nuvärdet av beräknade framtida kassaflöden samt nuvärdet av ett beräknat restvärde för respektive fastighet. Såväl realiserade som orealiserade värdeförändringar redovisas i resultaträkningen. Hyresintäkter redovisas under Kapitalförvaltning, intäkter och fastighetskostnaderna under Kapitalförvaltning, kostnader. Värdeförändringarna redovisas netto under Realiserade vinster eller förluster på placeringstillgångar.

4.2.2 Nyttjanderätt leasing förvaltningsfastigheter

För tomträttsavtal klassificerade som förvaltningsfastigheter, se avsnitt 3.6.

4.2.3 Rörelsefastigheter

Rörelsefastigheterna redovisas i enlighet med IAS 16, Materiella anläggningstillgångar, då syftet är att stadigvarande använda fastigheten i den egna verksamheten. För rörelsefastigheter utgörs anskaffningsvärdet av det redovisade värdet vid tidpunkten för bytet från att redovisa fastigheten som förvaltningsfastighet till att redovisa fastigheten som rörelsefastighet. Rörelsefastigheter redovisas enligt anskaffningsmetoden vilket innebär anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella ackumulerade nedskrivningar. Tillkommande utgifter läggs till det redovisade värdet i det fall investeringen anses värdehöjande. Rörelsefastigheterna delas in i komponenter och avskrivningsmetoden återspeglar när fastigheternas framtida fördelar förväntas bli förbrukade. Komponenten mark har bedömts ha obegränsad nyttjandetid varför avskrivning inte görs. Utgifter avseende löpande underhåll och reparationer kostnadsförs i den period de uppkommer i posten Driftkostnader. Rörelsefastigheter redovisas i koncernredovisningen under Materiella anläggningstillgångar till skillnad från moderföretaget som redovisar dessa under Byggnader och mark. Upplysningar om fastigheternas komponenter och avskrivningstider hänvisas till noten för Materiella anläggningstillgångar.

4.3 Finansiella tillgångar och skulder

Ett finansiellt instrument är varje form av avtal som ger upphov till en finansiell tillgång i ett företag och en finansiell skuld i ett annat företag. Finansiella instrument som redovisas i balansräkningen inkluderar på tillgångssidan kundfordringar, aktier och andra egetkapitalinstrument, lånefordringar och räntebärande värdepapper, övriga finansiella placeringstillgångar samt derivat. Bland skulder återfinns leverantörsskulder, utgivna skuldinstrument, låneskulder samt derivat. Finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde består av derivatinstrument, finansiella tillgångar klassificerade som finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen, samt finansiella skulder i fondförsäkringar.

4.3.1 Tillägg till IFRS 4 Försäkringskontrakt – tillfälligt undantag från IFRS 9 Finansiella instrument

Företaget använder möjligheten att samordna tillämpning av IFRS 17 Insurance contracts och IFRS 9 Finansiella instrument till och med utgången av år 2020, vilket kan komma att förlängas till utgången av år 2021. Företaget bedriver i huvudsak försäkringsverksamhet vilket innebär att företaget får tillämpa undantaget från IFRS 9. Som grund för uttalande att företagets verksamhet huvudsakligen är relaterat till försäkring har följande bedömning gjorts 31 december 2015: att andel försäkringsskulder som avser försäkringsavtal och som omfattas av standarden IFRS 4, är signifikant jämfört med totala skulder och, att den procentuella andelen av redovisat värde, hänförligt till försäkring, är större än 90 procent. Inga förändringar av företagets huvudsakliga verksamhet har skett under efterföljande perioder. Avseende år 2018 till 2020, preliminärt 2021, lämnas upplysningar i årsredovisningen som avser att efterlikna de grupperingar av finansiella tillgångar som görs i enlighet med IFRS 9, dock ändras inte redovisade värden utan endast värden för upplysningsändamål, se not 2 Upplysningar om risker i avsnitt kreditkvalitet samt not 30 Finansiella tillgångar och skulder - Information om redovisade värden per kategori av finansiella instrument.

4.3.2 Klassificering, värdering och redovisning

Finansiella instrument som inte är derivat redovisas initialt till anskaffningsvärde motsvarande instrumentets verkliga värde med tillägg för transaktionskostnader. Med anskaffningsvärde avses upplupet anskaffningsvärde, det vill säga det med hjälp av den effektiva anskaffningsräntan diskonterade nuvärdet av de framtida betalningarna. Det gäller för samtliga finansiella instrument förutom de som tillhör kategorin finansiell tillgång som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen, vilka redovisas till verkligt värde exklusive transaktionskostnader. Ett finansiellt instrument klassificeras vid första redovisningen utifrån i vilket syfte

instrumentet förvärvades. Klassificeringen avgör hur det finansiella instrumentet värderas efter första redovisningstillfället såsom beskrivs nedan. Derivatinstrument redovisas både initialt och löpande till verkligt värde. Värdeökningar respektive värdeminskningar samt i förekommande fall betald och upplupen ränta på derivat redovisas som nettoresultat av finansiella transaktioner.

Förvärv och avyttring av finansiella tillgångar redovisas på affärsdagen, som utgör den dag då företaget förbinder sig att förvärva eller avyttra tillgången. En finansiell tillgång tas bort från rapport över finansiell ställning när rättigheterna i avtalet realiserar, förfaller eller företaget förlorar kontrollen över den. Detsamma gäller för del av en finansiell tillgång. En finansiell skuld tas bort från rapport över finansiell ställning när förpliktelsen i avtalet fullgörs eller på annat sätt utsläcks. Detsamma gäller för del av en finansiell skuld. En finansiell tillgång och en finansiell skuld kvittas och redovisas med ett nettobelopp i rapport över finansiell ställning endast när det föreligger en legal rätt att kvitta beloppen samt att det föreligger avsikt att reglera posterna med ett nettobelopp eller att samtidigt realisera tillgången och reglera skulden.

4.3.3 Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Denna kategori består av två undergrupper: finansiella tillgångar som innehas för handel och andra finansiella tillgångar som företaget initialt valt att placera i denna kategori (enligt den så kallade Fair Value Option). Finansiella instrument i denna kategori värderas löpande till verkligt värde med värdeförändringar redovisade i resultaträkningen. I den första undergruppen ingår derivat med positivt verkligt värde. I undergruppen finansiella tillgångar som företaget initialt valt att placera i denna kategori ingår följande placeringstillgångar: aktier och andelar, obligationer och andra räntebärande värdepapper, placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär risk. Folksam Liv har som princip att hänföra samtliga placeringstillgångar som är finansiella instrument till kategorin Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen därför att företaget löpande utvärderar kapitalförvaltningens verksamhet på basis av verkliga värden.

4.3.3.1 Lån och andra fordringar

Lån och andra fordringar är finansiella tillgångar som inte är derivat, som har fastställda eller fastställbara betalningar och som inte är noterade på en aktiv marknad. Till denna kategori hänförs lån med säkerhet i fast egendom, övriga lån, lån lämnade till koncern- och intresseföretag, övriga fordringar inklusive likvida medel samt upplupna ränteintäkter. Dessa tillgångar värderas till nominellt belopp plus upplupen ränta. Kund- och lånefordran redovisas till det

belopp som beräknas inflyta, det vill säga efter avdrag för osäkra fordringar.

4.3.4 Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Denna kategori består av två undergrupper, finansiella skulder som innehas för handel och finansiella skulder som vid första redovisningstillfället identifierats som tillhörig till denna kategori. I den förstnämnda delkategorin ingår derivat med negativt verkligt värde. Förändringar i verkligt värde redovisas i resultaträkningen. Folksam Liv har som princip att hänföra samtliga fondförsäkringsåtaganden samt avtal som enbart avser villkorad återbäring till värderingskategorin finansiella skulder värderade till verkligt värde över resultaträkningen därför att detta eliminerar den mismatch i redovisningen som annars skulle uppstå till följd av att de kopplade tillgångarna värderas till verkligt värde.

4.3.4.1 Andra finansiella skulder

Upplåning samt övriga finansiella skulder, till exempel leverantörsskulder, ingår i denna kategori. Skulderna värderas till upplupet anskaffningsvärde.

4.3.5 Nedskrivning av finansiella instrument

Vid varje rapporttillfälle utvärderar Folksam Liv om det finns objektiva belägg som tyder på att en finansiell tillgång eller grupp av tillgångar är i behov av nedskrivning till följd av att en eller flera händelser (förlusthändelser) inträffat efter det att tillgången redovisats för första gången och att dessa förlusthändelser har en inverkan på de uppskattade framtida kassaflödena från tillgången eller gruppen med tillgångar. Om det finns objektiva bevis som tyder på att ett nedskrivningsbehov kan finnas så betraktas dessa tillgångar som osäkra. Objektiva bevis utgörs av observerbara förhållanden som inträffat och som har en negativ inverkan på möjligheten att återvinna anskaffningsvärdet. Objektiva belägg för att en eller flera händelser inträffat som påverkar uppskattade framtida kassaflöden är exempelvis följande: betydande finansiella svårigheter hos emittenten eller gäldenären, att långivaren beviljat låntagaren en eftergift som en följd av dennes finansiella svårigheter och som annars inte hade övervägts, ett avtalsbrott, såsom uteblivna eller försenade betalningar av räntor eller kapitalbelopp, att det är sannolikt att låntagaren kommer att gå i konkurs eller genomgå annan finansiell rekonstruktion samt negativ värdeutveckling på pantsatta tillgångar.

Det redovisade värdet efter nedskrivningar på tillgångar tillhörande kategorin lånefordringar och kundfordringar vilka redovisas till upplupet anskaffningsvärde beräknas som nuvärdet av framtida kassaflöden diskonterade med den effektiva ränta som gällde då tillgången redovisades första gången. Tillgångar med en kort löptid diskonteras inte. En nedskrivning belastar resultaträkningen. En nedskrivning

återförs om det både finns bevis på att nedskrivningsbehovet inte längre föreligger och det har skett en förändring i de antaganden som låg till grund för beräkningen av det nedskrivna beloppet. Nedskrivningar av tillgångar inom kategorin lånefordringar och kundfordringar som redovisas till upplupet anskaffningsvärde återförs om en senare ökning av återvinningsvärdet objektivt kan hänföras till en händelse som inträffat efter det att nedskrivningen gjordes.

4.4 Materiella anläggningstillgångar och Nyttjanderätter leasing materiella tillgångar

Materiella anläggningstillgångar är fysiska tillgångar som innehas för produktion eller distribution av varor eller tjänster, för uthyrning till andra, eller för administrativa ändamål. Materiella anläggningstillgångar redovisas som tillgång i balansräkningen om det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar kommer att komma företaget till del och anskaffningsvärdet för tillgången kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. Tillgångens avskrivningsbara belopp ska fördelas på ett systematiskt sätt över tillgångens nyttjandeperiod. Leasade tillgångar skrivs av över beräknad nyttjandeperiod eller, om den är kortare, över den avtalade leasingtiden. Tillgångens restvärde och nyttjandeperiod ska omprövas minst en gång per år. Koncernens rörelsefastigheter redovisas under denna post i enlighet med IAS 16 Materiella anläggnings-tillgångar, se avsnitt 4.2.2.

4.4.1 Nedskrivningar av materiella anläggningstillgångar och immateriella tillgångar

De redovisade värdena för tillgångarna prövas vid varje balansdag. Om indikation på nedskrivningsbehov finns, beräknas tillgångens återvinningsvärde. Återvinningsvärdet är det högsta av verkligt värde minus försäljningskostnader och nyttjandevärde. Vid beräkning av nyttjandevärdet diskonteras framtida kassaflöden med en diskonteringsfaktor som beaktar riskfri ränta och den risk som är förknippad med den specifika tillgången. En nedskrivning redovisas när en tillgångs eller kassagenererande enhets (grupp av enheters) redovisade värde överstiger återvinningsvärdet. En nedskrivning reverseras om det både finns indikation på att nedskrivningsbehovet inte längre föreligger och det har skett en förändring i de antaganden som låg till grund för beräkningen av återvinningsvärdet. En reversering görs endast i den utsträckning som tillgångens redovisade värde efter återföring inte överstiger det redovisade värde som skulle ha redovisats, med avdrag för avskrivning där så är aktuellt, om ingen nedskrivning gjorts. En nedskrivning belastar resultaträkningen.

4.5 Förutbetalda anskaffningskostnader

Med anskaffningskostnader avses de kostnader som företaget har haft för att anskaffa nya försäkringsavtal. Direkta och rörliga kostnader aktiveras om rätta förutsättningar föreligger. Med direkta och rörliga kostnader avses förskotts- och engångsprovisioner som betalas till försäljningspersonal, förmedlare och andra distributörer. Med anledning av att Folksam Liv har ändrat provisionerna till interna och externa säljare och förmedlare, aktiveras inga kostnader från och med 1 januari 2018. Se not 33.

4.6 Försäkringstekniska avsättningar

Försäkringstekniska avsättningar består av Ej intjänade premier och kvardröjande risker, Livförsäkringsavsättning, Oreglerade skador samt Återbäring och rabatter (tilldelad återbäring). Förändring av försäkringstekniska avsättningar för försäkringsavtal redovisas över resultaträkningen under respektive rubrik. Se även not 36 Ej intjänade premier och kvardröjande risker, not 37. Livförsäkringsavsättning, not 38. Oreglerade skador, samt not 39. Återbäring och rabatter.

Val av antaganden vid beräkning av försäkringstekniska avsättningar har avgörande betydelse för nivån. Osäkra antaganden medför osäkerhet i beräkningen av avsättningarna. När det gäller långlevnadsrisker, och i viss mån sjuklighetsrisker, finns av naturliga skäl en stor osäkerhet. En värdering av långa åtaganden innebär t ex att dödligheten måste skattas för många år framöver. En osäkerhet finns även avseende avsättning för framtida driftskostnader då dessa skattas för avtalens hela löptid.

4.6.1 Ej intjänade premier och kvardröjande risker

Avsättning för ej intjänade premier utgör värdet av företagets samlade ansvarighet för löpande försäkringar. Beräkningarna av avsättningarna har gjorts enligt vedertagen metodik innebärande att man beaktar hur stor del av premien för varje enskild försäkring som hänför sig till tiden efter redovisningsperioden. I grenar där premienivån har bedömts som otillräcklig ska den enligt ovan beräknade avsättningen för ej intjänade premier för vid redovisningsperiodens slut gällande försäkringar förstärkas med en avsättning för kvardröjande risker avseende perioden fram till nästa förfallodag.

4.6.2 Livförsäkringsavsättningar

Livförsäkringsavsättningen för traditionell livförsäkring med utjämnad återbäring/pensionstillägg och traditionell livförsäkring med premiegaranti och daglig avkastningsfördelning beräknas som skillnaden mellan förväntat nuvärde av beräknade framtida utgifter och förväntat nuvärde av beräknade framtida intäkter. Samtliga förpliktelser och ingångna avtal vid rapporteringstillfället ska ingå i beräkningen. Förväntade kassaflöden diskonteras med ett antagande om aktuell ränta (per balansdag). För

tjänstepensionsverksamhet tillämpas en aktsam diskonteringsränta. För övrig livförsäkring tillämpas en betryggande diskonteringsränta. Den aktsamma diskonteringsräntan beräknas utgående från marknadsräntor för ränteswappar på balansdagen, justerade för kreditrisk, samt på en modellerad långsiktig terminränta. Negativa marknadsnoteringar efter kreditjustering sätts till noll. Marknadsräntorna ges full vikt upp till tio år, varefter de fasas ut under en period på upp till tjugo års löptid. Därefter ska kurvan fullt ut konvergera mot den långsiktiga terminräntan. Den långsiktiga terminräntan uppgår till 4.2 procent. Vid beräkning av den betryggande diskonteringsräntan görs ytterligare ett avdrag vid justering för kreditrisk. Utöver antagande om diskonteringsräntan görs antaganden även om dödlighet, driftskostnader, avkastningsskatt och utnyttjade optioner. Livförsäkringsavsättningen för övrig traditionell livförsäkring med daglig avkastningsfördelning bestäms genom att värdet på försäkringarna räknas upp med den garantiränta som gäller vid beräkningstillfället. Därutöver kan även andra avsättningar med syfte att täcka försäkringsrisker redovisas under posten Livförsäkrings-avsättning. För gruppförsäkring och sjukförsäkring motsvarar livförsäkringsavsättningen summan av ej intjänade premier samt i vissa fall nivåstillägg.

4.6.3 Oreglerade skador

Avsättning för oreglerade skador består av ersättningsreserver för kända, och okända, inträffade skador, sjukreserver samt skadebehandlingsreserv. I ersättningsreserverna ingår försäkringsbelopp, återköps/flyttbelopp och tilldelad återbäring. Sjukreserver diskonteras med aktsamt/betryggande antagande om ränta som motsvarar aktuella marknadsräntor (per balansdag) på samma sätt som ovan.

4.6.4 Återbäring och rabatter

Avsättning för tilldelad återbäring består av återbäring som tilldelats försäkringstagarna men vid bokslutstillfället ännu ej fördelats till betalning.

4.6.5 Förlustprovning

Folksam Livs tillämpade redovisnings- och värderingsprinciper för försäkringstekniska avsättningar innebär automatiskt en provning av att avsättningarna är tillräckliga med avseende på förväntade framtida kassaflöden.

4.6.6 Avgiven återförsäkring

Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar motsvarar återförsäkrarens ansvar för försäkringstekniska avsättningar enligt ingångna avtal. Företaget bedömer nedskrivningsbehovet för tillgångarna avseende återförsäkringsavtal vid varje bokslutstillfälle. Om

återvinningsvärdet är lägre än redovisat värde på tillgången så skrivs tillgången ned till återvinningsvärdet och nedskrivningen kostnadsförs i resultaträkningen.

4.7 Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk

Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk består av Villkorad återbäring samt Fondförsäkringsåtaganden. Se även not 40, Villkorad återbäring samt not 41, Fondförsäkringsåtaganden.

4.7.1 Villkorad återbäring

Villkorad återbäring utgör en försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk. Såväl försäkringsdelen som den finansiella delen redovisas som villkorad återbäring. Avsättningen värderas till verkligt värde på de tillgångar som är kopplade till avtalen.

4.7.2 Fondförsäkringsåtaganden

Fondförsäkringsåtaganden utgör en försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisk. Såväl försäkringsdelen som investeringsdelen redovisas som fondförsäkringsåtagande. Avsättningarna värderas till verkligt värde på de fonder som är kopplade till avtalen. Värdeförändringar redovisas över resultaträkningen. Det verkliga värdet fastställs med hjälp av aktuella fondvärden som speglar det verkliga värdet på de finansiella tillgångar som finns i de fonder till vilka skulderna är länkade, multiplicerat med antalet andelar som tillräknas försäkringstagaren på balansdagen. Om de förväntade framtida intäkterna i en specifik portfölj är lägre än förväntade rörliga kostnader, måste en avsättning för förluster för denna portfölj göras.

4.8 Andra avsättningar

En avsättning är en skuld som är oviss vad gäller förfallotidpunkt och/eller belopp. En avsättning redovisas i balansräkningen när det uppstår en förpliktelse som en följd av en inträffad händelse, och det är troligt att ett utflöde av ekonomiska resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen samt en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras. Där effekten av när i tiden betalning sker är väsentlig, beräknas avsättningar genom diskontering av det förväntade framtida kassaflödet till en räntesats före skatt som återspeglar aktuella marknadsbedömningar av pengars tidsvärde och, om det är tillämpligt, de risker som är förknippade med skulden. En förpliktelse kan vara formell och informell. En avsättning redovisas enligt IAS 37. Om dessa villkor inte är uppfyllda redovisas ingen avsättning i balansräkningen, istället uppstår en eventalförpliktelse om

kriterierna är uppfyllda för en eventalförpliktelse. Avsättningar omprövas vid varje bokslutstillfälle.

4.8.1 Pensioner och liknande förpliktelser

Pensionsförpliktelserna i Folksam Liv omfattar avgifts- och förmånsbestämda pensionsplaner reglerade genom kollektivavtal samt individuella pensionsutfästelser. De förmånsbestämda pensionsplanerna är tryggade genom avsättningar till Konsumentkooperationens pensionsstiftelse eller genom försäkring.

4.8.1.1 Avgiftsbestämda pensionsplaner

Som avgiftsbestämda pensionsplaner klassificeras de planer där Folksam Livs förpliktelse är begränsad till de avgifter företaget åtagit sig att betala. I sådant fall beror storleken på den anställdes pension på de avgifter som företaget betalar till planen eller till ett försäkringsföretag och den kapitalavkastning som avgifterna ger. Följaktligen är det den anställde som bär den aktuariella risken (att ersättningen blir lägre än förväntat) och investeringsrisken (att de investerade tillgångarna kommer att vara otillräckliga för att ge de förväntade ersättningarna). Företagets förpliktelser avseende avgifter till avgiftsbestämda planer redovisas som en kostnad i resultaträkningen i den takt de intjänas genom att de anställda utfört tjänster åt företaget under en period.

4.8.1.2 Förmånsbestämda pensionsplaner

Koncernens nettoförpliktelse avseende förmånsbestämda planer beräknas separat för varje plan genom en uppskattning av den framtida ersättning som de anställda intjänat genom sin anställning i både innevarande och tidigare perioder; denna ersättning diskonteras till ett nuvärde. Diskonteringsräntan är räntan på balansdagen på en svensk bostadsobligation med en löptid som motsvarar koncernens pensionsförpliktelser. Beräkningen utförs av en kvalificerad aktuarie med användande av den så kallade Projected Unit Credit Method. Vidare beräknas det verkliga värdet av eventuella förvaltningstillgångar per rapportdagen. Koncernens nettoförpliktelse utgörs av nuvärdet av förpliktelsen, minus verkligt värde på förvaltnings-tillgångarna justerat för eventuella tillgångsbegränsningar. Räntekostnaden/intäkten netto på den förmånsbestämda förpliktelsen/tillgången redovisas i resultaträkningen. Räntenettet är baserat på den ränta som uppkommer vid diskontering av nettoförpliktelsen, det vill säga ränta på förpliktelsen, förvaltningstillgångar och ränta på effekt av eventuella tillgångsbegränsningar.

Omvärderingseffekter utgörs av aktuariella vinster och förluster, skillnad mellan faktisk avkastning på förvaltnings-tillgångar och den summa som inkluderas i räntenettet och eventuella ändringar av effekter tillgångsbegränsningar (exklusive ränta som inkluderas i räntenettet).

Omvärderingseffekterna redovisas i övrigt totalresultat. När beräkningen leder till en tillgång för koncernen begränsas det redovisade värdet på tillgången till det lägsta av överskottet i planen och tillgångsbegränsningen beräknad med hjälp av diskonteringsräntan. Tillgångsbegränsningen utgörs av nuvärdet av de framtida ekonomiska fördelarna i form av minskade framtida avgifter eller kontant återbetalning. Ändringar eller reduceringar av en förmånsbestämd plan redovisas vid den tidigaste av följande tidpunkter: I, när ändringen i planen eller reduceringen inträffar eller II, när företaget redovisar relaterade omstruktureringskostnader och ersättningar vid uppsägning.

Ändringarna/reduceringarna redovisas direkt i årets resultat.

Den särskilda löneskatten utgör en del av de aktuariella antagandena och redovisas därför som en del av nettoförpliktelsen/-tillgången. Den del av särskild löneskatt som är beräknad utifrån tryggandelagen i juridisk person redovisas av förenklingsskäl som upplupen kostnad istället för som del av nettoförpliktelsen/-tillgången. Avkastnings-skatt redovisas löpande i resultatet för den period skatten avser och ingår därmed inte i skuld-beräkningen. Vid fonderade planer belastar skatten avkastningen på förvaltnings-tillgångar och redovisas i övrigt totalresultat. Vid ofonderade eller delvis ofonderade planer, belastar skatten årets resultat.

4.9 Eventualförpliktelser

Under eventualförpliktelser redovisas förpliktelser som härrör från inträffade händelser som inte uppfyller krav på att redovisas som skuld eller avsättning. Detta då det inte är troligt att en kostnad kommer att uppstå och/eller att förpliktelsen inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet.

4.10 Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen är upprättad enligt indirekt metod, vilket innebär att den utgår från resultat före skatt justerat för icke likvidpåverkande poster samt förändringar i balansräkningen som har haft kassaflödespåverkan. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medför in- och utbetalningar. Företaget redovisar kassaflöde från löpande verksamhet, investeringsverksamhet och finansieringsverksamhet, med de anpassningar som krävs för försäkringsverksamhet. Den löpande verksamheten består av flöden från den huvudsakliga verksamheten, exempelvis premieinbetalningar, utbetalda försäkringsersättningar, resultat från kapitalförvaltning, driftskostnader.

Investeringsverksamheten består av flöden från exempelvis immateriella och materiella tillgångar. Finansieringsverksamheten består av flöden från exempelvis amortering av leasingkulden, utdelningar. Med likvida medel avses banktillgodohavanden, vilket är samma post som kassa och bank/likvida medel i balansräkningen.

5 Moderföretagets redovisningsprinciper

Moderföretagets årsredovisning är upprättad enligt Lag om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL) samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om Årsredovisning i försäkringsföretag, FFFS 2015:12 och dess ändringsföreskrifter samt Rådet för finansiell rapporterings rekommendation RFR 2, redovisning för juridisk person. Moderföretaget tillämpar så kallad lagbegränsad IFRS och med detta avses internationella redovisningsstandarder som har antagits för tillämpning med de begränsningar som följer av RFR 2 och Finansinspektionens föreskrifter. Detta innebär att samtliga av EU godkända IFRS och uttalanden tillämpas så långt detta är möjligt inom ramen för svensk lag och med hänsyn till sambandet mellan redovisning och beskattning.

5.1 Skillnader mellan koncernens och moderföretagets redovisningsprinciper

Skillnaderna mellan koncernens och moderföretagets redovisningsprinciper framgår nedan. De nedan angivna redovisningsprinciperna för moderföretaget har tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i moderföretagets finansiella rapporter, där inte annat anges.

5.1.1 Byggnader och mark

I moderföretaget redovisas såväl förvaltnings- som rörelsefastigheter till verkligt värde i balansräkningen med värdeförändringar redovisade över resultaträkningen. Samtliga fastigheter redovisas under posten Byggnader och mark i moderföretagets balansräkning.

5.1.2 Dotterföretag och intresseföretag

Aktier i dotter- och intresseföretag redovisas i moderföretaget till anskaffningsvärdet efter avdrag för erforderliga nedskrivningar. Aktieägartillskott som lämnas som kapitaltillskott bokförs som en höjning av andelsvärdet i balansräkningen. För att fastställa huruvida det föreligger nedskrivningsbehov av placeringar i koncern- och intresseföretag tillämpas IAS 36, Nedskrivningar. För att beräkna konsolideringskapitalet görs en värdering till verkligt värde av koncern- och intresseföretag dels genom en embedded value-metod, dels genom en substansvärdemetod, beroende på karaktären på innehavet. I samband med förvärv eller andra strukturella förändringar görs en djupare analys av företagets värde som även tar hänsyn till kassaflöde, framtida vinster, varumärke och värdering av kundstocken.

5.13 Förmånsbestämda pensionsplaner

I moderföretaget tillämpas andra principer för redovisning av förmånsbestämda pensionsplaner än de som anges i IAS 19. Moderföretaget följer Tryggandelagens bestämmelser och Finansinspektionens föreskrifter, FFFS 2015:12 med tillhörande ändringsföreskrifter, eftersom detta är en förutsättning för skattemässig avdragsrätt. De mest väsentligaste skillnaderna jämfört med reglerna i IAS 19 är hur diskonteringsräntan fastställs, att beräkningen av den förmånsbestämda förpliktelsen sker utifrån nuvarande lönenivå utan antagande om framtida löneökningar, och att alla aktuariella vinster och förluster redovisas i resultaträkningen då de uppstår.

5.14 Skatter

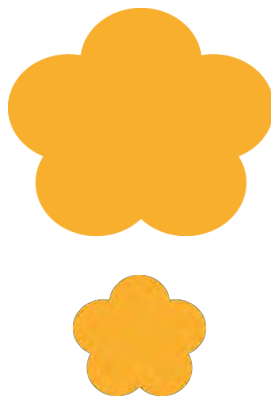
I moderföretaget redovisas obeskattade reserver inklusive uppskjuten skatteskuld. I koncernredovisningen delas däremot obeskattade reserver upp på uppskjuten skatteskuld och eget kapital. Vidare redovisas avkastningsskatten som en aktuell skattekostnad.

5.15 Koncernbidrag

Erhållna koncernbidrag från dotterföretag redovisas i resultaträkningen som Kapitalavkastning intäkter/Erhållna koncernbidrag. Lämnade koncernbidrag till dotterföretag redovisas i balansräkningen som en ökning av värdet på aktier i dotterföretag. Skattekonsekvenser som kan uppstå i samband med koncernbidrag redovisas med utgångspunkt från den underliggande transaktionen, det innebär att skatt hänförlig till erhållna koncernbidrag redovisas i resultaträkningen. Skatt hänförlig till lämnade koncernbidrag redovisas i eget kapital.

5.16 Leasing

Samtliga leasingavtal har klassificerats som operationella och redovisas enligt reglerna för operationell leasing. Kostnaderna avseende operationella leasingavtal redovisas i årets resultat linjärt över leasingperioden, det innebär att till skillnad mot redovisning i koncernen redovisas inte nyttjanderätter och leasingskulder i balansräkningen.

Not 2. Upplysningar om risker

Denna not beskriver Folksam Livs riskhantering och lämnar kvantitativa och kvalitativa upplysningar om försäkringsrisker, finansiella risker och verksamhetsrisker.

Företagets riskhanteringssystem

Folksam Livs riskhanteringssystem syftar till att skapa struktur och stöd för verksamheten i arbetet med att hantera risker. Riskhanteringssystemet omfattar strategier, processer, rutiner och metoder för hur risker ska identifieras, värderas, mätas, hanteras, övervakas, följas upp och rapporteras samt hur uppgifter och ansvar för detta är fördelat.

Riskhanteringssystemet är formaliserat genom styrande regelverk i form av policier, riktlinjer och instruktioner. Folksam Liv bedrivs enligt ömsesidiga principer vilket innebär att företagets risker ytterst bärs av försäkrings- tagarkollektivet. Eftersom syftet med risktagandet är att skapa värde för kunderna är risk en central komponent i Folksam Livs affärsmodeller. Risktagandet i företaget ska ske medvetet och kunna ställas i relation till företagets solvens- och kapitalsituation.

Riskfilosofi i sammandrag

Riskfilosofin anger Folksam Livs övergripande inställning till risk och risktagande. Företagets riskfilosofi är att risk ska tas medvetet och att risktagandet ska styras som en integrerad del av verksamhetsstyrningen. Företaget ska ta risker som förväntas addera sådant värde till kundnyttan att det motiverar tillskottet till det totala risktagandet. Risker som inte bedöms addera värde ska begränsas i den utsträckning som är ekonomiskt försvarbart. Företaget ska enbart ta risk inom områden där det finns ett stort kunnande och kapacitet att hantera riskerna.

Risktagandet styrs genom den formaliserade struktur som ges av företagets riskhanteringssystem. För att riskhanteringssystemet ska fungera och skapa nytta i den dagliga verksamheten arbetar Folksam Liv kontinuerligt med att följa upp och stärka företagets riskkultur. Riskkulturen är resultatet av medarbetarnas värderingar, attityder och beteenden samt förståelse för riskernas natur och företagets principer för riskhantering. Styrelsens vid var tid fastställda riskaptit ska vara vägledande vid risktagande.

Riskaptitramverket

Företagets riskaptitramverk, som beslutas årligen av styrelsen, är ett stöd för verksamheten vid styrning av företagets riskexponering. Riskaptitramverket består av komponenterna riskaptit, risktolerans, risk- och kapitalmätt, eskaleringsrutiner och möjliga åtgärder. Riskaptitramverket binder samman företagets processer för mål- och strategi- formulering, riskhantering och verksamhetsstyrning. Resultatet av företagets strategi- och affärsplanerings-

process, samt företagets egen risk- och solvensbedömning, ska stämmas av med gällande riskaptitramverk och utgör även underlag för riskaptitramverkets utformning.

Den kvalitativa riskaptiten uttrycks genom användandet av en skala från "söka" till "undvika". Risker som söks är risker som förväntas bidra positivt till företagets måluppfyllnad och där osäkerheten avseende möjligheten till måluppfyllnad är acceptabel och hanterbar. Risker som undviks är risker som företaget inte är villigt att exponera sig för då de positiva konsekvenserna inte förväntas överväga de negativa eller osäkerheten är större än vad företaget är villigt eller kapabelt att hantera. Risktoleransen uttrycker vilken nivå på dessa risker som styrelsen är villig att ta. Risktoleransen anges i form av en gräns med tillhörande eskaleringsrutiner och möjliga åtgärder som, i händelse av att toleransgränsen överträds, kan genomföras i syfte att återföra riskexponeringen inom risktoleransen.

Riskbaserad verksamhetsstyrning

Folksam Livs riskhanteringssystem baseras på principen om riskbaserad verksamhetsstyrning. Detta innebär att förändringar i företagets riskexponering, som kan uppstå till följd av beslut på olika nivåer, styrs genom att riskerna på ett strukturerat och transparent sätt identifieras, analyseras och hanteras. Detta görs samordnat med övriga analyser som genomförs i verksamheten. Särskilt väsentliga områden som omfattas av riskbaserad verksamhetsstyrning är företagets strategi- och affärsplanering, förvaltning av kapital, produkt- och erbjudandehantering samt hantering av andra väsentliga verksamhetsförändringar.

Den samlade effekten som Folksam Livs övergripande strategier och affärsplaner har på riskexponering och kapitalbehov analyseras och stäms av mot riskaptiten genom en egen risk- och solvensbedömning. Styrelsen ges information om huruvida de långsiktiga mål och strategier samt affärsplaner och aktiviteter som föreslås, är förenliga med företagets riskaptit och kapitalbehov både på kort och lång sikt. Styrelsen beslutar årligen den egna risk- och solvensbedömningen.

Riskhanteringsprocessen

Företagets riskhanteringsprocess är integrerad i verksamhetsprocesserna och består av de olika steg som beskrivs ovan.

Risker på både kort och lång sikt identifieras med hjälp av olika metoder beroende på kategorier av risk. Syftet med riskidentifieringen är att öka insikten om vilka händelser som kan uppstå och deras konsekvenser. Identifierade risker, inklusive deras orsaker och konsekvenser, dokumenteras och kategoriseras. Därefter sker en bedömning av riskernas sannolikhet och konsekvens. Värdering av konsekvenser görs avseende kundpåverkan, påverkan på varumärke och ekonomisk påverkan. För risker som bedöms samverka eller enskilt ha stor påverkan på flera områden inom verksamheten tillämpas scenarioanalyser.

Företagets riskaptit är vägledande för beslut om hantering av risker och risktagandet begränsas av företagets risktolerans. Metod för hantering av enskilda risker eller kategorier av risker beror på riskens art, omfattning och komplexitet. Beslut tas om riskerna ska accepteras, reduceras, ökas eller elimineras. Verksamheten genomför beslutade åtgärder samt följer upp att åtgärderna får avsedd effekt.

Riskhanteringsfunktionen övervakar och stödjer första linjen och följer upp och utvärderar riskhanterande åtgärder. De risker som identifieras rapporteras kontinuerligt vidare i organisationen till berörda parter, inklusive riskhanteringsfunktionen. Rapporterings- och eskaleringsrutiner är anpassade efter organisationsstrukturen och vad som är mest lämpligt för respektive riskkategori.

Enheten för kapitalförvaltning och hållbarhet rapporterar kontinuerligt till vd och styrelse i enlighet med krav på innehåll och periodicitet som ställs i placeringspolicyn och placeringsriktlinjerna. Rapporteringens syfte är att utgöra underlag för bedömningar av och beslut om placeringsverksamheten. CFO rapporterar, minst fyra gånger per år, företagets ekonomiska ställning till vd och styrelse.

Minst två gånger per år sammanställer riskhanteringsfunktionen en riskrapport där en samlad bild av riskläget återges till vd och styrelse. Riskrapporten

innehåller såväl kvantitativ som kvalitativ information samt information om företagets risker samt övergripande status på riskhanterande åtgärder. Därutöver rapporterar riskhanteringsfunktionen omgående till vd och/eller styrelse om det finns allvarliga brister avseende riskhantering eller om händelser inträffat som kan leda till en materiell förändring av företagets riskexponering.

Risk- och kontrollorganisation

Styrelsen i Folksam Liv har det yttersta ansvaret för att verksamheten bedrivs med god riskhantering. Ansvaret för riskhantering inom företaget följer i övrigt principen om de tre ansvarslinjerna.

Första ansvarslinjen

Den första ansvarslinjen utgörs av verksamheten där riskerna tas, vilket även innebär ansvar för att riskerna hanteras. Inom första ansvarslinjen är affärsområdeschefer och chefer för centrala enheter ansvariga för att identifiera, analysera, värdera, hantera och dokumentera risker inom sina ansvarsområden. Detta innefattar även eventuell utlagd verksamhet. I chefsansvaret ingår att säkerställa god intern kontroll genom att se till att de processer och rutiner som används möjliggör ett medvetet risktagande. Detta sker genom implementerade effektiva kontroller och övervakning av processer. Chefer på alla nivåer ansvarar för att den verksamhet de leder, bedrivs enligt fastställda principer för riskhantering. Alla medarbetare i företaget har, inom ramen för sina arbetsuppgifter, eget ansvar för att identifiera, hantera och rapportera risker. Medarbetarna ska även rapportera incidenter såväl som väsentliga brister, limitöverträdelser och andra avvikelser till närmaste chef och/eller till funktionerna i andra ansvarslinjen i enlighet med vid var tid gällande rutiner. Första ansvarslinjen ska ge andra och tredje ansvarslinjen tillgång till den information dessa behöver för att kunna genomföra kontroller och analyser av företagets riskexponering.

Andra ansvarslinjen

Den andra ansvarslinjen utgörs av aktuarie-, riskhanterings- och compliancefunktionerna. Dessa funktioner är underställda vd och stödjer vd och styrelse i deras arbete med att fullgöra sitt ansvar för riskhantering och regel efterlevnad i företaget. Inom andra ansvarslinjen har riskhanteringsfunktionen ansvar för att utveckla och förvalta riskhanteringssystemet i enlighet med de krav och principer

som anges i företags-styrningspolicyn och övriga styrande regelverk för riskhantering. Riskhanteringsfunktionen ska stödja, övervaka och vid behov utmana första ansvarslinjens identifiering, analys, värdering och hantering av risker. När det gäller risker i försäkringsrörelsen ansvarar aktuariefunktionen för motsvarande aktiviteter. Riskhanteringsfunktionen och aktuariefunktionen ska även tillhandahålla metod- och dokumentationsstöd och stödja första ansvarslinjen vid tillämpningen av dessa. Ansvar, uppgifter och rapporterings-rutiner för andra ansvarslinjens funktioner har fastställts i styrande regelverk.

Tredje ansvarslinjen

Den tredje ansvarslinjen utgörs av internrevisionen som arbetar på styrelsens uppdrag. Internrevisionen granskar och utvärderar riskhanteringssystemet, samt första och andra ansvarslinjens arbete med intern styrning och kontroll inklusive riskhantering. Ansvar och uppgifter för internrevisionen fastställs av styrelsen i styrande regelverk.

Styrelsens ansvar

Styrelsen är ytterst ansvarig för riskhanteringen. Ansvaret innebär bland annat att säkerställa att riskhanteringssystemet är ändamålsenligt och proportionerligt i förhållande till verksamhetens komplexitet och riskexponering. Styrelsen ansvarar även för uppföljning av att företagets riskhanteringssystem fungerar i enlighet med styrelsens avsikter. Styrelsen beslutar om företagets riskaptit säkerställer att riskaptiten och principerna för riskhantering ligger i linje med företagets långsiktiga mål, strategier och affärsplaner. Styrelsen ska även se till att den får tillgång till information om, och har förståelse för, de materiella risker som företaget är eller kan bli exponerat för. Slutligen ska styrelsen säkerställa att information från riskhanteringssystemet beaktats vid styrelsebeslut. Hur detta sker ska dokumenteras. Styrelsen för Folksam Liv har utsett ett risk- och kapitalutskott. Utskottet har bland annat till uppgift att utvärdera riskhanteringssystemet och företagets väsentliga risker.

Verkställande direktörens ansvar

Vd ska leda företaget i enlighet med de regelverk styrelsen fastställt. Vd ska därför fastställa de styrande regelverk som behövs för att tydliggöra ansvar och genomförande av riskhantering. För att säkerställa ett aktivt informationsutbyte mellan ansvarslinjerna och öka kvalitén i beslutsunderlag och rapportering till vd och styrelse har vd inrättat kommittéer där risk- och kapitalfrågor bereds och diskuteras. Första och andra ansvarslinjen är representerade i dessa kommittéer.

Väsentliga risker i Folksam Liv

Folksam Liv definierar risk som osäkerhet om framtida händelser och deras effekter på företagets möjligheter att nå sina mål. Händelser kopplade till försäkringsavtalen eller finansiella händelser som kan påverka företagets möjligheter

att nå sina mål kallas försäkringsrisker respektive finansiella risker. Risker kan även uppstå till följd av omvärldshändelser, internt beslutsfattande eller icke ändamålsenliga interna processer, system och bemanning. Dessa risker ryms inom kategorin verksamhetsrisker. I kommande avsnitt beskrivs Folksam Livs försäkringsrisker, finansiella risker samt verksamhetsrisker.

Försäkringsrisk

Målet för Folksam Livs försäkringsverksamhet är att tillhandahålla ett brett utbud av produkter, som svarar mot våra kunders behov. Folksam Liv ska vara ett ansvarstagande och pålitligt företag med god kontroll av försäkringsriskerna.

Folksam Liv erbjuder såväl livförsäkring som skadeförsäkring. Livförsäkringen utgörs av både olika former av sparandeförsäkring (traditionell livförsäkring, traditionell livförsäkring med villkorad återbäring samt fondförsäkring) och av riskförsäkring (gruppliv- och tjänstegrupplivförsäkring, sjuk- och premiebefrielseförsäkring samt övrig kollektiv riskförsäkring). Inom ramen för skadeförsäkringsverksamheten finns riskförsäkring i form av sjuk- och olycksfallsförsäkring. Folksam Liv mottar även återförsäkring från livförsäkringsföretag inom Folksam.

Den övergripande styrningen av försäkringsriskerna fastställs i de försäkringstekniska riktlinjerna och det försäkringstekniska beräkningsunderlaget. De försäkringstekniska riktlinjerna innehåller bland annat principer för hur premier bestäms, försäkringstekniska avsättningar beräknas och hur överskott fördelas. Riktlinjerna är också styrande för uppföljningen av gjorda antaganden. Riktlinjerna beslutas av styrelsen. I det försäkringstekniska beräkningsunderlaget, som beslutas av vd, anges vilka antaganden och beräkningsmetoder som ska gälla för att riktlinjerna ska uppfyllas. Aktuariefunktionen föreslår förändringar av försäkringstekniska riktlinjer medan chefsaktuarien föreslår förändringar av försäkringstekniskt beräkningsunderlag.

Hantering av försäkringsrisk

Hantering och värdering av risker i försäkringsverksamheten är grundläggande för alla försäkringsföretag. Korrekt prissättning tryggar Folksam Livs långsiktiga lönsamhet. De försäkringstekniska avsättningarna måste vara tillräckliga och fördelningen av överskott skälig. Såväl risker som principer och verktyg för riskhantering kan skilja sig åt mellan olika typer av försäkringskontrakt.

Det breda produktutbudet exponerar Folksam Liv för en mängd olika försäkringsrisker, vilka hänger samman med försäkrade händelser och produkternas utformning. Konsekvenser av dessa risker beaktas när försäkringsvillkor utformas, premier och åtaganden fastställs, försäkringstekniska avsättningar beräknas och överskott fördelas till

försäkringsavtalen och över tid. Riskerna hanteras även genom fastställda tekningslimiter, produkt- och tekningsregler. Ett brett produktutbud och stora försäkringstagarkollektiv bidrar till en utjämning av de olika riskerna.

Dödlighetsrisk

Med dödlighetsrisk avses risken för att Folksam Livs möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av en ökad eller minskad dödlighet bland de försäkrade. I Folksam Liv är risken för minskad dödlighet bland försäkrade med traditionell livförsäkring den dominerande dödlighetsrisken. Om dödligheten överskattas vid tecknande av försäkring kan det leda till att för höga ersättningar utlovas. En överskattad dödlighet medför också att de beräknade avsättningarna blir otillräckliga, liksom att fördelningen av överskott blir felaktig. Det förekommer även risk för ökad dödlighet både bland vissa sparandeprodukter och riskprodukter.

Riskerna hanteras genom att dödligheten i bestånden följs upp, och genom att dödlighetsantaganden uppdateras. Dödlighetsrisk hanteras även genom hälsokrav i samband med tecknande av försäkring. Dessa krav är störst för individuellt tecknad försäkring, där det sker en individuell riskbedömning. I samband med skadereglering av dödsfall sker också riskbedömning, främst av så kallade oriktiga uppgifter eller av om den försäkrade uppfyller kraven i villkoren för att omfattas av försäkringen.

Risk för ökad dödlighet hanteras vidare genom individuell återförsäkring av dödsfallsförsäkringar med förhöjd dödsfallsrisk respektive höga dödsfallsrisksummor.

Sjuklighetsrisk

Med sjuklighetsrisk avses risken för att Folksam Livs möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av förändringar av de försäkrades sjuktilstånd.

Risken hanteras genom att sjukligheten i bestånden följs upp, och genom att sjuklighetsantaganden uppdateras. Sjuklighetsrisk hanteras även genom hälsokrav i samband med tecknande av försäkring. Dessa krav är störst för individuellt tecknad försäkring, där det sker en individuell riskbedömning. I samband med skadereglering av sjukfall sker också riskbedömning, främst av så kallade oriktiga uppgifter eller av om den försäkrade uppfyller kraven i villkoren för att omfattas av försäkringen. Sjuklighetsriskerna hanteras också genom individuell återförsäkring av höga sjukrisksummor.

Olycksfallsrisk

Med olycksfallsrisk avses risken för att Folksam Livs möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av förändringar av

de försäkrades olycksfallstillstånd. Riskerna hanteras genom att inträffade olycksfall i bestånden följs upp.

Driftskostnadsrisk

Med driftskostnadsrisk avses risken för att Folksam Livs möjlighet att nå sina mål påverkas av förändringar av driftsanskaffnings- och skadebehandlingskostnader. Underskattade driftskostnader kan till exempel medföra förluster på grund av att för höga ersättningar utlovas eller att otillräckliga avsättningar beräknas. Även fördelning av överskott påverkas av belastning för driftskostnader. Förutsättningar för hantering av driftskostnadsrisken skapas genom uppföljning och utveckling av förbättrade metoder för att fördela driftskostnader.

Optionsrisk

Många försäkringsprodukter, främst produkter med sparandeinslag, innehåller optioner att avsluta försäkringen på grund av flytt eller återköp samt att avsluta premiebetalningen. Med annullationsrisk avses risken för att Folksam Livs möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av att premieinbetalningar upphör och/eller att försäkringskapital flyttas eller återköps.

Försäkringstagaren har även en option att ändra till exempel utbetalningstidpunkt eller utbetalningstidens längd. I optionsrisk ingår, förutom annullationsrisk, även risken att Folksam Liv inte når sina mål på grund av att utnyttjandet av dessa optioner avviker från vad som är förväntat. Dessa optionsrisker regleras i första hand genom försäkringsvillkor och ändringsregelverk. Målet är att avgiftsstrukturen ska vara utformad så att lönsamheten kan bibehållas och finansiell stabilitet upprätthållas. Vidare bör det säkerställas att avsättningarna är tillräckliga vid annullationer samt att annullationer inte medför att oskälig andel av överskottet utbetalas så att kvarvarande/övriga kunder drabbas negativt.

Katastrof- och koncentrationsrisk

Med katastrofrisk avses risken för att Folksam Livs möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av naturkatastrofer, epidemier eller katastrofer orsakade av mänskliga aktiviteter.

Folksam Liv har ett återförsäkringsprogram som omfattar katastrofåterförsäkring för olyckshändelser med mer än ett dödsfall. Återförsäkringsprogrammet har störst påverkan på resultatet för riskförsäkring.

Koncentrationsrisk avser risken för att Folksam Livs möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av otillräcklig diversifiering av försäkringsrisker inom och mellan verksamhetsgrenar. Koncentration av försäkringsrisk uppstår om riskeponeringen är koncentrerad till ett fåtal försäkrade eller viss geografisk plats. Koncentrationsrisk kan

även uppstå om Folksam Liv är ensidigt exponerat mot till exempel ett begränsat produktutbud eller ett enskilt avtalsområde.

Folksam Livs försäkringsverksamhet är inriktad på stora kollektiv. Inom ett och samma kollektiv adderas en stor mängd oberoende risker vilket ger en riskutjämning i form av en större förutsägbarhet om den totala ersättningens omfattning. Koncentrationsrisken hanteras genom ett aktivt arbete för att åstadkomma stora blandade bestånd inom individuell livförsäkring. För kollektivavtalad försäkring har Folksam Liv begränsad möjlighet att styra över risk-spridningen. Försäkringar med risk för förhöjd dödlighet eller sjuklighet är geografiskt spridda över Sverige. De är även spridda på ett stort antal olika försäkringar. Koncentrationsrisken för försäkringar med förhöjd dödlighet och sjuklighet är därmed begränsad.

Katastrof- och koncentrationsrisker utvärderas löpande och återförsäkringsprogrammet justeras vid behov.

Övrigt

Utöver ovan nämnda risker kan förändringar i lagar och externa regelverk samt inflationsökning också få betydelse för Folksam Livs möjlighet att nå sina mål. Dessa hanteras bland annat genom omvärldsbevakning och justerad prissättning.

Mätning och exponering av försäkringsrisk

För att mäta hur exponerat företaget är mot försäkringsrisker görs stresstester och framåtblickande analyser. Stresstesterna mäts enligt standardformeln i Solvens II-regelverket för övrig livförsäkringsverksamhet och enligt trafikljusmodellen för tjänstepensionsverksamhet. Dessutom beräknas ett internt kapitalkrav. De största försäkringsriskerna Folksam Liv är exponerat för är ökad långlevnad (minskad dödlighet) samt ett ökat utnyttjande av optioner. Ca 79/60 procent av Folksam Livs försäkrings-tekniska avsättningar för tjänstepension respektive övrig livförsäkring utgörs år 2019 av försäkringar med lång-levnadsrisk, medan ca 55/65 procent utgörs av försäkringar med option att återköpa eller flytta försäkringen eller att avsluta premiebetalningen.

Mätning av försäkringsrisker sker även genom uppföljning. Bland annat sker uppföljning av det så kallade riskresultatet och driftskostnadsresultatet. Uppföljning sker också av använda antaganden och av hur känsliga avsättningarna är för en förändring av dessa. Avsättningarnas känslighet visas under rubriken "Känslighetsanalyser". Där illustreras hur resultatet och det egna kapitalet skulle påverkas vid en förändring av antaganden samt indikerar graden av exponering för olika typer av försäkringsrisker.

Koncentration av risk analyseras under rubriken "Koncentrationer av försäkringsrisk". Avsnittet "Faktiska skadeanspråk jämfört med tidigare uppskattningar" belyser över/underskott 2019-12-31 i förhållande till uppskattad slutlig skadekostnad i slutet av de senaste fem skadeåren.

Känslighetsanalyser

I tabellen nedan visas hur de försäkringstekniska avsättningarna för övrig livförsäkringsverksamhet respektive tjänstepensionsverksamhet skulle förändras om antaganden om dödlighet, sjuklighet, driftskostnader eller utnyttjandet av optioner förändrades. De försäkringstekniska avsättningarnas känslighet för ränteförändringar framgår av avsnittet om finansiella risker.

Tabellen omfattar enbart moderföretaget Folksam Liv. I den konsoliderade koncernredovisningen ingår även ett fond-försäkringsföretag. I detta företag är avtalen sådana att dödlighetsantagandena kan ändras under försäkringstiden. Företaget har mycket begränsad verksamhet med sjuklighetsrisk. Detta företag ingår därför inte i nedanstående tabell.

Antagandena om framtida dödlighet för sparförsäkring baseras på aktuell erfarenhet inom Folksam Liv kompletterade med antagna framtida dödlighetsreduktioner. I känslighetsanalysen antas att dödlighetsreduktionerna ökas med 50 procent. En minskad dödlighet ger ökade avsättningar för sparandeförsäkringar.

Känsligheten för utnyttjande av optioner visas genom att de antaganden om andelen försäkringar som annulleras ökar med 50 procent och andelen försäkringar som ändrar utbetalningstid ökar med 10 procent för tjänstepensionsverksamhet respektive minskar med 10 procent för övrig livförsäkringsverksamhet.

Antaganden för sannolikheten att sjukfall upphör har stor påverkan på avsättningarna för lång sjuk- och premiebefrielseförsäkring. Känsligheten i avsättningarna för en förändring av dessa antaganden illustreras genom att anta att de minskas med 10 procent.

Känsligheten i avsättningarna för driftskostnader visas genom att kostnadsinflationen ökas med 1 procentenhet för sparförsäkring.

För sjuk- och olycksfallsprodukter som tillhör skadeförsäkring, där avsättningarna inte baseras på antaganden, visas hur avsättningarna påverkas av en genomsnittlig ökning av skadekostnader med 10 procent. Analyserna är gjorda för respektive antagande oberoende från varandra.

Känslighetsanalyser för försäkringsrisk

Mkr	Tjänstepension			Övrig liv		
	Avsättningar brutto	Effekt på resultat före skatt	Effekt på eget kapital	Avsättningar brutto	Effekt på resultat före skatt	Effekt på eget kapital
Moderföretaget 2019						
Försäkringstekniska avsättningar	57 575	-	-	66 440	-	-
Långlevnadsrisk - dödlighetsreduktion	58 695	-1 121	-1 121	66 758	-318	-318
Optioner-annullation	57 549	26	26	66 280	159	159
Optioner-ändring av utbetalningstid	57 593	-18	-18	66 522	-82	-82
Sjuklighet - avveckling	57 694	-119	-94	66 443	-4	-3
Kostnadsinflation	58 087	-512	-512	66 685	-245	-245
Skadeförsäkring - genomsnittlig skadekostnad	57 575	-	-	66 539	-99	-78
Moderföretaget 2018						
Försäkringstekniska avsättningar	52 590	-	-	64 134	-	-
Långlevnadsrisk - dödlighetsreduktion	53 557	-967	-967	64 419	-285	-285
Optioner-annullation	52 711	-121	-121	64 120	14	14
Optioner-ändring av utbetalningstid	52 608	-18	-18	64 199	-66	-66
Sjuklighet - avveckling	52 718	-128	-100	64 136	-2	-2
Kostnadsinflation	53 032	-442	-442	64 371	-238	-238
Skadeförsäkring - genomsnittlig skadekostnad	52 590	-	-	64 288	-154	-120

Koncentrationer av försäkringsrisk

Koncentration av försäkringsrisk illustreras i nedanstående tabell, som visar antal försäkringsavtal och försäkrat belopp i olika beloppsintervall.

Försäkrat belopp som betalas ut i händelse av dödsfall eller sjukfall, Mkr						
			varav Tjänstepension		varav Övrig livförsäkring	
	Antal försäkringar	Totalt försäkrat belopp	Antal försäkringar	Totalt försäkrat belopp	Antal försäkringar	Totalt försäkrat belopp
Moderföretaget 2019						
Dödsfall						
Mindre än 20 prisbasbelopp	4 351 474	614 759	167 858	61 547	4 183 616	553 212
20-30 prisbasbelopp	48 801	51 853	1 602	1 849	47 199	50 004
30-45 prisbasbelopp	26 707	49 715	1 238	2 128	25 469	47 587
45-60 prisbasbelopp	1 982	4 867	632	1 554	1 350	3 314
mer än 60 prisbasbelopp	12 587	39 737	825	3 599	11 762	36 138
Summa	4 441 551	760 932	172 155	70 677	4 269 396	690 254
Sjukfall						
Mindre än 20 prisbasbelopp	2 299 069	121 054	67 006	18 064	2 232 063	102 990
20-30 prisbasbelopp	3 826	4 421	3 729	4 305	97	116
30-45 prisbasbelopp	2 446	4 209	2 384	4 107	62	103
45-60 prisbasbelopp	950	2 309	934	2 270	16	39
mer än 60 prisbasbelopp	932	3 605	911	3 517	21	88
Summa	2 307 223	135 598	74 964	32 262	2 232 259	103 335
Moderföretaget 2018						
Dödsfall						
Mindre än 20 prisbasbelopp	4 376 058	588 714	86 422	31 394	4 289 636	557 320
20-30 prisbasbelopp	40 528	43 084	1 669	1 895	38 859	41 189
30-45 prisbasbelopp	23 295	43 163	1 356	2 305	21 939	40 858
45-60 prisbasbelopp	1 577	3 807	606	1 463	971	2 344
mer än 60 prisbasbelopp	10 404	32 937	812	3 397	9 592	29 540
Summa	4 451 862	711 704	90 865	40 454	4 360 997	671 251
Sjukfall						
Mindre än 20 prisbasbelopp	2 508 868	134 344	71 757	18 858	2 437 111	115 486
20-30 prisbasbelopp	4 255	4 802	4 160	4 694	95	108
30-45 prisbasbelopp	2 677	4 520	2 610	4 409	67	111
45-60 prisbasbelopp	1 020	2 432	996	2 374	24	58
mer än 60 prisbasbelopp	916	3 401	891	3 298	25	103
Summa	2 517 736	149 499	80 414	33 634	2 437 322	115 866

I den konsoliderade koncernredovisningen ingår enbart sjukfall i moderföretaget då sjukfall i det konsoliderade fondförsäkringsföretaget är av mycket begränsad omfattning.

Faktiska skadeanspråk jämfört med tidigare uppskattningar

Tabellerna nedan visar ackumulerade över/underskott 2019-12-31 (före och efter återförsäkring) i förhållande till uppskattad slutlig skadekostnad i slutet av varje skadeår för de senaste fem åren.

Avsättning för oreglerade skador (före återförsäkring) i tabellen utgör 93 procent av de totala avsättningarna för

oreglerade skador i Folksam Liv. Ingående verksamheter är gruppförsäkring, premiebefrielseförsäkring samt sjukförsäkring. Tabellerna omfattar enbart moderföretaget Folksam Liv. I den konsoliderade koncernredovisningen ingår även ett fondförsäkringsföretag. I detta företag är dock andelen oreglerade skador liten.

Diskonteringseffekter framgår längst ned i varje tabell.

Faktiska skadeanspråk, Mkr								
Moderföretaget	Alla tidigare år	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Totalt
Före avgiven återförsäkring								
Uppskattad slutlig skadekostnad i slutet av skadeåret (brutto)	-	2 466	2 843	2 708	2 209	2 282	2 254	14 761
Ett år senare	-	1 921	2 279	2 111	2 081	2 054	-	10 445
Två år senare	-	1 870	2 089	2 038	1 883	-	-	7 879
Tre år senare	-	1 763	2 019	1 921	-	-	-	5 703
Fyra år senare	-	1 746	2 005	-	-	-	-	3 751
Fem år senare	-	1 691	-	-	-	-	-	1 691
Uppskattad slutlig skadekostnad 2019-12-31	-	1 691	2 005	1 921	1 883	2 054	2 254	
Ackumulerade utbetalda försäkringsersättningar	-	1 552	1 900	1 804	1 697	1 742	1 350	10 045
Avsättning för oreglerade skador, exklusive skadebehandlingsreserv	936	139	105	118	186	312	903	2 698
Skadebehandlingsreserv	-	-	-	-	-	-	-	81
Ackumulerat över/underskott	-	775	838	787	326	228	-	-
Ackumulerat över/underskott i % av initial skadekostnad	-	31,4%	29,5%	29,1%	14,8%	10,0%	-	-
Diskonteringseffekt	-	-	-	-	-	-	-	-52
Avstämning mot balansräkning								
Oreglerade skador enligt denna tabell	-	-	-	-	-	-	-	2 779
Oreglerade skador för verksamhet som ej ingår i ovanstående tabell	-	-	-	-	-	-	-	205
Total avsättning för oreglerade skador enligt balansräkningen (brutto)	-	-	-	-	-	-	-	2 984
Andel som ingår i tabellen	-	-	-	-	-	-	-	93%

Faktiska skadeanspråk, Mkr								
Moderföretaget	Alla tidigare år	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Totalt
Efter avgiven återförsäkring								
Uppskattad slutlig skadekostnad i slutet av skadeåret (netto)	-	2 455	2 827	2 683	2 191	2 267	2 239	14 661
Ett år senare	-	1 915	2 271	2 102	2 068	2 042	-	10 398
Två år senare	-	1 866	2 084	2 033	1 871	-	-	7 855
Tre år senare	-	1 761	2 017	1 921	-	-	-	5 699
Fyra år senare	-	1 745	2 003	-	-	-	-	3 748
Fem år senare	-	1 689	-	-	-	-	-	1 689
Uppskattad slutlig skadekostnad 2019-12-31	-	1 689	2 003	1 921	1 871	2 042	2 239	
Akkumulerade utbetalda försäkringsersättningar	-	1 551	1 899	1 804	1 696	1 741	1 350	10 039
Avsättning för oreglerade skador, exklusive skadebehandlingsreserv	742	138	104	117	176	301	889	2 466
Skadebehandlingsreserv	-	-	-	-	-	-	-	81
Akkumulerat över/underskott	-	765	824	763	319	225	-	-
Akkumulerat över/underskott i % av initial skadekostnad	-	31,2%	29,2%	28,4%	14,6%	9,9%	-	-
Diskonteringseffekt	-	-	-	-	-	-	-	-51
Avstämning mot balansräkning								
Oreglerade skador enligt denna tabell	-	-	-	-	-	-	-	2 548
Oreglerade skador för verksamhet som ej ingår i ovanstående tabell	-	-	-	-	-	-	-	203
Total avsättning för oreglerade skador i balansräkningen (netto)	-	-	-	-	-	-	-	2 750
Andel som ingår i tabellen	-	-	-	-	-	-	-	93%

Rapportering av försäkringsrisk

Som ett led i Folksam Livs interna uppföljning och riskhantering informeras styrelsen löpande om utvecklingen av försäkringsriskerna. I riskrapporten, riskfunktionens rapport om risker till vd och styrelse, ges en samlad bild av riskläget, inklusive försäkringsrisker. Riskrapporten innehåller såväl kvantitativ som kvalitativ uppföljning av risker.

I aktuarierapporten rapporterar aktuariefunktionen till styrelsen om förändrade metoder och modeller för hantering av försäkringsrisk i samband med tecknande av försäkring, överskottshantering och beräkning av försäkringstekniska avsättningar. Styrelsen får vidare en samlad bedömning av de totala försäkringsriskerna i företaget i statusrapporter. Extern rapportering sker i form av den aktuariella resultatanalysen i den kompletterande rapporteringen till FI, vilken innehåller en analys av årets legala riskresultat och driftsresultat. I Folksam Livs egna risk- och solvensbedömning beskrivs de risker som Folksam Liv är, eller kommer att bli, exponerad för under den treåriga affärsplaneringsperioden 2020-2022.

Folksam Liv bedriver såväl tjänstepensionsverksamhet som verksamhet med övrig livförsäkring. Folksam Liv tillämpar övergångsbestämmelser för tjänstepensionsverksamheten sedan den 1 januari 2016 och tillämpar därmed den äldre regleringen för denna verksamhet. Detta innebär bland annat att Folksam Liv, såväl externt som internt, rapporterar kapitalkrav beräknade i enlighet med Solvens I och Finansinspektionens trafikljus för tjänstepensionsverksamheten respektive kapitalkrav beräknade i enlighet med standardformeln i Solvens II för övrig livförsäkringsverksamhet. Dessutom rapporteras ett internt kapitalkrav enligt egen bedömning.

Finansiella risker

Med finansiell risk avses risken för att företagets möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av finansiella händelser.

Exempel på händelser kan vara marknadshändelser såsom aktiekursfall eller förändring av marknadsräntor, men även andra finansiella händelser så som förändrad kreditvärdighet eller fallissemang hos motparter.

Målet för förvaltningen av tillgångarna är att uppnå högsta möjliga reala avkastning under gällande risk- och placeringsrestriktioner. Folksam Liv lägger också stor vikt vid tryggheten i pensionssparandet. Valet av tillgångsportfölj görs med utgångspunkten att företaget ska tåla en mycket svag utveckling på finansmarknaderna. Ytterligare begränsningar vid valet av sammansättningen av tillgångsportföljer är att regulatoriska krav, så som solvens, ska uppfyllas med marginal beslutad av styrelsen.

Styrelsen har det yttersta ansvaret för förvaltningen av företagets tillgångar och den anger ramar och limiter för exponeringar samt styrelsens policys för verksamheten. Vd ansvarar för att förvaltningen av företagets tillgångar sker inom de ramar och anvisningar som styrelsen angivit samt för översynen av placeringsriktlinjerna. Finanskommittén är vd:s forum för styrning och uppföljning av placeringsverksamheten.

Vid valet av placeringsinriktning beaktas tillgångarnas och skuldernas egenskaper såsom förväntad avkastning, risk och korrelation, prognoser för försäkringsrörelsens utveckling samt möjlighet att använda tillgångarna för skuld täckning. Därutöver gör företaget en miljö- och etikanalys av de företag där placeringar görs. Den placeringsinriktning som fastställs ger ramar för tillgångsförvaltningen. Inom dessa ramar och limiter ansvarar enheten för kapitalförvaltning och hållbarhet för den löpande förvaltningen och för spridningen mellan olika tillgångsslag såsom aktier, obligationer, valutor, fastigheter samt alternativa placeringar. Placeringar sköts både internt och genom externt utlagda förvaltningsuppdrag. Löpande aktie- och ränteförvaltning samt värdepappersadministration har lagts ut till Swedbank Robur. Placeringar vars huvudsyfte är att matcha placeringsrisker i åtagandena eller justera portföljens risknivå hanteras internt inom enheten för kapitalförvaltning och hållbarhet. Även alternativa placeringar och placeringar i fastigheter sköts internt inom företaget.

Hantering av finansiella risker

Inom traditionell försäkring med avkastningsgaranti är utvecklingen på de finansiella marknaderna och avkastningen på placeringstillgångarna av stor betydelse, inte bara för försäkringstagarna/förmånstagarna, utan även för företaget som helhet. Avkastningsgarantin i försäkringarna bestäms utifrån marknadsräntor så att

garantin med betryggande säkerhet bedöms kunna infråas. Den förväntade avkastningen påverkar till viss del även val av återbäringsränta och därmed fördelningen av överskott.

Aktuariefunktionen ansvarar för att löpande avstämningar av garantinivåerna görs mot aktuella marknadsnoteringar, speciellt marknadsräntorna, för att säkerställa att framtida garantier är förenliga med avkastningsmålen. Aktuariefunktionen ansvarar vidare för att löpande följa fördelningen av överskott. Företagets kapitalförvaltning ansvarar för att styra, följa upp och utvärdera hur de utlagda förvaltningsuppdragen sköts. Swedbank Robur ansvarar för daglig kontroll av efterlevnaden av gällande placeringsriktlinjer samt att resultatet av utförd kontroll rapporteras till Riskhanteringsfunktionen och företagets kapitalförvaltning. Riskhanteringsfunktionen genomför självständig uppföljning av exponeringar på daglig basis av de limiter som fastställts av styrelsen i placeringsriktlinjerna. Rapportering sker åtminstone två gånger per år i form av riskrapporter till vd och styrelse avseende utvecklingen av de finansiella riskerna och omgående vid eventuella överträdelser av limiterna.

I placeringsriktlinjerna anges principerna för vilka instrument, emittenter och motparter som är tillåtna att använda i förvaltningen av placeringstillgångarna. Den totala tillgångsportföljen i Folksam Liv är sammansatt av fem delportföljer: aktier, räntor, fastigheter, alternativa placeringar, och företagsstrategiska innehav. I huvudsak används derivat för att skraddarsy portföljens risknivå. Ett annat syfte med derivat är att matcha marknadsrisker i åtagandena, exempelvis med ränteswappar för att reducera balansräkningens räntekänslighet.

Företagsstrategiska innehav är innehav som anses vara av särskilt strategiskt värde för företaget. Endast styrelsen får fatta beslut om placeringar av detta slag. Exempel på sådant innehav är aktier i koncernföretag samt innehavet av aktier i Swedbank. Inom enheten för kapitalförvaltning och hållbarhet finns Riskstyrningskommittén som sammanträder veckovis. Vid dessa möten diskuteras riskexponeringen i förvaltningsportföljerna och beslut fattas och protokollförs.

Under året har handel till största del skett med aktier, räntebärande värdepapper, fastigheter, värdepappersfonder, valutor och derivat på dessa.

Marknadsrisker

Med marknadsrisk avses risken för att företagets möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av förändringar i marknadspriser. Marknadsrisken är en betydande risk för Folksam Liv och delas i sin tur in i ränterisk, aktiekursrisk, fastighetsprisrisk, spreadrisk, valutarisk och finansiell koncentrationsrisk. Dessa risker mäts på flera sätt, dels med

hjälp av SCR beräkningar (övrig livförsäkringsverksamhet) och trafikljusberäkningar (tjänstepensionsverksamhet) dels med hjälp ett internt kapitalkrav (ICR). I tabellerna nedan redovisas känslighetsanalyser för respektive risktyp. I känslighets-analyserna tas hänsyn till effekten av eventuella derivatpositioner.

Känslighetsanalys av aktiekursrisk

Med aktiekursrisk avses risken för att företagets möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av förändringar i aktiekurser. I tabellen nedan, känslighetsanalys aktiekursrisk, redovisas en effekt på resultat före skatt och eget kapital vid en nedgång om 10 procent i marknadsvärdet på samtliga aktieinnehav. För aktiederivat redovisas risken genom att den underliggande tillgången minskar i värde i samma utsträckning som övriga aktieinnehav.

Känslighetsanalys aktiekursrisk	Koncernen				Moderföretaget			
	2019		2018		2019		2018	
Mkr	Marknads- värde	Känslig- het	Marknads- värde	Känslig- het	Marknads- värde	Känslig- het	Marknads- värde	Känslig- het
Aktier	62 332	-6 232	52 649	-5 264	61 562	-6 155	52 466	-5 246
Investeringsfonder aktier	7 073	-707	5 181	-519	7 073	-707	5 181	-519
Andra investeringar	154	-15	365	-37	154	-15	365	-37
Övriga lån	341	-34	168	-17	341	-34	168	-17
Kapitalandelsbevis	203	-20	163	-16	203	-20	163	-16
Restitutioner	336	-34	168	-17	336	-34	168	-17
Lån till intresseföretag	-	-	-	-	-	-	-	-
Aktierelaterade derivatinstrument	-6	-90	-47	-424	-6	-90	-47	-424
Nettopåverkan resultat före skatt		-7 133		-6 293		-7 056		-6 275
Nettopåverkan eget kapital		-6 524		-5 689		-6 464		-5 675

Känslighetsanalys av fastighetsprisrisk

Med fastighetsprisrisk avses risken för att företagets möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av förändringar i marknadsvärde på fastigheter. I tabellen nedan, Känslighets-analys Fastighetsprisrisk, redovisas effekten på resultat före skatt och eget kapital vid en nedgång om tio procent i marknadsvärdet på fastighetsinnehaven. Beräkningen kompletteras med stresstest för kartläggning av hur en negativ utveckling av fastighetspriser påverkar företagets resultat.

Värderingen av företagets tillgångar för tjänstepensions-verksamheten i tabellen nedan utgår ifrån gällande redovisningsprinciper. För tillgångar som tillhör företagets övriga liv-verksamhet tillämpas värderingsprinciper i enlighet med Solvens II-regelverket. Eventuella skillnader i värdering kan uppkomma då fastigheterna för eget bruk i enlighet med Solvens II-regelverket värderas till marknadsvärde

Känslighetsanalys fastighetsprisrisk	Koncernen				Moderföretaget			
	2019		2018		2019		2018	
Mkr	Marknads- värde	Känslig- het	Marknads- värde	Känslig- het	Marknads- värde	Känslig- het	Marknads- värde	Känslig- het
Fastigheter för eget bruk	3 225	-323	1 439	-144	3 225	-323	2 903	-290
Fastigheter annat än för eget bruk	17 903	-1 790	16 315	-1 631	3 201	-320	2 983	-298
Fastighetsfonder	272	-27	198	-20	272	-27	198	-20
Övriga tillgångar som innehåller fastighetsprisrisk	-	-	1 645	-165	1 784	-178	1 823	-182
Nettopåverkan resultat före skatt		-2 140		-1 960		-848		-791
Nettopåverkan eget kapital		-1 960		-1 808		-764		-711

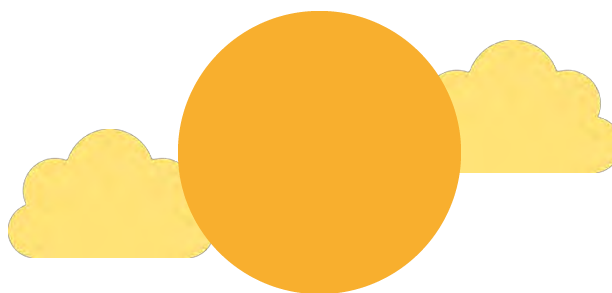
Känslighetsanalys av ränterisk

Med ränterisk avses risken för att företagets möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av förändringar i marknadsräntor. Värderingen av företagets åtaganden är av stor betydelse för det finansiella resultatet och företagets stabilitet.

För Folksam Liv är det ofördelaktigt med fallande marknadsräntor eftersom den framtida kostnaden för att infria åtagandena ökar mer än vad värdet av räntebärande placeringar ökar. Tillgångarnas räntekänslighet justeras löpande till önskad nivå genom justering av utlagda räntemandat och genom handel med räntederivat.

I tabellen nedan, Känslighetsanalys ränterisk, redovisas effekten på resultat före skatt och eget kapital vid ett ränteskifte med - 1 procentenhet. För tjänstepensionsverksamhetens åtaganden och övrig liv-verksamhetens åtaganden sker känslighetsanalys av ränterisken genom en parallellförskjutning av respektive diskonteringsränta med - 1 procentenhet. Diskonteringskurvorna har ett golv vid noll.

Känslighetsanalys ränterisk	Koncernen				Moderföretaget			
	2019		2018		2019		2018	
Mkr	Marknads- värde	Känslig- het	Marknads- värde	Känslig- het	Marknads- värde	Känslig- het	Marknads- värde	Känslig- het
Minskning av marknadsräntan								
Värdeförändring räntebärande tillgångar	108 590	3 916	105 471	4 072	108 580	3 932	104 481	4 068
Ökning av redovisat värde på försäkringstekniska avsättningar	122 070	-3 488	115 083	-7 689	122 070	-3 488	115 083	-7 689
Nettopåverkan resultat före skatt		428		-3 618		444		-3 621
Nettopåverkan eget kapital		241		-3 411		254		-3 414

Följande tabell illustrerar hur företaget är exponerat för ränterisk utifrån räntebärande tillgångar och skulders räntebindningstid.

Räntebindningstider för tillgångar och skulder				
Ränteexponering, Mkr				
Koncernen 2019	< 5 år	5-15 år	> 15 år	Totalt
Tillgångar				
Obligationer och andra räntebärande värdepapper (inkl uppl ränteintäkt)	89 283	13 341	298	102 922
Andra räntebärande finansiella instrument, netto	9 056	-	-	9 056
Övriga lån inklusive lån emitterade till intresseföretag	1 869	1 151	-	3 020
Summa tillgångar före ekonomisk säkring med derivat	100 208	14 492	298	114 998
Skulder och avsättningar				
Livförsäkringstekniska avsättningar tjänstepensionsverksamhet	10 908	21 650	22 031	54 589
Livförsäkringstekniska avsättningar övrig livförsäkring	22 590	25 529	11 966	60 085
Övriga skulder	1 333	-	-	1 333
Summa skulder före ekonomisk säkring med derivat	34 831	47 179	33 997	116 007
Netto, tillgångar och skulder före ekonomisk säkring med derivat	65 377	-32 687	-33 700	-1 009
Nominellt värde räntederivat	4 641	-	-	4 641
Nettoexponering efter ekonomisk säkring med derivat	70 018	-32 687	-33 700	3 631
Koncernen 2018				
	< 5 år	5-15 år	> 15 år	Totalt
Tillgångar				
Obligationer och andra räntebärande värdepapper (inkl uppl ränteintäkt)	84 793	14 184	1 319	100 296
Andra räntebärande finansiella instrument, netto	7 368	-	-	7 368
Övriga lån inklusive lån emitterade till intresseföretag	508	1 780	1 395	3 682
Summa tillgångar före ekonomisk säkring med derivat	92 669	15 964	2 713	111 346
Skulder och avsättningar				
Livförsäkringstekniska avsättningar tjänstepensionsverksamhet	10 234	19 872	19 706	49 811
Livförsäkringstekniska avsättningar övrig livförsäkring	18 594	27 401	11 597	57 592
Summa skulder före ekonomisk säkring med derivat	28 828	47 273	31 302	107 404
Netto, tillgångar och skulder före ekonomisk säkring med derivat	63 841	-31 309	-28 589	3 942
Nominellt värde räntederivat	-4 053	-	-	-4 053
Nettoexponering efter ekonomisk säkring med derivat	59 788	-31 309	-28 589	-111

Någon tabell lämnas ej för moderföretaget då skillnaden i ränteexponering jämfört med koncernen är liten.

Ränterisk kassaflöde

I tabellen nedan framgår hur en ökning eller sänkning av marknadsräntan på 0,5 procentenheter påverkar ränteintäkter respektive räntekostnader för tillgångar och skulder med räntebindningstider på upp till ett år.

Ränterisk kassaflöde, Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Ökning av marknadsräntan				
Ränteintäkter för obligationer och andra räntebärande värdepapper	-228	-210	-228	-210
Ränteintäkter för andra räntebärande finansiella instrument	42	34	34	28
Summa	-186	-176	-194	-182
Minskning av marknadsräntan				
Ränteintäkter för obligationer och andra räntebärande värdepapper	228	210	228	210
Ränteintäkter för andra räntebärande finansiella instrument	-42	-34	-34	-28
Summa	186	176	194	182

Duration

Den genomsnittliga ekonomiska durationen för livförsäkringstekniska avsättningar för hela beståndet i Folksam Liv är 12 år per 2019-12-31. Uppgiften berör 93 procent av de försäkringstekniska avsättningarna. Motsvarande uppgifter lämnas inte för koncernen då tillkommande likviditetsrisk bedöms som marginell. Duration har inte beräknats för skadeförsäkring, gruppliv och livförsäkring där avsättningar beräknas utan kassaflödesvärdering.

Durationen per försäkringsgren framgår av nedanstående tabell.

Duration, Mkr	2019				2018			
	Övrig livförsäkring		Tjänstepension		Övrig livförsäkring		Tjänstepension	
	Avsättningar, brutto	Duration, år	Avsättningar, brutto	Duration, år	Avsättningar, brutto	Duration, år	Avsättningar, brutto	Duration, år
Koncernen								
Förmånsbestämd försäkring	-	-	16 791	19	-	-	15 178	19
Avgiftsbestämd traditionell försäkring	59 786	9	36 835	13	57 163	10	33 625	13
Sjuk- och premiebefrielseförsäkring	207	5	2 006	6	247	5	2 147	6
Mottagen återförsäkring premiebefrielse	6	5	-	-	6	5	-	-
Övrigt	6 441	-	1 943	-	6 717	-	1 639	-
Summa	66 440	8	57 575	14	64 134	9	52 590	14
Moderföretaget								
Förmånsbestämd försäkring	-	-	16 791	19	-	-	15 178	19
Avgiftsbestämd traditionell försäkring	59 786	9	36 835	13	57 163	10	33 625	13
Sjuk- och premiebefrielseförsäkring	207	5	2 006	6	247	5	2 147	6
Mottagen återförsäkring premiebefrielse	6	5	-	-	6	5	-	-
Övrigt	6 441	-	1 943	-	6 717	-	1 639	-
Summa	66 440	8	57 575	14	64 134	9	52 590	14

Valutarisk

Med valutarisk avses risken för att företagets möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av förändringar i valutakurser. I de fall tillgångar eller skulder är exponerade mot andra valutor än svenska kronor uppstår valutarisk. Valutaexponering får endast förekomma mot de valutor där exponering kan uppstå genom placeringar i räntor, aktier, fastigheter, specialplaceringar och bolagsstrategiska placeringar eller där exponeringen har sitt ursprung i försäkringsåtagandena.

Valutaexponeringen begränsas genom fastställda limiter och styrs främst genom nyttjandet av valutaterminer och -swappar. Företagets försäkringsåtagandena är enbart fastställda i svenska kronor.

I tabellen Känslighetsanalys Valutarisk, redovisas effekten på balansräkning och resultat vid en förstärkning av 10 % i den svenska kronan mot samtliga aktuella valutaexponeringar. Företagets valutaexponering före och efter säkring med derivat redovisas i nedanstående tabell.

Valutakursexponering, Mkr							
Moderföretaget 2019	USD	EUR	JPY	GBP	CAD	CHF	Övrigt
Placeringstillgångar							
Aktier och andelar	24 287	5 015	3 001	1 975	1 472	1 137	1 687
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	11 163	340	-	-	-	-	-
Övriga tillgångar	745	1 543	33	12	2	5	49
Summa tillgångar	36 195	6 898	3 035	1 987	1 474	1 142	1 736
Nettoexponering före ekonomisk säkring med derivat	36 195	6 898	3 035	1 987	1 474	1 142	1 736
Nominellt värde valutaterminer	-13 389	-5 779	132	112	-	-426	-
Nettoexponering efter ekonomisk säkring med derivat	22 806	1 119	3 166	2 098	1 474	716	1 736
Moderföretaget 2018							
	USD	EUR	JPY	GBP	CAD	CHF	Övrigt
Placeringstillgångar							
Aktier och andelar	19 755	4 624	2 731	1 791	922	988	1 583
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	8 813	122	-	-	-	-	-
Övriga tillgångar	651	1 317	12	15	3	6	12
Summa tillgångar	29 220	6 062	2 743	1 806	925	994	1 594
Nettoexponering före ekonomisk säkring med derivat	29 220	6 062	2 743	1 806	925	994	1 594
Nominellt värde valutaterminer	-12 914	-6 183	-	-	-	-520	-
Nettoexponering efter ekonomisk säkring med derivat	16 306	-121	2 743	1 806	925	474	1 594

Någon tabell lämnas ej för koncernen då skillnaden i valutakursrisk jämfört med moderföretaget är liten.

Känslighetsanalys - valutarisk

Tabellen visar hur en ogynnsam förändring med tio procent av företagets exponering i respektive valuta (efter ekonomisk säkring med derivat) påverkan på resultat före skatt och eget kapital.

Känslighetsanalys - Valutarisk	Moderföretaget			
	2019		2018	
Mkr	Marknadsvärde	Känslighet	Marknadsvärde	Känslighet
USD	22 806	-2 281	16 306	-1 631
JPY	3 166	-317	2 743	-274
GBP	2 098	-210	1 806	-181
CAD	1 474	-147	925	-92
CHF	716	-72	474	-47
EUR	1 119	-112	-121	12
Övriga	1 736	-72	1 594	-159
Nettopåverkan resultat före skatt		-3 210		-2 373
Nettopåverkan eget kapital		-3 000		-2 140

Värderingen av företagets tillgångar i tabellen ovan för tjänstepensionsverksamheten utgår ifrån gällande redovisningsprinciper. För tillgångar som tillhör företagets övrig liv-verksamhet tillämpas värderingsprinciper i enlighet med Solvens II-regelverket.

Känslighetsanalys av spreadrisk

Med spreadrisk avses risken för att företagets möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av förändringar av inbördes differenser av räntor för värdepapper. Företaget har som policy att endast tillåta placeringar i värdepapper med hög

kreditvärdighet. I tabellen nedan, Känslighetsanalys Spreadrisk, redovisas känslighetsanalysen av effekten på moderföretagets resultat före skatt vid en ökning av spreaden med 10 bp.

Känslighetsanalys Spreadrisk, Mkr	2019		2018	
	Marknadsvärde	Känslighet	Marknadsvärde	Känslighet
Moderföretaget				
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	70 044	-205	66 250	-187
Lån	2 369	-8	2 387	-7
Övriga finansiella tillgångar utan rating	1 739	0	0	0
Nettopåverkan resultat före skatt		-213		-194
Nettopåverkan eget kapital		-193		-175

Värderingen av företagets tillgångar i tabellen ovan för tjänstepensionsverksamheten utgår ifrån gällande redovisningsprinciper. För tillgångar som tillhör företagets övrig liv-verksamhet tillämpas värderingsprinciper i enlighet med Solvens II-regelverket.

Kreditrisk

Med kredit-, motparts- och emittentrisk avses risker för att motparter eller emittenter inte fullgör sina finansiella förpliktelser och att eventuella säkerheter inte täcker fordran. Företaget har som policy att i huvudsak endast tillåta placeringar i värdepapper med hög kreditvärdighet och för en förteckning över godkända emittenter och motparter. Kredit- och motpartsriskerna i denna del av verksamheten bedöms därför vara små. Kreditrisk uppstår i placeringsverksamheten, men även inom återförsäkring.

Kreditrisk i derivat

För standardiserade derivat begränsas kreditrisken till medel på konto hos den så kallade clearingkontohållaren. För icke standardiserade derivat begränsas kreditrisken i enlighet med ISDA-avtal och CSA-avtal.

Mätning av kreditrisk

Den kreditriskexponering (efter avdrag för förlustreserver, kvittning och efter värde av säkerheter) som företaget har i olika klasser av finansiella tillgångar framgår av tabellen nedan, maximal kreditexponering. Kredit- och motpartsriskerna bedöms vara små.

Maximal kreditriskexponering före och efter hänsyn till säkerheter, Mkr						
Koncernen	2019			2018		
	Brutto	Erhållna säkerheter	Netto	Brutto	Erhållna säkerheter	Netto
Tillgångsklass						
Räntebärande värdepapper emitterade av, och lån till intresseföretag	802	160	642	762	238	524
Obligationer och andra räntebärande värdepapper ¹⁾	100 774	-	100 774	97 998	-	97 998
Lån med säkerhet i fast egendom	40	40	-	40	40	-
Övriga lån	1 826	-	1 826	1 520	-	1 520
Utlåning till kreditinstitut	370	-	370	463	-	463
Derivat ²⁾	1 197	1 458	0	504	361	143
Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar ³⁾	233	-	233	272	-	272
Fordringar ⁴⁾	380	18	362	1 299	-	1 299
Kassa och bank	9 056	-	9 056	7 368	-	7 368
Upplupna ränteintäkter	727	-	727	832	-	832
Övriga upplupna intäkter	54	-	54	-	-	-
Summa i balansräkningen	115 459	1 676	114 044	111 059	639	110 419
Åtaganden						
Kreditlöften	1 756	-	1 756	1 225	0	1 225
Summa utanför balansräkningen	1 756	-	1 756	1 225	0	1 225
Summa	117 215	1 676	115 800	112 284	639	111 644

Maximal kreditriskexponering före och efter hänsyn till säkerheter, Mkr						
Moderföretaget	2019			2018		
	Brutto	Erhållna säkerheter	Netto	Brutto	Erhållna säkerheter	Netto
Tillgångsklass						
Räntebärande värdepapper emitterade av och lån till koncernföretag	3 038	-	3 038	3 026	-	3 026
Räntebärande värdepapper emitterade av och lån till intresseföretag	752	160	592	712	238	474
Obligationer och andra räntebärande värdepapper ¹⁾	100 773	-	100 773	97 998	-	97 998
Lån med säkerhet i fast egendom	40	40	-	40	40	-
Övriga lån	1 826	-	1 826	1 520	-	1 520
Utlåning till kreditinstitut	370	-	370	463	-	463
Derivat ²⁾	1 197	1 458	0	504	361	143
Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar ³⁾	233	-	233	266	-	266
Fordringar ⁴⁾	322	-	322	1 154	-	1 154
Kassa och bank	6 870	-	6 870	5 684	-	5 684
Upplupna ränteintäkter	742	-	742	839	-	839
Summa i balansräkningen	116 163	1 658	114 766	112 206	639	111 566
Åtaganden						
Kreditlöften	1 757	-	1 757	1 225	-	1 225
Summa utanför balansräkningen	1 757	-	1 757	1 225	-	1 225
Summa	117 920	1 658	116 523	113 431	639	112 791

¹⁾ Avser räntebärande värdepapper exklusive räntefonder.

²⁾ Erhållna säkerheter för derivat avser kvittningsbar och ej kvittningsbar kontantsäkerhet. Derivat med kvittningsrätt återfinns i not Kvittning av finansiella instrument, fördelat på vad som kvittas och inte kvittas i balansräkning. För de derivattillgångar som relaterade belopp inte kvittas i balansräkningen finns säkerheter som reducerar kreditrisken, det avser dels kvittningsrätt enligt avtal, vilket i not Kvittning av finansiella instrument återfinns under rubrik Finansiella instrument dels erhållna kontantsäkerheter, i balansräkningen härrör posten från Skulder kreditinstitut. Derivat finns också utan avtal om kvittning eller erhållna kontantsäkerheter, vilket förklarar skillnad derivattillgångarnas värde i balansräkningen, benämnt Derivat/Brutto i ovan tabell och not Kvittning av finansiella instrument.

³⁾ Avser oreglerade skador och livförsäkringsersättning.

⁴⁾ Fordringar avseende direkt försäkring, återförsäkring och övriga fordringar, exklusive skattefordringar som avser t.ex. mervärdesskatt.

Kreditkvalitet exkl. återförsäkring, Mkr											
Låg-hög kreditrisk ¹⁾	Låg kreditrisk				Normal kreditrisk		Hög kreditrisk			Förfallna, nedskrivna, omförhandlade fordringar ⁴⁾	Brutto före kvittning & förlust-reserveringar
	AAA	AA	A	BBB	Utan rating	BB	Utan rating	B-CCC	Utan rating		
Koncernen 2019											
Tillgångsklass											
Räntebärande värdepapper emitterade av och lån till intresseföretag	-	-	-	-	802	-	-	-	-	-	802
Obligationer och andra räntebärande värdepapper ²⁾	97 544	3 026	-	-	-	-	204	-	-	-	100 774
Lån med säkerhet i fast egendom	-	-	-	-	-	-	-	-	40	-	40
Övriga lån	-	-	-	-	-	-	1 823	-	4	-	1 827
Utlåning kreditinstitut	-	105	265	-	-	-	-	-	-	-	370
Derivat	-	799	398	-	-	-	-	-	-	-	1 197
Fordringar ³⁾	-	-	-	-	264	-	95	-	-	-	359
Kassa och bank	-	3 887	1 137	-	4 033	-	-	-	-	-	9 057
Upplupna ränteintäkter	495	216	-	-	17	-	-	-	-	-	727
Övriga upplupna intäkter	-	-	-	-	-	-	54	-	-	-	54
Summa i balansräkningen	98 039	8 033	1 799	-	5 116	-	2 176	-	44	-	115 207
Åtagande											
Kreditlöften	-	-	-	-	221	-	1 536	-	-	-	1 757
Summa utanför balansräkningen	-	-	-	-	221	-	1 536	-	-	-	1 757
Summa	98 039	8 033	1 799	-	5 336	-	3 712	-	44	-	116 964
Varav tillgångar med avtalsenliga kassaflöden i balansräkningen ¹⁾	-	-	-	-	4 109	-	149	-	-	-	4 258
Verkligt värde för tillgångar med avtalsenliga kassaflöden som inte har låg kreditrisk ¹⁾	-	-	-	-	-	-	149	-	-	-	149

¹⁾ Under år 2018-2020 tillämpas ett tillfälligt undantag från den nya redovisningsstandarden IFRS 9 Finansiella instrument, upplysningar lämnas för att möjliggöra jämförelse med företag som tillämpar IFRS 9. Upplysningar avser att efterlikna de grupperingar som görs när IFRS 9 tillämpas utan att för den skull vara en fullständig tillämpning av det regelverket. Upplysningar om kreditkvalitet förtydligas genom att företaget delar in kvaliteten i grupper för låg, normal och vad företaget anser vara hög kreditrisk. Vidare lämnas separat information för Finansiella tillgångar med avtalsvillkor som vid särskilda datum ger upphov till kassaflöden som endast är betalningar av räntor och kapitalbelopp på det utestående kapitalbeloppet och som ingår i en affärsmodell där syftet är att inkassera avtalsenliga kassaflöden, avser t.ex. övriga fordringar och banktillgodohavanden för t.ex. leverantörsbetalningar.

²⁾ Avser räntebärande värdepapper exklusive räntefonder.

³⁾ Fordringar avser övriga fordringar, exklusive skattefordringar som avser t.ex. mervärdesskatt.

⁴⁾ Upplysning om förfallna, nedskrivna och omförhandlade fordringar lämnas för finansiella tillgångar med avtalsenliga kassaflöden som värderas till upplupet anskaffningsvärde.

Kreditkvalitet exkl. återförsäkring, Mkr											
Låg-hög kreditrisk ¹⁾	Låg kreditrisk				Normal kreditrisk		Hög kreditrisk			Förfallna, nedskrivna, omförhandlade fordringar ⁴⁾	Brutto före kvittning & förluster-reserveringar
Koncernen 2018	AAA	AA	A	BBB	Utan rating	BB	Utan rating	B-CCC	Utan rating		
Tillgångsklass											
Räntebärande värdepapper emitterade av och lån till intresseföretag	-	-	-	-	762	-	-	-	-	-	762
Obligationer och andra räntebärande värdepapper ²⁾	94 850	2 984	-	-	-	-	163	-	-	-	97 998
Lån med säkerhet i fast egendom	-	-	-	-	-	-	-	-	40	-	40
Övriga lån	-	-	-	-	-	-	1 511	-	9	-	1 520
Utlåning kreditinstitut	-	-	463	-	-	-	-	-	-	-	463
Derivat	-	98	406	-	-	-	-	-	-	-	504
Fordringar ³⁾	-	-	-	-	859	-	419	-	-	-	1 277
Kassa och bank	-	2 804	724	-	3 840	-	-	-	-	-	7 368
Upplupna ränteintäkter	667	3	150	-	12	-	-	-	-	-	832
Övriga upplupna intäkter	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Summa i balansräkningen	95 518	5 889	1 743	-	5 473	-	2 093	-	49	-	110 764
Åtagande											
Kreditlöften	-	-	-	-	441	-	784	-	-	-	1 225
Summa utanför balansräkningen	-	-	-	-	441	-	784	-	-	-	1 225
Summa	95 518	5 889	1 743	-	5 914	-	2 877	-	49	-	111 989
<i>Varav tillgångar med avtalsenliga kassaflöden i balansräkningen ¹⁾</i>	-	-	-	-	3 643	-	419	-	-	-	4 062
<i>Verkligt värde för tillgångar med avtalsenliga kassaflöden som inte har låg kreditrisk ¹⁾</i>	-	-	-	-	-	-	419	-	-	-	419

¹⁾ Under år 2018-2020 tillämpas ett tillfälligt undantag från den nya redovisningsstandarden IFRS 9 Finansiella instrument, upplysningar lämnas för att möjliggöra jämförelse med företag som tillämpar IFRS 9. Upplysningar avser att efterlikna de grupperingar som görs när IFRS 9 tillämpas utan att för den skull vara en fullständig tillämpning av det regelverket. Upplysningar om kreditkvalitet förtydligas genom att företaget delar in kvaliteten i grupper för låg, normal och vad företaget anser vara hög kreditrisk. Vidare lämnas separat information för Finansiella tillgångar med avtalsvillkor som vid särskilda datum ger upphov till kassaflöden som endast är betalningar av räntor och kapitalbelopp på det utestående kapitalbeloppet och som ingår i en affärsmodell där syftet är att inkassera avtalsenliga kassaflöden, avser t.ex. övriga fordringar och banktillgodohavanden för t.ex. leverantörsbetalningar. För upplysningar om avtalsenliga kassaflöden per slag av tillgång se not Finansiella tillgångar och skulder/Information om redovisade värden per kategori av finansiella instrument, där lämnas även information för jämförelseåret 2017. Upplysningar om låg, normal och hög kreditrisk för föregående år 2017 lämnas inte eftersom bedömning av kreditkvalitet för tillgångar som saknar externa kreditvärderingar inte blir relevant att upprätta i efterhand.

²⁾ Avser räntebärande värdepapper exklusive räntefonder.

³⁾ Fordringar avser övriga fordringar, exklusive skattefordringar som avser t.ex. mervärdesskatt.

⁴⁾ Upplysning om förfallna, nedskrivna och omförhandlade fordringar lämnas för finansiella tillgångar med avtalsenliga kassaflöden som värderas till upplupet anskaffningsvärde.

Kreditkvalitet exkl. återförsäkring, Mkr												
Låg-hög kreditrisk ¹⁾	Låg kreditrisk				Normal kreditrisk		Hög kreditrisk			Förfallna, nedskrivna, omförhandlade fordringar ⁴⁾	Brutto före kvittning & förlusterreserveringar	
	AAA	AA	A	BBB	Utan rating	BB	Utan rating	B-CCC	Utan rating			
Moderföretaget 2019												
Tillgångsklass												
Räntebärande värdepapper emitterade av och lån till koncernföretag	-	-	-	-	3 038	-	-	-	-	-	-	3 038
Räntebärande värdepapper emitterade av och lån till intresseföretag	-	-	-	-	752	-	-	-	-	-	-	752
Obligationer och andra räntebärande värdepapper ²⁾	97 544	3 026	-	-	-	-	203	-	-	-	-	100 774
Lån med säkerhet i fast egendom	-	-	-	-	-	-	-	-	40	-	-	40
Övriga lån	-	-	-	-	-	-	1 823	-	3	-	-	1 826
Utlåning kreditinstitut	-	105	265	-	-	-	-	-	-	-	-	370
Derivat	-	800	398	-	-	-	-	-	-	-	-	1 197
Fordringar ³⁾	-	-	-	-	275	-	33	-	-	-	-	308
Kassa och bank	-	3 887	1 136	-	1 846	-	-	-	-	-	-	6 870
Upplupna ränteintäkter	495	216	-	-	32	-	-	-	-	-	-	742
Summa i balansräkningen	98 039	8 033	1 799	-	5 944	-	2 059	-	43	-	-	115 917
Åtagande												
Kreditlöften	-	-	-	-	220	-	1 536	-	-	-	-	1 757
Summa utanför balansräkningen	-	-	-	-	220	-	1 536	-	-	-	-	1 757
Summa	98 039	8 033	1 799	-	6 164	-	3 595	-	43	-	-	117 674
<i>Varav tillgångar med avtalsenliga kassaflöden i balansräkningen ¹⁾</i>	-	-	-	-	1 950	-	33	-	-	-	-	1 983
<i>Verkligt värde för tillgångar med avtalsenliga kassaflöden som inte har låg kreditrisk ¹⁾</i>	-	-	-	-	-	-	33	-	-	-	-	33

¹⁾ Under år 2018-2020 tillämpas ett tillfälligt undantag från den nya redovisningsstandarden IFRS 9 Finansiella instrument, upplysningar lämnas för att möjliggöra jämförelse med företag som tillämpar IFRS 9. Upplysningar avser att efterlikna de grupperingar som görs när IFRS 9 tillämpas utan att för den skull vara en fullständig tillämpning av det regelverket. Upplysningar om kreditkvalitet förtydligas genom att företaget delar in kvaliteten i grupper för låg, normal och vad företaget anser vara hög kreditrisk. Vidare lämnas separat information för Finansiella tillgångar med avtalsvillkor som vid särskilda datum ger upphov till kassaflöden som endast är betalningar av räntor och kapitalbelopp på det utestående kapitalbeloppet och som ingår i en affärsmodell där syftet är att inkassera avtalsenliga kassaflöden, avser t.ex. övriga fordringar och banktillgodohavanden för t.ex. leverantörsbetalningar.

²⁾ Avser räntebärande värdepapper exklusive räntefonder.

³⁾ Fordringar avser övriga fordringar, exklusive skattefordringar som avser t.ex. mervärdeskatt.

⁴⁾ Upplysning om förfallna, nedskrivna och omförhandlade fordringar lämnas för finansiella tillgångar med avtalsenliga kassaflöden som värderas till upplupet anskaffningsvärde.

Kreditkvalitet exkl. återförsäkring, Mkr												
Låg-hög kreditrisk ¹⁾	Låg kreditrisk					Normal kreditrisk	Hög kreditrisk			Förfallna, nedskrivna, omförhandlade fordringar ⁴⁾	Brutto före kvittning & förluster-reserveringar	
	AAA	AA	A	BBB	Utan rating	BB	Utan rating	B-CCC	Utan rating			
Moderföretaget 2018												
Tillgångsklass												
Räntebärande värdepapper emitterade av och lån till koncernföretag	-	-	-	-	3 026	-	-	-	-	-	-	3 026
Räntebärande värdepapper emitterade av och lån till intresseföretag	-	-	-	-	712	-	-	-	-	-	-	712
Obligationer och andra räntebärande värdepapper ²⁾	94 850	2 984	-	-	-	-	163	-	-	-	-	97 998
Lån med säkerhet i fast egendom	-	-	-	-	-	-	-	-	40	-	-	40
Övriga lån	-	-	-	-	-	-	1 511	-	9	-	-	1 520
Utlåning kreditinstitut	-	-	463	-	-	-	-	-	-	-	-	463
Derivat	-	98	406	-	-	-	-	-	-	-	-	504
Fordringar ³⁾	-	-	-	-	846	-	289	-	-	-	-	1 135
Kassa och bank	-	2 804	724	-	2 156	-	-	-	-	-	-	5 684
Upplupna ränteintäkter	667	3	150	-	19	-	-	-	-	-	-	839
Övriga upplupna intäkter	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Summa i balansräkningen	95 518	5 889	1 743	-	6 759	-	1 963	-	49	-	-	111 921
Åtagande												
Kreditlöften	-	-	-	-	441	-	784	-	-	-	-	1 225
Summa utanför balansräkningen	-	-	-	-	441	-	784	-	-	-	-	1 225
Summa	95 518	5 889	1 743	-	7 200	-	2 747	-	49	-	-	113 146
<i>Varav tillgångar med avtalsenliga kassaflöden i balansräkningen ¹⁾</i>												
<i>Verkligt värde för tillgångar med avtalsenliga kassaflöden som inte har låg kreditrisk ¹⁾</i>												
	-	-	-	-	2 288	-	289	-	-	-	-	2 577
	-	-	-	-	-	-	289	-	-	-	-	289

¹⁾ Under år 2018-2020 tillämpas ett tillfälligt undantag från den nya redovisningsstandarden IFRS 9 Finansiella instrument, upplysningar lämnas för att möjliggöra jämförelse med företag som tillämpar IFRS 9. Upplysningar avser att efterlikna de grupperingar som görs när IFRS 9 tillämpas utan att för den skull vara en fullständig tillämpning av det regelverket. Upplysningar om kreditkvalitet förtydligas genom att företaget delar in kvaliteten i grupper för låg, normal och vad företaget anser vara hög kreditrisk. Vidare lämnas separat information för Finansiella tillgångar med avtalsvillkor som vid särskilda datum ger upphov till kassaflöden som endast är betalningar av räntor och kapitalbelopp på det utestående kapitalbeloppet och som ingår i en affärsmodell där syftet är att inkassera avtalsenliga kassaflöden, avser t.ex. övriga fordringar och banktillgodohavanden för t.ex. leverantörsbetalningar. För upplysningar om avtalsenliga kassaflöden per slag av tillgång se not Finansiella tillgångar och skulder/Information om redovisade värden per kategori av finansiella instrument, där lämnas även information för jämförelseåret 2017. Upplysningar om låg, normal och hög kreditrisk för föregående år 2017 lämnas inte eftersom bedömning av kreditkvalitet för tillgångar som saknar externa kreditvärderingar inte blir relevant att upprätta i efterhand.

²⁾ Avser räntebärande värdepapper exklusive räntefonder.

³⁾ Fordringar avser övriga fordringar, exklusive skattefordringar som avser t.ex. mervärdeskatt.

⁴⁾ Upplysning om förfallna, nedskrivna och omförhandlade fordringar lämnas för finansiella tillgångar med avtalsenliga kassaflöden som värderas till upplupet anskaffningsvärde.

Kreditrisk i fordringar på återförsäkrare

Försäkringsföretagets återförsäkringpolicy innebär att avtal endast ingås med återförsäkrare med kreditbetyg A eller högre. Återförsäkrarnas kreditvärdighet ses över regelbundet för att säkerställa att det beslutade återförsäkringsskyddet upprätthålls.

Kreditkvalitet återförsäkrare, Mkr											
Låg-hög kreditrisk	Låg kreditrisk					Normal Kreditrisk		Hög kreditrisk		Förfallna, nedskrivna, omförhandlade fordringar	Brutto före kvittning och förlusterreserveringar
	AAA	AA	A	BBB	Utan rating	BB	Utan rating	B-CCC	Utan rating		
Koncernen 2019											
Tillgångsklass											
Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar ¹⁾	-	228	3	-	2	-	-	-	-	-	233
Fordringar avseende återförsäkrare	-	23	-	-	-	-	-	-	-	-	22
Summa	-	251	3	-	2	-	-	-	-	-	256
Koncernen 2018											
Tillgångsklass											
Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar	-	261	3	-	8	-	-	-	-	-	272
Fordringar avseende återförsäkrare	-	8	-	-	2	-	-	-	-	-	10
Summa	-	269	3	-	10	-	-	-	-	-	282
Moderföretaget 2019											
Tillgångsklass											
Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar ¹⁾	-	228	3	-	2	-	-	-	-	-	233
Fordringar avseende återförsäkrare	-	23	-	-	-	-	-	-	-	-	22
Summa	-	251	3	-	2	-	-	-	-	-	256
Moderföretaget 2018											
Tillgångsklass											
Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar	-	261	3	-	2	-	-	-	-	-	266
Fordringar avseende återförsäkrare	-	8	-	-	1	-	-	-	-	-	9
Summa	-	269	3	-	3	-	-	-	-	-	275

¹⁾ Avser oregerade skador

Finansiell koncentrationsrisk

Med finansiell koncentrationsrisk avses risken för att företagets möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av otillräcklig diversifiering av tillgångar, motparter eller emittenter. Företagets största koncentrationsrisk är exponeringen mot Swedbank. Denna koncentrationsrisk beaktas vid valet av placeringsinriktning och särskilt vid

sammansättningen av företagets aktieportfölj. I relation till marknadsriskerna bedöms övriga koncentrationsrisker vara låga genom den diversifiering som ges av företagets placeringsinriktning.

Den finansiella koncentrationsrisken mäts och följs upp för stora koncentrationer av riskexponeringar.

Väsentliga koncentrationer av kreditexponering

Tabellerna avser företagets största koncentrationer av kreditexponering.

Väsentliga koncentrationer av kreditexponering, Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	Totalt	Varav säkerställda bostadsobligationer	Totalt	Varav säkerställda bostadsobligationer
2019				
Handelsbanken	19 136	19 136	19 136	19 136
Swedbank	17 687	10 438	15 501	10 438
Nordea	15 734	15 734	15 734	15 734
SEB	13 691	13 723	13 691	13 723
SBAB	3 080	-	3 080	-
2018				
Handelsbanken	17 063	17 063	17 063	17 063
Nordea	16 768	16 709	16 709	16 709
Swedbank	16 333	10 179	14 709	10 179
SEB	12 220	12 129	12 220	12 129
JP Morgan	1 134	-	1 134	-

Väsentliga koncentrationer av aktieinnehav

Tabellerna avser företagets största aktieinnehav.

Väsentliga koncentrationer av aktieinnehav, Mkr	Koncernen	Moderföretaget
2019		
Swedbank	6 292	6 292
Folksam LO Världen	2 830	2 830
Atlas Copco	1 646	1 646
Folksam LO Sverige	1 855	1 855
Ericsson	1 149	1 149
2018		
Swedbank	8 898	8 898
Ericsson	956	956
Volvo Car AB	953	953
Atlas Copco	824	824
Volvo AB	719	719

Likviditetsrisker

Företaget definierar likviditetsrisk som risken att företaget inte kan infria sina betalningsförpliktelser eller att finansiella transaktioner inte kan genomföras alternativt endast genomföras till avsevärd merkostnad, förlust eller oönskad riskexponering.

Företaget hanterar likviditetsrisk med hjälp av buffertar som står i proportion mot prognoser av likviditetsbehov på kort och lång sikt. Likviditetsbehov på kort sikt hanteras genom att hålla en tillräcklig kassa i form av banktillgodohavanden. Likviditetsbehov på lång sikt hanteras genom att en tillräckligt hög andel av företagets tillgångar består av likvida värdepapper.

Företaget mäter och följer upp likviditetsrisk med hjälp av likviditetsriskkvoter. Kvoten för likviditetsrisk på kort sikt baseras på banktillgodohavanden, in- och utflöden. Likviditetsrisken på lång sikt mäter andelen likvida tillgångar i relation till företagets försäkringstekniska avsättningar. Per 2019-12-31 var andelen likvida tillgångar 68 %.

För att hantera risken att finansiella transaktioner inte kan genomföras alternativt endast genomföras till avsevärd merkostnad, förlust eller oönskad riskexponering placeras tillgångarna i huvudsak i värdepapper med god likviditet. För derivat har handel i huvudsak skett i marknader med god likviditet, varför likviditetsrisken bedöms vara låg.

Företagets och koncernens likviditetsrisk anses vara av ringa betydelse i den totala riskbilden.

Likviditetsrisker, Mkr	Återstående löptider					Summa
	På anmodan	Mindre än 1 år	1-5 år	Mer än 5 år	Utan löptid	
Koncernen 2019						
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk (före avgiven återförsäkring)	47 572	-	-	-	-	47 572
Derivat	-	36	69	28	-	133
Finansiella skulder leasing ¹	-	6	24	5 897	-	5 926
Andra finansiella skulder	-	3 577	-	-	-	3 577
Summa balansräkning	47 572	3 620	93	5 925	-	57 209
Kreditlöften	1 757	-	-	-	-	1 757
Leasingavtal som inte har påbörjats ²	-	-	-	-	-	-
Summa utanför balansräkningen	1 757	-	-	-	-	1 757
Summa	49 328	3 620	93	5 925	-	58 965
Koncernen 2018						
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk (före avgiven återförsäkring)	40 607	-	-	-	-	40 607
Derivat	-	184	-	-	-	184
Andra finansiella skulder	-	2 716	-	-	-	2 716
Summa balansräkning	40 607	2 899	-	-	-	43 507
Kreditlöften	1 225	-	-	-	-	1 225
Summa utanför balansräkningen	1 225	-	-	-	-	1 225
Summa	41 833	2 899	-	-	-	44 732

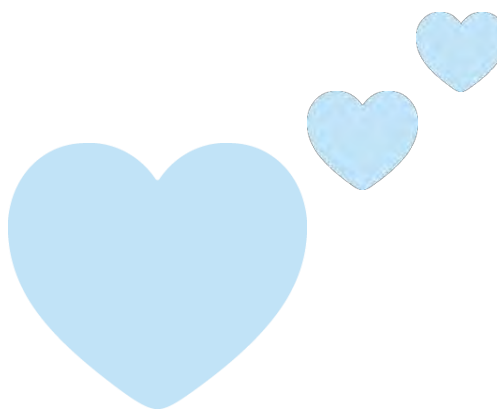
¹ För koncernen ingår fasta leasingavgifter och variabla avgifter kopplade till index i den finansiella leasingsskulden. Moderföretaget redovisar ingen finansiell leasingsskuld utan kostnadsför leasingavgifterna direkt i resultatet som operationella leasingavtal. för löptidsfördelning se not Leasing, avsnitt likviditetsrisker. För beskrivning av löptider se not Leasing avsnitt Löptider leasingavtal - leasetagare.

² Ingår inte i koncernens leasingsskulder i balansräkningen.

För upplysningar om förväntade löptider, se not Förväntade återvinningstidpunkter.

Likviditetsrisker, Mkr	Återstående löptider					Summa
	På anmodan	Mindre än 1 år	1-5 år	Mer än 5 år	Utan löptid	
Moderföretaget 2019						
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk (före avgiven återförsäkring)	1 471	-	-	-	-	1 471
Derivat	-	36	69	28	-	133
Andra finansiella skulder	-	2 548	-	-	-	2 548
Summa balansräkning	1 471	2 584	69	28	-	4 152
Kreditlöften	1 757	-	-	-	-	1 757
Summa utanför balansräkningen	1 757	-	-	-	-	1 757
Summa	3 228	2 584	69	28	-	5 909
Moderföretaget 2018						
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk (före avgiven återförsäkring)	1 268	-	-	-	-	1 268
Derivat	-	184	-	-	-	184
Andra finansiella skulder	-	2 485	-	-	-	2 485
Summa balansräkning	1 268	2 669	-	-	-	3 937
Kreditlöften	1 225	-	-	-	-	1 225
Summa utanför balansräkningen	-	-	-	-	-	-
Summa	1 268	2 669	-	-	-	3 937

För upplysningar om förväntade löptider, se not Förväntade återvinningsstidpunkter.

Verksamhetsrisker

Med verksamhetsrisk avses risken för att företagets möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av händelser i verksamhetens omvärld eller interna miljö eller till följd av strategiska, affärsrelaterade eller operativa beslut. Verksamhetsrisk delas in i följande underkategorier:

Affärsrisk

Med affärsrisk avses risken för att företagets möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av strategiska eller affärsrelaterade beslut eller händelser utanför företagets direkta kontroll. Affärsrisker kan till exempel uppstå till följd av innovationer och marknadsförändringar, regelverksförändringar, makroekonomiska och politiska händelser eller vid strategiska eller affärsrelaterade beslut. Affärsriskerna påverkas av företagets förmåga att hantera förändringar. Affärsrisk delas in i omvärldsrisk (händelser utanför företagets direkta kontroll) och beslutsrisk (att strategiska eller affärsrelaterade beslut baseras på otillräckliga underlag eller analyser).

Operativ risk

Med operativ risk avses risken för att företagets möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av händelser i den löpande verksamhetens genomförande, som uppstår till följd av processer, system eller människor.

Hantering av verksamhetsrisker

En grundläggande princip inom företaget är att risk ska tas medvetet och riskhanteringen är därför en integrerad del av verksamhetsstyrningen. Riskhanteringen i företaget sker systematiskt både i verksamhetsprocesserna (löpande verksamheten) som i affärsplanering och inför väsentliga förändringar.

Vid riskidentifiering av verksamhetsrisker är utgångspunkten verksamhetens mål, en aktuell omvärldsanalys och nulägesbedömning, informationsklassning samt eventuella incidenter. Omvärldsanalysen ska innefatta bevakning av nya riskområden.

Riskhanteringsprocessen för verksamhetsrisk följer i allt väsentligt den process som beskrivs under rubrik "Riskhanteringsprocessen". Rapportering av verksamhetsrisker sker två gånger per år till vd och styrelse i den riskrapport som sammanställs av riskhanteringsfunktionen. Därutöver rapporterar riskhanteringsfunktionen sina analyser och bedömningar till koncernledningen som en del av företagets affärsplaneringsprocess.

Kontinuitetsplanering

Om oönskade händelser inträffar trots att riskreducerande åtgärder har vidtagits begränsas konsekvenserna med hjälp av kontinuitetsplanering och krisberedskap. Kris- och kontinuitetsplaner är upprättade inom företaget och övas i syfte att kunna hantera en eventuell krissituation och begränsa effekterna av negativa händelser. Styrelsens övergripande mål och krav när det gäller kontinuitetshantering för Folksam Liv tydliggörs i interna regelverk.

Incidenthantering

Incidenter rapporteras av alla medarbetare. Incidenterna kategoriseras och värderas och vidtagna åtgärder dokumenteras och följs upp. Till stöd för detta finns riktlinjer och instruktioner. Information om incidenter används vid identifiering och analys av verksamhetsrisker.

Kapitalhantering

I kapitalhanteringspolicyn fastställer styrelsen de övergripande principerna för kapitalhantering och likviditetshantering i Folksam Liv. Policyn utgör styrelsens verktyg för styrning av Folksam Liv med avseende på härledning och hantering av målintervall, kapitalbas och likviditetsriskhantering.

Policyn säkerställer att företaget är ändamålsenligt kapitaliserat för att vid varje tidpunkt klara den dagliga driften, täcka risker och åtaganden i verksamheten samt skapa god avkastning för befintliga och framtida kunder i Folksam Liv. Detta möjliggörs genom regelbunden utvärdering av målintervall samt analys av solvenssituation i företaget. Kapitalhanteringsprocessen ska vara samordnad med affärsplanering, egen risk och solvensbedömning samt riskhanteringssystem för företaget.

Kapitalhanteringen ska vara ändamålsenlig för styrning och målpuppfyllnad, samt uppfylla alla gällande regelverkskrav. Kapitalhanteringen ska vara i enlighet med egen risk- och solvensbedömning och gällande affärsplaner för företaget.

Mål för kapitalisering

Företaget har definierat ett kapitalmål kompletterat med ett målintervall uttryckt i riskkvot. Kapitalmålet definieras som en långsiktig målbild kring vilken riskkvoten tillåts fluktuera beroende av exempelvis svängningar på de finansiella marknaderna och variationer i försäkringsrörelsens resultat. Fluktuationen förväntas ske i huvudsak mellan målintervalllets nedre och övre kapitalmål nivå. Kapitalmålet ska ta sin utgångspunkt i den stipulerade risktoleransnivån samt i övervägande om ytterligare kapital krävs i form av kapitalbuffertar.

Företaget ska vara kapitaliserat med betryggande kapitalbuffert vilken ska täcka tilläggsbelopp, avkastnings-skatt, långsiktighetsbuffert, kapitaltillskott för dotterföretags fortlevnad, investeringar/tillväxt, förvärv samt eventuell ytterligare marknadsbuffert. Hänsyn ska tas till företagets och dotterföretagens driftsform som bedrivs enligt ömsesidiga principer och deras begränsade förmåga att anskaffa ytterligare kapital.

Kapitalbas

I företagets kapitalbas ingår i huvudsak konsolideringsfond och den avstämningsreserv som tillkommer genom att värdering av posterna i Solvens II-balansräkningen respektive den finansiella rapporteringen skiljer sig åt.

Aktuell kapitalsituation

Företaget har under 2019 genomfört en egen risk- och solvensbedömning för den treåriga affärsplaneringsperioden 2020 till 2022. Det övergripande syftet med den egna risk-

och solvensbedömningen är att utifrån företagets strategier, affärsplaner och exponeringar bedöma företagets solvensbehov samt säkerställa att företaget klarar att möta riskerna och det regulatoriska kapitalkravet.

Företaget är finansiellt stabilt och tillräckligt kapitaliserat för att genomföra sin affärsplan. Företaget uppfyller riskapitramverkets samtliga begränsningar under affärsplanens tidshorisont.

Då moderföretaget är ömsesidigt och därmed har begränsade möjligheter att förstärka kapitaliseringen med externa medel är det av yttersta vikt att moderföretaget har en mycket god finansiell ställning samt undviker att hamna i situationer där det tvingas begränsa risktagandet. Den egna risk- och solvensbedömningen visar att moderföretaget och alla i gruppen ingående försäkringsföretag är tillräckligt kapitaliserade för att genomföra sina affärsplaner. För kvantitativa upplysningar se avsnitt femårsöversikt.

Not 3. Premieinkomst

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Skadeförsäkringsrörelse				
Inbetalda och tillgodoförda premier	732	650	732	650
Premier från tilldelad återbäring	86	79	86	79
Summa	818	728	818	728
Livförsäkringsrörelse				
Inbetalda och tillgodoförda premier	11 016	10 567	10 998	10 545
Premier från tilldelad återbäring	266	292	266	292
Premieskatt	-13	-14	-13	-14
Summa	11 269	10 845	11 251	10 823
Premieinkomst för direkt livförsäkring				
Premier för individuell livförsäkring	6 157	6 344	6 157	6 344
Grupp-försäkringspremier	5 089	4 476	5 089	4 476
Premieinkomst för direkt livförsäkring				
Periodiska premier	9 986	9 754	9 986	9 754
Engångspremier	1 260	1 066	1 260	1 066
Premieinkomst för direkt livförsäkring				
Premier för återbäringsberättigade avtal	10 988	10 589	10 988	10 589
Premier för ej återbäringsberättigade avtal	259	231	259	231

Not 4. Kapitalavkastning, intäkter

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Hysesintäkter från byggnader och mark	855	791	226	222
Erhållna utdelningar	2 217	1 762	2 982	2 490
varav resultatandelar och utdelning från koncernföretag	-	-	35	-
Ränteintäkter med mera	770	740	755	702
varav från koncernföretag	0	-	35	10
varav från finansiella tillgångar som inte värderas till verkligt värde med värdeförändringar redovisade via resultaträkningen	39	17	39	17
Valutakursvinst netto	2 331	1 855	2 331	1 852
Återförda nedskrivningar				
Aktier och andelar	-	131	246	131
Realisationsvinst netto				
Aktier och andelar	2 934	2 061	2 934	1 212
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	484	412	484	412
Summa	9 590	7 752	9 994	7 030
Kapitalavkastning intäkter redovisade i				
Livförsäkringsrörelsen	9 318	7 562	9 722	6 864
Icke-teknisk redovisning avseende skadeförsäkringsrörelsen	272	165	272	165
Icke-teknisk redovisning avseende övriga koncern-företag	1	25	-	-
Summa	273	190	272	165
Summa	9 591	7 753	9 994	7 030

Not 5. Orealiserade vinster på placeringstillgångar

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Byggnader och mark	1 467	522	409	636
Aktier och andelar	6 381	-	6 364	-
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	458	-	458	-
Fondförsäkringstillgångar	8 793	-	182	-
Summa	17 099	522	7 412	636
Värdeökning på övriga placeringstillgångar redovisade i				
Livförsäkringsrörelsen	16 980	498	7 311	612
Icke-teknisk redovisning avseende skadeförsäkringsrörelsen	102	25	102	24
Icke-teknisk redovisning avseende övriga koncernföretag	18	-	-	-
Summa	17 099	522	7 412	636

Not 6. Övriga tekniska intäkter (efter avgiven återförsäkring)

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Kostnadsersättning	296	301	5	5
Övrigt	28	23	1	1
Summa	324	325	6	6

Från och med 2019 redovisas avgiftsuttaget för avkastningsskatten som en förändring av försäkringstekniska avsättningar. Jämförelseperioden är justerad med denna förändring varpå posten avkastningsskatt saknas i noten övriga tekniska intäkter.

Not 7. Intäkter från avtal med kunder

Folksam Liv med dotterföretag tillämpar IFRS 15 Intäkter från avtal med kunder från och med den 1 januari 2018. Noten nedan visar till största delen intäkter från avtal inom Folksam Liv-koncernens fondförsäkringsverksamhet och avser enbart en marginell del av försäkringsbeståndet. Det innebär att avtal med en kund i detta sammanhang inte avser leasingavtal, försäkringsavtal eller avtal kopplat till finansiella instrument.

Folksam liv med dotterföretag har kategoriserat intäkterna utifrån typ av tjänst. De olika tjänsterna är provisioner, administrationsavgift, flytt- och återköpsavgift samt övriga avgifter. Se avsnitt 3.2 Intäkter från Investeringsavtal i not 1 - redovisningsprinciper hur dessa intäkter redovisas.

Provisioner

För fondverksamheten erhåller Folksam Liv-koncernen provision eller rabatt från respektive fondbolag. Rabatten beräknas i procent av respektive fonds nettoförvaltningsavgift och baseras på det totala värdet av innehavet i fonderna. Med nettoförsäljningsavgift avses gällande förvaltningsavgifter med avdrag för schablonkostnader samt avdrag för kostnader för externa förvaltare. Förvaltningsavgifterna kan variera från fond till fond. Rabatten regleras månadsvis eller kvartalsvis, efter utgången av aktuell månad eller kvartal och beräknas dagligen. En viss del av provisionerna kan utbetalas till kunderna i form av rabatter.

Administrationsavgift

I fondförsäkringsverksamheten uppkommer kostnader för bland annat administration, försäljning och kapitalförvaltning.

Kostnadstäckning sker bland annat genom avdrag på premier eller genom inlösen av fondandelar. Avgiftsuttag på inbetald premie sker proportionellt mot premiefördelningen till fonderna vid varje premieinbetalning. Avdrag sker månatligen eller årligen. Avdrag för fondförvaltarens avgifter sker enligt de regler som vid varje tidpunkt tillämpas av fondförvaltaren. Försäkringsavgift är en årlig avgift som tas ut månadsvis ur fondvärdet och består av ett fast belopp (0-600 kronor) och en viss procent (0,35 - 0,70 procent) av fondvärdet. Fondförsäkringsavgift är den avgift som fondbolagen tar ut för förvaltningen av fonderna. Avgiften varierar från fond till fond och är avdragen i den redovisade dagskursen för respektive fond. Fondbolagen kan också ta ut en prestationsbaserad avgift för sina fonder. Avgiften regleras löpande samt att avgifterna avser ersättningen för tjänster som har utförts under perioden och inte tjänster som ska utföras i framtiden.

Flytt- och återköpsavgift

Flyttavgifter tas ut i samband med utflytt från företagen inom Folksam Liv-koncernen och dras vid utflyttstillfället. Det finns både fast avgift och procentuell avgift. Återköpsavgifter tas ut i samband med återköp och dras vid återköpstillfället.

Övriga avgifter

Det finns även andra typer av avgifter som tas ut av fondvärdet, bland annat ändringsavgift och faktureringsavgift. Dessa avgifter tas ut i samband med att ändringen eller faktureringen sker.

Övriga intäkter

Det finns även andra typer av intäkter, bland annat intäkter för utbildning och andra administrativa tjänster såsom hantering av premier och pensionsutbetalningar. Dessa avgifter tas ut i samband med utförd tjänst.

Tabellen nedan visar intäkter per typ av tjänst:

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Typ av tjänst				
Provisioner	330	316	37	19
Administrationsavgift	268	278	11	11
Flytt- och återköpsavgifter	20	23	0	0
Övriga avgifter	1	1	0	0
Övriga intäkter	29	29	29	29
Summa	648	648	77	60

Not 8. Utbetalda försäkringsersättningar

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Skadeförsäkringsrörelse				
Utbetalda försäkringsersättningar	-669	-628	-669	-628
Skadebehandlingskostnader	-31	-30	-31	-30
Återförsäkrares andel	5	11	5	11
Summa	-695	-647	-695	-647
Livförsäkringsrörelse				
Utbetalda försäkringsersättningar	-5 925	-5 814	-5 886	-5 785
Annullationer och återköp	-952	-688	-942	-682
Skadebehandlingskostnader	-35	-31	-35	-30
Återförsäkrares andel	7	5	7	5
Summa	-6 905	-6 527	-6 856	-6 492

Not 9. Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar (efter avgiven återförsäkring)

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Skadeförsäkringsrörelse				
Livförsäkringsavsättning	0	1	0	1
Livförsäkringsrörelse				
Livförsäkringsavsättning				
Före avgiven återförsäkring	-7 618	-3 292	-7 619	-3 292
Återförsäkrares andel	-	0	-	0
Summa	-7 618	-3 291	-7 619	-3 291
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkring för vilka försäkringstagaren bär risk				
Villkorad återbäring				
Före avgiven återförsäkring	-87	-1	-87	-1
Fondförsäkringsåtagande				
Före avgiven återförsäkring	-8 696	2 106	-180	43
Summa	-8 783	2 105	-267	42

Not 10. Driftskostnader

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Specifikation av resultatposten driftskostnader i skadeförsäkringsrörelsen				
Anskaffningskostnader ¹⁾	-10	-8	-10	-8
Administrationskostnader	-77	-96	-77	-96
Provisioner och vinstandelar i avgiven återförsäkring	17	2	17	2
Summa	-70	-102	-70	-102
Övriga driftskostnader				
Skaderegleringskostnader ingående i Utbetalda försäkringsersättningar	-31	-30	-31	-30
Kostnader för finansförvaltning ingående i Kapitalavkastning, kostnader	-2	-3	-2	-3
Kostnader för fastighetsförvaltning ingående i Kapitalavkastning, kostnader	0	0	0	0
Summa	-34	-33	-33	-33
Summa driftskostnader i skadeförsäkringsrörelsen	-104	-135	-104	-135
Totala driftskostnader uppdelade på kostnadsslag				
Personalkostnader	-62	-64	-62	-64
Lokalkostnader	-6	-6	-6	-6
Avskrivningar	0	0	0	0
Andra verksamhetsrelaterade kostnader	-36	-66	-36	-66
Summa	-104	-135	-104	-135
Specifikation av resultatposten driftskostnader i livförsäkringsrörelsen				
Anskaffningskostnader ¹⁾	-469	-474	-347	-357
Förändring i Förutbetalda anskaffningskostnader	-108	-117	-	-8
Administrationskostnader	-872	-1 019	-586	-719
Provisioner och vinstandelar i avgiven återförsäkring	16	12	14	12
Summa	-1 434	-1 598	-919	-1 073
¹⁾ varav provisioner i direktförsäkring	-146	-169	-146	-169
Övriga driftskostnader				
Skaderegleringskostnader ingående i Utbetalda försäkringsersättningar	-35	-31	-35	-30
Kostnader för finansförvaltning ingående i Kapitalavkastning, kostnader	-97	-111	-97	-111
Kostnader för fastighetsförvaltning ingående i Kapitalavkastning, kostnader	-9	-9	-9	-9
Summa	-141	-151	-141	-150
Summa driftskostnader i livförsäkringsrörelsen	-1 575	-1 749	-1 060	-1 224
Totala driftskostnader uppdelade på kostnadsslag				
Personalkostnader	-683	-602	-633	-579
Lokalkostnader	-58	-53	-56	-51
Avskrivningar	-6	-6	0	0
Andra verksamhetsrelaterade kostnader	-827	-1 089	-370	-593
Summa	-1 575	-1 749	-1 060	-1 224
Arvode och kostnadsersättning till revisorer				
KPMG AB				
Revisionsuppdrag ²⁾	-5	-5	-4	-4
Övriga tjänster	-1	-1	-1	-1
Summa	-6	-6	-5	-5

²⁾ Med revisionsuppdrag avses lagstadgad revision av års- och koncernredovisningen och bokföringen samt styrelsens och vd:s förvaltning samt revision och annan granskning utförd i enlighet med överenskommelse eller avtal.

Not 11. Kapitalavkastning, kostnader

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Driftskostnader för byggnader och mark	-321	-279	-77	-71
Kapitalförvaltningskostnader	-100	-114	-100	-114
Räntekostnader med mera				
Koncernföretag	-	-	0	-1
Övriga räntekostnader	-73	-104	-38	-67
varav från finansiella skulder som inte värderas till verkligt värde med värdeförändringar redovisade via resultaträkningen	-36	-7	-30	-7
Valutakursförluster, netto	0	-8	-	-
Av- och nedskrivningar				
Aktier och andelar	-	-	-	-231
Realisationsförlust netto				
Aktier och andelar	200	-18	-	-
Övriga finansiella kostnader	-37	-30	-37	-30
Summa	-331	-553	-251	-514
Kapitalavkastning kostnader redovisade i				
Livförsäkringsrörelsen	-304	-504	-241	-494
Icke-teknisk redovisning avseende skadeförsäkringsrörelse	-11	-19	-11	-19
Icke-teknisk redovisning avseende övriga koncernföretag	-16	-30	-	-
Summa	-27	-49	-11	-19
Summa	-331	-553	-251	-514

Not 12. Orealiserade förluster på placeringstillgångar

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Byggnader och mark	-	-418	-	-
Aktier och andelar	-	-4 790	-	-4 882
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	-160	-	-160
Fondförsäkringstillgångar	-	-1 999	-	-42
Summa	-	-7 366	-	-5 084
Värdeminskning på övriga placeringstillgångar redovisade i livförsäkringsrörelsen	-	-7 244	-	-4 965
Icke-teknisk redovisning avseende skadeförsäkringsrörelsen	-	-122	-	-119
Summa	-	-7 366	-	-5 084

Not 13. Nettoresultat per kategori av finansiella instrument

Koncernen 2019	Finansiella tillgångar och skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen				Summa
	Innehav som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål	Lån och andra fordringar	Övriga finansiella skulder	
Mkr					
Finansiella tillgångar					
Räntebärande värdepapper emitterade av, och lån till, intresseföretag	-	-	22	-	22
Aktier och andelar	14 574	-	-	-	14 574
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 890	-	-	-	1 890
Övriga lån ¹⁾	22	-	84	-	105
Utlåning till kreditinstitut	-	-	-9	-	-9
Derivat, netto	-	-	-	-	-
Övriga finansiella placeringstillgångar ²⁾	-	12	-	-	12
Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk	8 793	-	-	-	8 793
Övriga fordringar	-	-	-5	-	-5
Likvida medel	-	-	92	-	92
Summa	25 278	12	220	-	25 511
Finansiella skulder					
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkring för vilka försäkringstagaren bär risk ³⁾	-8 880	-	-	-	-8 880
Skulder till kreditinstitut	-	-	-	0	0
Finansiella skulder leasing	-	-	-	-6	-6
Övriga skulder	-	-7	-	-1	-9
Summa	-8 880	-1 187	-	-7	-10 074
Nettoresultat finansiella tillgångar och skulder	16 399	-1 174	220	-7	15 437

¹⁾ Lån värderade till verkligt värde värderas genom att kurs erhålls som ligger till grund för värdering av underliggande fond, det innebär att förändring i sin helhet hänförs till marknadsrisk.

²⁾ Posten avser avkastning på repor.

³⁾ Värdet på fondförsäkringsåtaganden motsvaras av värdet på fondförsäkringstillgångarna och har därför liten påverkan på resultatet.

Not 13. Nettoresultat per kategori av finansiella instrument forts.

Koncernen 2018	Finansiella tillgångar och skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen				Summa
	Innehav som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål	Lån och andra fordringar	Övriga finansiella skulder	
Mkr					
Finansiella tillgångar					
Räntebärande värdepapper emitterade av, och lån till, intresseföretag	-	-	22	-	22
Aktier och andelar	843	-	-	-	843
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 642	-	-	-	1 642
Övriga lån ¹⁾	19	-	87	-	107
Utlåning till kreditinstitut	-	-	-6	-	-6
Övriga finansiella placeringstillgångar ²⁾	-	53	-	-	53
Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk	-1 999	-	-	-	-1 999
Övriga fordringar	-	-	26	-	26
Likvida medel	-	-	237	-	237
Summa	506	53	366	-	925
Finansiella skulder					
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkring för vilka försäkringstagaren bär risk ³⁾	1 999	-	-	-	1 999
Skulder till kreditinstitut	-	-	-	4	4
Derivat, netto	-	-1 947	-	-	-1 947
Finansiella skulder leasing	-	-	-	-	-
Övriga skulder	-	-39	-	0	-40
Summa	1 999	-1 986	-	4	16
Nettoresultat finansiella tillgångar och skulder	2 504	-1 933	366	4	941

Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkring för vilka försäkringstagaren bär risk har flyttats från "Övriga finansiella skulder" till "Innehav som bestämts tillhöra kategorin" verkligt värde via resultaträkningen. Värdet har omräknats och inkluderar värden i Folksam Fondförsäkringsaktiebolag (publ). Repor har flyttats från "Innehav som bestämts tillhöra kategorin" på tillgångssidan och "Övriga finansiella skulder" på skuldsidan till "Innehav för handelsändamål" verkligt värde via resultaträkningen. Ingen omklassificering har gjorts.

¹⁾ Lån värderade till verkligt värde värderas genom att kurs erhålls som ligger till grund för värdering av underliggande fond, det innebär att förändring i sin helhet hänförs till marknadsrisk.

²⁾ Posten avser avkastning på repor.

³⁾ Värdet på fondförsäkringsåtaganden motsvaras av värdet på fondförsäkringstillgångarna och har därför liten påverkan på resultatet.

Not 13. Nettoresultat per kategori av finansiella instrument forts.

Moderföretag 2019	Finansiella tillgångar och skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen				Summa
	Innehav som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål	Lån och andra fordringar	Övriga finansiella skulder	
Mkr					
Finansiella tillgångar					
Räntebärande värdepapper emitterade av, och lån till, koncernföretag	-	-	35	-	35
Räntebärande värdepapper emitterade av, och lån till, intresseföretag	-	-	22	-	22
Aktier och andelar	14 568	-	-	-	14 568
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 889	-	-	-	1 889
Övriga lån ¹⁾	22	-	84	-	105
Utlåning till kreditinstitut	-	-	-9	-	-9
Övriga finansiella placeringstillgångar ²⁾	-	12	-	-	12
Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk	182	-	-	-	182
Övriga fordringar	-	-	-5	-	-5
Kassa och bank	-	-	96	-	96
Summa	16 661	12	225	-	16 898
Finansiella skulder					
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkring för vilka försäkringstagaren bär risk ³⁾	-268	-	-	-	-268
Skulder till kreditinstitut	-	-	-	0	0
Derivat, netto	-	-1 179	-	-	-1 179
Övriga skulder	-	-7	-	-1	-8
Summa	-268	-1 187	-	-1	-1 456
Nettoresultat finansiella tillgångar och skulder	16 392	-1 174	225	-1	15 442

¹⁾ Lån värderade till verkligt värde värderas genom att kurs erhålls som ligger till grund för värdering av underliggande fond, det innebär att förändring i sin helhet hänförs till marknadsrisk.

²⁾ Posten avser avkastning på repor.

³⁾ Värdet på fondförsäkringsåtaganden motsvaras av värdet på fondförsäkringstillgångarna och har därför liten påverkan på resultatet.

Not 13. Nettoresultat per kategori av finansiella instrument forts.

Moderföretag 2018	Finansiella tillgångar och skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen				Summa
	Innehav som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål	Lån och andra fordringar	Övriga finansiella skulder	
Mkr					
Finansiella tillgångar					
Räntebärande värdepapper emitterade av, och lån till, koncernföretag	-	-	10	-	10
Räntebärande värdepapper emitterade av, och lån till, intresseföretag	-	-	22	-	22
Aktier och andelar	844	-	-	-	844
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 642	-	-	-	1 642
Övriga lån ¹⁾	19	-	87	-	107
Utlåning till kreditinstitut	-	-	-6	-	-6
Övriga finansiella placeringstillgångar ²⁾	-	53	-	-	53
Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk	-42	-	-	-	-42
Övriga fordringar	-	-	27	-	27
Kassa och bank	-	-	244	-	244
Summa	2 463	53	384	-	2 900
Finansiella skulder					
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkring för vilka försäkringstagaren bär risk ³⁾	42	-	-	-	42
Skulder till kreditinstitut	-	-	-	4	4
Derivat, netto	-	-1 947	-	-	-1 947
Övriga skulder	-	-39	-	-	-40
Summa	42	-1 986	-	4	-1 941
Nettoresultat finansiella tillgångar och skulder	2 505	-1 933	384	4	959

Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkring för vilka försäkringstagaren bär risk har flyttats från "Övriga finansiella skulder" till "Innehav som bestämts tillhöra kategorin" verkligt värde via resultaträkningen. Repor har flyttats från "Innehav som bestämts tillhöra kategorin" på tillgångssidan och "Övriga finansiella skulder" på skuldsidan till "Innehav för handelsändamål" via resultaträkningen. Ingen omklassificering har gjorts.

¹⁾ Lån värderade till verkligt värde värderas genom att kurs erhålls som ligger till grund för värdering av underliggande fond,

det innebär att förändring i sin helhet hänförs till marknadsrisk.

²⁾ Posten avser avkastning på repor.

³⁾ Värdet på fondförsäkringsåtaganden motsvaras av värdet på fondförsäkringstillgångarna och har därför liten påverkan på resultatet.

Not 14. Obeskattade reserver

Mkr	Moderföretaget	
	2019	2018
Periodiseringsfond		
Ingående balans	905	702
Avsättning /Upplösning	-49	203
Utgående balans	855	905
Periodiseringsfond		
Avsättning 2013	-	58
Avsättning 2014	131	131
Avsättning 2015	171	171
Avsättning 2016	13	13
Avsättning 2017	228	228
Avsättning 2018	296	304
Avsättning 2019	16	-
Summa	855	905

Not 15. Skatter

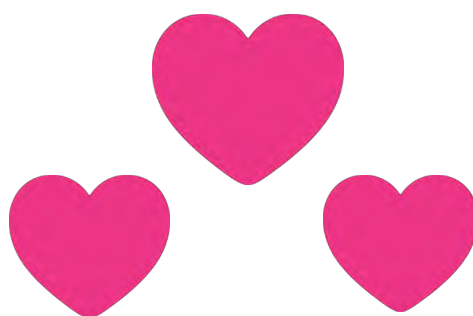
Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Skatt på årets resultat				
Aktuell skattekostnad	19	-202	-245	-408
varav avkastningsskatt	53	-	-246	-215
varav inkomstskatt	-34	-202	1	-193
Uppskjuten skattekostnad/skatteintäkt	-74	25	-56	87
Summa	-56	-178	-301	-321
Aktuell skattekostnad avseende avkastningsskatt				
Periodens skattekostnad	68	-	-231	-215
Justering av skattekostnad hänförlig till tidigare år	-15	-	-15	-
Summa	53	-	-246	-215
Aktuell skattekostnad avseende inkomstskatt				
Periodens skattekostnad	-49	-201	-2	-191
Justering av skattekostnad hänförlig till tidigare år	15	-1	3	-1
Summa	-34	-202	1	-193
Specifikation av uppskjuten skattekostnad/skatteintäkt				
Uppskjuten skatt avseende temporära skillnader andra finansiella placeringstillgångar	-103	54	-71	54
Uppskjuten skatt avseende förändring i skattesats	14	34	14	33
Uppskjuten skatt övriga temporära skillnader	4	-15	-	1
Uppskjuten skatt avseende obeskattade reserver	10	-47	-	-
Summa	-74	25	-56	87
Skatt avseende inkomstskatt				
Aktuell skatt avseende inkomstskatt	-34	-202	1	-193
Uppskjuten skatt	-74	25	-56	87
Summa	-109	-178	-55	-105

Not 15. Skatter forts.

	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Avstämning av effektiv skattesats avseende inkomstskatt				
Resultat före skatt	12 799	2 529	12 183	1 859
Avgår resultat i avkastningsbeskattad verksamhet	-11 369	-2 197	-11 578	-2 007
Summa resultat i inkomstbeskattad verksamhet	1 430	331	605	-149
Skatt enligt gällande skattesats för moderföretaget, 21,4% (22,0%)	-305	-73	-130	33
Skatteeffekt andra icke avdragsgilla kostnader/ej skattepliktiga intäkter	160	34	48	-1
Skatteeffekt av förändring av underskottsavdrag	-3	-1	-	-
Skatteeffekt hänförlig till tidigare år samt ändrade skattesatser ¹⁾	31	31	18	31
Skatteeffekt hänförlig till avräkning av utländsk skatt	9	9	9	9
Skatteeffekt hänförlig till beståndsöverlåtelse	-	-178	-	-178
Summa	-109	-178	-55	-105

Koncernen	Före skatt	Skatt	Efter skatt	Före skatt	Skatt	Efter skatt
Skatt hänförlig till övrigt totalresultat		2019		2018		
Aktuariella vinster och förluster inklusive löneskatt	-90	3	-86	-95	-1	-97

¹⁾ I juni 2018 beslutades att bolagsskatten ska sänkas och att sänkningen ska ske stegvis. För åren 2019-2020 sänks bolagsskatten till 21,4 procent och för åren 2021 och framåt sänks bolagsskatten till 20,6 procent. Dock finns det särskilda regler för periodiseringsfonder. Återföring av existerande periodiseringsfonder 2019 ska räknas upp för att balansera den lägre skattesatsen. Återföringen sker till mellan 100 och 106 procent av avdraget, beroende på vilket år periodiseringsfonden avsattes och vilket år den upplöses. Uppräkning sker endast i koncernen. Uppskjutna skatt som återförs till beskattning 2020 eller senare omvärderas i bokslut 2019 till den beslutade skattesatsen som gäller för det år den uppskjutna skatten beräknas återföras.

Not 16. Andra immateriella tillgångar

Koncernen, Mkr	Internt	Separat	Internt	Separat	Summa immateriella tillgångar	
	upparbetat	förvärvat	upparbetat	förvärvat	2019	2018
Ackumulerade anskaffningsvärden						
Ingående balans	-	63	-	63	63	63
Investeringar	9	2	-	-	11	-
Utgående balans	9	65	-	63	74	63
Ackumulerade avskrivningar						
Ingående balans	-	-50	-	44	-50	44
Årets avskrivningar	-	-6	-	-6	-6	-6
Årets nedskrivningar	-	-2	-	-	-2	-
Utgående balans	-	-58	-	-50	-58	-50
Redovisade värden	9	7	-	13	15	13
Årets av- och nedskrivningar ingår i nedanstående rader i resultaträkningen						
Driftskostnader	-	-8	-	-6	-8	-6

Moderföretaget, Mkr	Internt	Separat	Internt	Separat	Summa immateriella tillgångar	
	upparbetat	förvärvat	upparbetat	förvärvat	2019	2018
Ackumulerade anskaffningsvärden						
Ingående balans	-	-	-	-	-	-
Investeringar	7	2	-	-	9	-
Utgående balans	7	2	-	-	9	-
Ackumulerade avskrivningar						
Ingående balans	-	-	-	-	-	-
Årets nedskrivningar	-	-2	-	-	-2	-
Utgående balans	-	-2	-	-	-2	-
Redovisade värden	7	-	-	-	7	-
Årets av- och nedskrivningar ingår i nedanstående rader i resultaträkningen						
Driftskostnader	-	-2	-	-	-2	-

Avskrivningstider		
Typ av immateriell tillgång	Nyttjande period	Avskrivningsmetod
Internt upparbetat - IT-system	5 - 10 år	Linjär
Separat förvärvat - IT System	5 år	Linjär
Separat förvärvat - Övervärden kundavtal	10 år	Linjär

Under 2019 har koncernen kostnadsfört 33 (16) miljoner kronor avseende utgifter för forskning, samt 124 (88) miljoner kronor avseende utgifter för utveckling.

Under 2019 har moderföretaget kostnadsfört 26 (13) miljoner kronor avseende utgifter för forskning, samt 87 (69) miljoner kronor avseende utgifter för utveckling. Utgifter för forskning och utveckling innefattar samtliga utgifter som direkt kan hänföras till forsknings- eller utvecklingsinvesteringar.

Not 17. Förvaltningsfastigheter/Byggnader och mark

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Marknadsvärde				
Redovisat värde vid årets ingång	16 315	14 505	5 886	5 217
Förvärv via företag	-	1 997	-	-
Investeringar	166	103	131	33
Avyttrade fastigheter	-	-1 489	-	-
Orealiserad värdeförändring ¹⁾	1 422	1 199	409	636
Redovisat värde vid årets utgång	17 903	16 315	6 426	5 886
Värden uppdelade på rörelse- och förvaltningsfastigheter				
Rörelsefastigheter				
Anskaffningsvärde vid årets ingång	-	-	1 360	1 342
Investeringar	-	-	74	17
Anskaffningsvärde vid årets utgång	-	-	1 435	1 360
Redovisat värde vid årets utgång	-	-	3 225	2 903
Förvaltningsfastigheter				
Anskaffningsvärde vid årets ingång	8 407	6 763	912	896
Förvärv av företag	-	2 175	-	-
Investeringar	166	100	57	16
Avyttrade fastigheter	-	-631	-	-
Anskaffningsvärde vid årets utgång	8 573	8 407	969	912
Redovisat värde vid årets utgång	17 903	16 315	3 201	2 983
Taxeringsvärden				
Byggnader	4 038	3 684	1 313	1 298
Mark	3 768	2 467	1 322	873
Summa	7 806	6 151	2 635	2 171

¹⁾ Orealiserade värdeförändringar bokförs i resultaträkningen i posterna orealiserade vinster/förluster på placeringstillgångar.

Koncernens rörelsefastigheter redovisas under materiella anläggningstillgångar.

Upplysningar om nyttjanderätter avseende tomträtter, klassificerade som förvaltningsfastigheter lämnas i not Leasing, avsnitt Nyttjanderätt leasing förvaltningsfastigheter.

Klassificeringen av rörelse- respektive förvaltningsfastigheter har gjorts med utgångspunkt från den internt nyttjade andelen av respektive fastighet, med yta bas. För de fastigheter där andelen internt nyttjande uppgår till mer än 5 procent har fastigheten klassificerats som rörelsefastighet. 9 procent av den uthyrningsbara ytan (koncernen) används i Folksam verksamhet. Rörelsefastighet redovisas i koncernen som materiell

anläggningstillgång i not 32. Samtliga fastigheter har marknadsvärderats.

För företaget finns inga begränsningar i rätten att sälja förvaltningsfastigheter. Det finns inte heller några förpliktelser att köpa, uppföra eller exploatera förvaltningsfastigheter eller att utföra reparationer, underhåll eller förbättringar.

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Påverkan på periodens resultat				
Hysesintäkter	879	817	251	247
Internhyror	-25	-26	-26	-26
Summa	854	791	225	221
Direkta kostnader för fastigheter som genererat hyresintäkter under perioden	-267	-244	-77	-71
Summa	587	547	148	150

Not 17. Förvaltningsfastigheter/Byggnader och mark forts.

Bedömt marknadsvärde

Geografisk marknad, Mkr	Typ av fastighet	Kontrakterad årshyra ¹⁾	Drifts- överskott ²⁾	Direkt- avkastning ³⁾	Marknads- värde	Marknads- värde ⁴⁾	Avkastnings- krav ⁵⁾
Koncernen							
Stockholm med närförorter	Bostäder	125	78	2,0%	3 905	48 573	1,1-2,9 %
	Kommersiella fastigheter	469	362	3,5%	10 340	75 682	2,5-6,3 %
Övriga landet	Bostäder	90	59	3,3%	1 798	27 315	2,7-4,5 %
	Kommersiella fastigheter	97	73	3,9%	1 861	42 841	3,9-4,5%
Summa		781	572		17 903		1,1-6,3 %
Moderföretaget							
Stockholm med närförorter	Bostäder	51	31	2,5%	1 233	38 219	1,9-2,9 %
	Kommersiella fastigheter	253	201	3,9%	5 193	74 852	2,5-4,3 %
Summa		304	232		6 426		1,9-4,3 %

¹⁾ Hyreskontrakt per den 1 januari omräknat till helår.

²⁾ Driftsöverskott omräknat med hyreskontrakt per den 1 januari.

³⁾ Driftsöverskott omräknat med hyreskontrakt per den 1 januari i förhållande till marknadsvärde.

⁴⁾ Marknadsvärde per kvm lokalarea (exklusive garage).

⁵⁾ Vid värderingarna tillämpade avkastningskrav.

Fastställande av verkligt värde

Marknadsvärdebedömningarna har genomförts i enlighet med riktlinjer framtagna av Svenskt Fastighetsindex och har utförts av externa oberoende värderingsmän auktoriserade av Samfundet för Fastighetsekonomi. Marknadsvärdet har bedömts med en marknadsanpassad flerårig kassaflödesanalys. Kalkylperioden uppgår till 5 alternativt 10 år. Metoden innebär en analys av de

förväntade framtida betalningsströmmarna (hyror, vakans, drift- och underhållskostnader med mera) som en förvaltning av fastigheten kan antas generera. I kassaflödeskalkylen görs en nuvärdesberäkning av de bedömda framtida betalningsströmmarna. Som grund för bedömningar om marknadens avkastningskrav ligger ortsprisanalys av gjorda jämförbara fastighetsköp. Balansposten har kategoriserats som tillhörande nivå 3 i värderingshierarkin.

Värderingsantaganden	Stockholm Kommersiellt	Bostäder (inkl vårdboende)	Övriga landet Kommersiellt	Bostäder (inkl vårdboende)
Viktat inflationsantagande År 1	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%
Viktad kalkylränta restvärde	6,00%	4,40%	6,10%	5,60%
Viktat direktavkastningskrav restvärde	4,00%	2,40%	4,10%	3,60%
Långsiktig vakansgrad	4,30%	1,40%	4,30%	0,90%
Drift & Underhållskostnader År 1 (i genomsnitt)	454 kr/kvm	536 kr/kvm	401 kr/kvm	434 kr/kvm
Investeringar År 1 (i genomsnitt)	1201 kr/kvm	505 kr/kvm	133 kr/kvm	810 kr/kvm
Marknadshyra vid noll vakans (i genomsnitt)	3560 kr/kvm	1727 kr/kvm	2256 kr/kvm	1467 kr/kvm

Not 17. Byggnader och mark forts.

Det uppskattade verkliga värdet skulle minska om:

- Förväntade marknadsmässiga hyresintäkter var lägre.
- Förväntade drifts- och underhållskostnader var högre.
- Direktavkastningskravet var högre.

Nedan presenteras en känslighetsanalys som visar effekter på verkligt värde om väsentliga antaganden skulle förändras.

Antagande 2019	Koncernen		Moderföretaget	
	Förändring antagande	Effekter på verkligt värde	Förändring antagande	Effekter på verkligt värde
Mkr				
Förväntade marknadsmässiga hyresintäkter	-5%	-992	-5%	-315
Förväntade drifts- och underhållskostnader	+5%	-243	+5%	-73
Direktavkastningskrav	+50 punkter	-1 444	+50 punkter	-486

Not 18. Aktier och andelar i koncernföretag

Moderföretaget						
Mkr	Organisationsnummer	Antal	Kapitalandel i %	Bokfört värde, 2019	Bokfört värde, 2018	
Folksam Fondförsäkringsaktiebolag (publ)	516401-8607	40 000	100	2 150	1 935	
Folksam Service AB	556267-0843	250 000	100	25	25	
Folksam LO Fondförsäkringsaktiebolag (publ)	516401-6619	51 000	51	204	204	
KPA AB	556527-7182	300 000	60	509	509	
AB Hotelinvest	556112-9171	1 000	100	317	310	
Folksam Fastighet Holding AB	556810-7113	1 000	100	293	293	
Kungsholmsarkivet AB	559086-4384	50 000	100	160	160	
Spelbomskan KB	916405-5411	-	99	580	611	
Niterka KB	969711-9965	-	99	47	36	
Niterka II KB	969712-1524	-	99	97	81	
Gyllenforsen Fastigheter KB	969640-2339	-	71	1 742	1 710	
Folksam Liv Övrig Specialplaceringar AB	559230-0841	50 000	100	0	-	
Folksam Liv Tjänste Specialplaceringar AB	559230-0833	50 000	100	0	-	
Bokfört värde				6 124	5 874	
Verkligt värde				15 023	12 092	

Samtliga aktier är onoterade.

Verkligt värde beräknas utifrån olika principer beroende på företagets verksamhet och art. Fondförsäkringsföretag värderas utifrån ett MCEV värde (Market Consistent Embedded Value). Icke vinstutdelande företag värderas utifrån de synergier som de genererar. Vinstgenererande

företag värderas utifrån kassaflöden och utdelningar. Icke vinstgenererande företag värderas utifrån substansvärde.

Fastighetsföretag värderas utifrån substansvärde.

Not 18. Aktier och andelar i koncernföretag forts.

Moderföretaget			
Mkr	2019	2018	
Ackumulerade anskaffningsvärden			
Ingående balans	7 781	7 791	
Förändring av andelskapitalet i kommanditbolag	220	728	
Förändring till följd av erhållen utdelning	-192	-1172	
Förändring till följd av under året lämnade / återbetalda aktieägartillskott	7	434	
Utgående balans	7 816	7 781	
Ackumulerade nedskrivningar			
Ingående balans	-1 907	-1 692	
Årets nedskrivningar	215	-215	
Utgående balans	-1 692	-1 907	
Bokfört värde 31 december	6 124	5 874	

I samband med övergången till IFRS 10 gjordes en bedömning av koncernens investeringar i dotterföretag och intresseföretag. Denna bedömning har inneburit att innehaven i KPA AB och Folksam LO Fondförsäkring har

omklassificerats. Dessa företag bedöms i koncernredovisningen som intresseföretag medan de i moderföretagets perspektiv fortfarande anses som dotterföretag.

Koncernföretag	Säte	Kapitalandel i %	
		2019	2018
Folksam Fondförsäkringsaktiebolag (publ)	Stockholm	100	100
Folksam Service AB	Stockholm	100	100
Gyllenforsen Fastigheter KB	Stockholm	71	71
Spelbomskan KB	Stockholm	99	99
Niterka KB	Stockholm	99	99
AB Hotelinvest	Stockholm	100	100
Niterka II KB	Stockholm	99	99
Folksam Fastighet Holding AB	Stockholm	100	100
Kungsholmsarkivet AB	Stockholm	100	100
Folksam Liv Övrig Specialplaceringar AB	Stockholm	100	-
Folksam Liv Tjänste Specialplaceringar AB	Stockholm	100	-

Not 19. Aktier och andelar i intresseföretag

Nedan specificeras uppgifter om de två intresseföretag som bedöms vara väsentliga för koncernen.

Intresseföretag	Karaktär på investeringen	Säte	Ägarandel	Värde på innehav
Folksam LO Fondförsäkringsaktiebolag (publ) 516401-6619	Företagets uppgift är att bedriva försäkringsrörelse med anknytning till värdepappersfonder. På grund av begränsningar i aktieägaravtalet avseende utövningen av rösträtten, klassificeras Folksam LO Fondförsäkring AB som ett intresseföretag, då bestämmande inflytande inte kan utövas.	Stockholm	51%	978
KPA AB 556527-7182	Företagen inom KPA-koncernen erbjuder traditionell livförsäkring, pensionsförsäkring, fondförsäkring, direkt fondsparande m.m. Den prioriterade marknaden är kommunsektorn i Sverige. På grund av begränsningar i aktieägaravtalet avseende utövningen av rösträtten, klassificeras KPA AB som ett intresseföretag, då bestämmande inflytande inte kan utövas.	Stockholm	60%	127

Nedan specificeras finansiell information i sammandrag enligt IFRS, justeringar till verkligt värde (förvärv) och justeringar till koncernens redovisningsprinciper.

Mkr	Folksam LO			
	Fondförsäkrings AB		KPA AB	
	2019	2018	2019	2018
Nettoomsättning	764	770	224	224
Resultat	318	239	4	-11
Övrigt totalresultat	-	-	-7	30
Summa totalresultat	318	239	-3	19
Omsättningstillgångar	2 260	1 720	1 276	1 515
Anläggningstillgångar	118 628	88 609	120	87
Kortfristiga skulder	142	62	1 151	1 363
Långfristiga skulder	118 828	88 667	34	25
Nettotillgångar	1 918	1 600	211	214
Koncernens andel av nettotillgångar vid årets början	816	694	128	118
Andel av summa totalresultatet	162	122	-2	10
Koncernens andel av nettotillgångar vid årets slut	978	816	127	128
Redovisat värde vid årets slut	978	816	127	128

Nedan specificeras finansiell information i sammandrag för ej väsentliga innehav i intresseföretag baserat på de belopp som ingår i koncernredovisningen.

Mkr	2019	2018
Redovisat värde	1 942	2 120
Koncernens andel av: Resultat	152	255
Summa totalresultat	152	255

Not 20. Moderföretagets andelar i intresseföretag

Moderföretaget					Bokfört värde	Bokfört värde
Mkr	Organisationsnummer	Säte	Antal	Kapitalandel i %	2019	2018
Gyllenforsen Förvaltning AB	556368-8745	Stockholm	1 000	50	0	0
Folksam Cruise Holding AB	556767-4121	Stockholm	1 575	75	98	98
Kulltorp Holding AB	556767-4147	Stockholm	470	47	-	26
Kungsbrohus Holding AB	556891-1670	Stockholm	300	30	193	193
Sicklaön Bygg Invest AB	556911-5479	Stockholm	375	37	12	12
Sinoma Fastighets AB	559161-0836	Stockholm	10 400	21	184	184
Tornet Bostadsproduktion AB	556796-2682	Stockholm	1 667 500	33	344	144
Bokfört värde					831	657

Mkr	2019	2018
Ackumulerade anskaffningsvärden		
Ingående balans	788	596
Aktieägartillskott till intresseföretag	200	-
Försäljning av intresseföretag	-57	-136
Anskaffning av intresseföretag	0	328
Utgående balans	931	788
Ackumulerade nedskrivningar		
Ingående balans	-131	-174
Årets nedskrivning	0	-16
Årets återtag av nedskrivning	31	59
Utgående balans	-100	-131
Redovisat värde 31 december	831	657
Verkligt värde	1 478	1 602

Not 21. Aktier och andelar

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Bokfört värde	69 424	58 326	69 078	58 229
Anskaffningsvärde	43 387	39 025	43 055	38 926
Verkligt värde	69 424	58 326	69 078	58 229
varav:				
Noterade aktier	65 408	54 705	65 062	54 608
Onoterade aktier	4 016	3 621	4 016	3 621

Not 22. Obligationer och andra räntebärande värdepapper

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Upplupet anskaffningsvärde				
Svenska staten	12 212	17 942	12 212	17 942
Svenska bostadsinstitut	48 910	43 684	48 910	43 684
Svenska räntefonder	1 997	1 959	1 826	1 810
Övriga svenska emittenter	23 291	21 515	23 291	21 515
Utländska stater	4 107	2 792	4 107	2 792
Utländska räntefonder	57	14	57	14
Övriga utländska emittenter	10 682	10 455	10 682	10 455
Summa	101 256	98 362	101 085	98 213
varav:				
Noterade	101 065	98 210	100 894	98 062
Onoterade	191	152	191	152
Verkligt värde				
Svenska staten	12 897	18 943	12 897	18 943
Svenska bostadsinstitut	49 125	43 969	49 125	43 969
Svenska räntefonder	1 968	1 927	1 796	1 778
Övriga svenska emittenter	23 456	21 661	23 456	21 661
Utländska stater	4 157	2 791	4 157	2 791
Utländska räntefonder	57	14	57	14
Övriga utländska emittenter	10 934	10 470	10 934	10 470
Summa	102 596	99 775	102 423	99 626
varav:				
Noterade	102 392	99 612	102 220	99 463
Onoterade	203	163	203	163
Positiv skillnad till följd av att bokfört värde överstiger nominella värden	5 292	5 429	5 291	5 428
Negativ skillnad till följd av att bokfört värde understiger nominella värden	-10	104	-10	104

Moderföretaget

Vid värdering av räntebärande värdepapper till upplupet anskaffningsvärde skulle balansposten redovisas till ett belopp på 101 085 (98 213) miljoner kronor.

Not 23. Lån med säkerhet i fast egendom

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Bokfört värde	40	40	40	40
Upplupet anskaffningsvärde	40	40	40	40
Verkligt värde	40	40	40	40

Not 24. Övriga lån

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Upplupet anskaffningsvärde				
Livförsäkringslån	3	9	3	9
Vinstandelslån avseende fastighetsplaceringar	16	16	16	16
Efterställda lån alternativa placeringar	1 151	1 068	1 151	1 068
Övriga reverslån	-	101	-	101
Bokfört värde/Upplupet anskaffningsvärde	1 170	1 194	1 170	1 194
Lån värderas till verkligt värde ¹⁾	656	326	656	326
Summa bokfört värde	1 826	1 520	1 826	1 520
Verkligt värde				
Livförsäkringslån	3	9	3	9
Vinstandelslån avseende fastighetsplaceringar	16	16	16	16
Efterställda lån alternativa placeringar	1 151	1 068	1 151	1 068
Övriga reverslån	656	427	656	427
Verkligt värde	1 826	1 520	1 826	1 520

Eftersom övriga lån främst består av lån med fast ränta och en räntebindningstid på max ett år anses verkligt värde överensstämma med bokfört värde.

¹⁾ Anskaffningsvärdet för Lån värderade till verkligt värde uppgår till 630 (316) miljoner kronor för koncernen och moderföretaget.

Not 25. Utlåning till kreditinstitut

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Koncernen				
Kreditinstitut Sverige	105	52	105	52
Kreditinstitut inom EU	265	412	265	412
Summa	370	463	370	463
Moderföretaget				
Kreditinstitut Sverige	105	52	105	52
Kreditinstitut inom EU	265	412	265	412
Summa	370	463	370	463

Not 26. Derivat

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Derivatinstrument med positiva värden eller värde noll¹⁾				
Verkligt värde				
Valutaterminer	547	384	547	384
Ränteterminer	2	-	2	-
Ränteswappar	648	119	648	119
Summa verkligt värde	1 197	503	1 197	503
Derivatinstrument med negativa värden¹⁾				
Verkligt värde				
Valutaterminer	25	1	25	1
Ränteterminer	4	5	4	5
Ränteswappar	97	84	97	84
Aktieterminer	6	6	6	6
Övriga	-	88	-	88
Summa verkligt värde	133	184	133	184
1) Summa anskaffningsvärde uppgår till noll				
Nominellt belopp/återstående kontraktssenlig löptid				
Derivatinstrument med positiva värden				
Under 1 år				
Aktieterminer	1	4	1	4
Ränteterminer	6 035	2 271	6 035	2 271
Valutaterminer	497	338	497	338
Summa	6 533	2 613	6 533	2 613
Derivatinstrument med negativa värden				
Under 1 år				
Aktieterminer	3	2	3	2
Ränteterminer	6 180	21 898	6 180	21 898
Valutaterminer	24	2	24	2
Summa	6 207	21 902	6 207	21 902
1-5 år				
Övriga	-	10	-	10
Summa	-	10	-	10

Under året har avtal ingåtts avseende valutaterminer, ränteterminer, swappar, aktieindexterminer samt aktieindexoptioner. Valutaterminsavtalen har ingåtts med syfte att justera valutarisken i portföljen på ett effektivt sätt. Ränteterminsavtalen har ingåtts med syfte att justera ränteportföljens duration. Syftet med aktieoptionsavtalen har varit att justera aktieexponeringen på ett effektivt sätt.

Beskrivning av kreditrisker

Kreditrisk för derivat avser risken för att motparten ej kan uppfylla sina åtaganden i enlighet med avtalen. För ej standardiserade derivat regleras kreditrisken i ISDA-avtal och CSA-avtal.

Beskrivning av marknadsrisker

Med marknadsrisker för derivat avses risken att marknadsvärdet ändras till följd av ändringar på marknaden av underliggande räntor, aktie- och valutakurser.

Not 27. Upplysning om kvittning

Företaget har ISDA avtal för OTC derivatavtal. Detta avtal ger parterna en kvittningsrätt av marknadsvärdet på skulder mot marknadsvärdet på fordringarna på motparten i fall av allvarligt betalningsfallissemang. Vidare har företaget i flera

fall CSA avtal som kräver den ena parten i derivatavtalet ska ställa säkerhet till den andra om marknadsvärdet på en skuldposition överstiger en överenskommen nivå under en överenskommen tidsperiod.

Mkr		Relaterade belopp som inte kvittas i balansräkningen						
		Brutto-belopp	Kvittning i balans-räkningen	Netto-belopp i balans-räkningen	Finansiella instrument	Erhållen/ Erlagd säkerhet värdepapper	Erhållen/ Erlagd kontant säkerhet	Netto-belopp
Koncernen 2019								
Balanspost	Tillgångar							
Derivat	Derivat (OTC)	1 410	-	1 410	-125	-	-1 272	13
	Skulder							
Derivat	Derivat (OTC)	125	-	125	-125	-	-	-
Koncernen 2018								
Balanspost	Tillgångar							
Derivat	Derivat (OTC)	632	-	632	-63	-	-132	436
	Skulder							
Derivat	Derivat (OTC)	151	-	151	-63	-	-87	1
Moderföretaget 2019								
Balanspost	Tillgångar							
Derivat	Derivat (OTC)	1 410	-	1 410	-125	-	-1 272	13
	Skulder							
Derivat	Derivat (OTC)	125	-	125	-125	-	-	-
Moderföretaget 2018								
Balanspost	Tillgångar							
Derivat	Derivat (OTC)	632	-	632	-63	-	-132	436
	Skulder							
Derivat	Derivat (OTC)	151	-	151	-63	-	-87	1

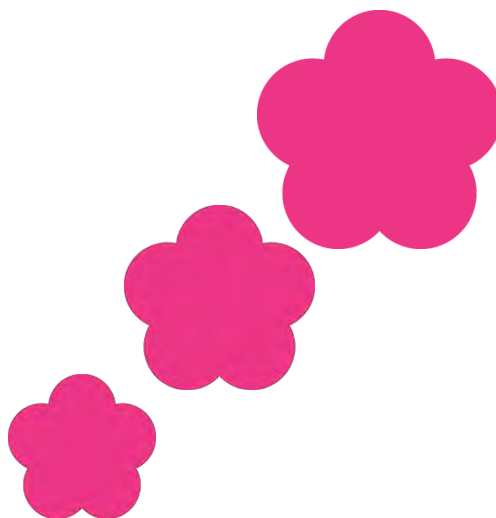
Not 28. Fordringar avseende direkt försäkring

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Försäkringstagare	16	12	13	14
Försäkringsmäklare	6	9	0	4
Summa	21	21	14	18

Not 29. Övriga fordringar

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Fordringar på koncernföretag ¹⁾	99	52	110	124
Fordringar på närstående företag	1	120	1	35
Hysesfordringar	4	1	2	1
Sålda ej likviderade aktier, andelar och räntebärande värdepapper	159	687	159	687
Övriga fordringar	240	418	163	288
Summa	503	1 278	435	1 135

¹⁾ För koncernen avser dessa fordringar endast fordringar på ej konsoliderade företag.

Not 30. Finansiella tillgångar och skulder

Information om redovisade värden per kategori av finansiella instrument

Koncernen 2019-12-31	Finansiella tillgångar/skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen						Nivåindelning verkligt värde			Tillfälligt undantag från IFRS 9 Finansiella instrument verkligt värde ¹⁾	
	Innehav som bestämts tillhöras kategorin	Innehav för handelsändamål	Lån och andra fordringar	Övriga finansiella skulder	Redovisat värde	Verkligt värde	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Finansiella tillgångar med avtalsenliga kassaflöden SPPI ²⁾	Andra finansiella tillgångar ³⁾
Tillgångar											
Räntebärande värdepapper emitterade av, och lån till, intresseföretag	-	-	802	-	802	802	-	-	-	-	802
Aktier och andelar	69 076	348	-	-	69 424	69 424	65 408	-	4 016	-	69 424
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	102 571	25	-	-	102 596	102 596	102 392	203	-	-	102 596
Lån med säkerhet i fast egendom	-	-	40	-	40	40	-	-	-	-	40
Övriga lån	656	-	1 170	-	1 826	1 826	-	-	656	-	1 826
Utlåning till kreditinstitut	-	-	370	-	370	370	-	-	-	-	370
Derivat	-	1 197	-	-	1 197	1 197	2	1 195	-	-	1 197
Fondförsäringstillgångar	47 030	-	-	-	47 030	47 030	47 030	-	-	-	47 030
Övriga fordringar	-	-	359	-	359	359	-	-	-	187	172
Likvida medel	-	-	9 056	-	9 056	9 056	-	-	-	4 032	5 024
Upplupna ränteutgifter	498	212	17	-	727	727	498	212	-	-	727
Övriga upplupna intäkter	-	-	54	-	54	54	-	-	-	54	-
Summa finansiella tillgångar	219 832	1 782	11 867	-	233 481	233 481	215 331	1 610	4 672	4 273	229 208
Byggnader och mark	-	-	-	-	17 903	17 903	-	-	6 426	-	-
Nyttjanderätter leasing förvaltningsfastigheter	-	-	-	-	182	182	-	-	-	-	-
Aktier och andelar i koncern- och intresseföretag	-	-	-	-	3 047	16 501	-	-	-	-	-
Övriga icke finansiella tillgångar	-	-	-	-	2 536	2 536	-	-	-	-	-
Summa icke finansiella tillgångar	-	-	-	-	23 669	37 122	-	-	6 426	-	-
Summa tillgångar	219 832	1 782	11 867	-	257 150	270 604	215 331	1 610	11 098	-	-
Skulder											
Villkorad återbäring	516	-	-	-	516	516	-	516	-	-	-
Fondförsäkringsåtaganden	47 056	-	-	-	47 056	47 056	-	47 056	-	-	-
Depåer från återförsäkrare	-	-	-	60	60	60	-	-	-	-	-
Skulder till kreditinstitut	-	-	-	1 333	1 333	1 333	-	-	-	-	-
Derivat	-	133	-	-	133	133	11	123	-	-	-
Finansiella skulder leasing	-	-	-	182	182	182	-	-	-	-	-
Övriga skulder	-	387	-	1 517	1 903	1 903	387	-	-	-	-
Övriga upplupna kostnader	-	-	-	282	282	282	-	-	-	-	-
Summa finansiella skulder	47 572	520	-	3 374	51 465	51 465	397	47 694	-	-	-
Icke finansiella skulder	-	-	-	-	124 368	124 368	-	-	-	-	-
Summa skulder	47 572	520	-	3 374	175 833	175 833	397	47 694	-	-	-

¹⁾ Under år 2018-2020 tillämpas ett tillfälligt undantag från den nya redovisningsstandarden IFRS 9 Finansiella instrument, upplysningar lämnas för att möjliggöra jämförelse med företag som tillämpar IFRS 9. Upplysningar lämnas för finansiella tillgångar och avser att efterlikna de grupperingar som görs när IFRS 9 tillämpas utan att för den skull vara en fullständig tillämpning av det regelverket.

²⁾ Avser finansiella tillgångar med avtalsvillkor som vid särskilda datum ger upphov till kassaflöden som endast är betalningar av räntor och kapitalbelopp på det utestående kapitalbeloppet och som ingår i en affärsmodell där syftet är att inkassera avtalsenliga kassaflöden, avser t.ex. övriga fordringar och banktillgodohavanden för t.ex. leverantörsbetalningar. Tillgångarna värderas till upplupet anskaffningsvärde.

³⁾ Andra finansiella tillgångar avser alla andra finansiella tillgångar som inte hänförs till kategorin finansiella tillgångar med avtalsenliga kassaflöden. Tillgångarna värderas till verkligt värde via resultaträkningen.

Not 30. Finansiella tillgångar och skulder forts.

Information om redovisade värden per kategori av finansiella instrument

Koncernen 2018-12-31	Finansiella tillgångar/skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen						Nivåindelning verkligt värde			Tillfälligt undantag från IFRS 9 Finansiella instrument verkligt värde ¹⁾	
	Innehav som bestämts tillhöras kategorin	Innehav för handelsändamål	Lån och andra fordringar	Övriga finansiella skulder	Redovisat värde	Verkligt värde	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Finansiella tillgångar med avtalsenliga kassaflöden SPPI ²⁾	Andra finansiella tillgångar ³⁾
Tillgångar											
Räntebärande värdepapper emitterade av, och lån till, intresseföretag	-	-	762	-	762	762	-	-	-	-	762
Aktier och andelar	58 326	-	-	-	58 326	58 326	54 705	-	3 621	-	58 326
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	99 775	-	-	-	99 775	99 775	99 612	163	-	-	99 775
Lån med säkerhet i fast egendom	-	-	40	-	40	40	-	-	-	-	40
Övriga lån	326	-	1 194	-	1 520	1 520	-	-	326	-	1 520
Utlåning till kreditinstitut	-	-	463	-	463	463	-	-	-	-	463
Derivat	-	504	-	-	504	504	-	504	-	-	504
Fondförsäringstillgångar	40 050	-	-	-	40 050	40 050	40 050	-	-	-	40 050
Övriga fordringar	-	-	1 278	-	1 278	1 278	-	-	-	548	730
Likvida medel	-	-	7 368	-	7 368	7 368	-	-	-	3 415	3 953
Upplupna ränteutgifter	670	150	11	-	832	832	670	150	-	-	832
Övriga upplupna intäkter	-	-	52	-	52	52	-	-	-	52	-
Summa finansiella tillgångar	199 148	654	11 168	-	210 970	210 970	195 037	817	3 947	4 015	206 955
Byggnader och mark	-	-	-	-	16 315	16 315	-	-	16 315	-	-
Nyttjanderätter leasing förvaltningsfastigheter	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aktier och andelar i koncern- och intresseföretag	-	-	-	-	3 064	3 064	-	-	-	-	-
Övriga icke finansiella tillgångar	-	-	-	-	2 315	2 315	-	-	-	-	-
Summa icke finansiella tillgångar	-	-	-	-	21 694	21 694	-	-	16 315	-	-
Summa tillgångar	199 148	654	11 168	-	232 663	232 663	195 037	817	20 262	-	-
Skulder											
Villkorad återbäring	460	-	-	-	460	460	-	460	-	-	-
Fondförsäkringsåtaganden	40 071	-	-	-	40 071	40 071	-	40 071	-	-	-
Depåer från återförsäkrare	-	-	-	76	76	76	-	-	-	-	-
Skulder till kreditinstitut	-	-	-	298	298	298	-	-	-	-	-
Derivat	-	184	-	-	184	184	11	173	-	-	-
Finansiella skulder leasing	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Övriga skulder	-	-	-	2 592	2 592	2 592	-	-	-	-	-
Övriga upplupna kostnader	-	-	-	335	335	335	-	-	-	-	-
Summa finansiella skulder	40 531	184	-	3 301	44 016	44 016	11	40 704	-	-	-
Icke finansiella skulder	-	-	-	-	116 899	116 899	-	-	-	-	-
Summa skulder	40 531	184	-	3 301	160 915	160 915	11	40 704	-	-	-

¹⁾ Under år 2018-2020 tillämpas ett tillfälligt undantag från den nya redovisningsstandarden IFRS 9 Finansiella instrument, upplysningar lämnas för att möjliggöra jämförelse med företag som tillämpar IFRS 9. Upplysningar lämnas för finansiella tillgångar och avser att efterlikna de grupperingar som görs när IFRS 9 tillämpas utan att för den skull vara en fullständig tillämpning av det regelverket.

²⁾ Avser finansiella tillgångar med avtalsvillkor som vid särskilda datum ger upphov till kassaflöden som endast är betalningar av räntor och kapitalbelopp på det utestående kapitalbeloppet och som ingår i en affärsmodell där syftet är att inkassera avtalsenliga kassaflöden, avser t.ex. övriga fordringar och banktillgodohavanden för t.ex. leverantörsbetalningar. Tillgångarna värderas till upplupet anskaffningsvärde.

³⁾ Andra finansiella tillgångar avser alla andra finansiella tillgångar som inte hänförs till kategorin finansiella tillgångar med avtalsenliga kassaflöden. Tillgångarna värderas till verkligt värde via resultaträkningen.

Not 30. Finansiella tillgångar och skulder forts.

Information om redovisade värden per kategori av finansiella instrument

Moderföretaget 2019-12-31	Finansiella tillgångar/skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen									Tillfälligt undantag från IFRS 9 Finansiella instrument verkligt värde ¹⁾	
	Innehav som bestämts tillhöras kategorin	Innehav för handelsändamål	Lån och andra fordringar	Övriga finansiella skulder	Redovisat värde	Verkligt värde	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Finansiella tillgångar med avtalsenliga kassaflöden SPPI ²⁾	Andra finansiella tillgångar ³⁾
Tillgångar											
Räntebärande värdepapper emitterade av, och lån till, koncernföretag	-	-	3 038	-	3 038	3 038	-	-	-	-	3 038
Räntebärande värdepapper emitterade av, och lån till, intresseföretag	-	-	752	-	752	752	-	-	-	-	752
Aktier och andelar	69 076	2	-	-	69 078	69 078	65 062	-	4 016	-	69 078
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	102 423	-	-	-	102 423	102 423	102 220	203	-	-	102 423
Lån med säkerhet i fast egendom	-	-	40	-	40	40	-	-	-	-	40
Övriga lån	656	-	1 170	-	1 826	1 826	-	-	656	-	1 826
Utlåning till kreditinstitut	-	-	370	-	370	370	-	-	-	-	370
Derivat	-	1 197	-	-	1 197	1 197	2	1 195	-	-	1 197
Fondförsäkringstillgångar	956	-	-	-	956	956	956	-	-	-	956
Övriga fordringar	-	-	308	-	308	308	-	-	-	137	172
Kassa och bank	-	-	6 870	-	6 870	6 870	-	-	-	1 846	5 024
Upplupna ränteutgifter	498	212	32	-	742	742	498	212	-	-	742
Övriga upplupna intäkter	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Summa finansiella tillgångar	173 610	1 411	12 580	-	187 601	187 601	168 738	1 610	4 672	1 983	185 618
Byggnader och mark	-	-	-	-	6 426	6 426	-	-	6 426	-	-
Aktier och andelar i koncern- och intresseföretag	-	-	-	-	6 955	16 501	-	-	-	-	-
Övriga icke finansiella tillgångar	-	-	-	-	578	578	-	-	-	-	-
Summa icke finansiella tillgångar	-	-	-	-	13 958	23 505	-	-	6 426	-	-
Summa tillgångar	173 610	1 411	12 580	-	201 560	211 106	168 738	1 610	11 098	-	-
Skulder											
Villkorad återbäring	516	-	-	-	516	516	-	516	-	-	-
Fondförsäkringsåtaganden	956	-	-	-	956	956	-	956	-	-	-
Depåer från återförsäkrare	-	-	-	60	60	60	-	-	-	-	-
Skulder till kreditinstitut	-	-	-	1 333	1 333	1 333	-	-	-	-	-
Derivat	-	133	-	-	133	133	11	123	-	-	-
Övriga skulder	-	16	-	1 032	1 047	1 047	16	-	-	-	-
Övriga upplupna kostnader	-	-	-	108	108	108	-	-	-	-	-
Summa finansiella skulder	1 471	149	-	2 532	4 152	4 152	26	1 594	-	-	-
Icke finansiella skulder	-	-	-	-	123 522	123 522	-	-	-	-	-
Summa skulder	1 471	149	-	2 532	127 674	127 674	26	1 594	-	-	-

¹⁾ Under år 2018-2020 tillämpas ett tillfälligt undantag från den nya redovisningsstandarden IFRS 9 Finansiella instrument, upplysningar lämnas för att möjliggöra jämförelse med företag som tillämpar IFRS 9. Upplysningar lämnas för finansiella tillgångar och avser att efterlikna de grupperingar som görs när IFRS 9 tillämpas utan att för den skull vara en fullständig tillämpning av det regelverket.

²⁾ Avser finansiella tillgångar med avtalsvillkor som vid särskilda datum ger upphov till kassaflöden som endast är betalningar av räntor och kapitalbelopp på det utestående kapitalbeloppet och som ingår i en affärsmodell där syftet är att inkassera avtalsenliga kassaflöden, avser t.ex. övriga fordringar och banktillgodohavanden för t.ex. leverantörsbetalningar. Tillgångarna värderas till upplupet anskaffningsvärde.

³⁾ Andra finansiella tillgångar avser alla andra finansiella tillgångar som inte hänförs till kategorin finansiella tillgångar med avtalsenliga kassaflöden. Tillgångarna värderas till verkligt värde via resultaträkningen.

Not 30. Finansiella tillgångar och skulder forts.

Information om redovisade värden per kategori av finansiella instrument

Moderföretaget 2018-12-31	Finansiella tillgångar/skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen									Tillfälligt undantag från IFRS 9 Finansiella instrument verkligt värde ¹⁾	
	Innehav som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål	Lån och andra fordringar	Övriga finansiella skulder	Redovisat värde	Verkligt värde	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Finansiella tillgångar med avtalsenliga kassaflöden SPPI ²⁾	Andra finansiella tillgångar ³⁾
Tillgångar											
Räntebärande värdepapper emitterade av, och lån till, koncernföretag	-	-	3 026	-	3 026	3 026	-	-	-	-	3 026
Räntebärande värdepapper emitterade av, och lån till, intresseföretag	-	-	712	-	712	712	-	-	-	-	712
Aktier och andelar	58 227	2	-	-	58 229	58 229	54 608	-	3 621	-	58 229
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	99 626	-	-	-	99 626	99 626	99 463	163	-	-	99 626
Lån med säkerhet i fast egendom	-	-	40	-	40	40	-	-	-	-	40
Övriga lån	326	-	1 194	-	1 520	1 520	-	-	326	-	1 520
Utlåning till kreditinstitut	-	-	463	-	463	463	-	-	-	-	463
Derivat	-	504	-	-	504	504	-	504	-	-	504
Fondförsäringstillgångar	732	-	-	-	732	732	732	-	-	-	732
Övriga fordringar	-	-	1 135	-	1 135	1 135	-	-	-	421	714
Kassa och bank	-	-	5 684	-	5 684	5 684	-	-	-	2 156	3 528
Upplupna ränteintäkter	670	150	18	-	839	839	670	150	-	-	839
Summa finansiella tillgångar	159 582	656	12 273	-	172 510	172 510	155 473	817	3 947	2 577	169 933
Byggnader och mark	-	-	-	-	5 886	5 886	-	-	5 886	-	-
Aktier och andelar i koncern- och intresseföretag	-	-	-	-	6 531	13 694	-	-	-	-	-
Övriga icke finansiella tillgångar	-	-	-	-	323	323	-	-	-	-	-
Summa icke finansiella tillgångar	-	-	-	-	12 740	19 903	-	-	5 886	-	-
Summa tillgångar	159 582	656	12 273	-	185 250	192 413	155 473	817	9 833	-	-
Skulder											
Villkorad återbäring	460	-	-	-	460	460	-	460	-	-	-
Fondförsäkringsåtaganden	732	-	-	-	732	732	-	732	-	-	-
Depåer från återförsäkrare	-	-	-	76	76	76	-	-	-	-	-
Skulder till kreditinstitut	-	-	-	298	298	298	-	-	-	-	-
Derivat	-	184	-	-	184	184	11	173	-	-	-
Övriga skulder	-	4	-	2 023	2 027	2 027	4	-	-	-	-
Övriga upplupna kostnader	-	-	-	160	160	160	-	-	-	-	-
Summa finansiella skulder	1 192	188	-	2 558	3 937	3 937	15	1 364	-	-	-
Icke finansiella skulder	-	-	-	-	116 224	116 224	-	-	-	-	-
Summa skulder	1 192	188	-	2 558	120 161	120 161	15	1 364	-	-	-

Handelslager har flyttats med 2 mkr avseende Aktier och andelar från "Innehav som bestämts tillhöra kategorin" till "Innehav för handelsändamål" verkligt värde via resultaträkningen. Negativt handelslager har flyttats med 4 mkr från "Övriga finansiella skulder" till "Innehav för handelsändamål" verkligt värde via resultaträkningen. Ingen omklassificering har gjorts.

¹⁾ Under år 2018-2020 tillämpas ett tillfälligt undantag från den nya redovisningsstandarden IFRS 9 Finansiella instrument. upplysningar lämnas för att möjliggöra jämförelse med företag som tillämpar IFRS 9. Upplysningar lämnas för finansiella tillgångar och avser att efterlikna de grupperingar som görs när IFRS 9 tillämpas utan att för den skull vara en fullständig tillämpning av det regelverket.

²⁾ Avser finansiella tillgångar med avtalsvillkor som vid särskilda datum ger upphov till kassaflöden som endast är betalningar av räntor och kapitalbelopp på det utestående kapitalbeloppet och som ingår i en affärsmodell där syftet är att inkassera avtalsenliga kassaflöden, avser t.ex. övriga fordringar och banktillgodohavanden för t.ex. leverantörsbetalningar. Tillgångarna värderas till upplupet anskaffningsvärde.

³⁾ Andra finansiella tillgångar avser alla andra finansiella tillgångar som inte hänförs till kategorin finansiella tillgångar med avtalsenliga kassaflöden. Tillgångarna värderas till verkligt värde via resultaträkningen.

Not 30. Finansiella tillgångar och skulder forts.

Information om finansiella instruments verkliga värden

I ovanstående tabell lämnas upplysningar om hur verkligt värde bestämts för de finansiella instrument som värderas till verkligt värde i balansräkningen. Uppdelning av hur verkligt värde bestämts görs utifrån följande tre nivåer.

Nivå 1: enligt priser noterade på en aktiv marknad för samma instrument.

Nivå 2: utifrån direkt eller indirekt observerbar marknadsdata som inte inkluderas i nivå 1.

Nivå 3: utifrån indata som inte är observerbara på marknaden.

Inga betydande överföringar har skett mellan nivåerna under året.

Information om verkligt värde för finansiella tillgångar och skulder som inte värderas till verkligt värde i balansräkningen

För finansiella tillgångar och skulder som inte värderas till verkligt värde i balansräkningen, såsom utlåning till kreditinstitut, övriga fordringar, kassa och bank, upplupna räntetäckter, övriga upplupna intäkter, skulder till kreditinstitut, övriga skulder och övriga upplupna kostnader anses det bokförda värdet reflektera det verkliga värdet.

Finansiella instrument noterade på en aktiv marknad

För finansiella instrument som är noterade på en aktiv marknad bestäms verkligt värde med utgångspunkt från tillgångens noterade köpkurs på balansdagen utan tillägg för transaktionskostnader (t ex courtage) vid anskaffningstillfället. Ett finansiellt instrument betraktas som noterat på en aktiv marknad om noterade priser med lätthet finns tillgängliga på en börs, hos en handlare, mäklare, branschorganisation, företag som tillhandahåller aktuell prisinformation eller tillsynsmyndighet och dessa priser representerar faktiska och regelbundet förekommande marknadstransaktioner på affärsmässiga villkor. Eventuella framtida transaktionskostnader vid en avyttring beaktas inte. Den största delen av företagets finansiella instrument åsätts ett verkligt värde med priser som är noterade på en aktiv marknad.

Finansiella instrument som inte är noterade på en aktiv marknad

Om marknaden för ett finansiellt instrument inte är aktiv, så tar företaget fram det verkliga värdet genom att använda en värderingsteknik. De använda värderingsteknikerna bygger i så hög utsträckning som möjligt på marknadsuppgifter och företagsspecifika uppgifter används i så låg grad som möjligt. Värderingstekniker används för följande klasser av

finansiella instrument; derivat, vissa innehav i s.k. alternativa placeringar, fond- i fondinnehav samt onoterade innehav av aktier vilka redovisas i balansposten aktier och andelar.

Aktier och andelar

Aktier och andelar värderas till verkligt värde. Aktier och andelar som är officiellt noterade värderas med hjälp av senaste officiella köpkurs, i lokal valuta.

För innehav i onoterade andelar, främst riskkapitalbolag, ska värderingen i första hand följa IPEVCs principer eller likvärdiga värderingsprinciper och ska i första hand vara baserad på tillgängliga marknadspriser, men även andra värderingsmetoder som t. ex. diskonterat kassaflöde, substansvärdeметoden, nyligen genomförda transaktioner och multipelvärdering används. Generellt gäller att innehaven ska uppvisa verkligt värde med beaktande av försiktighet och konsekvens i värderingen. Värderingen uppdateras då ny värdering erhålls och justeras för eventuella kassaflöden fram till bokslutstillfället.

Verkligt värde för så kallade fond-i-fond ska fastställas utifrån underlag erhållet från extern part utsedd av fond i fondförvaltaren. Det verkliga värdet beräknas genom att de underliggande tillgångarna i respektive fond marknadsvärderas och kurssätts. Värderingen uppdateras då ny värdering erhålls och justeras för eventuella kassaflöden fram till bokslutstillfället.

För aktier som inte är noterade på en aktiv marknad används värderingstekniker för att bestämma det verkliga värdet. Teknikerna som används är främst diskonterade kassaflöden och substansvärdering.

Obligationer och andra räntebärande värdepapper

Obligationer och andra räntebärande värdepapper värderas till verkligt värde. Både svenska och utländska obligationer och andra räntebärande värdepapper med officiell handel marknadsvärderas dagligen med hjälp av senaste officiella köpkurs i lokal valuta.

För instrument utan officiell handel och där tillförlitliga marknadspriser inte finns att tillgå värderas instrumentet med hjälp av allmänt vedertagna värderingsmodeller som innebär att kassaflöden diskonteras till relevant värderingskurva. Obligationer och andra räntebärande värdepapper utan officiell handel marknadsvärderas med hjälp av en yieldkurva baserad på Stibor (för löptider upp till 9 månader) respektive swapräntor (för löptider över 1 år) samt en marknadsmässig justering med en för respektive värdepapper bedömd rimlig kreditspread.

Not 30. Finansiella tillgångar och skulder forts.

Derivat

Derivat värderas till verkligt värde. Börshandlade ränte- och aktieterminer tas upp till det verkliga värdet utifrån senaste officiella köp- eller säljkurs. Ränteswappar och swaptions värderas med hjälp av yieldkurvor baserad på köp- och säljkurs samt avseende Swaptions; även volatilitetsytor. OTC-aktieindexoptioner marknadsvärderas med hjälp av Black & Scholes värderingsmodell, med marknadsdata som input. Valutaterminer värderas med hjälp av noterad köpkurs mot kronor för aktuell valuta vid värderingsdagens slut och yieldkurvor för de två valutorna för aktuell löptid. Transaktionskostnader för derivat kostnadsförs.

Värderingsprocessen för finansiella instrument

Verkliga värden för finansiella tillgångar och skulder som handlas på en aktiv marknad baseras på noterade priser. För övriga finansiella instrument använder sig företaget av andra värderingstekniker. Finansiella instrument där handeln inte är frekvent och det verkliga värdet därför mindre objektivt, krävs i varierande utsträckning att bolaget gör bedömningar beroende på likviditet, koncentrationer, osäkerheter beträffande marknadsfaktorer, prisantaganden och andra risker som påverkar ett specifikt instrument. Företaget har ett värderingsforum för att uppfylla intern kontroll med hänsyn till finansiella tillgångar och skulder som

värderas till verkligt värde i balansräkningen. Värderingsforum, där CFO är beslutande, har övergripande ansvar för att kontrollera alla väsentliga värderingar till verkligt värde. Värderingsforum hålls kvartalsvis för att analysera väsentliga ej observerbara indata och justeringar i värderingar. Om tredjepartsinformation används vid värdering utvärderas om informationen uppfyller kraven enligt IFRS, inklusive i vilken nivå i verkligtvärdehierarkin som innehavet ska kategoriseras. Värderingsforumets huvuduppgift är att fastställa värderingsramverket för samtliga finansiella instrument som värderas till verkligt värde i balansräkningen. Detta innefattar en värderingsinstruktion som är gemensam för samtliga försäkringsföretag. Väsentliga värderingsfrågor rapporteras till Revisionskommittén. Företaget har ett flertal kontroller för att säkerställa korrekt värdering för finansiella instrument som värderas till verkligt värde i balansräkningen. Det inbegriper bland annat oberoende kontroller av priser, uppföljning av avkastning mot index mm.

Tilläggsinformation avseende innehav inom nivå 3

I tabellen nedan presenteras en avstämning mellan ingående och utgående balans för sådana finansiella instrument som värderats till verkligt värde i balansräkningen med utgångspunkt från en värderingsteknik som bygger på icke-observerbara marknadsdata (nivå 3).

Mkr	Aktier och andelar				Övriga finansiella placeringstillgångar			
	Koncernen		Moderföretaget		Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Ingående balans	3 621	2 517	3 621	2 517	326	105	326	105
Totalt redovisade vinster och förluster redovisat i årets resultat ¹⁾	-79	286	-79	286	16	17	16	17
Anskaffningsvärde förvärv	1 871	976	1 871	976	316	225	316	225
Försäljningslikvid	-1 397	-158	-1 397	-158	-2	-20	-2	-20
Utgående balans	4 016	3 621	4 016	3 621	656	326	656	326
Vinster och förluster redovisade i årets resultat för tillgångar som ingår i den utgående balansen ¹⁾	-206	284	-206	284	16	17	16	17

¹⁾ Redovisas i kapitalavkastning, intäkter och kostnader samt realiserade vinster och förluster på placeringstillgångar i årets resultat.

Not 30. Finansiella tillgångar och skulder forts.

Värderingstekniker och väsentliga indata för innehav tillhörande nivå 2

Folksam Liv har innehav i valutaterminer, swappar samt kapitalandelsbevis vilka hänförs till värderingskategori 2.

Valutaterminer värderas med hjälp av noterad köpkurs mot svenska kronor för aktuell valuta och yieldkurvor för de två valutorna för aktuell löptid.

Swappar värderas med hjälp av yieldkurvor.

Kapitalandelsbevis/vinstandelsbevis avser lån till alternativa investeringsfonder, värdering baseras på kurser och andelsvärden som erhålls från fondförvaltaren som följer värderingsprinciper enligt årsredovisningslagen (1995:1554). Fonderna offentliggör substansvärdet per andel för kapitalandelsbevisen/vinstandelsbevisen och innehaven är noterade på Nordic Growth Market NGM i Stockholm för NDX-segmentet.

Värderingstekniker och väsentliga ej observerbara indata för innehav tillhörande nivå 3

Till nivå 3 hänförs onoterade andelar i investeringsfonder, onoterade aktier samt vissa lån.

Folksam Livs innehav i onoterade investeringsfonder avser private equityfonder, private equityfond-i-fonder, hedgefond-i-fonder samt fastighetsfond-i-fonder. Fonderna värderas med alternativ värderingsmetod för vilka observerbara indata inte finns tillgänglig.

För private equityfonder och private equity-fond-i-fonder baseras värdering på kurser och andelsvärden som erhålls från fondförvaltaren. Värderingen följer IPEVCs principer (International Private Equity and Venture Capital) utfärdade av EVCA (European Venture Capital Association), som är en sammanslutning av riskkapitalföreningar som har gått samman och tagit fram värderingsprinciper för beräkning av verkliga värden. Det verkliga värdet beräknas genom att de underliggande tillgångarna i respektive fond marknadsvärderas och kurssätts. IPEVCs värderingsmetoder inkluderar användning av diskonterat kassaflöde, substansvärdemetoden, nyligen genomförda transaktioner och multipelvärdering, som innebär att jämförelse görs av relativa värden för aktie och/eller företaget s.k. multiplar (nyckeltal).

Värdering av fastighetsfond-i-fond baseras på kurser och andelsvärden som erhålls från fondförvaltaren och följer INREVs principer (Investors in Non-listed Real Estate Vehicles). Det verkliga värdet beräknas genom att de underliggande tillgångarna i respektive fond marknadsvärderas.

Onoterade aktier värderas antingen med hjälp av prognosticerade diskonterade kassaflöden med icke noterade indata som input eller till substansvärdet. Innehav i ekonomiska föreningar värderas till nominellt belopp.

Ett antal lån värderas till verkligt värde. Lånen avser lån till alternativa investeringsfonder och värderas med hjälp av NAV som erhålls från respektive fond.

Not 31. Förväntade återvinningstidpunkter för tillgångar och skulder

Koncernen	2019			2018		
	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Mkr						
Tillgångar						
Immateriella tillgångar	6	9	15	6	7	13
Förvaltningsfastigheter	-	17 903	17 903	-	16 315	16 315
Nyttjanderätter leasing förvaltningsfastigheter	-	182	182	-	-	-
Aktier och andelar i intresseföretag	-	3 047	3 047	-	3 064	3 064
Räntebärande värdepapper emitterade av och lån till intresseföretag	-	802	802	-	762	762
Aktier och andelar	19 035	50 389	69 424	5 344	52 982	58 326
Obligationer och räntebärande värdepapper	5 233	97 362	102 596	7 912	91 863	99 775
Lån med säkerhet i fast egendom	-	40	40	-	40	40
Övriga lån	-	1 826	1 826	-	1 520	1 520
Utlåning till kreditinstitut	370	-	370	463	-	463
Derivat	661	537	1 197	383	121	504
Fondförsäkringstillgångar	2 700	44 330	47 030	2 201	37 849	40 050
Återförsäkrars andel av Försäkringstekniska avsättningar						
Livförsäkringsavsättning	-	-	-	0	-	0
Oreglerade skador	51	182	233	64	208	272
Fordringar avseende direkt försäkring	21	-	21	21	-	21
Övriga fordringar	503	-	503	1 278	-	1 278
Materiella anläggningstillgångar	-	1 477	1 477	1 439	-	1 439
Likvida medel	9 056	-	9 056	7 368	-	7 368
Aktuell skattefordran	204	-	204	30	-	30
Uppskjuten skattefordran	12	-	12	8	-	8
Upplupna ränte- och hyresintäkter	727	-	727	832	-	832
Förutbetalda anskaffningskostnader	101	293	394	108	394	503
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	88	-	88	82	-	82
Summa tillgångar	38 769	218 381	257 150	27 539	205 125	232 665
Skulder och avsättningar						
Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)						
Livförsäkringsavsättning	7 172	107 928	115 100	6 955	100 527	107 481
Oreglerade skador	1 307	1 740	3 047	1 350	2 180	3 530
Återbäring och rabatter ¹⁾	628	3 832	4 460	1 162	3 420	4 582
Försäkringstekniska avsättningar för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisk						
Villkorad återbäring	516	-	516	460	-	460
Fondförsäkringsåtaganden	2 716	44 340	47 056	2 215	37 856	40 071
Andra avsättningar						
Pensioner och liknande förpliktelser	-	293	293	-	201	201
Aktuell skatteskuld	82	-	82	54	-	54
Uppskjuten skatteskuld	3	878	881	-	807	807
Övriga avsättningar	1	48	50	1	48	50
Depåer från återförsäkrare	60	-	60	76	-	76
Skulder avseende direkt försäkring	51	-	51	13	-	13
Skulder avseende återförsäkring	22	-	22	8	-	8
Skulder till kreditinstitut	1 333	-	1 333	298	-	298
Derivat	36	97	133	10	174	184
Finansiella skulder leasing	-	182	182	-	-	-
Övriga skulder	2 050	-	2 050	2 592	-	2 592
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	518	-	518	508	-	508
Summa skulder och avsättningar	16 497	159 337	175 833	15 702	145 213	160 915

¹⁾ Belopp har justerats i kolumnen för högst 1 år, totalen är oförändrad.

Not 31. Förväntade återvinningstidpunkter för tillgångar och skulder forts.

Moderföretaget	2019			2018		
	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Mkr						
Tillgångar						
Immateriella tillgångar	-	7	7	-	-	-
Byggnader och mark	-	6 426	6 426	-	5 886	5 886
Aktier och andelar i koncernföretag	-	6 124	6 124	-	5 874	5 874
Räntebärande värdepapper emitterade av och lån till koncernföretag	-	3 038	3 038	-	3 026	3 026
Aktier och andelar i intresseföretag	-	831	831	-	657	657
Räntebärande värdepapper emitterade av och lån till intresseföretag	-	752	752	-	712	712
Aktier och andelar	18 689	50 389	69 078	5 247	52 982	58 229
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	5 209	97 215	102 423	7 890	91 736	99 626
Lån med säkerhet i fast egendom	-	40	40	-	40	40
Övriga lån	-	1 826	1 826	-	1 520	1 520
Utlåning till kreditinstitut	370	-	370	463	-	463
Derivat	661	537	1 197	383	121	504
Fondförsäkringstillgångar	956	-	956	732	-	732
Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar						
Oreglerade skador	50	183	233	64	202	266
Fordringar avseende direkt försäkring	14	-	14	18	-	18
Fordringar avseende återförsäkring	-	-	-	1	-	1
Övriga fordringar	435	-	435	1 135	-	1 135
Materiella anläggningstillgångar	0	-	0	0	-	0
Kassa och bank	6 870	-	6 870	5 684	-	5 684
Aktuell skattefordran	186	-	186	30	-	30
Upplupna ränte- och hyresintäkter	742	-	742	839	-	839
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	12	-	12	9	-	9
Summa tillgångar	34 193	167 367	201 560	22 495	162 756	185 250
Skulder och avsättningar						
Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)						
Livförsäkringsavsättning	7 172	107 928	115 100	6 955	100 527	107 482
Oreglerade skador	1 244	1 740	2 984	1 295	2 173	3 468
Återbäring och rabatter ¹⁾	628	3 832	4 460	1 162	3 420	4 582
Försäkringstekniska avsättningar för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisk						
Villkorad återbäring	516	-	516	460	-	460
Fondförsäkringsåtaganden	956	-	956	732	-	732
Aktuell skatteskuld						
Uppskjuten skatteskuld	-	564	564	-	508	508
Depåer från återförsäkrare	60	-	60	76	-	76
Skulder avseende direkt försäkring	33	-	33	12	-	12
Skulder avseende återförsäkring	22	-	22	8	-	8
Skulder till kreditinstitut	1 333	-	1 333	298	-	298
Derivat	36	97	133	10	174	184
Övriga skulder	1 171	-	1 171	2 027	-	2 027
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	343	-	343	325	-	325
Summa skulder och avsättningar	13 514	114 160	127 674	13 360	106 802	120 161

¹⁾ Belopp har justerats i kolumnen för högst 1 år, totalen är oförändrad.

Not 32. Materiella anläggningstillgångar

Byggnader och mark avser koncernens rörelsefastigheter.

Koncernen	2019			2018		
	Byggnader och mark	Övriga tillgångar	Totalt	Byggnader och mark	Övriga tillgångar	Totalt
Ackumulerade anskaffningsvärden						
Ingående balans	1 710	77	1 787	1 693	77	1 770
Övriga förvärv / Investeringar	72	-	72	17	0	17
Utgående balans	1 782	77	1 860	1 710	77	1 787
Ackumulerade avskrivningar						
Ingående balans	-271	-77	-348	-237	-77	-314
Årets avskrivningar	-34	0	-34	-34	0	-34
Utgående balans	-305	-77	-382	-271	-77	-348
Redovisat värde 1 januari	1 439	0	1 439	1 456	0	1 456
Redovisat värde 31 december	1 477	0	1 477	1 439	0	1 439

Följande huvudgrupper av komponenter har identifierats och ligger till grund för avskrivningen på rörelsefastigheter.

Byggnad		Installationer	
Utvändig mark	35 år	Hiss	55 år
Grund	100 år	El	45 år
Stomme	100 år	Luft	45 år
Yttertak	35 år	Rör	60 år
Fasad	30 år		
Stomkomplettering	60 år		
Ytskikt	15 år		

Moderföretaget	2019	2018
	Övriga tillgångar	Övriga tillgångar
Ackumulerade anskaffningsvärden		
Ingående balans	77	77
Förvärv	-	0
Utgående balans	77	77
Ackumulerade avskrivningar		
Ingående balans	-77	-77
Årets avskrivningar	0	0
Utgående balans	-77	-77
Redovisat värde 1 januari	0	0
Redovisat värde 31 december	0	0

Not 33. Förutbetalda anskaffningskostnader

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Ingående balans	503	619	-	8
Årets avskrivning	-108	-117	-	-8
Utgående balans	394	503	-	-

¹⁾ På grund av ändrade redovisningsprinciper har ingen ny aktivering av anskaffningskostnader skett under 2018. Resterande anskaffningskostnader har skrivits av under 2018. Se not 1, avsnitt 2.4.2.1 - förutbetalda anskaffningskostnader.

Not 34. Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Förutbetalda kostnader	35	30	12	9
Upplupna intäkter	54	52	0	0
Summa	88	82	12	9

Not 35. Disposition av företagets vinst eller förlust

Förslag till vinstdisposition

Styrelsen och verkställande direktör föreslår stämman att den för år 2019 redovisade vinsten 11 881 981 816,93 kronor överföres till konsolideringsfonden för respektive försäkringsgren. Preliminär omföring har gjorts under året av aktiverade utvecklingskostnader 6 810 966,55 kronor från konsolideringsfonden till fond för utvecklingsutgifter. Styrelsen och verkställande direktör föreslår stämman att bekräfta nämnda omföring. Av redovisat resultat föreslås uttag ur (-) respektive avsättning till (+) konsolideringsfonden med följande fördelning:

Konsolideringsfond, Mkr	
Förmånsbestämd traditionell försäkring	1 342
Avgiftsbestämd traditionell försäkring	5 380
Tjänstanknuten sjukförsäkring samt premiefrielseförsäkring	285
Individuell traditionell livförsäkring	4 612
Ouppsägbar sjuk- och olycksfallsförsäkring samt premiefrielseförsäkring	134
Gruppliv- och tjänstegrupplivförsäkring	55
Sjukdom och olycksfall	75
Årets avsättning/uttag konsolideringsfond	11 882

Not 36. Ej intjänade premier och kvardröjande risker

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Avsättning för ej intjänade premier				
Ingående balans brutto	0	-	0	-
Premieinkomst	818	728	818	728
Beståndsöverlåtelse	-	58	-	58
Intjänade premier under året	-818	-786	-818	-786
Utgående balans brutto	0	0	0	0
Återförsäkrarens andel	-	-	-	-
Utgående balans netto	-	0	0	0
Avsättning för kvardröjande risk				
Ingående balans brutto	0	-	0	-
Beståndsöverlåtelse	-	-	-	-
Förändring av avsättning	0	0	0	0
Utgående balans brutto	-	0	-	0
Återförsäkrarens andel	-	-	-	-
Utgående balans netto	-	0	-	0

Not 37. Livförsäkringsavsättning

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Reservbildande sparprodukter				
Ingående balans brutto	107 224	103 871	107 223	103 878
Inbetalda premier	9 410	8 947	9 410	8 947
Utbetalda försäkringsersättningar	-5 200	-4 875	-5 200	-4 875
Intern flytt	16	23	16	23
Riskresultat	-23	-51	-23	-51
Indexering av fribrev	121	184	121	184
Effekt av ändrad diskonteringsränta	6 480	2 742	6 480	2 742
Värdeförändring på placeringstillgångar	19	19	19	19
Belastning för administrationskostnad	-975	-920	-975	-920
Belastning för avkastningsskatt	-184	-207	-184	-207
Effekt av ändrade antaganden	-2 274	-2 548	-2 274	-2 548
Övrigt	12	39	12	32
Utgående balans brutto	114 626	107 224	114 626	107 224
Utgående balans netto	114 626	107 224	114 626	107 224
Riskprodukter med premiereserv				
Ingående balans brutto	258	304	258	304
Inbetalda premier	1 436	1 472	1 436	1 472
Beståndsoverlåtelse	-1 413	-1 516	-1 413	-1 516
Övrigt	192	-3	192	-3
Utgående balans brutto	474	258	474	258
Utgående balans netto	115 100	107 481	115 100	107 481

Använda antaganden vid beräkning av livförsäkringsavsättning för försäkring med avkastningsgaranti och avtalad förmån

För tjänstepensionsförsäkring tillämpas aktsamma antaganden och för försäkring som inte klassificeras som tjänstepensionsförsäkring tillämpas betryggande antaganden.

Förväntade kassaflöden diskonteras med ett antagande om aktuell ränta (per balansdag). Se not 1 Redovisningsprinciper.

De dödlighetsantaganden som tillämpas vid beräkningen av livförsäkringsavsättning motsvarar aktuell erfarenhet inom Folksam Liv, kompletterade med årliga procentuella dödlighetsreduktioner för att uppskatta den framtida dödligheten.

Tillämpade driftskostnadsantaganden består av en kostnad som reducerar ränteantagandet, en kostnad som är

proportionell mot kapitalvärdet på utbetalningarna och en kostnad som är proportionell mot inbetald premie.

För att bestämma antagandet om statslåneränta vid beräkningen av avkastningsskatt används den statsobligationsränta som har en löptid närmast 10 år. För kapitalförsäkring gäller att den antagna statslåneräntan ökas med 1,0 procentenhet, dock till minst 1,25 procent. För pensionsförsäkring är motsvarande golv 0,5 procent.

De antaganden som tillämpas om försäkringstagarnas utnyttjande av optioner att återköpa, flytta, premieannulera och ändra utbetalningstiden baseras på försäkringstagarnas beteende i Folksam Liv. Antaganden om premieannullation avser enbart annullation av löpande premier, eftersom engångspremier i serie inte ingår i beräkningen av livförsäkringsavsättning.

Not 38. Oreglerade skador

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Ingående balans brutto	3 530	3 453	3 468	3 402
Beståndsoverlåtelse	-	407	-	407
Kostnad för skador som inträffat innevarande år	2 325	2 304	2 324	2 302
Utbetalda försäkringsersättningar	-2 177	-2 103	-2 176	-2 101
Inlösta fondvärden för utbetalning	4 527	4 463	-	-
Utbetalningar under året	-4 518	-4 452	-	-
Förändring av förväntad kostnad för skador som inträffat under tidigare år (avvecklingsresultat)	-704	-546	-704	-545
Effekt av ändrad marknadsränta	14	13	13	13
Övrigt	58	-10	58	-10
Utgående balans brutto	3 053	3 530	2 984	3 468
Återförsäkrares andel	-233	-272	-233	-266
Utgående balans netto	2 820	3 257	2 750	3 202

Avsättning för oreglerade skador görs främst för gruppförsäkring samt sjuk- och premiebefrielseförsäkring.

För tjänstepensionsförsäkring tillämpas aktsamma antaganden och för försäkringar som inte klassificeras som tjänstepensionsförsäkringar tillämpas betryggande antaganden.

Avsättningarna beräknas med vedertagna försäkringsmatematiska metoder.

För gruppförsäkring tillämpas främst metoder som baseras på historik av utbetalda belopp. För individuell sjuk- och premiebefrielseförsäkring tillämpas olika metoder för olika

delbestånd. Avsättning för oreglerade skador beräknas med hjälp av historik över kända skador, helårspremier eller kombinationer av kända skador och helårspremier. Val av metod styrs bland annat av tillgång till historik.

Beräkning av sjukreserver för kända skador baseras på antagande om sannolikhet för avveckling genom tillfrisknande och dödsfall.

Avsättningar för återstående skaderegleringskostnader baseras på tidigare års skaderegleringskostnader och en uppskattning av den totala mängden skador som återstår att reglera.

Not 39. Återbäring och rabatter

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Ingående balans	4 582	4 424	4 582	4 424
Under perioden reglerad återbäring och rabatt	-1 202	-450	-1 202	-450
Beståndsoverlåtelse	-	268	-	268
Årets avsättning för ej förfallen återbäring	1 080	340	1 080	340
Utgående balans	4 460	4 582	4 460	4 582

Not 40. Villkorad återbäring

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Ingående balans brutto	460	485	460	485
Inbetalningar	10	10	10	10
Utbetalningar	-18	-15	-18	-15
Värdeförändring på placeringstillgångar	87	1	87	1
Avgifter	-6	-6	-6	-6
Avkastningsskatt	-1	-1	-1	-1
Riskresultat		0	0	0
Intern flytt	-16	-14	-16	-14
Utgående balans brutto	516	460	516	460
Utgående balans netto	516	460	516	460

Not 41. Fondförsäkringsåtaganden

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Ingående balans brutto	40 071	43 341	732	749
Inbetalningar	3 346	3 574	73	81
Utbetalningar	-2 141	-1 935	-24	-41
Återköp	-2 650	-2 489	-	-
Värdeförändring på placeringstillgångar	8 793	-1 999	182	-42
Rabatter på investeringsavtal	20	-	-	-
Avgifter	-285	-298	-6	-5
Avkastningsskatt	-96	-108	-1	-1
Riskresultat	-2	-7	-	0
Intern flytt	0	-9	-	-9
Utgående balans brutto	47 056	40 071	956	732
Utgående balans netto	47 056	40 071	956	732

Not 42. Pensioner och liknande förpliktelser

Mkr	Koncernen	
	2019	2018
Pensionsförpliktelser		
Nuvärde av helt eller delvis fonderade förpliktelser	1 246	1 025
Totalt nuvärde av förmånsbestämda förpliktelser	1 246	1 025
Verkligt värde på förvaltningstillgångar	953	824
Netto redovisat avseende förmånsbestämda planer i balansräkning	293	201
Nettobeloppet för förmånsbestämda planer redovisas i följande poster i balansräkning		
Avsättningar till pensioner	293	201
Nettobeloppet i balansräkning	293	201
Förändring av nuvärdet för fonderade förpliktelser		
Förpliktelser för förmånsbestämda planer per den 1 januari	1 025	1 203
Utbetalda ersättningar	-39	-37
Kostnader för tjänstgöring innevarande period	28	22
Räntekostnad	24	23
Omvärderingar:		
Aktuariella vinster och förluster avseende ändrade finansiella antaganden	208	74
Effekt av ändrad fördelningsmodell inom Folksamkoncerner ¹⁾	-	-260
Förpliktelser för förmånsbestämda planer per den 31 december	1 246	1 025
¹⁾ Se not 1 Redovisningsprinciper för mer information		
Förändring av nuvärdet för ofonderade pensionsförpliktelser		
Förpliktelser för förmånsbestämda planer per den 1 januari	-	10
Aktuariella vinster och förluster	-	-10
Förpliktelser för förmånsbestämda planer per den 31 december	-	-
Nuvärdet av förpliktelserna fördelar sig på planerna / medlemmar enligt följande		
Aktiva medlemmar	22%	23%
Fribrevsinnehavare	37%	36%
Pensionärer	42%	41%

Not 42. Pensioner och liknande förpliktelser forts.

Koncernen			
Mkr	2019	2018	
Förändringar av förvaltningstillgångarnas verkliga värde			
Förvaltningstillgångarnas verkliga värde per den 1 januari	825	1 075	
Avgifter från arbetsgivaren	9	13	
Utbetalda ersättningar	-39	-37	
Ränteintäkt redovisad i resultatet	19	21	
Avkastning på förvaltningstillgångar exklusive ränteintäkt	139	-15	
Effekt av ändrad fördelningsmodell inom Folksamkoncerner ¹⁾	-	-232	
Förvaltningstillgångarnas verkliga värde per den 31 december	953	825	

¹⁾Se not 1 Redovisningsprinciper för mer information.

Förvaltningstillgångarna består av följande	2019	%	2018	%
Egetkapitalinstrument	334	35%	239	29%
Skuldinstrument	495	52%	470	57%
Fastigheter	124	13%	115	14%
Summa	953	100%	825	100%
Egetkapitalinstrument				
Sverige	133	14%	91	11%
Nordamerika	124	13%	82	10%
Europa exkl. Sverige	38	4%	33	4%
Japan	10	1%	8	1%
Asien exkl. Japan	10	1%	8	1%
Utvecklingsmarknader	19	2%	16	2%
Summa	334	35%	239	29%
varav:				
Noterade innehav	334		239	
Skuldinstrument				
Bostadsobligationer	286	30%	312	38%
Statsobligationer	143	15%	186	23%
Realränteobligationer	38	4%	48	6%
Kassa	29	3%	-77	-9%
Summa	495	52%	470	57%
varav:				
Noterade innehav	495		470	

Förvaltningstillgångar

Pensionsstiftelsens tillgångar utgör förvaltningstillgångar för pensioner och värderas till marknadsvärde. Pensionsstiftelsen investerar på sådant sätt att likviditeten för pensionsstiftelsen är säkrad. Investeringstiden är långsiktig och ska täcka ökningar av pensionsförpliktelser. Den genomsnittliga löptiden på pensionsförpliktelserna uppgår till cirka 17 år.

Förvaltningen av Folksams tillgångar i pensionsstiftelsen har en fördelning där tillgångsfördelningen är cirka 52 procent skuldinstrument, cirka 35 procent eget kapitalinstrument och cirka 13 procent fastigheter. Alla fastigheter är belägna i Sverige.

Investeringsplaner beslutas av styrelsen för Pensionsstiftelsen och en gång per år görs en översyn av strategierna och tillgångsfördelningen.

Not 42. Pensioner och liknande förpliktelser forts.

Mkr	Koncernen	
	2019	2018
Kostnad redovisad i årets resultat		
Kostnader avseende tjänstgöring innevarande period	28	22
Netto ränteintäkt/räntekostnad	5	3
Nettokostnad (+) / Intäkt (-) avseende förmånsbestämda planer	33	25
Nettokostnad (+) / Intäkt (-) avseende avgiftsbestämda planer		
Total pensionskostnad i årets resultat	47	37
Kostnaden redovisas i följande rader ingående i årets resultat		
Administrationskostnader	28	22
Kapitalavkastning intäkter	-19	-20
Kapitalavkastning kostnader	24	23
Summa	33	25
Verklig avkastning på förvaltningstillgångar	81	6
Kostnad redovisad i övrigt totalresultat		
Aktuariella vinster (-) och förluster (+)	-155	-100
Skillnad mellan faktisk avkastning och avkastning enligt diskonteringsräntan på förvaltningstillgångarna	65	5
Netto redovisat i övrigt totalresultat inklusive löneskatt	-90	-95
Antaganden för förmånsbestämda förpliktelser		
Diskonteringsränta	1,54%	2,18%
Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar	1,54%	2,18%
Framtida löneökning	3,30%	3,46%
Framtida ökning av inkomstbasbelopp	3,30%	3,46%
Framtida ökning av pensioner (inflation)	1,80%	1,96%
Avgångsintensitet	5,00%	5,00%
Livslängdsantaganden	FFFS 2007:31	FFFS 2007:31

Not 42. Pensioner och liknande förpliktelser forts.

Livslängd

Antagandena om livslängd följer Finansinspektionens trygghandsgrunder (generationsdödlighet). Tabellen nedan

visar förväntad återstående livslängd för män och kvinnor i olika åldrar. Samma antaganden om livslängd används för Folksam:s samtliga pensionsplaner.

Förväntad återstående livslängd, år	Ålder	Man	Kvinna
	30	56	57
	50	34	37
	70	15	18

Aktuariella antaganden

Den aktuariella beräkningen av pensionsförpliktelser och pensionskostnader baseras på följande antaganden.

Diskonteringsränta

För att bestämma diskonteringsräntan använder Folksam den marknadsmässiga avkastningen på balansdagen som erhålles på svenska bostadsobligationer med en löptid som motsvarar längden på pensionsförpliktelsen.

Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar

Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar beräknas baserat på den marknadsmässiga avkastningen på balansdagen som erhålles på svenska bostadsobligationer med en löptid som motsvarar längden på pensionsförpliktelsen.

Framtida löneökning

Framtida löneökning avspeglar förväntade framtida procentuella löneökningar som en sammansatt effekt av inflation, tjänsteålder och befordran.

Inflation

Beträffande inflationsantagande har Folksam valt att följa Riksbankens uppsatta inflationsmål som utgångspunkt vid beräkningarna.

Framtida ökning av pensioner

Inflationsantaganden används för uppräknings av framtida ökning av pensioner.

Inkomstbasbeloppet

Inkomstbasbeloppet fastställs årligen av regeringen och används bland annat för att bestämma taket i pensionsgrundande lön i det allmänna pensionssystemet.

Not 42. Pensioner och liknande förpliktelser forts.

Koncernen		
Mkr	Ökning	Minskning
Känslighetsanalys		
Diskonteringsränta 1% förändring på pensionsskuld	-198	258
Framtida löneökning 1% förändring på pensionsskuld	50	-44

Känslighetsanalyserna baseras på en förändring i ett antagande medan det andra antagandet är konstant.

Finansiering

Koncernen uppskattar att 0 (24) miljoner kronor blir betalda under 2019 till fonderade och ofonderade förmånsbestämda planer.

Aktuariella beräkningar görs för Folksam Liv- och Folksam Sak-koncernerna på förmånsbestämda pensionsavsättningar enligt IAS 19. Beräkningarna görs per pensionsplan och arbetsgivare.

KTP planen, som är den största pensionsplanen inom Folksam, är tryggad i Konsumentkooperationens pensionsstiftelse. Folksam Sak har betalningsansvaret för pensionsplanen för samtliga anställda inom Folksam.

Inom Folksam fördelas kostnaderna och åtaganden inom respektive koncern enligt en fördelningsnyckel baserad på lönesummor för respektive företag som ingår i Folksam Liv- och Folksam-Sak koncernerna. Detta görs för att återspegla

en så korrekt bild som möjligt av kostnader och åtaganden inom koncernerna.

Lönesummorna varierar mellan åren varför den procentuella fördelningen av utgående pensionsavsättningen ändras mellan Folksam Liv- och Folksam Sak koncernerna. Fördelningsnyckeln avseende ingående pensionsskuld baseras på ett vägt tal av historisk data medan fördelningsnyckeln avseende årets avsättning baseras på årets fördelade lönekostnader. Mer om pensionsplaner och pensionsåtaganden finns att läsa i not 53 Medelantal anställda samt löner och ersättningar samt i not 1 Redovisningsprinciper.

Moderföretaget, Mkr	2019	2018
Ingående balans	0	4
Aktuariella vinster och förluster	-	-5
Utgående balans	0	0
Antaganden		
Diskonteringsränta	-	2,18%
Framtida löneökning	-	3,46%
Framtida ökning av inkomstbasbelopp	-	3,46%
Framtida ökning av pensioner (inflation)	-	1,96%
Avgångsintensitet	-	5,00%
Livslängdsantagande	-	FFFS
	-	2007:31

Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser i moderföretaget avser ej tryggade förpliktelser enligt kollektivavtal. Anställda födda 1955 eller tidigare och som var anställda den 1 juni 2006 har rätt att gå i pension vid

62 års ålder. Från år 2019 har Folksam Liv inte längre någon utfästelse till anställda, vilket innebär att ingen reserv behöver sättas av.

Not 43. Uppskjuten skatteskuld

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Uppskjutna skattefordringar (-) och skatteskulder (+)				
Byggnader och mark	231	199	114	105
Aktier och andelar	439	367	436	368
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-5	29	-5	29
Derivat	18	6	18	6
Övriga finansiella placeringstillgångar	1	-	1	-
Obeskattade reserver	194	202	-	-
Avsättning för pensionsförpliktelser utanför tryggandelag	-9	-4	-	-
Övriga uppskjutna skattefordringar och uppskjutna skatteskulder, netto	870	799	564	508

Årets förändring av uppskjuten skatt i temporära skillnader har i moderföretaget redovisats över resultaträkningen. I koncernen har årets förändring av uppskjuten skatt redovisats med -74 (25) miljoner kronor över resultaträkningen och 3 (-1) miljoner kronor över övrigt totalresultat. Ej aktiverade underskottsavdrag uppgår till 20 (6) miljoner kronor i koncernen, och i moderföretaget 0 (0) miljoner kronor.

I juni 2018 beslutades att bolagsskatten ska sänkas och att sänkningen ska ske stegvis. För åren 2019-2020 sänks bolagsskatten till 21,4 procent och för åren 2021 och framåt sänks bolagsskatten till 20,6 procent.

Dock finns det särskilda regler för periodiseringsfonder. Återföring av existerande periodiseringsfonder 2019 ska räknas upp för att balansera den lägre skattesatsen. Återföringen sker till mellan 100 och 106 procent av avdraget, beroende på vilket år periodiseringsfonden avsattes och vilket år den upplöses. Uppräkning sker endast i koncernen. Uppskjuten skatt som återförs till beskattning 2020 eller senare omvärderas i bokslut 2019 till den beslutade skattesatsen som gäller för det år den uppskjutna skatten beräknas återföras.

Not 44. Skulder avseende direkt försäkring

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Försäkringstagare	51	13	33	12
Summa	51	13	33	12

Not 45. Skulder till kreditinstitut

Mkr	Koncernen		Upplupet anskaffningsvärde	
	2019	2018	2019	2018
Kreditinstitut Sverige	907	200	907	200
Kreditinstitut inom EU	426	99	426	99
Summa	1 333	298	1 333	298
Moderföretaget	2019	2018	2019	2018
Kreditinstitut Sverige	907	200	907	200
Kreditinstitut inom EU	426	99	426	99
Summa	1 333	298	1 333	298

Not 46. Övriga skulder

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Skulder till koncernföretag ¹⁾	5	9	111	112
Skulder till närstående företag	589	651	582	647
Leverantörsskulder	17	35	7	30
Köpta ej likviderade aktier, andelar och räntebärande värdepapper	182	945	182	945
Övrigt	1 257	952	290	293
Summa	2 050	2 592	1 171	2 027

¹⁾ För koncernen avser dessa skulder endast skulder till ej konsoliderade företag.

Not 47. Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Upplupna kostnader	310	325	135	172
Förutbetalda intäkter	208	184	208	153
Summa	518	508	343	325

Not 48. Ställda säkerheter

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Övriga ställda säkerheter (bokfört värde)				
För försäkringstagarnas räkning registerförda tillgångar				
Förvaltningsfastigheter	17 903	16 315	-	-
Byggnader och mark	-	-	6 426	5 886
Aktier och andelar i koncernföretag	-	-	6 099	5 849
Aktier och andelar i intresseföretag	1 066	1 119	482	396
Lån till koncern- och intresseföretag	601	581	3 589	3 557
Aktier och andelar	68 126	57 513	68 126	57 513
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	101 267	97 569	101 120	97 442
Lån med säkerhet i fast egendom	20	20	20	20
Övriga lån	1 826	1 499	1 826	1 499
Derivat	764	128	764	128
Kassa och bank	5 507	4 619	4 254	3 632
Upplupna räntor och hyresintäkter	715	830	715	830
Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisken	47 030	40 050	956	732
Materiella tillgångar	1 477	1 439	-	-
Summa	246 302	221 682	194 375	177 484
För andras räkning pantsatta tillgångar				
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 182	1 331	1 182	1 331
Likvida medel	370	463	370	463
Summa	1 552	1 794	1 552	1 794
Summa ställda säkerheter	247 854	223 476	195 927	179 278

Ställda säkerheter

I händelse av obestånd har försäkringstagarna förmånsrätt i de registerförda tillgångarna. Folksam Liv har rätt att föra tillgångar in och ut ur registret så länge som tillgångarna enligt Försäkringsrörelselagen överstiger de åtaganden som företaget har mot försäkringstagarna. De försäkringstekniska åtagandena uppgår till 170 179 (156 125) miljoner kronor för koncernen och 124 015 (116 724) miljoner kronor för moderföretaget.

För andras räkning pantsatta tillgångar avser obligationer och/eller likvida medel pantsatta för positioner i börshandlade derivat. Pantsättning är ett krav från clearinginstitutet och således en förutsättning för handel.

För andras räkning pantsatta tillgångar avser också likvida medel pantsatta för positioner i OTC-derivat. Pantsättningen avser reglering av orealiserat resultat och regleras via med motparterna ingångna ISDA-avtal.

Säkerheter har ställts i enlighet med clearing-institutens angivna marginalsäkerhetskrav.

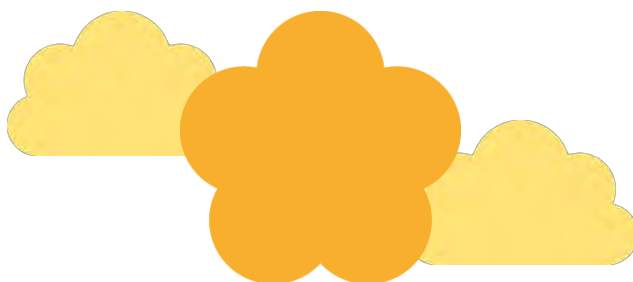
Not 49. Eventualförpliktelser

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Solidariskt betalningsansvar för skulder i handelsbolag	-	-	173	155
Garantier	35	35	35	29
Övriga eventualförpliktelser	249	241	249	241
Summa	284	276	458	426
Varav till förmån för koncern-/intresseföretag	-	-	173	155

Not 50. Ekonomiska arrangemang som inte redovisas i balansräkningen

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Redovisat åtagande för avtalat men ännu ej utbetalat lån	1 536	784	1 536	784
Redovisade åtagande för avtalat men ännu ej investerat riskkapital	4 383	2 584	3 033	2 584
Redovisat åtagande för avtalat men ännu ej utbetalat lån till intresseföretag	220	441	220	441
Övriga åtaganden intresseföretag	112	-	112	-
Summa	6 252	3 809	4 902	3 809
Varav till förmån för koncern-/intresseföretag	333	441	333	441

För upplysningar om åtaganden för operationella leasingavtal där moderföretaget är leasetagare, se not 51 Leasing, avsnitt Likviditetsrisker - framtida leasingavgifter (leasetagare).
Jämförelsetal har justerats jämfört med årsredovisningen 2018.

Not 51. Leasing

Operationella leasingavtal - företaget är leasegivare

Operationella leasingavtal - leasegivare

Avtal där koncernen är leasegivare har definierats som operationella leasingavtal. Avtalen redovisas inte som tillgång i balansräkning då ekonomiska risker och fördelar förknippade med ägandet av underliggande tillgång i allt väsentligt inte överförs från leasegivaren till leasatagaren. I juridisk person klassificeras avtalen alltid som operationella leasingavtal oavsett risker förknippade med ägandet. De underliggande tillgångarna som hyrs ut avser förvaltningsfastigheter, se balansräkning rad Förvaltningsfastigheter/Byggnader och mark. Upplysningar lämnas i not Byggnader och mark om värdering av förvaltningsfastigheterna till verkligt värde, kriterier för klassificering, begränsningar och förpliktelser.

Leasingintäkter från operationella leasingavtal

Leasingintäkter för lokaler omfattar avgifter som till sin substans är fasta, hit förs lokalhyra och variabla avgifter för fastighetsindex. Hyresintäkter inkluderar även variabla avgifter som inte beror på index, det avser tillägg för t.ex. underhåll, el, vatten och avgift för fastighetsskatt, försäkringar och underhåll. Hyresintäkter inklusive tillägg aviseras i förskott och redovisas linjärt som hyresintäkt i resultaträkningen över kontraktens periodens längde. I not Kapitalavkastning, intäkter, benämns leasingintäkter som Hyresintäkter från byggnader och mark.

Direkta kostnader för förvaltningsfastigheter

Upplysning om driftskostnader för förvaltningsfastigheter lämnas i not Kapitalavkastning, kostnader på rad Driftskostnader för byggnader och mark. Kostnaderna omfattar bl a fastighetsförvaltning, underhåll, hyresgäst Anpassningar och fastighetsskatt.

Periodens leasingintäkter

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
<i>Förvaltningsfastigheter</i>				
Leasingavgifter ¹⁾	726	669	122	126
varav variabla leasingavgifter som inte beror på index eller ränta	71	54	8	8

¹⁾ Ändrade jämförelsetal avser dels att tilläggshyror utöver omsättningshyror har inkluderats dels att vissa avtal inte längre klassificeras som leasingavtal.

Löptidsanalys framtida leasingintäkter

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
<i>Förvaltningsfastigheter</i>				
Inom ett år	584	537	100	82
2 år	430	343	72	45
3 år	358	252	63	36
4 år	210	186	47	29
5 år	149	102	33	21
Senare än 5 år	635	620	178	196
Summa leasingavgifter exkl. variabla leasingavgifter som inte beror på index eller ränta	2 365	2 041	493	409

Ändrade jämförelsetal avser att vissa avtal inte längre klassificeras som leasingavtal, för övrigt har antalet löptidsintervall utökats vilket för jämförbarhetens skull även ändrats för föregående år.

Not 51. Leasing forts.

Leasingavtal – företaget är leasetagare

Leasingavtal – leasetagare – koncernen

Avtalen redovisas i balansräkningen som en tillgång (nyttjanderätt) och som en finansiell skuld då ekonomiska risker och fördelar förknippade med ägandet av underliggande tillgång i allt väsentligt överförs från leasegivaren till leasetagaren.

Operationella leasingavtal – leasetagare – juridisk person

Motsvarande avtal som i koncernen klassificeras som leasingavtal, klassificeras i moderföretaget och i förekommande fall dotterföretag, som operationella leasingavtal.

Löptider leasingavtal – leasetagare

Förvaltningsfastigheter – tomträter

Tomträttsavtalen hanteras som eviga hyresavtal vilka värderas till upplupet anskaffningsvärde genom att diskontera avgälderna med koncernens marginella låneränta. Eftersom avtalen är eviga sker ingen avskrivning. Avgälden (leasingavgiften) i koncernen motsvarar den avgift som redovisas i den juridiska personen och redovisas som en räntekostnad baserad på leasingskulden, i den juridiska personen redovisas tomträttsavgälden inom driftsnettot.

Leasingavgifter – leasetagare

Förvaltningsfastigheter – tomträter

Tomträttsavtalen hanteras som eviga hyresavtal och värderas till verkligt värde enligt IAS 40. Värdet på leasingskulden erhålls genom att diskontera avgälderna med en ränta motsvarande avgäldsräntan. För avtal som ingicks före övergången till IFRS 16, dvs. före 1 januari 2019, används däremot koncernens marginella låneränta för att erhålla värdet på leasingskulden. Eftersom avtalen är eviga sker

ingen avskrivning. Avgälden (leasingavgiften) i koncernen motsvarar den avgift som redovisas i den juridiska personen och redovisas som en räntekostnad baserad på leasingskulden, i den juridiska personen redovisas tomträttsavgälden inom driftsnettot.

Nyttjanderätter

Förvaltningsfastigheter – tomträter

Klassificering av tomträter som förvaltnings-fastigheter följer av klassificering som gjorts för underliggande fastigheter, se not Byggnader och mark. Leasingavtal som innebär att företaget hyr mark genom tomträttsavtal redovisas i koncernen som

en nyttjanderätt. Nyttjanderätten värderas till verkligt värde genom att framtida avgälder (eviga) diskonteras till avtalens avgäldsränta.

I juridisk person redovisas inte nyttjanderätten som en tillgång. I samband med förvärv av förvaltnings-fastighet som består av byggnad som står på tomträtt görs ingen uppdelning mellan byggnad och tomträtt. Vid efterföljande värderingar till verkligt värde görs värderingen av fastigheten som helhet och ingen uppdelning görs mellan byggnad och tomträtt. Erlagd avgäld beaktas som en egen post vid kassaflödes-beräkningen, för hyresintäkter finns ingen separat uppgift om hur stor del som avser avgäld, utan ett antagande görs att hyresintäkterna täcker kostnaderna.

Verkligt värde värderade nyttjanderätter avseende tomträter hänförs till nivå 3, lika andra förvaltnings-fastigheter. I hierarkin för verkligt värde, nivå 1 har högst prioritet med noterade priser på aktiv marknad och nivå 3 har lägst prioritet, det innebär att indata vid värdering inte är observerbar eller i vart fall i liten utsträckning. Inga överföringar har skett mellan de olika nivåerna under räkenskapsåret.

Not 51. Leasing forts.

Nyttjanderätter leasing

Mkr	Koncernen	
	2019	2018
Förvaltningsfastigheter - tomträtter		
Verkligt värde		
Redovisat värde vid året ingång	182	-
Redovisat värde vid perioden utgång	182	-

Känslighetsanalys nyttjanderätter leasing

Koncernen	2019		2018	
	Förändring antagande	Effekter verkligt värde	Förändring antagande	Effekter verkligt värde
Mkr				
Förvaltningsfastigheter - tomträtter				
Antagande avgäldsprocent				
Ökning	0.5%	-24	-	-
Minskning	-0.5%	33	-	-

Leasingskulder och leasingkostnader - leasetagare

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Förvaltningsfastigheter				
Redovisat värde leasingskulder 31 dec	182	-	-	-
Räntekostnader för leasingskulder	6	-	-	-
Fasta (bashyra) och variabla leasingavgifter (index) ¹⁾	-	-	5	5

¹⁾ För koncernen ingår fasta leasingavgifter och variabla avgifter kopplade till index i den finansiella leasingskulden. Moderföretaget redovisar ingen finansiell leasingskuld utan kostnadsför leasingavgifterna direkt i resultatet som operationella leasingavtal.

Not 51. Leasing forts.

Likviditetsrisker - framtida leasingavgifter - leasetagare

För upplysning om löptidsanalys för koncernens leasingkulder vilka klassificeras som finansiella skulder, se not Upplysningar om risker, avsnitt Likviditetsrisker.

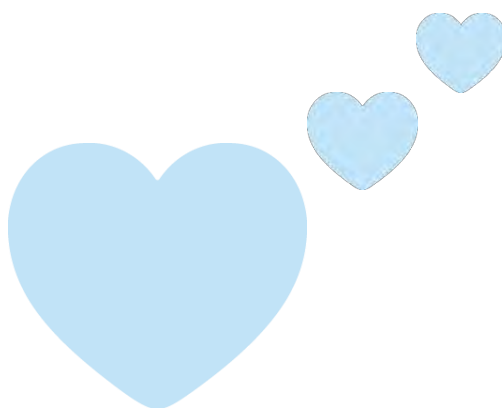
Motsvarande leasingavtal är operationella i juridisk person, dvs. redovisas inte som finansiella skulder och presenteras nedan.

Avtalade belopp

Mkr	Moderföretaget	
	2019	2018
Inom ett år	5	5
Längre än ett år är men högst 5 år	19	19
Senare än 5 år	4 718	4 718
Summa fasta leasingavgifter och variabla avgifter kopplade till index eller ränta	4 742	4 742

Kassautflöde leasingavtal

Upplysningar om kassaflöden hänförliga till leasingkulda i koncernen lämnas i Kassaflödesanalys.

Not 52. Upplysningar om närstående

Närstående parter

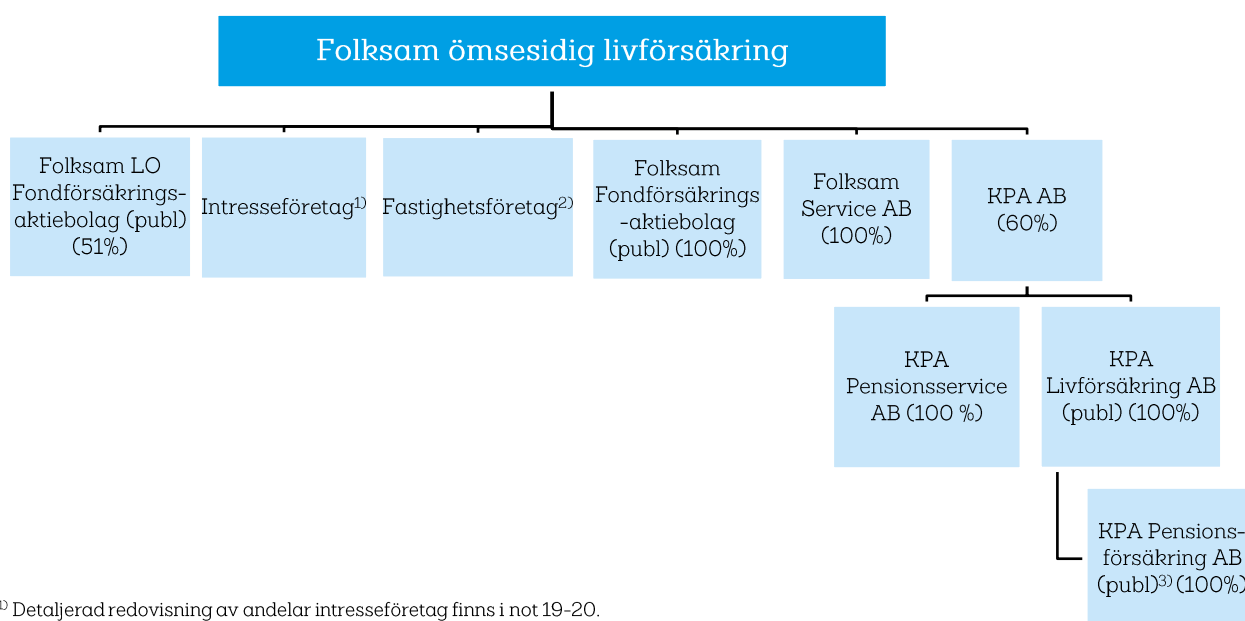
Denna not innehåller en beskrivning av väsentliga relationer mellan Folksam Liv och närstående företag i Folksam (Folksam Sak-koncernen respektive Folksam Liv-koncernen, inklusive KPA Pension) samt övriga närstående parter. Samtliga företag i Folksam definieras som närstående.

Övriga närstående parter utgörs av nyckelpersoner, nyckelpersoners nära familjemedlemmar (enligt definitionen i IAS 24) samt företag som står under bestämmande eller betydande inflytande av nyckelpersoner eller deras nära familjemedlemmar. Med företag avses alla typer av företag och organisationer förutom företag i Folksam och företag/organisationer med inflytande i Folksam genom styrelserepresentation. Nyckelpersoner överensstämmer med de ledande befattningshavare för vilka upplysning lämnas avseende "Ersättning och förmåner till ledande befattningshavare" i not 53. Det förekommer inga transaktioner med övriga närstående parter utöver normala kundtransaktioner på marknadsmässiga villkor.

Som närstående parter räknas inte de organisationer som har styrelserepresentation i företag i Folksam. Dessa agerar inte i direkt eget intresse utan representerar försäkringstagarna.

Bolagsstruktur i Folksam

Folksam består av två koncerner, Folksam Sak-koncernen och Folksam Liv-koncernen. Bilden nedan visar legal struktur för Folksam Liv-koncernen. Detaljerad redovisning av samtliga Sak-koncernföretag finns i årsredovisning för Folksam ömsesidig sakförsäkring.

¹⁾ Detaljerad redovisning av andelar intresseföretag finns i not 19-20.

²⁾ Detaljerad redovisning av dotterföretag finns i not 18.

³⁾ Detaljerad redovisning av samtliga dotter- och intresseföretag finns i not 17-18 i Årsredovisning för KPA Pensionsförsäkring AB (publ).

Upplysningar om hur närståendetransaktioner ingås och följs upp

Varje år beslutar styrelsen om en verksamhetsplan som bland annat beskriver ekonomiska mål och nyttjandet av gemensamma resurser. Vd ska regelbundet under året informera styrelsen om prognos och utfall av verksamhetsplan. Principiella avvikelser från beslutad verksamhetsplan ska godkännas av styrelsen. I samband

med årsbokslutet ska den slutliga fördelningen av kostnader mellan företagen beslutas av styrelsen.

Not 52. Upplysningar om närstående forts.

Kostnadsfördelning

Varje företag, verksamhetsområde och produkt ska bära sina direkta och/eller indirekt hänförliga kostnader.

Driftskostnader fördelas så långt som möjligt efter faktiskt nyttjande på företag och produkt. Exempel på sådana kostnader är datorutrustning, lokaler och telefoni. För övriga kostnader görs en bedömning av faktiskt nyttjande, utifrån bland annat tidsredovisning, antal transaktioner eller antal försäkringar kopplade till kostnaden. Exempel på sådana kostnader är utnyttjande av vissa stödenheter och marknadsföring.

Överenskommelser

Den kostnadsfördelning som överenskommit på övergripande nivå operationaliseras genom att interna överenskommelser upprättas mellan kostnadsställen/företag som interndebiteras. Överenskommelserna dokumenteras och innehåller uppgifter om hur uppföljning och kontroll ska utföras.

Internränta

Internränta betalas för fordringar och skulder mellan företag inom Folksam. Räntan är STIBOR 1 vecka. I Folksam Liv uppgick internräntan 2019 till en intäkt om 35,3 (9,1) miljoner kronor.

Lån

Folksam Liv har lämnat lån till dotter- och intresseföretag i samband med fastighets- och företagsförvärv om totalt 3 790 (3 738) miljoner kronor. Lånefordringarna uppgår till: Niterka KB 110 (110) miljoner kronor, Folksam Fastighet Holding AB 177 (177) miljoner kronor, Kungsholmsarkivet AB 252 (252) miljoner kronor, Lysbomben Arkivet AB 121 (121) miljoner kronor, Kungsbrohus Holding AB 449,2 (449) miljoner kronor, Gårdbask AB 295 (295) miljoner kronor, Grönbask AB 586 (586) miljoner kronor, Gyllenforsen Blästern Holding AB 754 (745) miljoner kronor, Gyllenforsen Roddaren Holding AB 267 (264) miljoner kronor, KPA Pensionservice 50 (50) miljoner kronor, AB Hotelinvest 426 (426) miljoner kronor samt Sicklaön Bygg Invest AB 302,4 (262) miljoner kronor. Intäktsräntan på dessa lån uppgick till 58 (32) miljoner kronor. Lånen redovisas under balansposterna Räntebärande värdepapper emitterade av, och lån till koncernföretag samt Räntebärande värdepapper emitterade av, och lån till intresseföretag.

Garantier/evn tualförpliktelser

Solidariskt betalningsansvar för handelsbolagets skulder redovisas bland ansvarsförbindelser med 173 (155) miljoner

kronor. Avtal har upprättats mellan Folksam Liv och Folksam Sak gällande fördelning av ansvar för borgensförpliktelse till förmån för intresseföretag samt övriga eventalförpliktelser, uppgående till totalt 249 (241) miljoner kronor.

Ekonomiska arrangemang som inte redovisas i balansräkningen

Avtalad, ännu ej investerad del i fastighet redovisas under ekonomiska arrangemang som inte redovisas i balansräkningen med 333 (441) miljoner kronor.

Återförsäkring

Återförsäkring för företagen inom Folksam sker huvudsakligen gentemot extern part. Folksam Liv har mottagit intern återförsäkring genom att Folksam Fondförsäkringsaktiebolag har återförsäkrat sig hos Folksam Liv med en premievoly m uppgående till 4,0 (3,4) miljoner kronor.

Aktieägartillskott

Under 2019 har Folksam Liv lämnat aktieägartillskott till AB Hotelinvest om 6,9 (0,6) miljoner kronor, till Tornet Bostadsproduktion AB om 200 (0) miljoner kronor, till Folksam Fastighet Holding AB om 0 (1,7) miljoner kronor, till Gyllenforsen Fastigheter KB om 0 (432,1) miljoner kronor, till Cruise Holding AB om 0 (0,1) miljoner kronor samt till Gyllenforsen förvaltning om 0 (0,3) miljoner kronor.

Utdelningar

Folksam Liv har erhållit utdelning om 142 (1 152,30) miljoner kronor från Gyllenforsen Fastigheter KB, 50 (0) miljoner kronor från Spelbomskan KB, 35 (0) miljoner kronor från Kungsholmsarkivet, 511,1 (0) miljoner kronor från Cruise Holding samt 0 (20) miljoner kronor från Niterka II KB.

Koncernbidrag

Inga koncernbidrag har lämnats eller erhållits under året.

Övrigt

Överlåtelse av försäkringsbestånd från Förenade Liv Gruppörsäkring AB till Folksam Sak och Folksam Liv verkställdes den första juni 2018. Folksam Sak övertog försäkringstekniska avsättningar om cirka 1 358 miljoner kronor och en konsolideringsfond om cirka 1 013 miljoner kronor. Folksam Liv övertog försäkringstekniska avsättningar om cirka 740 miljoner kronor och en konsolideringsfond om 781 miljoner kronor.

Not 52. Upplysningar om närstående forts.

Följande transaktioner har skett mellan moderföretaget Folksam Liv och närstående parter inom:									
		2019				2018			
Tkr		Erlagd	Erhållen	Fordran	Skuld	Erlagd	Erhållen	Fordran	Skuld
Folksam Liv-koncernen									
Dotterföretag:				22 361	110 753			17 581	119 866
	Administrativt stöd	1 345	10 960			2 736	2 495		
	Försäkringsrörelsen	1 700	57 366			200	21 853		
	IT	-	100 312			-	82 252		
KPA-koncernen:									
Moderföretag: ¹⁾				-	-			-	-
Dotterföretag:				58 351	3			72 545	-
	Administrativt stöd	1 661	-			1 522	-		
	Försäkringsrörelsen	-	479			-	839		
Koncernföretag:				29 782	-			41 988	-
	Administrativt stöd	2 310	8 954			1 598	1 404		
	Kapitalförvaltning	-	89 664			-	106 456		
	IT	6	99 251			1 920	89 021		
	Försäkringsrörelsen	825	25 738			900	34 686		
Summa		7 847	392 725	110 494	110 756	8 876	339 006	132 114	119 866
Folksam Sak-koncernen									
Moderföretag:				-	581 625			18 632	647 168
	Administrativt stöd	147 239	2 462			176 331	4 254		
	Försäkringsrörelsen	79 458	-1 394			140 870	9 422		
	IT	272 588	96 083			298 317	95 252		
	Kapitalförvaltning	46 868	-			40 963	-		
Dotterföretag:				1 050	-			116	-
	Administrativt stöd	190	347			181	62		
	Försäkringsrörelsen	-	353			12	-		
	IT	-	-			-	301		
	Kapitalförvaltning	-	-			-	547		
Summa		546 343	97 850	1 050	581 625	656 674	109 838	18 748	647 168
Övriga närstående parter									
Konsumentkooperationens pensionsstiftelse:				4 687	-			16 110	-
	Kapitalförvaltning	-	18 452			-	16 111		
Summa		-	18 452	4 687	-	-	16 111	16 110	-
Summa		554 190	509 027	116 231	692 381	665 550	464 954	166 972	767 034

¹⁾Moderföretag i KPA-koncernen är KPA AB som även är ett dotterföretag till Folksam Liv.

Försäkringsrörelsen består av kostnader för bland annat distribution, skadehantering, kundservice, försäkringsadministration och den gemensamma marknadsorganisationen. Med kapitalförvaltning avses kapitalförvaltningskostnaderna.

Bland IT-transaktionerna ingår bland annat datautrustning, drift och utveckling av system, trycksaker samt telefoni. Administrativt stöd avser kostnader inom övriga centrala enheter, exempelvis kostnader för lokal, personalkostnader, kommunikation, redovisning, revision och marknadsföring.

Not 53. Medelantal anställda samt löner och ersättningar

Medelantal anställda ¹⁾	Koncernen		Moderföretaget	
	2019	2018	2019	2018
Tjänstemän	813	788	802	775
varav män	44%	44%	44%	44%

¹⁾Folksam tillämpar tillikaanställning vilket innebär att personalen är anställd i flera företag inom Folksam. Varje anställd är organisatoriskt placerad på ett kostnadsställe. Ett kostnadsställe kan endast tillhöra ett företag. Den anställdes lönekostnader belastar initialt det organisatoriskt tilldelade kostnadsstället, varefter lönekostnaderna fördelas mellan kostnadsställen inom Folksam i förhållande till utfört arbete. Utifrån tillikaanställningsmodellen är medelantalet anställda i Folksam Liv 791 (755) personer.

Löner, ersättningar och övriga förmåner		Koncernen		Moderföretag	
Tkr		2019	2018	2019	2018
Styrelse		-4 032	-3 488	-3 710	-3 284
Vd		-6 115	-4 602	-3 573	-3 200
Vice vd		-1 091	-1 602	-1 091	-1 601
Andra ledande befattningshavare		-14 116	-13 820	-12 456	-12 029
Summa		-25 354	-23 512	-20 831	-20 114
Tjänstemän		-479 779	-447 155	-478 332	-443 192
Summa		-505 133	-470 667	-499 163	-463 306
Sociala kostnader		-249 607	-247 239	-245 135	-244 063
varav pensionskostnader vd, inklusive löneskatt		-1 695	-2 066	-790	-1 346
varav pensionskostnader vice vd, inklusive löneskatt		-367	-589	-367	-589
varav pensionskostnader andra ledande befattningshavare, inklusive löneskatt		-5 179	-5 411	-4 566	-4 411
varav pensionskostnader tjänstemän, inklusive löneskatt		-67 210	-74 396	-66 741	-75 652

Fördelning kvinnor och män, ledande befattningshavare, antal	Koncernen				Moderföretag			
	2019		2018		2019		2018	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Styrelse	11	11	11	14	8	6	8	9
Vd	2	1	-	3	1	-	-	1
Vice vd	-	-	1	-	-	-	1	-
Andra ledande befattningshavare	5	5	6	5	5	5	5	4
Summa	18	16	18	22	14	11	14	14

Ersättningspolicy

Ersättningspolicy Folksam Liv utgår från grundläggande värderingar i Folksam Liv och har som mål att långsiktigt attrahera, motivera och behålla kvalificerade medarbetare med rätt kompetens vilka bidrar till att Folksam Liv når sina mål och strategier på kort och lång sikt. Ersättningen ska vara individuell och differentierad, den ska motivera goda prestationer och önskvärda beteenden samt bidra till ett sunt risktagande som ligger i linje med ägarnas och kundernas förväntningar på Folksam Liv. Ersättningarna ska utformas och bestämmas utan hänsyn till kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. För vd och ledamot i koncernledningen gäller dessutom, "Övergripande principer vid avtal om ersättning

och andra anställningsvillkor för Folksam Livs och Folksam Saks verkställande direktör samt för ledamöterna i koncernledningen".

Folksam Liv har en restriktiv hållning till rörliga ersättningar. För att minimera överdrivet risktagande samt undvika intressekonflikter där kundens intressen inte tas till vara med tillbörlig omsorg så utgår inga rörliga ersättningar inom Folksam Liv utöver kollektiva program baserade på Folksam Livs övergripande mål fastställda av styrelsen för Folksam Liv och som gäller för alla anställda inom Folksam Liv inklusive dotterföretag.

Not 53. Medelantal anställda samt löner och ersättningar forts.

För ledande befattningshavare och chefen för internrevision utgår ingen rörlig ersättning. För övriga anställda som kan påverka Folksam Livs risknivå utgår ingen rörlig ersättning dock med undantag för kollektiva program baserade på Folksam Livs övergripande mål fastställda av styrelsen för Folksam Liv och som gäller för alla anställda inom Folksam Liv inklusive dotterföretag.

Beslutsgång för ersättningspolicy

Ersättningspolicyn är fastställd av Folksam Livs styrelse. Styrelsens beslut grundades på en riskanalys av hur ersättningar påverkar de risker företaget utsätts för och hur dessa risker hanteras. Riskanalysen har utvisat att de existerande rörliga lönomodellerna samt befintliga belöningsprogram inte äventyrar Folksams Livs ekonomiska ställning.

Moderföretagets styrelse har därefter verkat för att dotterföretag inom koncernen fastställer sina egna ersättningspolicier i linje med moderföretagets policy.

Ersättningsutskottets sammansättning och mandatperiod

Ersättningsutskottet är gemensamt för Folksam Sak och Folksam Liv och består av tre ledamöter. Ledamöterna utses inom styrelserna i Folksam Sak och Folksam Liv för en period av ett år. Utskottet utser inom sig en ordförande. Ordförande är Ulf Andersson och övriga ledamöter är Lars Ericson och Eva Nordström.

Utskottet ska bereda styrelsens beslut om ersättning och andra anställningsvillkor för vd och koncernledningen. Utskottet ska också lämna bolagstämman förslag till principer för ersättning och andra anställningsvillkor för vd och koncernledningen i övrigt i Folksam Sak och Folksam Liv.

Anställda som kan påverka Folksams risknivå

I Folksam Livs ersättningspolicy definieras vilka anställda som anses kunna påverka företagets risknivå. Denna grupp omfattar ledande befattningshavare; vd och koncernledning, samt vd och vice vd i dotterföretag som står under Finansinspektionens tillsyn. Utöver dessa omfattas också chefer och medarbetare i de centrala funktionerna (Aktuariefunktionen, Riskfunktionen, Compliancefunktionen samt Internrevision).

Folksams belöningsprogram

Folksam har ett belöningsprogram som omfattar samtliga medarbetare inom Folksams verksamhet utom vd, koncernledning, vd/vice vd i dotterföretagen och chef internrevision. Syftet med belöningsprogrammet för 2019 var att skapa fokus på Folksams strategi och övergripande mål; att Folksam ska ha försäkrings- och pensionssparandebranschens mest nöjda kunder samt ett ökat kostnadsfokus. Nöjda kunder samt att hålla nere driftkostnader utgjorde de belöningsgrundande målen i belöningsprogrammet. Belöningsprogrammet kan falla ut med 0 kronor till maximalt 20 000 kronor per medarbetare beroende på grad av måluppfyllelse. Utfallet i belöningsprogrammet växlas obligatoriskt till en avsättning i en individuell tjänstepensionsförsäkring.

Not 53. Medelantal anställda samt löner och ersättningar forts.

Ersättning styrelse och utskott ⁵⁾ , Tkr	Styrelse- arvode	Revisions och compliance- utskott	Ersättning- utskott	Risk och kapital- utskott	Övriga förmåner	Sociala kostnader ³⁾	Totalt
Moderföretaget, 2019							
Styrelsens ordförande							
Lars Ericson ordförande ⁴⁾	-327	-	-57	-100	-1	-152	-537
Johanna Jaara Åstrand vice ordförande ²⁾	-206	-	-	-	-	-65	-271
Övriga styrelseledamöter							
Göran Arrius	-191	-	-	-100	0	-92	-383
Tobias Baudin	-175	-	-	-	0	-55	-230
Elisabeth Brandt Ygeman	-191	-	-	-	-1	-60	-252
Britt Hansson	-191	-108	-	-	-1	-94	-394
Cecilia Hermansson	-207	-	-	-100	-1	-97	-404
Lars-Inge Larsson	-176	-108	-	-	-1	-89	-374
Jonas Nordling	-56	-	-	-	0	-18	-74
Johan Lindholm	-183	-	-	-	0	-57	-241
Mikael Åbom	-191	-108	-	-	0	-94	-394
Eva Nordström ⁴⁾	-174	-	-53	-	-1	-72	-299
Britta Lejon	-78	-	-	-	0	-24	-102
Suppleanter							
Ann-Charlotte Tollqvist, Forena, ny stämma 2019	-16	-	-	-	-	-5	-21
Ledamöter Ersättningsutskott	-	-	-57	-	-	-18	-75
Personalrepresentanter, 3 (3) personer	-557	-	-	-	-2	-176	-735
Summa	-2 919	-324	-167	-300	-7	-1 166	-4 783
Moderföretaget, 2018							
Styrelsens ordförande							
Lars Ericson ordförande ⁴⁾	-299	-	-73	-91	-1	-145	-609
Eva-Lis Sirén vice ordförande ⁴⁾	-118	-	-43	-	0	-51	-212
Johanna Jaara Åstrand vice ordförande ²⁾	-61	-	-	-7	1	-21	-88
Övriga styrelseledamöter							
Göran Arrius	-149	-	-	-98	-1	-78	-326
Tobias Baudin	-157	-	-	-	0	-49	-206
Elisabeth Brandt Ygeman	-157	-	-	-	-1	-49	-207
Britt Hansson	-165	-98	-	-	-1	-82	-346
Cecilia Hermansson	-180	-	-	-91	-1	-85	-357
Lars-Inge Larsson	-165	-98	-	-	-1	-43	-306
Jonas Nordling	-149	-	-	-	0	-47	-196
Johan Lindholm	-165	-	-	-	0	-52	-216
Mikael Åbom	-165	-98	-	-	0	-82	-345
Eva Nordström ⁴⁾	-157	-	-23	-	0	-57	-237
Suppleanter							
Personalrepresentanter, 3 (3) personer	-478	-	-	-	-2	-150	-630
Summa	-2 563	-294	-139	-287	-7	-992	-4 282

¹⁾ Avgick på stämman i april 2018²⁾ Valdes in vid stämman i april 2018³⁾ Varav inga pensionskostnader⁴⁾ Gemensamt Ersättningsutskott med Folksam Sak, utbetalningen sker från Folksam Liv.⁵⁾ Under året utbetalda arvoden

Not 53. Medelantal anställda samt löner och ersättningar forts.

Tkr	2019	2018
Arvodesnivåer styrelsen		
Styrelseordförande, fast årsarvode	-198,9	-195
Vice ordförande, fast årsarvode	-107,1	-105
Övriga, exklusive vd, fast årsarvode	-76	-74,5
Sammanträdesarvode per tillfälle	-7,8	-7,7
Personalrepresentanter		
Ordinarie ledamot	-76	-74,5
Sammanträdesarvode per tillfälle	-7,8	-7,7

Arvoden beslutade av stämman till 2019	2019	2018
Arvoden till ordförande i Revisions- och complianceutskottet		
Årsarvode	-76	-46
Sammanträdesarvode per tillfälle	-7,8	-7,7
Arvoden till ledamöter i Revisions- och complianceutskottet		
Årsarvode	-47	-46
Sammanträdesarvode per tillfälle	-7,8	-7,7
Arvoden till ledamöter i Ersättningsutskottet ¹⁾		
Årsarvode	-18	-18
Sammanträdesarvode per tillfälle	-3,9	-3,8
Arvoden till ordförande i Risk- och kapitalutskottet		
Årsarvode	-76	-46
Sammanträdesarvode per tillfälle	-7,8	-7,7
Arvoden till ledamöter i Risk- och kapitalutskottet		
Årsarvode	-47	-46
Sammanträdesarvode per tillfälle	-7,8	7,7

¹⁾ Ledamöter i Ersättningsutskottet (gemensamt med Folksam Sak) - arvodet avser Folksam Livs andel.

Not 53. Medelantal anställda samt löner och ersättningar forts.

Löner, ersättningar, arvoden och förmåner		
Moderföretaget, Tkr	2019	2018
Koncernchef och vd		
Jens Henriksson ¹⁾ , t o m 2019-08		
Grundlön	-2 814	-3 194
Övriga förmåner och ersättningar ²⁾	-5	-6
Pensionskostnad ³⁾	-589	-1 346
Ylva Wessén ¹⁾ , fr o m 2019-09		
Grundlön	-738	-
Övriga förmåner och ersättningar ²⁾	-16	-
Pensionskostnad ³⁾	-201	-
Summa	-4 364	-4 546
Vice vd		
Ylva Wessén ¹⁾ , t o m 2019-09		
Grundlön	-1 059	-1 555
Övriga förmåner och ersättningar ²⁾	-32	-46
Pensionskostnad ³⁾	-367	-589
Summa	-1 459	-2 191
Andra ledande befattningshavare		
Andra ledande befattningshavare 10 (9) personer, varav 0 (0) personer med rörlig ersättning ¹⁾⁴⁾		
Grundlön	-12 196	-11 760
Övriga förmåner och ersättningar ²⁾	-260	-260
Pensionskostnad ³⁾	-4 566	-4 411
Summa	-17 022	-16 431
Övriga anställda som kan påverka företagets risknivå		
Övriga anställda som kan påverka företagets risknivå 41 (47) personer, varav 30 (37) personer med rörlig ersättning		
Grundlön	-32 615	-35 978
Rörlig ersättning	-288	-262
Övriga förmåner och ersättningar ²⁾	-599	-619
Pensionskostnad ³⁾	-11 989	-18 377
Summa	-45 490	-55 236
Övriga tjänstemän		
Övriga anställda 720 (717) personer, varav 720 (717) personer med rörlig ersättning		
Grundlön	-433 690	-407 214
Rörlig ersättning ⁵⁾	-10 397	-5 327
Övriga förmåner och ersättningar ²⁾	-11 428	-8 372
Pensionskostnad ³⁾	-54 752	-57 276
Summa	-510 267	-478 190

¹⁾ Ersättningar och förmåner för koncernchef/vd, vice vd och övriga ledande befattningshavare delas lika mellan Folksam Sak och Folksam Liv. Enligt ovan redovisas den del som avser Folksam Liv.

²⁾ Övriga förmåner och ersättningar avser huvudsakligen tjänstebil.

³⁾ Pensionskostnader avser kostnader, inklusive särskild löneskatt, hänförligt till respektive år.

⁴⁾ Med andra ledande befattningshavare avses de 10 (9) personer vilka tillsammans med vd och vice vd utgör koncernledningen.

⁵⁾ Rörlig ersättning avser Folksams belöningsprogram.

Not 53. Medelantal anställda samt löner och ersättningar forts.

Övrig information om ersättningar till anställda enligt Finansinspektionens föreskrift FFFS 2015:12

Räkenskapsårets kostnadsförda totalbelopp för avgångsvederlag uppgick till 5 333 tusen kronor. Räkenskapsårets ackumulerade totalbelopp för avgångsvederlag uppgick till 2 684 tusen kronor och räkenskapsårets utbetalda avgångsvederlag uppgick till 3 342 tusen kronor. Överenskommelserna om avgångsvederlag har alla haft individuella behov. Inga avgångsvederlag avser anställda i ledande position eller anställda som kan påverka företagets risknivå.

Ersättningar till ledande befattningshavare

Ersättningar till styrelsen

Bolagsstämman beslutar om de arvoden som ska utgå till styrelsen i form av årsarvoden och sammanträdesarvoden. Valberedningen ska enligt sin instruktion föreslå bolagsstämman arvoden som utgår från Folksam Livs grundläggande värderingar och som medverkar till att verksamheten bedrivs effektivt och rationellt. Arvodensnivåerna ska motivera goda prestationer och önskvärda beteenden som ligger i linje med ägarnas förväntningar. I syfte att bidra till ett sunt risktagande ska i rimlig omfattning hänsyn tas till vad som utgör marknadsmässiga arvoden. Arvodensnivåerna i kooperativa och folkrörelseägda företag ska därvid särskilt beaktas. Vid sidan av årsarvode och sammanträdesarvode kan förslag lämnas om att andra förmåner i begränsad omfattning ska utgå. Även sådana förslag ska vara i överensstämmelse med de angivna principerna.

Ersättningar till vd, vice vd och andra ledande befattningshavare

Principer för ersättning till vd, vice vd och andra ledande befattningshavare fastställs årligen av bolagsstämman. Ersättning utgörs av fast grundlön, övriga förmåner och pension. Lönesättningen för vd, vice vd och andra ledande befattningshavare ska utgå från Folksam Livs grundläggande värderingar och ska medverka till att verksamheten bedrivs effektivt och rationellt samt bidra till ett sunt risktagande. Ersättningsnivåerna ska motivera goda prestationer och önskvärda beteenden som ligger i linje med ägarnas förväntningar. I rimlig omfattning ska hänsyn tas till vad som utgör marknadsmässiga löner på motsvarande nivå. Vid sidan av lön och pension får andra anställningsförmåner förekomma i begränsad omfattning. Sådana förmåner är en del av den totala ersättningen och får därför endast utgå i överensstämmelse med

ovanstående principer för lönesättning. Inga belöningsprogram eller rörliga ersättningar utgår till ledande befattningshavare. Enligt Folksam Livs ersättningspolicy fastställer styrelsen, efter förslag från ersättningsutskottet, lönen för vd, vice vd och ledande befattningshavare. Ersättningen till vd, vice vd och ledande befattningshavare revideras en gång per år.

Pensionsförmåner för vd, vice vd och andra ledande befattningshavare

Pensionsåldern för vd är 65 år. Vd har en premiebaserad pensionsförmån motsvarande 35 procent av den årliga bruttolönen.

För vice vd och övriga ledande befattningshavare är pensionsåldern 65 år. Samtliga ledande befattningshavare har en premiebaserad pensionsplan motsvarande 31 procent av den årliga bruttolönen. I anställningsavtal för ledande befattningshavare finns inskrivet att flytträtt av pensionen inte får utnyttjas om det kan antas att personen har kunskap om att en flytt i det enskilda fallet påverkar övriga försäkringstagare negativt.

Avgångsvederlag

Avgångsvederlag utgår för vd med 12 månadslöner. För vd gäller en uppsägningstid på 6 månader från företagets sida och från vd sida gäller en uppsägningstid på 6 månader. Avgångsvederlag utgår för samtliga ledande befattningshavare med 12 månadslöner. För samtliga ledande befattningshavare gäller en uppsägningstid på 6 månader från ledande befattningshavarens sida. Från företagets sida gäller en uppsägningstid på 6 eller 12 månader.

Pensionsförmåner för personer som ansvarar för centrala funktioner

Pensionsförmåner utgår från den i kollektivavtal gällande planen för Kooperationens tilläggs pension, RTP.

Pensionsåtaganden moderföretaget

Folksam Livs pensionsplaner utgörs främst av pensionsförmåner som framgår i kollektivavtal gällande planen för Kooperationens tilläggs pension, RTP, för tjänstemän av den 1 juli 2011. Pensionsplanerna omfattar i huvudsak ålderspension, sjukpension och familjepension. Den som är född den 30 juni 1978 eller tidigare omfattas av RTP avdelning 2 som i huvudsak är ett förmånsbestämt system. Detta kompletteras med RTP-K som är den

Not 53. Medelantal anställda samt löner och ersättningar forts.

premiebestämda delen inom KTP avdelning 2. Den som är född den 1 juli 1978 eller senare omfattas av KTP avdelning 1 som är helt premiebestämd. Dock hade den som var född den 1 juli 1978 till och med den 30 juni 1983 möjlighet vid införandet av den nya planen 2011 rätt att välja att stanna kvar i den förmånsbestämda pensionen.

För de medarbetare som omfattas av kollektivavtal mellan RFO och Hotell- och Restauranganställdas förbund samt Telefonrådgivare, TR, gäller en premiebestämd pensionsplan, GTP.

Pensionsplanerna för förmånsbestämda pensioner är tryggade genom avsättningar till

Konsumentkooperationens pensionsstiftelse. Folksam Sak har betalningsansvaret för pensionsplanen för förmånsbestämd pension för samtliga anställda inom Folksam. Folksam Sak har gett Konsumentkooperationens pensionsstiftelse i uppdrag att ombesörja utbetalning av pension.

Vid redovisning av pensionsåtaganden i juridisk person tillämpas reglerna i tryggandelagen och Finansinspektionens föreskrifter. Tillämpning av tryggandelagen är en förutsättning för skattemässig avdragsrätt. Reglerna i IAS 19 avseende förmånsbestämda pensionsplaner tillämpas därför inte utan upplysningar lämnas enligt relevanta delar av vad som anges i IAS 19. Pensionsberäkningarna bygger på löne- och pensionsnivåer på balansdagen.

Mkr	2019	2018
Pensionsåtagande tryggade i Konsumentkooperationens pensionsstiftelse	2019	2018
Verkligt värde på särskilt avskiljbara tillgångar	4 638	4 383
Pensionsåtagande tryggade i Pensionsstiftelsen	-4 005	-3 895
Övervärde (inkl buffertkapital)	632	488
Specifikation av verkligt värde på särskilt avskilda tillgångar i Konsumentkooperationens pensionsstiftelse		
Räntebärande värdepapper	2 412	2 498
Aktier	1 623	1 276
Övriga tillgångar	603	609
Totalt värde på särskilt avskilda tillgångar	4 638	4 383
Kostnader för pensioner i egen regi		
Avsättning till Pensionsstiftelsen	78	19
Utbetalda pensioner	189	197
Gottgörelse för pensionsutbetalningar och administration	-189	-197
Särskild löneskatt på pensionskostnader, 24,26%	19	5
Avgår avkastning på särskilt avskilda tillgångar	-398	-27
Nettokostnad för pensioner i egen regi	-300	-3

Not 54. Avstämning av totalavkastningstabell

Mkr	Not	Ingående	Utgående	Total avkastning
		marknads- värde	marknads- värde	
		2019-01-01	2019-12-31	2019
Räntebärande				
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	22	99 626	102 423	-
Upplupen ränta		670	498	-
Direkt lån	24	9	8	-
Räntederivat, netto	26	30	549	-
Valutaderivat, netto		383	521	-
Upplupen ränta räntederivat		150	212	-
Omklassificering till specialplaceringar		-163	-203	-
Likvida medel		3 135	3 498	-
Räntebärande innan värderingsskillnader		103 840	107 506	1 209
Prisskillnader olika antal likviddagar vid värdering		85	90	2
Värderingsprinciper terminer		19	-16	-31
Räntebärande enligt TAT		103 944	107 581	1 180
Aktier				
Aktier och andelar	21	58 229	69 076	-
Omklassificering till specialplaceringar		-3 621	-4 016	-
Restitutioner	29	19	40	-
Aktiederivat, netto	26	-94	-6	-
Likvida medel		213	169	-
Aktier innan värderingsskillnader		54 746	65 263	13 914
Skillnad värderingskurs bid/traded		43	18	-20
Värderingsprinciper terminer		6	16	2
Aktier enligt TAT		54 795	65 297	13 896
Specialplaceringar				
Omklassificering från aktier		3 621	4 016	-
Andelar till intresseföretag		657	831	-
Avgår innehav i intresseföretag som förvaltar fastigheter		-193	-193	-
Lån till intresseföretag		364	302	-
Upplupen ränta lån till intresseföretag		12	17	-
Inteckningslån		40	40	-
Omklassificering från räntebärande		163	203	-
Övriga lån		1 410	1 823	-
Likvida medel		86	371	-
Specialplaceringar innan värderingsskillnader		6 160	7 410	879
Värderingsskillnader		590	213	-378
Specialplaceringar enligt TAT		6 750	7 623	501

Not 54. Avstämning av totalavkastningstabell forts.

Räntebärande		Ingående marknads- värde	Utgående marknads- värde	Total avkastning
Mkr	Not	2019-01-01	2019-12-31	2019
Fastigheter				
Byggnader och mark	17	5 886	6 426	
Rörelseskulder byggnader och mark		-38	-91	
Tillkommer indirekt ägda fastigheter	18	3 201	3 236	
Andelar i intresseföretag som förvaltar fastigheter		193	193	
Lån till koncernföretag		2 977	2 988	
Lån till intresseföretag		449	449	
Upplupen ränta på lån till intresseföretag		6	14	
Fastigheter innan värderingsskillnader		12 674	13 215	854
Eliminering av internvinst		-	-	26
Marknadsvärdering indirekt ägda fastigheter		5 248	6 526	1 278
Fastigheter enligt TAT		17 922	19 741	2 158
Bolagsstrategiska innehav				
Aktier och andelar koncernföretag till bokfört värde	18	5 874	6 124	
Avgår innehav i indirekt ägda fastigheter	18	-3 201	-3 236	
Lån till koncernföretag som ej förvaltar fastigheter		50	50	
Bolagsstrategiska innan värderingsskillnader		2 723	2 938	215
Uppdaterade marknadsvärden		1 350	2 840	1 490
Bolagsstrategiska enligt TAT		4 073	5 778	1 705
			Not	2019
Kapitalavkastning intäkter			4	9 994
Orealiserade vinster			5	7 412
Kapitalavkastning kostnader			11	-251
Orealiserade förluster			12	0
Kapitalavkastning enligt resultaträkningen				17 154
Justeringar för poster i kapitalavkastning som inte ingår i Totalavkastningstabell (TAT) ¹⁾				-56
Justeringar pga skillnad i prisprofiler mellan resultaträkningen och TAT				-50
Justeringar pga skillnad i värderingsprinciper mellan resultaträkningen och TAT ²⁾				2 391
Totalavkastning enligt TAT				19 439

¹⁾Avser avkastning på tillgångar och skulder som inte ingår i placeringsriktlinjerna. Ingår därför inte i TAT.

²⁾Avser avkastning på tillgångar som värderas till anskaffningsvärde i balansräkningen men till marknadsvärde i TAT. Avser främst aktier i dotterföretag.

Not 55. Tvister

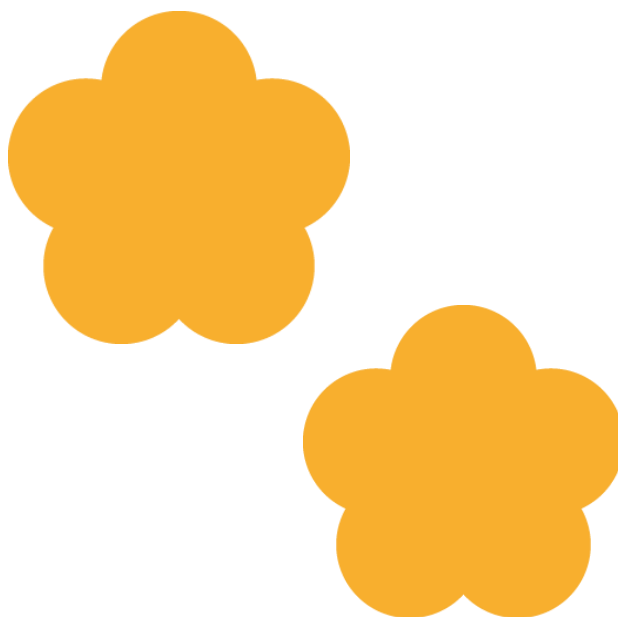
Det förekommer inte några tvister som väsentligt kan påverka företagets eller koncernens finansiella ställning. Inom ramen för den ordinarie affärsverksamheten förekommer visserligen löpande ett antal försäkringstvister, men de flesta avser mindre belopp och bedöms inte väsentligt påverka företagets eller koncernens finansiella ställning. Om det i något fall skulle röra större belopp görs regelmässigt en bedömning av det sannolika ekonomiska utfallet och behovet av en eventuell avsättning

Not 56. Väsentliga händelser efter balansdagen

Styrelserna i Folksam Liv och Folksam Sak beslutade vid sina respektive styrelsemöten i februari 2020 att utnämna

Michael Kjeller till ny vice verkställande direktör och ställföreträdande koncernchef i Folksam. Samtidigt lämnade Britta Burreau koncernledningen, men är kvar som VD i KPA Pension. Dessutom utsågs Björn Nordin till ny stabschef.

Coronavirusets framfart är oroande och skapar stor volatilitet på de finansiella marknaderna. Folksamgruppen är dock finansiellt stabilt och kan stå emot avsevärd turbulens. I relation till den mycket starka börsutvecklingen 2019, med kursuppgångar på runt 30 procent på flertalet aktiemarknader, har utvecklingen hittills också haft begränsad påverkan i våra bolag. Vi följer naturligtvis utvecklingen mycket noggrant.

Årsredovisningens undertecknande

Stockholm den 25 mars 2020

Lars Ericson
Styrelsens ordförande

Göran Arrius

Britt Hansson

Tobias Baudin

Eva Nordström

Johan Lindholm

Anders L Johansson

Susanna Järnek

Elisabeth Brandt Ygeman

Mikael Åbom

Cecilia Hermansson

Johanna Jaara Åstrand

Britta Lejon

Mikael Täll

Lars-Inge Larsson

Ylva Wessén
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har lämnats den 3 april 2020

RPMG AB
Anders Bäckström
Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Folksam ömsesidig livförsäkring, org. nr 502006-1585

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Folksam ömsesidig livförsäkring för år 2019 med undantag för bolagsstyrningsrapporten på sidorna 37-50 och hållbarhetsrapporten på sidorna 34-36. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår på sidorna 20-33 och 51-172 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2019 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2019 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt International Financial Reporting Standards (IFRS), så som de antagits av EU, och lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Våra uttalanden omfattar inte bolagsstyrningsrapporten på sidorna 37-50 och hållbarhetsrapporten på sidorna 34-36. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och för koncernen.

Våra uttalanden i denna rapport om årsredovisningen är förenliga med innehållet i den kompletterande rapport som har överlämnats till revisionsutskottet i enlighet med revisorsförordningens (537/2014) artikel 11.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav. Detta innefattar att, baserat på vår bästa kunskap och övertygelse, inga förbjudna tjänster som avses i revisorsförordningens (537/2014) artikel 5.1 har tillhandahållits det

granskade bolaget eller, i förekommande fall, dess moderföretag eller dess kontrollerande företag inom EU.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Särskilt betydelsefulla områden

Särskilt betydelsefulla områden för revisionen är de områden som enligt vår professionella bedömning var de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen för den aktuella perioden. Dessa områden behandlades inom ramen för revisionen av, och i vårt ställningstagande till, årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet, men vi gör inga separata uttalanden om dessa områden.

Värdering av placeringstillgångar i nivå 3 som innehas till verkligt värde

Se redovisningsprinciper för placeringstillgångar i not 1, not 2 samt not 30 i års- och koncernredovisningen årsredovisningen för detaljerade upplysningar och beskrivning av området.

Beskrivning av området

Koncernen innehar placeringstillgångar som värderas till verkligt värde via resultaträkningen och som klassificeras i nivå 3 enligt IFRS värderingshierarki.

Placeringstillgångar i nivå 3 uppgår per den 31 december 2019 till 11 098 mkr i koncernen, vilket motsvarar 4 procent av koncernens totala tillgångar och 11 098 mkr i moderbolaget, vilket motsvarar 6 procent av moderbolagets totala tillgångar.

Placeringstillgångarna utgörs av onoterade aktier och andelar, lånefordringar samt förvaltningsfastigheter.

Verkligt värde bestäms med hjälp av värderingsmodeller som bedöms vara lämpliga för respektive innehav. Vid modellvärderingen används antaganden och icke observerbara indata för beräkningar av verkligt värde vilket innebär att värderingen av placeringstillgångar som klassificeras i nivå 3 enligt IFRS värderingshierarki innefattar bedömningar av företagsledningen, värderingshierarki innefattar bedömningar av företagsledningen.

Hur området har beaktats i revisionen

Vi har tagit del av och utvärderat bolaget bedömning av verkliga värden för placeringstillgångar i nivå 3.

Vi har testat nyckelkontroller i värderingsprocessen, innefattande företagsledningens fastställande och godkännande av antaganden och metoder som använts i modellbaserade beräkningar, kontroller av kvalitet i data samt genomgång av värderingar utförda av externa specialister.

Vi har bedömt metoderna i modellerna mot praxis och värderingsriktlinjer. Vi har jämfört använda antaganden med lämpliga referensvärden och priskällor samt undersökt betydande avvikelser.

Vi har bedömt de omständigheter som presenteras i upplysningarna i årsredovisningen och koncernredovisningen och om informationen är tillräckligt omfattande som beskrivning av företagsledningens bedömningar.

Värdering av försäkringstekniska avsättningar

Se redovisningsprinciper för försäkringstekniska avsättningar i not 1, känslighet i antaganden som ligger till grund för värderingen i not 2 samt not 37 i års- och koncernredovisningen för detaljerade uppgifter och beskrivning av området.

Beskrivning av området

Koncernens tillika moderbolagets försäkringstekniska avsättning (före avgiven återförsäkring) uppgår till 115 100 mkr per 31 december 2019, vilket motsvarar 45 procent av koncernens respektive 57 procent av moderbolagets balansomslutning.

Detta är ett område som innefattar betydande bedömningar.

Hur området har beaktats i revisionen

Vi har bedömt tillämpade antaganden i de aktuariella metoderna som används vid beräkning av livförsäkringsavsättningar och avsättningen för oreglerade skador .

Vi har jämfört värderingsantagandena med bolagets egna utredningar, myndighetskrav och branschciffror.

Livförsäkringsavsättningar motsvarar kapitalvärdet av de garanterade förpliktelserna enligt löpande försäkringsavtal efter avdrag för kapitalvärdet av framtida avtalade premieinbetalningar.

Avsättningarna beräknas enligt vedertagna aktuariella metoder. Beräkningarna bygger på antaganden om bland annat ränta, dödlighet, skatt och driftskostnader.

Avsättningen för oreglerade skador omfattar fyra olika avsättningar: avsättning för sjukräntor, rapporterade skador, icke rapporterade skador och en skadebehandlingsreserv. Viktiga antaganden är sjuklighet och avvecklingstid. Vi har använt våra interna specialister på aktuariella frågor för att utmana de metoder och antaganden som använts vid beräkningarna av kassaflöden och värdering av avsättningarna. Vidare har vi via beräkningar kontrollerat att avsättningarna är rimliga jämfört med de förväntade avtalsenliga förpliktelserna eller mot våra egna kontrollberäkningar gällande avsättning för sjukräntor och okända skador.

Vi har stickprovvis testat kontroller i företagsledningens process för kontroll av indata, aktuariella beräkningar och att bokning görs korrekt i huvudbok.

Vi har också kontrollerat fullständigheten i de underliggande fakta och omständigheter som presenteras i upplysningarna i koncernredovisningen och bedömt om informationen är tillräckligt omfattande för att förstå företagsledningens bedömningar.

Annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för den andra informationen. Den andra informationen består av sidorna 1-19, 34-36, 37-50 samt 178-181 men innefattar inte årsredovisningen och vår revisionsberättelse avseende denna.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen och koncernredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen och koncernredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att de ger en rättvisande bild enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och, vad gäller koncernredovisningen, enligt IFRS så som de antagits av EU.

Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Styrelsens revisionsutskott ska, utan att det påverkar styrelsens ansvar och uppgifter i övrigt, bland annat övervaka bolagets finansiella rapportering.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risker för att inte upptäcka en väsentlig

- felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen och koncernredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen och koncernredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag och en koncern inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen och koncernredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen och koncernredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- inhämtar vi tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den finansiella informationen för enheterna eller affärsaktiviteterna inom koncernen för att göra ett uttalande avseende koncernredovisningen. Vi ansvarar för styrning, övervakning och utförande av koncernrevisionen. Vi är ensamt ansvariga för våra uttalanden.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Av de områden som kommuniceras med styrelsen fastställer vi vilka av dessa områden som varit de mest betydelsefulla

för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen, inklusive de viktigaste bedömda riskerna för väsentliga felaktigheter, och som därför utgör de för revisionen särskilt betydelsefulla områdena. Vi beskriver dessa områden i revisionsberättelsen såvida inte lagar eller andra författningar förhindrar upplysning om frågan eller när, i ytterst sällsynta fall, vi bedömer att en fråga inte ska kommuniceras i revisionsberättelsen på grund av att de negativa konsekvenserna av att göra det rimligen skulle väntas vara större än allmänintresset av denna kommunikation.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Folksam ömsesidig livförsäkring för år 2019 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionsssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets och koncernens verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av moderbolagets och koncernens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets och koncernens ekonomiska situation och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt.

Verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, försäkringsrörelselagen, lagen om årsredovisning i försäkringsföretag eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionsssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

Som en del av en revision enligt god revisionsssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Revisorns granskning av bolagsstyrningsrapporten

Det är styrelsen som har ansvaret för bolagsstyrningsrapporten på sidorna 37-50 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Vår granskning har skett enligt FARs uttalande RevU 16 Revisorns granskning av bolagsstyrningsrapporten. Detta innebär att vår granskning av bolagsstyrningsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för våra uttalanden.

En bolagsstyrningsrapport har upprättats. Upplysningar i enlighet med 6 kap. 6 § andra stycket punkterna 2-6 årsredovisningslagen samt 7 kap. 31 § andra stycket samma lag är förenliga med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar samt är i överensstämmelse med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag.

Stockholm den 3 april 2020

KPMG AB

Anders Bäckström
Auktoriserad revisor

Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten

Det är styrelsen som har ansvaret för hållbarhetsrapporten på sidorna 34-36 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Vår granskning har skett enligt FAR:s rekommendation RevR 12 Revisorns yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten. Detta innebär att vår granskning av hållbarhetsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för vårt uttalande. En hållbarhetsrapport har upprättats.

En hållbarhetsrapport har upprättats.

KPMG AB, Box 382, 101 27, Stockholm, utsågs till Folksam ömsesidig livförsäkrings revisor av bolagsstämman den 11 april 2019. KPMG AB har varit bolagets revisor sedan före den 17 juni 1994.

Definitioner och begrepp

Aktiefonder

En fond som placerar sitt kapital i aktier och andra aktierelaterade instrument. Avkastningen är i regel starkt kopplad till hur den aktiemarknad där fonden investerar utvecklas.

Aktieoptioner

En option som har en aktie som underliggande vara. En aktieoption ger innehavaren rätten men inte skyldigheten att när som helst under löptiden köpa eller sälja aktier till ett på förhand bestämt lösenpris.

Direktavkastning, i procent

Kapitalavkastning, intäkter, minskat med driftskostnader för byggnader och mark, i förhållande till det genomsnittliga verkliga värdet på posterna; placeringstillgångar, placeringstillgångar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisk samt kassa och bank. Med Kapitalavkastning, intäkter menas hyresintäkter från byggnader och mark, utdelning på aktier och andelar, ränteintäkter m.m.

Driftskostnadsprocent

Driftskostnader i procent av premieintäkt. Med driftskostnader menas anskaffningskostnader, förändring i posten Förutbetalda anskaffningskostnader, administrationskostnader samt provisioner och vinstandelar i avgiven återförsäkring.

Försäkrad

Den person som omfattas av försäkringen.

Försäkringstagare

Den som har ingått försäkringsavtal med ett försäkringsföretag.

Förvalt kapital

Totala tillgångar med avdrag för finansiella skulder (andra avsättningar, skulder samt upplupna kostnader och förutbetalda intäkter) enligt balansräkningen.

Förvaltningskostnadsprocent

Driftskostnader jämte skaderegleringskostnader, i förhållande till det genomsnittliga verkliga värdet på posterna; placeringstillgångar, placeringstillgångar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisk samt kassa och bank. Med driftskostnader menas anskaffningskostnader, förändring i posten Förutbetalda anskaffningskostnader, administrationskostnader samt provisioner och vinstandelar i avgiven återförsäkring.

ICR

Med ICR avses det interna kapitalkravet

ICR-kvot

Med ICR-kvot avses kapitalbas i förhållande till internt kapitalkrav (ICR).

Kapitalandelsmetoden

Förvärv av andelar i ett intresseföretag (inte dotterföretag). Det förvärvande företags andel av kapitalet i det förvärvade företaget beräknas. Beräkningen görs på samma sätt som enligt förvärvsmetoden (som används vid förvärv av dotterföretag).

Kapitalavkastning

Intäkter och kostnader samt realiserade vinster och förluster på placeringstillgångarna i årets resultat.

Kapitalbas (enligt Solvens II)

Kapitalbasen består av primärkapital och tilläggskapital som har godkänts av Finansinspektionen.

I primärkapital ingår följande poster, den positiva skillnaden mellan tillgångar och skulder, inklusive försäkringstekniska skulder samt efterställda skulder. Tilläggskapital är en post som inte ingår i primärkapitalet men som kan krävas in för att täcka förluster.

Kollektiv konsolideringskapital

Visar skillnaden mellan företagets tillgångar värderade till verkligt värde och företagets åtagande, garanterade och ej garanterade. Det kollektiva konsolideringskapitalet beräknas separat för premiebestämda och förmånsbestämda försäkringar.

Konsolideringsgrad

Konsolideringskapitalet i procent av premieinkomsten för egen räkning.

Konsolideringskapital

Konsolideringskapital utgörs av i balansräkningen redovisat eget kapital, obeskattade reserver, uppskjuten skatt samt övervärden och undervärden i placeringstillgångar som inte redovisats i balansräkningen.

Medelantal anställda

Medelantalet anställda beräknas med utgångspunkt från antalet arbetstimmar, betald tid, relaterad till en årsarbetstid, exklusive ombud.

Minimikapitalkrav

Minimikapitalkravet utgör den minsta storlek på det medräkningsbara primärkapitalet som krävs för att försäkringsföretaget med 85 procents sannolikhet ska ha tillgångar under kommande tolv månader som täcker värdet av åtagandena gentemot försäkringstagare och andra ersättningsberättigade på grund av försäkringar.

Obligationer

En räntebärande löpande skuldförbindelse, eller ett skuldebrev, som ges ut (emitteras) av stat, kommun, kreditmarknadsföretag, hypoteksinstitut eller större företag. Obligationer har i allmänhet lång löptid, minst ett år. Obligationens nominella belopp återbetalas när löptiden gått ut, däremellan sker periodiska ränteutbetalningar.

ORSA

”Own Risk Solvency Assessment” det vill säga egen risk- och solvensbedömning där företagets risker och kapitalbehov bedöms.

Placeringstillgångar

Tillgångar som har karaktären av kapitalplacering, det vill säga räntebärande värdepapper, aktier och fondandelar.

Premieinkomster

Med premieinkomst avses vederlaget till försäkringsföretag för det försäkringsskydd som har börjat gälla under perioden. Premieinkomsten beräknas exklusive rabatter, kreditförluster på premiefordringar, premieskatter och övriga offentliga avgifter. Premieinkomsten uppges till bruttobelopp före avräkning av återförsäkrars andel.

Premieintäkter

Premieintäkter beräknas som summan av premieinkomsten och förändringen i premieansvaret efter avräkning av återförsäkrars andel. Med premieintäkter avses ersättningen till försäkringsföretag för företagets försäkringsskydd för egen räkning som gäller under perioden.

SCR-kvot

Med SCR-kvot avses kapitalbas i förhållande till solvenskapitalkrav.

Skadeprocent

Försäkringsersättning i procent av premieintäkter.

Solvens/Solvensgrad

Förmågan att lösa sina skulder eller stå för sina åtaganden till försäkringstagarna.

Solvens II

De regler för försäkringsföretags ekonomiska ställning och styrka (solvens) som arbetats fram inom EU. Reglerna började gälla den 1 januari 2016.

Solvenskapitalkrav

Solvenskapitalkravet (SCR) utgör den minsta storlek på det medräkningsbara primärkapitalet som krävs för att försäkringsföretagets övrig liv-verksamhet med 99,5 procents sannolikhet ska ha tillgångar under kommande tolv månader som täcker värdet av åtagandena gentemot försäkringstagare och andra ersättningsberättigade på grund av försäkringar.

Solvenskvot

Förhållandet mellan kapitalbas och legalt solvenskrav. Solvenskravet är SCR för försäkringsverksamhet och erforderlig solvensmarginal för tjänstepensions-verksamhet.

Solvensmarginal

Solvensmarginalen är den lägsta nivå som kapitalbasen ska uppgå till. Den beräknas utifrån verksamhetens art och omfattning. I Solvens II införs i stället begreppet solvenskapitalkrav med mer detaljerade beräkningsregler.

Termin

Med termin menas ett avtal om köp av egendom vid en framtida tidpunkt till ett bestämt pris (som fastställdes i samband med upprättandet av kontraktet), eller alternativt rätt till kontantavräkning. Ibland används det engelska uttrycket futures även på svenska.

Totala sjuktal

Det totala antalet sjuktimmar dividerat med schemalagd tid.

Totalavkastning

Totalavkastningen i procent är beräknad som kapitalavkastning i förhållande till genomsnittligt förvaltad kapital.

Totalavkastning, i procent

Kapitalavkastning, intäkter jämte värdeförändringar och realisationsresultat vid försäljning av placeringstillgångar i förhållande till det genomsnittliga verkliga värdet på

posterna; placeringstillgångar, placeringstillgångar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisk samt kassa och bank. Med Kapitalavkastning, intäkter menas hyresintäkter från byggnader och mark, utdelning på aktier och andelar, ränteintäkter m.m.

Totalkostnadsprocent

Summan av försäkringsersättningar enligt skadeprocent och driftskostnader enligt driftskostnadsprocent i procent av premieintäkter.

Valutakurssäkring

Används för att skydda utländska innehav från valutakursfall.

Återbäringsränta

Återbäringsränta är den ränta med vilken överskott på premiebestämd traditionell försäkring fördelas till kunderna.

Bolagsbenämningar

Folksam och Folksamgruppen

Folksam och Folksamgruppen omfattar Folksam Liv-koncernen och Folksam Sak-koncernen. I begreppet koncern ingår konsoliderade och ej konsoliderade företag.

Folksam Liv-koncernen

I de finansiella rapporterna används begreppet koncern för att beskriva konsoliderade och ej konsoliderade företag. I koncernens balans- och resultaträkningar med tillhörande noter avses företag som konsolideras. Folksam Liv konsoliderar dotterföretag som står under bestämmande inflytande. Intresseföretag konsolideras och är de företag i vilka koncernen har ett betydande inflytande, men inte ett bestämmande inflytande. För information om vilka företag som ingår i koncernen se not Aktier och andelar i koncernföretag samt not Aktier och andelar i intresseföretag.

Folksam Sak-koncernen

I de finansiella rapporterna används begreppet koncern för att beskriva konsoliderade och ej konsoliderade företag. I koncernens balans- och resultaträkningar med tillhörande noter avses företag som konsolideras. Folksam Sak konsoliderar dotterföretag som står under bestämmande inflytande. Intresseföretag konsolideras och är de företag i vilka koncernen har ett betydande inflytande, men inte ett

bestämmande inflytande. För information om vilka företag som ingår i koncernen se not Aktier och andelar i koncernföretag samt not Aktier och andelar i intresseföretag.

Folksam Liv-gruppen

Avser den försäkringsgrupp som rapporteras enligt Solvens II-regelverket, för Folksam Liv motsvarar det företag som ingår i Folksam Liv-koncernen det vill säga företag som både konsolideras och ej konsolideras i de finansiella rapporterna.

Folksam Sak-gruppen

Avser den försäkringsgrupp som rapporteras enligt Solvens II-regelverket, för Folksam Sak motsvarar det företag som ingår i Folksam Sak-koncernen det vill säga företag som både konsolideras och ej konsolideras i de finansiella rapporterna. Det som skiljer mellan Folksam Sak-koncern (finansiella rapporter) och Folksam Sak-gruppen (Solvens II) är hur vissa företag konsolideras. Ett företag kan t ex klassificeras som intresseföretag i de finansiella rapporterna men i Solvens II ingår de inte i gruppen då regelverket i Solvens II innebär en strikt gräns på att innehav mindre än 20 procent inte ingår i gruppen.

Sicklaön Bygg Invest konsolideras som intresseföretag i de finansiella rapporterna men ingår inte i gruppen enligt Solvens II utan tas upp som ett externt innehav.

